

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Mizan’ul Hikmet (hikmetin ölçüsü) benim, Ali de onun dilidir” (İhkak’ul Hak, 6/46)

Mizan’ul Hikmet

6. Cilt

Muhammed Muhammedi REYŞEHİRİ

Çeviri

Kadri ÇELİK

Tatbik

Nuri DÖNMEZ

E-Kitap: <http://gadir.free.fr>

İçindekiler

1844. Bölüm	15	2034. Bölüm	181
Evin Genişliği.....	15	Şefaatin Şartları (1)	181
1845. Bölüm	15	2035. Bölüm	182
		Şefaatin Şartları (2)	182

İhtiyaçtan Fazla Bina Etmekten	2036. Bölüm	183
Sakındırmak	Makam-i Mahmut (Övülmüş	
1846. Bölüm	Makam)	183
Ev Satışı	2037. Bölüm	184
1847. Bölüm	Kıyamet Günü Peygamber'in	
Mümini Yerleştirmekten	Şefaati	184
Sakınmak	2038. Bölüm	184
1848. Bölüm	Şefaatten Mahrum Olanlar	184
Silah ve Savaş Araçları	2039. Bölüm	186
1849. Bölüm	Müşriklerin Şefaathakındaki	
Silah Yapımının Sevabı	Zanları	186
1850. Bölüm	2040. Bölüm	186
Silah ve Hayır	Kabul Edilmeyen Şefaath	186
1851. Bölüm	2041. Bölüm	186
Beş Kılıç	Büyük Günah İşleyenler İçin Şefaath	
1852. Bölüm		186
Resulullah'ın (s.a.a) Kılıcının	2042. Bölüm	187
Kabzasına Yazılan Şey	İyilik Sahipleri Ve Şefaath	187
1853. Bölüm	2043. Bölüm	187
Din Düşmanlarına Silah	İlk ve Son Herkesin Şefaath Muhtaç	
Satmaktan Sakınmak	Oluşu	187
1864. Bölüm	2044. Bölüm	188
Zalim Sultana Gidip Gelmek	Şefaath Edenler (1)	188
1855. Bölüm	2045. Bölüm	189
Zalim Sultana Boyun Bükme	Şefaath Edenler (2)	189
1856. Bölüm	2046. Bölüm	190
Adil Sultanın Fazileti	Vesile (1)	190
1857. Bölüm	2047. Bölüm	191
Sultana İtaatin Farz Oluşu	Vesile (2)	191
Hakkındaki Uydurma Hadisler	2048. Bölüm	191
1858. Bölüm	İnsanlardan Şefaath En Müstahak	
Zalim Sultana Takvalı Olmasını	Olan Kimse	191
Emreden Kimsenin Sevabı	2049. Bölüm	191
1859. Bölüm	Müminlerin Şefaathi Amelleri	
Allah'ın Sultanını Yüce Tutmaya	Miktarıncadır	191
Teşvik	2050. Bölüm	191
1860. Bölüm	Müminin En Az Şefaath Miktarı	191
Sultan (Çeşitli)	2051. Bölüm	194
1861. Bölüm	Şaki/Mutsuz İnsanın Özellikleri	194
İslam	2052. Bölüm	194
1862. Bölüm	Mutsuz Kimse Annesinin Karnında	
İslam Allah'ın Boyasıdır	Mutsuzdur (1)	194
1863. Bölüm	2053. Bölüm	195

İslam Yücelir ve İslam'dan Yüce Din Yoktur 30	Mutsuz Kimse Annesinin Karnında Mutsuzdur (2)..... 195
1864. Bölüm 31	2054. Bölüm 195
İslam Müslümanlar için Barış Sebebidir..... 31	Mutluluk veya Mutsuzluğun Yaratılıştan Önce Yaratılışı 195
1865. Bölüm 31	2055. Bölüm 196
İslam En Aydın Yoldur 31	Önceki Rivayetlerin Tefsiri (1) . 196
1866. Bölüm 31	2056. Bölüm 196
İslam En Sağlam Kaledir 31	Önceki Rivayetlerin Tefsiri (2) . 196
1867. Bölüm 32	2057. Bölüm 197
İslam Kendinden Önceki Şeyleri Yok Eder 32	Mutsuzluğun Nedenleri 197
1868. Bölüm 33	2058. Bölüm 198
Müslüman Kimdir? 33	İnsanların En Mutsuzu 198
1869. Bölüm 33	2059. Bölüm 199
Müslümanlar Kimlerdir? 33	Mutsuzluğun Alametleri 199
1870. Bölüm 34	2060. Bölüm 202
İslam Açısından En Güzel Müslüman..... 34	Allah'a Şükretmeye Teşvik 202
1871. Bölüm 34	2061. Bölüm 202
İslam'ın Sütunları 34	Nimet Sahibine Şükretmenin Farz Oluşu 202
1872. Bölüm 34	2062. Bölüm 203
İslam'ın Özeti 34	Şükreden Kimse Gerçekte Kendisi İçin Şükretmektedir 203
1873. Bölüm 35	2062. Bölüm ... Erreur ! Signet non défini.
İslam'ın Temelleri 35	2063. Bölüm 204
1874. Bölüm 36	Şükreden Kimse 204
İslam'ın Esası 36	2064. Bölüm 204
1875. Bölüm 36	Şükretmeyenlerin Çokluğu 204
İslam'ın Manası (1) 36	2065. Bölüm 205
1876. Bölüm 37	Şükreden Kimselerin Azlığı 205
İslam'ın Manası (2) 37	2066. Bölüm 206
1877. Bölüm 38	Şükrün Nimet Artışındaki Rolü. 206
İslam ve Teslim 38	2067. Bölüm 207
1878. Bölüm 38	Şükretmemenin Sonucu..... 207
İslam'a Muhalif Olan Şey 38	2068. Bölüm 207
1879. Bölüm 38	Şükre Şükretmenin Farzı 207
İslam'ın Gurbeti 38	2069. Bölüm 207
1880. Bölüm 39	Şükür Hakkının Anlamı 207
İslam'ın Tahrifi 39	2070. Bölüm 208
1881. Bölüm 39	Müminin Şükrünün Amelinde Zahir Oluşu 208
Müslüman Olmayan Kimse..... 39	2071. Bölüm 208
1882. Bölüm 40	
İslam (Çeşitli) 40	

1883. Bölüm	42	Şükrün Hakikati (1)	208
Selam Vermek	42	2072. Bölüm	209
1884. Bölüm	42	Şükrün Hakikati (2)	209
Konuşmadan Önce Selam Vermek	42	2073. Bölüm	209
1885. Bölüm	43	Şükrün En Küçük Mertebesi	209
Selamı Yaymak	43	2074. Bölüm	210
1886. Bölüm	43	İnsanların En Çok Şükredeni	210
İlk Önce Selam Vermek	43	2075. Bölüm	210
1887. Bölüm	43	Şükür Secdesi	210
Eve Girince Selam Vermek	43	2076. Bölüm	213
1888. Bölüm	44	İyilik Sahibine Şükretmeye Teşvik	213
Selama Cevap Vermek Farzdır	44	2077. Bölüm	213
1889. Bölüm	45	Şükrün Anlamı	213
Selam Vermenin Adabı	45	2078. Bölüm	214
1890. Bölüm	45	İnsanlara Teşekkür Etmeyen Kimse Allah'a Şükretmez	214
Selam Verilmemesi Gerekenler	45	2079. Bölüm	214
1891. Bölüm	46	Mümine Nankörlük Edilir	214
Vedalaşma Adabı	46	2080. Bölüm	215
1892. Bölüm	46	İyiliğin Yolunu Kapamak	215
İzin Selamı	46	2081. Bölüm	215
1893. Bölüm	49	Nimete Şükretmeyen Kimse	215
Teslim	49	2082. Bölüm	218
1895. Bölüm	53	Rabbimiz Bağışlayıcı ve İyilikleri Taktir Edicidir	218
İyi Metot	53	2083. Bölüm	221
1896. Bölümü	55	Şek	221
Duyan Kulakların Üstünlüğü	55	2084. Bölüm	222
1897. Bölüm	55	Hak Hususunda Şekke Düşmemekle Övünmek	222
En İyi Duyan Kulak	55	2085. Bölüm	222
1898. Bölüm	55	Şekkin Sebepleri	222
Duymayan Kulak	55	2086. Bölüm	223
1899. Bölüm	57	Şekkin Etkileri	223
Kulağın Meyvesi	57	2087. Bölüm	223
1900. Bölüm	57	Şekki Yok Eden Şey	223
Güzel Duymak	57	2088. Bölüm	224
1901. Bölüm	57	Şek ve Yakın	224
Kötü Şeyleri Duymak	57	2089. Bölüm	224
1902. Bölüm	58	Şek ve Tereddüt	224
Kulağa Farz Olan Şeyler	58	2090. Bölüm	225
1903. Bölüm	60	Şekkin Dalları	225
Güzel Simler Seçmek	60		
1904. Bölüm	60		

Peygamberlerin ve İmamların İsimlerini Seçmeye Teşvik.....	60	2091. Bölüm	225
1905. Bölüm	60	Kur'an Hakkında Şek Eden Kimseye İmanın Tutumu.....	225
Güzel İsimleri Değiştirmek.....	60	2092. Bölüm	227
1906. Bölüm	63	Allah'tan Şikayetçi Olmak	227
Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla.....	63	2093. Bölüm	228
1907. Bölüm	63	Allah'a Şikayette Bulunmak	228
Allah'ın İsimlerinin Anlamı.....	63	2094. Bölüm	231
1908. Bölüm	64	Adil Şahitlik	231
Allah'ın En Büyük İsmi	64	2095. Bölüm	231
1909. Bölüm	67	Anıklık Etmeye Teşvik.....	231
Sünnete Bağlılığa Teşvik	67	2096. Bölüm	231
1910. Bölüm	67	Tanıklık Etmekten Kaçınmaktan Sakındırmak.....	231
Kitap ve Sünnetle Amel Etmek Hakkında Rivayetler.....	67	2097. Bölüm	232
1911. Bölüm	68	Tanıklığı Gizlemek.....	232
Sünnetim Sınıflandırılması.....	68	2098. Bölüm	233
1912. Bölüm	68	Şahadetten Dönmek.....	233
Kim Bir Sünnet Çıkarırsa.....	68	2099. Bölüm	233
1913. Bölüm	69	Yalan Yere Tanıklık Etmek.....	233
Kendinden Güzel Bir Sünnet Bırakanın Sevabı	69	2100. Bölüm	234
1914. Bölüm	69	Tanıklıkları Kabul Edilen Kimseler	234
Beğenilmiş Sünneti Çiğnemekten Sakınmak.....	69	2101. Bölüm	235
1915. Bölüm	69	Şahadetleri Kabul Edilmeyen Kimseler	235
Allah'ın Sünneti	69	2102. Bölüm	237
1916. Bölüm	70	Zinada Dört Şahit Olması Gerektiğinin Felsefesi	237
Peygamber'in Sünneti	70	2103. Bölüm	237
1917. Bölüm	70	Şahadette Bulunmanın Adabı....	237
Hanif Sünneti	70	2104. Bölüm	237
1918. Bölüm	71	Tanıklığa Tanıklık	237
Öncekilerin Sünneti.....	71	2105. Bölüm	238
1919. Bölüm	74	Şahitlere Değer Vermek	238
Sabahlamak	74	2106. Bölüm	241
1920. Bölüm	76	Allah Yolunda Şahadetin Fazileti	241
Faydasız Sabahlamak	76	2107. Bölüm	242
1921. Bölüm	76	Şahadet ve Ölümün Mukadder Oluşu	242
Sabahlamaya Layık Şeyler.....	76	2108. Bölüm	243
1922. Bölüm	76	Şahadet Aşığı Olmak.....	243
Bu Geceleri İhyaya Teşvik.....	76		
1923. Bölüm	79		

Seyyid-Efendi.....	79	2109. Bölüm.....	243
1924. Bölüm.....	79	Şahadete Teşvik.....	243
Efendiliğin Anlamı.....	79	2110. Bölüm.....	244
1925. Bölüm.....	79	Şahadetin Yüceliği.....	244
Efendiliğin Sebepleri.....	79	2111. Bölüm.....	245
1926. Bölüm.....	80	Şahadet ve Günahlardan	
Efendiliğe Engel Olan Şey.....	80	Temizlenmek.....	245
1927. Bölüm.....	82	2112. Bölüm.....	246
Siyaset.....	82	Şehidin Hayatı.....	246
1928. Bölüm.....	82	2113. Bölüm.....	246
Siyasetin Güzelliği.....	82	Şehidin Mezarda Müşkülata Duçar	
1929. Bölüm.....	83	Olmayışı.....	246
Kötü Tedbir.....	83	2114. Bölüm.....	246
1930. Bölüm.....	83	Şehidin Arzusu.....	246
İki Siyasetin En Üstünü.....	83	2115. Bölüm.....	247
1931. Bölüm.....	84	Ölüm Zilletten Daha Hayırlıdır.....	247
Siyasetin Başı.....	84	2116. Bölüm.....	247
1932. Bölüm.....	84	Şahadeti Talep Etmenin Sevabı.....	247
Siyasetin Süsü.....	84	2117. Bölüm.....	247
1933. Bölüm.....	85	Şahadette Niyetin Rolü.....	247
Nefsi İdare Etmek.....	85	2118. Bölüm.....	248
1934. Bölüm.....	87	İslam'ın İlk Şehidi.....	248
İşi Ertelemekten Sakınmak.....	87	2119. Bölüm.....	248
1935. Bölüm.....	90	Şehadet Hükmünde Olan Şey (1)	
Pazarları Kınamak.....	90		248
1936. Bölüm.....	90	2120. Bölüm.....	249
İmam Ali'nin Esnafa Öğüdü.....	90	Şehadet Hükmünde Olan Şey (2)	
1937. Bölüm.....	93		249
Dışını Fırçalamaya Teşvik.....	93	2121. Bölüm.....	249
1938. Bölüm.....	93	Şehadet Hükmünde Olan Şey (3)	
Cebraill'in Dış Fırçalamaya Teşvik			249
Etmesi.....	93	2122. Bölüm.....	251
1939. Bölüm.....	94	Şehitlerin En Üstünü.....	251
Dış Fırçalamanın Faydaları.....	94	2123. Bölüm.....	251
1940. Bölüm.....	95	Allah Yolunda Yaralanmanın	
Dışını Fırçalamanın Adabı.....	95	Sevabı.....	251
1941. Bölüm.....	95	2124. Bölüm.....	251
Seher Vakti Dışını Fırçalamanın		Ehl-i Beyt Şehitleri.....	251
Müstahap Oluşu.....	95	2125. Bölüm.....	254
1942. Bölüm.....	98	Övünmüş Şöhret.....	254
Gençlik.....	98	2126. Bölüm.....	256
1943. Bölüm.....	98	Kınanmış Şöhret.....	256
Gençleri Terbiye Etmek.....	98	2127. Bölüm.....	257

1944. Bölüm	99	İbadet ve Elbise Şöhretini Kınamak	257
Gençlikte İlim Öğrenmek.....	99	2128. Bölüm	258
1945. Bölüm	99	Şöhret Korkusuyla Bazı İşleri Terk etmemek Gerekir	258
Genç ve İlim Tahsilini Terk etmek	99	2129. Bölüm	260
1946. Bölüm	100	Meşverete Teşvik Etmek	260
Abid Gencin Değeri	100	2130. Bölüm	262
1947. Bölüm	100	Meşveret Etmenin Hikmeti	262
Gençliğini Allah'a İtaatle Geçiren Kimsenin değeri	100	2131. Bölüm	262
1948. Bölüm	101	Meşveretten Önce Hayır Dilemek	262
Feta (Genç Kimdir?) Erreur !		2132. Bölüm	262
Signet non défini.		Meşveret Edilmeye Layık Olmayan Kimseler	262
1949. Bölüm	103	2133. Bölüm	263
Şüphe	103	Meşveret Edilmeye Layık Kimseler (1)	263
1950. Bölüm	104	2134. Bölüm	264
Fitneler Ortaya Çıktığında Durmanın Farz Oluşu	104	Meşveret Edilmeye Layık Kimseler (2)	264
1951. Bölüm	105	2135. Bölüm	264
Şüpheleri Terk etmenin Farz Oluşu	105	Meşveret Edilmeye Layık Kimseler (3)	264
1952. Bölüm	106	2136. Bölüm	264
Şüphenin Dalları	106	Düşmanlarla Meşveret Etmek ...	264
1953. Bölüm	108	2137. Bölüm	265
Benzemek ve Taklit	108	Meşveretin Sınırları	265
1954. Bölüm	111	2138. Bölüm	265
Ağaç Ekmek	111	Meşverete Layık Olan Şey	265
1955. Bölüm	112	2139. Bölüm	265
Ağaç Kesmek	112	Meşveret Eden Kimseye Doğru Yolu Göstermeye Teşvik	265
1956. Bölüm	114	2140. Bölüm	266
Cesaret	114	Meşverette Hıyanet Etmekten Sakınmak	266
1957. Bölüm	114	2141. Bölüm	266
Cesaretin Anlamı	114	İmamet Konusunda Meşveret Etmek	266
1958. Bölüm	114	2142. Bölüm	267
Cesaret Verici Etkenler	114	İmamet ev Meşveret	267
1959. Bölüm	115	2143. Bölüm	270
İnsanların En Cesuru	115		
1960. Bölüm	116		
Cesaretin Afeti	116		
1961. Bölüm	116		
Cesaret (Çeşitli)	116		
1962. Bölüm	118		
Cimrilik Ve Tamahkarlık	118		

1963. Bölüm	119	Meşîyyet ve İrade Arasındaki Fark	270
Cimrilik ve Cimri İnsanın Anlamı	119	2144. Bölüm	270
1964. Bölüm	119	Allah'ın Meşîyyetini Müstesna Kılmaya Teşvik	270
İnsanların En Tamahkarı	119	2145. Bölüm	272
1965. Bölüm	121	Yaşlılık ve Saçların Beyazlaması	272
Hayır ve Şerrin Ölçüsü	121	2146. Bölüm	273
1966. Bölüm	121	Saçı Beyazlaşan İlk Kimse	273
İnsanların En Kötüsü	121	2147. Bölüm	273
1967. Bölüm	125	Yaşlılara Saygı Göstermek	273
Yaratıkların En Kötüsü	125	2148. Bölüm	276
1968. Bölüm	125	Şia'nın Üstünlüğü	276
İnsanların En Kötüsü	125	2149. Bölüm	276
1969. Bölüm	126	Şia'nın Sıfatları	276
Müslümanların En Kötüleri	126	Ali'ye (a.s) Uymak	276
1970. Bölüm	126	2150. Bölüm	280
Kötüden Daha Kötüsü	126	Şianın Sıfatları (2)	280
1971. Bölüm	126	Gece Ruhban Gündüz ise Aslandırılar	280
Her Kötülükten Daha Üstünü ..	126	2151. Bölüm	281
1972. Bölüm	127	Şianın Sıfatları (3)	281
Huyların En Kötüsü	127	Gece Ruhban Gündüz ise Aslandırılar	Erreur ! Signet non défini.
1973. Bölüm	127	2152. Bölüm	281
Kötülüklerin Anahtarları	127	Şia Olmayan Kimse (1)	281
1974. Bölüm	127	2153. Bölüm	282
İşlerin En Kötüsü	127	Şii Olmayan Kimse	282
1975. Bölüm	128	2154. Bölüm	283
Kötülüklerin Toplamı	128	Şia ve Kardeşlere Yardım	283
1976. Bölüm	128	2155. Bölüm	283
Kötülük İnsanın İçindedir	128	Şiilerin Çeşitleri	283
1977. Bölüm	129	2156. Bölüm	285
Kötülük (Çeşitli)	129	Şiileri Aşırılıktan Sakındırmak ..	285
1978. Bölüm	131	2157. Bölüm	285
Şariat	131	Şiilerin Halka Karşı Takınması Gereken Tavrı	285
1980. Bölüm	132	2158. Bölüm	286
Din Şariatlarının Birliği	132	Kıyamette Şiinin Makamı	286
1981. Bölüm	132	2159. Bölüm	287
Din Şariatlerinin Tefsiri	132	Şii Olduğunu İddia Etmek	287
1982. Bölüm	132		
Şariatların ve Hükümlerin Felsefesi	132		
1983. Bölüm	135		
Şeref ve Büyüklük	135		
1984. Bölüm	135		

Şerefli İnsan	135	2160. Bölüm	292
1985. Bölüm	136	Sabah	292
En Üstün Şeref	136	2161. Bölüm	292
1986. Bölüm	136	Nasıl Sabahladın Sorusuna Verilen	
Müminin Şerefi	136	Cevap	292
1987. Bölüm	138	2162. Bölüm	294
Şirkten Sakındırmak	138	Sabah Yapılması Gereken ve	
1988. Bölüm	138	Yapılmaması Gereken Şeyler	294
Şirki Öğretmek	138	2163. Bölüm	295
1989. Bölüm	139	Sabaha Başlarken Müminin	
Şirkin En Küçük Mertebesi	139	Özellikleri	295
1990. Bölüm	139	2164. Bölüm	296
Müşriklerden Yardım Almak ..	139	Sabah Duası	296
1991. Bölüm	141	2165. Bölüm	299
Müşrikler Diyarında İkame Etmek		Sabrın Fazileti	299
.....	141	2166. Bölüm	302
1992. Bölüm	141	Sabır ve Yüce Makamlara Ulaşmak	
Gizli Şirk (1)	141		302
1993. Bölüm	142	2167. Bölüm	303
Gizli Şirk (2)	142	Sabır ve İman	303
1994. Bölüm	142	2178. Bölüm	303
Gizli Şirk (3)	142	Sabır ve Zafer	303
1995. Bölüm	145	2169. Bölüm	304
Ortaklık	145	Sabır ve Zafer	304
1996. Bölüm	145	2170. Bölüm	304
Müslümanların Birbiriyle Ortak		Sabreden Kimsenin Sevabı	304
Olduğu Hususlar	145	2171. Bölüm	306
1997. Bölüm	146	Davud'un Eşi Cennettedir	306
Ortaklıkta Öncelik Hakkı	146	2172. Bölüm	306
1998. Bölüm	146	Az Sabreden Kimse	306
Ortaklığa layık kimse	146	2173. Bölüm	307
1999. Bölüm	147	Sabrın Anlamı	307
İnsanın Ortakları	147	2174. Bölüm	308
2000. Bölüm	149	Sabrın Çeşitleri	308
Aç Gözlülüğü Kınama	149	2175. Bölüm	309
2001. Bölüm	149	Güzel Sabır	309
Aç Gözlülük Her Kötülüğün		2176. Bölüm	309
Esasıdır	149	Sabreden Kimsenin Nişanesi	309
2002. Bölüm	150	2177. Bölüm	310
Aç Gözlülüğün Sonuçları	150	Ehl-i Beyt'in Takipçilerinin Sabrı	
2003. Bölüm	151		310
Aç Gözlülüğün Kökü	151	2178. Bölüm	310
2004. Bölüm	151	Sabırsızlığın Etkileri (1)	310

Aç Gözlülüğün İlacı	151	2179. Bölüm	311
2005. Bölüm	153	Sabırsızlığın Etkileri (2)	311
Allah'ın İblis'e yaptığından İbret		2180. Bölüm	312
Almak	153	Sabırsızlığın Etkileri (3)	312
2006. Bölüm	153	2181. Bölüm	312
Şeytandan Allah'a Sığınmak...	153	Sıkıntılar Anında Sabretmek ve	
2007. Bölüm	154	Çare Bulmak	312
Şeytanın İnsana Düşmanlığı....	154	2182. Bölüm	313
2008. Bölüm	155	İnsana Sabır Veren Şey	313
Şeytanın Fitnelerinden		2183. Bölüm	313
Sakındırmak	155	Sabretmeye Alışmaya Teşvik....	313
2009. Bölüm	156	2184. Bölüm	313
Şeytana Uymaktan Sakınmak .	156	Sabrın Dalları	313
2010. Bölüm	156	2185. Bölüm	314
Şeytana Tapanlar	156	Allah'tan Sabır Dilemek.....	314
2011. Bölüm	158	2186. Bölüm	316
Şeytanın İnsanı Saptıracağına Dair		Arkadaşlık	316
Tekidi	158	2187. Bölüm	318
2012. Bölüm	158	Sıhhat-Sağlık	318
İblisin Zannını Doğrulamak	158	2188. Bölüm	320
2013. Bölüm	159	Doğruluk (1)	320
Şeytanın İnsana Hakim Olmasının		2189. Bölüm	320
Nedeni	159	Doğruluk (2)	320
2014. Bölüm	159	2190. Bölüm	321
Şeytanın Hilesi	159	Doğruluk ve İman.....	321
2015. Bölüm	160	2191. Bölüm	322
Şeytanın Saptırıcılığı	160	Doğru İnsan	322
2016. Bölüm	163	2192. Bölüm	322
İnsanı Şeytandan Koruyan Şey	163	Doğruluk.....	322
2017. Bölüm	164	2193. Bölüm	323
Şeytanın Dostları Üzerindeki		Sözlerin En Doğrusu	323
Egemenliği	164	2194. Bölüm	323
2018. Bölüm	164	Gereksiz Doğruluk	323
Şeytanı İnsana Egemen Kılan Şey		2195. Bölüm	324
.....	164	Güzel Ün.....	324
2019. Bölüm	165	2196. Bölüm	326
Şeytanı Uzaklaştıran Şey.....	165	Sıddık/Doğru Kimse.....	326
2020. Bölüm	166	2197. Bölüm	326
Şeytanın Nasihatleri	166	Dosdoğru Olanlar	326
2021. Bölüm	166	2198. Bölüm	330
Şeytanın Ortağı.....	166	Arkadaş-Dost.....	330
2022. Bölüm	167	2199. Bölüm	330
İblisin Orduları	167		

2023. Bölüm	168	İnsanların Dostlarıyla Tanınması	330
İblisin Feryatları	168	2200. Bölüm	330
2024. Bölüm	170	Nefislerin Birbirine Benzerliği..	330
Şairleri Kınayan Ayetlerin Tefsiri	170	2201. Bölüm	331
2025. Bölüm	171	İnsanın Benzerlerine Meyletmesi	331
Şiir Dille Cihad Etmektir	171	2202. Bölüm	331
2026. Bölüm	172	Kötü Arkadaş	331
Övülmüş Şiir	172	2203. Bölüm	332
2027. Bölüm	172	Dostluğa Layık Kimseler	332
Şii Söyleyen İlk Kimse	172	2204. Bölüm	333
2028. Bölüm	172	Arkadaşlığa Layık Kimse	333
En Güçlü Şair	172	2205. Bölüm	334
2029. Bölüm	173	Kötülerle Arkadaşlıktan Sakınmak	334
İmam Ali'ye (a.s) Mensup olan Bazı Şiirler	173	2206. Bölüm	334
2030. Bölüm	176	Arkadaşlık Etmeye Layık Olmayanlar (1)	334
Şiar- Slogan	176	2207. Bölüm	337
2031. Bölüm	176	Arkadaşlık Etmeye Layık Olmayanlar (2)	337
Kıyamet Günü Müslümanların Sloganı	176	2208. Bölüm	338
2032. Bölüm	179	Ahmakla Arkadaşlık Etmekten Sakın	338
Şefaath, Aracılık	179	2209. Bölüm	339
2033. Bölüm	181	Dost ve Düşmanları Tanıtmak... ..	339
Şefaatin Hakikati	181	2210. Bölüm	339
		Dostluğu Bozan Şeyler	339
		2211. Bölüm	340
		Dostluğu Azaltan Şey	340
		2212. Bölüm	340
		Dostları Artıran Şey	340
		2213. Bölüm	341
		Arkadaşlığın Sınırları	341
		2214. Bölüm	342
		İnsanları Denemeden Onlara Güvenmemek Gerekir	342
		2215. Bölüm	343
		Dostu Deneme Yolu	343
		2216. Bölüm	344
		En İyi Dostlar	344
		2217. Bölüm	344

	Arkadaş Hakkı.....	344
	2218. Bölüm.....	345
	Dost Grupları.....	345
	2219. Bölüm.....	345
	İnsanın Dostları	345
	İçindekiler.....	347

Sin Harfi

Konular:

- ✓ el-Mesken (Ev-Mesken)
- ✓ es Silah (Silah)
- ✓ es Sultan (Sultan-Padişah)
- ✓ el-İslam (İslam)
- ✓ es Selam (Selam)
- ✓ et-Teslim (Teslimiyet)
- ✓ es-Semt (Metod-Tarz)
- ✓ el-İstima' (Dinlemek)
- ✓ el-Esma (İsimler)
- ✓ Esmallah (Allah'ın İsimleri)
- ✓ es-Sünnet (Sünnet)
- ✓ es-Seher (Sabahlamak)
- ✓ es-Seyyid (Seyyid)
- ✓ es-Siyaset (Siyaset)
- ✓ et-Tesvif (Başından Salmak-Ertelemek)
- ✓ es-Suk (Pazar)
- ✓ es-Sivak (Misvak-Dişlerini Fırçalamak)

238. Konu

el-Mesken Ev-Mesken

- *Bihar*, 76/148, *Ebvab'ul Mesakin*
- *Vesail'uş Şia*, 3/557, *Ebvab-u Abkam'il Mesakin*
- *Mustedrek'ul Vesail*, 3/451, *Abkam'ul Mesakin*
- *Bihar*, 74/389, 27. bölüm; *Men Eskene Muminen Beyten*

1844. Bölüm Evin Genişliği

Kur'an:

“...Hoşunuza giden
evler...”¹

8694. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “Evin geniş
olması Müslüman insanın
saadetindendir.”²

8695. *İmam Bakır (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Evin dar oluşu
hayatın
mutsuzluğundandır.”³

*bak. Vesail'uş Şia, 3/557,
1. Bölüm*

1845. Bölüm İhtiyaçtan Fazla Bina Etmekten Sakındırmak

8696. *İmam Hüseyin (a.s),
bir ev yapıp kendisini çağıran
birinin evine girip eve baktıktan
sonra şöyle buyurmuştur:*
“Evini yıktın ve başkasının
evini bayındır kıldın. Yerde
olan seni kandırdı, gökte
olan ise sana düşman
oldu.”⁴

8697. *Enes şöyle diyor:*
“Allah Resulü (s.a.a) yüksek
kubbeli bir evi görünce
sahibini sordu. Kendisine,
“Ensar’dan olan falan

şahsın evidir” denildi. O
şahıs geldi, Peygamber’e
selam verdi. Ama Allah
Resulü (s.a.a) ona itina
göstermedi. O şahıs
Peygamber’in ashabına
durumu şikayette
bulununca şöyle dediler:
“Peygamber senin yüksek
kubbeli evini gördü.”
Ensar’dan olan o şahıs evini
yıktı, yerle bir etti.
Peygamber (s.a.a) bunu
duyunca şöyle buyurdu:
“Mecburi olan evler dışında
her ev sahibi için vebaldır.”⁵

8698. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “İhtiyaçtan
fazla olan her bina kıyamet
günü sahibi için vebaldır.”⁶

8699. *İmam Ali (a.s)
tuğladan yapılmış bir evin
yanından geçerken şöyle
buyurmuştur:* “Bu ev
kimindir?” Kendisine,
“Falan aldanmış
kimsenindir” denildi. Daha
sonra sahibinin tuğladan
yaptığı başka birinin evinin
yanından geçince şöyle
buyurdu: “Bu da başka bir
aldanmış kimsedir.”⁷

8700. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Her kim
sükunet edeceği miktardan
fazla bina yaparsa kıyamet

¹ Tevbe suresi, 24. ayet

² el-Kafi, 6/526/7

³ a. g. e. h. 6

⁴ Tenbih’ul Havatir, 1/70

⁵ a.g.e, 1/71

⁶ el-Kafi, 6/531/7

⁷ el-Mehasin, 2/445/2529

günü onu taşımakla mükellef olur.”¹

8701. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey insanlar! Allah'tan sakının. Bir çok arzulayanlar arzusuna ulaşamaz, birçok bina eden binasında oturamaz, birçok toplayan kısa bir süre sonra onu terk eder.”²

8702. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Zahmetlerden biri de kişi yemeyeceği malı yığar, oturmayacağı evleri yapar. Sonra da gider Allah'ın huzuruna çıkar. Ne yanında taşıdığı bir malı vardır, ne de naklettiği bir bina.”³

8703. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim gösteriş ve şöhrat için bir ev yaparsa kıyamet günü onu yedi arz kadar taşır. Sonra ateşten bir çember şeklinde boynuna asılır ve onunla ateşe atılır.” Kendisine, “Ey Allah'ın Resulü! İnsan nasıl gösteriş ve şöhrat için bir ev yapar?” denildiğinde ise şöyle buyurmuştur: “İhtiyacından fazla veya övünmek için bir ev yapar.”⁴

bak. ed-Dunya, 1214-1216. Bölümler

1846. Bölüm Ev Satışı

8704. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim bir ev satar ve o parayla benzeri bir ev almazsa malı bereket bulmaz.”⁵

8705. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sizden biri bir ev veya mülk satarsa bilsin ki benzerinde kullanmadığı taktirde parası berekete layık değildir.”⁶

1847. Bölüm Mümini Yerleştirmekten Sakınmak

8706. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kimin bir evi olur, bir müminin de o eve ihtiyacı bulunduğu halde onu kendisinden esirgerse aziz ve celil olan Allah şöyle buyurur: “Ey meleklerim! Bir kulum bir kulumu dünyaya yerleştirmek hususunda cimrilik etti. İzzetime and olsun ki o asla cennetlerime yerleşmeyecektir.”⁷

¹ a. g. e.s s. 446/2531

² Nehc'ul belağa, 344. hikmet

³ a. g. e. 114. hutbe

⁴ Bihar, 76/360/30

⁵ Kenz'ul Ummal, 5440

⁶ a. g. e. 5441

⁷ Bihar, 74/389/1

239. Konu

es-Silah

Silah

• *Bihar, 103/61, 8. bölüm, Bey'us Silah min Ehl'il Harb*

bak.

• *100. konu, el-Harb; ed-Dua, 1190. bölüm; el-Adavet, 2565. bölüm; el-Ma'ruf (2), 2700. bölüm*

1848. Bölüm Silah ve Savaş Araçları

Kur'an:

“Allah

yarattıklarından size
gölgeler yapmış;
dağlarda sığınacağınız
barınaklar var etmiş, sizi
sıcaktan koruyacak
elbiseler, harpte sizi
koruyacak zırhlar
vermiştir. Size olan
nimetini müslüman
olasınız diye işte bu
şekilde
tamamlamaktadır.”¹

“Ona, (Davud’a) sizi
savaşta korumak için zırh
yapma sanatını öğrettik,
artık şükreder misiniz?”²

“Ey dağlar ve kuşlar!
Davud tespih ettikçe siz
de onu tekrarlayın”
diyerek and olsun ki, ona
katımızdan lütufta
bulunduk; “Geniş zırhlar
yap, dokumasını sağlam
tut” diye ona demiri
yumuşak kıldık. Salih
amel işleyin; doğrusu ben
yaptıklarınızı görenim.”³

“And olsun ki
peygamberlerimizi
belgelerle gönderdik;
insanların doğru hareket

etmeleri için
peygamberlere kitab ve
ölçü indirdik; pek sert
olan ve insanlara bir çok
faydası bulunan demiri
var ettik. Bu, Allah'ın
dinine ve
peygamberlerine
görmeksizin yardım
edenleri meydana
çıkarması içindir.
Doğrusu Allah
kuvvetlidir, güçlüdür.”⁴

*bak. el-Bihar, 100/43, 4.
Bölüm*

1849. Bölüm Silah Yapımının Sevabı

8707. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur: “Aziz ve celil
olan Allah bir ok vesilesiyle
üç kişiyi cennete götürür:
Hayır niyeti üzere yapan
yapıcısını, atıcısını ve oku
kendisine veren kimseyi”*⁵

bak. 195. Konu (er-Rimaye)

1850. Bölüm Silah ve Hayır

Kur'an:

“Kâfirler, (size ansızın
saldırmak için), silah ve
eşyanızdan ayrılmış
bulunmanızı dilerler.”⁶

¹ Nahl suresi, 81. ayet

² Enbiya suresi, 80. ayet

³ Sebe suresi, 10-11. ayetler

⁴ Hadid suresi, 25. ayet

⁵ Sunen-i Ebi Davud, 2513

⁶ Nisa suresi, 102. ayet

8708. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kılıç yarıcı ve din ise bir araya getiricidir. Din iyiliği emreder, kılıç ise kötülükten alıkoyar. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: **“Sizler için kısısta hayat vardır.”**¹

8709. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kılıçlar mücahitlerin elbiseleridir.”²

8710. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah Peygamberini (s.a.a) on yıl boyunca İslami tebliğ için insanlara gönderdi. Onlar bunu kabul etmeyince kendileriyle savaşmasını emretti. O halde hayır kılıçta ve kılıcın altındadır. Başlangıçta böyle olduğu gibi yeniden böyle olacaktır.”³

8711. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hayır kılıçtadır, hayır kılıç iledir ve hayır kılıç sebebiyledir.”⁴

8712. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hayır tümüyle kılıçta ve kılıcın gölgesindedir. İnsanlar sadece kılıçla doğrulur. Kılıçlar cennet ve cehennemin kilitleridir.”⁵

8713. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennet

kılıçların gölgesi altındadır.”⁶

8714. *İmam Ali (a.s) hilafetindeki ilk hutbesinde şöyle buyurmuştur:* “Allah bu ümmeti iki ilaçla tedavi etmiştir. Kırbaç ve kılıç. İmam bu ikisi hususunda göz yummaz.”⁷

8715. *İmam Ali (a.s) Muhammed b. Ebi Bekir öldürülünce şöyle buyurmuştur:* “Allah Muhammed’e rahmet etsin, çok genç biriydi. Ben Mirkal Haşim b. Utbe’yi Mısır’a vali tayin etmek istiyordum. Allah’a yemin olsun ki eğer o Mısır valisi olsaydı Amr İbn-i As ve yardımcılarına meydanı boş bırakmaz ve elinde kılıç olan kimse dışında hiç kimse öldürülmezdi.”⁸

8716. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer İslam’dan başka bir dine sığınırsanız kafirler sizinle savaşır. O zaman artık Allah aranızda hükmedinceye kadar kılıçla vuruşmak dışında ne Cebrail, ne Mikail, ne

¹ Gurer’ul Hikem, 2135

² Kenz’ul Ummal, 10582

³ el-Kafi, 5/7/7

⁴ Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 3/291

⁵ Bihar, 100/9/10

⁶ Kenz’ul Ummal, 10482

⁷ Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 1/275

⁸ a. g. e. 6/93

Muhacirler ve ne de Ensar size yardım eder.”¹

8717. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kılıçtan artakalanlar sayı açısından daha artıcı ve çocuk açısından daha çoktur (haksız öldürülenlerin soyu artar, çoğalır.)”²

8718. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kılıç, şahit olarak yeter.”³

8719. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim kılıcını Allah yolunda çekerse şüphesiz Allah’a biat etmiştir.”⁴

1851. Bölüm Beş Kılıç

8720. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Muhammedi (s.a.a) beş kılıçla gönderdi. Bu kılıçlardan üçü çekilmiş ve savaş, aletlerini bırakıncaya (bırakıncaya) dek kılıfa girmezler... Bir kılıç ise korunmuştur. Kılıfında olan diğer bir kılıcı çekmek ise bizden başkasının görevidir, ama hükmü bize aittir. O çekilmiş üç kılıç şunlardır: Arap müşriklerine çekilmiş kılıç...Zimmilere çekilmiş kılıç ve Acem olan

müşriklere çekilen kılıçtır. Korunmuş kılıç isyancılara ve te’vil ehline karşı çekilen kılıçtır. Kılıfında olan kılıç ise kendisiyle kısas uygulanan kılıçtır. Bu kılıcı çekmek öldürülenin velilerinin elindedir, hükmü ise bize aittir.”⁵

bak. el-Bihar, 19/181/30, el-Kafi, 5/10/2

1852. Bölüm Resulullah’ın (s.a.a) Kılıcının Kabzasına Yazılan Şey

8721. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Resulü’nün (s.a.a) kılıcını aldım ve kabzasına şu üç cümlenin yazılı olduğunu gördüm: Senden kopana sen bağlan, sana kötülük edene sen iyilik et ve zararına da olsa hakkı söyle.”⁶

8722. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Resulü’nün (s.a.a) kılıcının kınının ucunda şu cümleler görülmüştür: Allah’a insanlardan en çok isyan eden üç kimsedir: Katili olmayanı öldüren, kendisini dövmeyeni döven veya bir

¹ a. g. e. 13/179

² Gurer’ul Hikem, 4439

³ Kenz’ul Ummal, 10581

⁴ a. g. e. 10790

⁵ Tuhef’ul Ukul, 288

⁶ Kenz’ul Ummal, 44298

olay yaratana (katile) sığınak veren Allah böyle bir kimseden ne bir farz ne de bir müstahap amel kabul eder. Her kim kendisini bağlı olmadığı birine isnad ederse, Allah'ın Resulüne (s.a.a) indirdiği şeye (vahye) kafır olmuştur.”¹

8723. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü'nün (s.a.a) kılıcının kınında ağzı mühürlü yazılı bir sayfa görüldü. Onu açtıklarında şunların yazılı olduğunu gördüler: Katili olmayanı öldüren, kendisini dövmeyeni döven, bir olay yaratan (cinayet işleyen), bir olay yaratana (cinayet işleyene) sığınak veren kimse, Allah'a en çok isyan edenlerdendir. Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların laneti böyle bir kimsenin üzerine olsun. Allah onun hiçbir farz ve müstahap amelini kabul etmez.”²

8724. “Müminlerin Emiri Ali b. Ebi Talib'in (a.s) kılıcının kabzasında bir yazı bulundu. Bu yazı Allah Resulü'nün (s.a.a) kılıcının kabzasında da vardı ve o yazı şuydu: Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla! Allah'ın yardımıyla, Allah'ın

yardımla ve Allah'ın yardımıyla! Ey hükümdarların hükümdarı, ilk, ezeli ve ebedi olan Allah! Senden beni, bana zarar vermek isteyen herkesin zararından korumanı dilerim.”³

1853. Bölüm Din Düşmanlarına Silah Satmaktan Sakınmak

8725. *Resulullah (s.a.a), Ali'ye (a.s) yaptığı vasiyetinde şöyle buyurmuştur:* “Ey Ali! Bu ümmetten on kişi Allah'a kafır olur...ve savaş ehline (düşmanlara) silah satan kimse.”⁴

8726. *İmam Sadık (a.s), birbiriyle savaşan iki batıl gruba silah satmanın hükmü sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Onlara, kendilerini koruyan zırh, ayakkabı ve benzeri şeyler sat.”⁵

8727. *İmam Bakır (a.s), Şamlılara (Muaviye'ye ve ashabına) silah satmayı soran Hint Serrac'a şöyle buyurmuştur:* “Onlara doğru silah taşı ve onlara sat. Zira Allah onlar vesilesiyle bizim ve sizin düşmanlarınızı (yani Rumları) defetmektedir.

¹ a. g. e. 44353

² Bihar, 77/120/17, bak. s. 130/37

³ a.g.e, 95/138/1

⁴ el-Fakih, 4/356/5762

⁵ el-Kafi, 5/113/3

Ama eğer aramızda savaş olursa onlara doğru silah taşıma. Zira her kim düşmanımıza aleyhimize kullanacağı bir silah taşırsa müşriktir.”¹

8728. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Silahını

facir/kötü insana verme. Aksi takdirde seni sapıklığa düşürür.”²

bak. Vesail’uş Şia, 12/69, 8. Bölüm; el-Bihar, 103/61, 8. Bölüm

¹ a. g. e. s. 112/2

² Mişkat’ul Envar, 141

240. Konu

es-Sultan Sultan-Padişah

- *Bihar*, 75/335, 81. bölüm; *Ehval'ul Muluk ve'l Umera*
- *Kenż'ul Ummal*, 6/5, *kitab'ul Emar*

bak.

- 19. konu, *el-İmare*; 22. konu, *el-İmamet*; 172. konu, *er-Riyaset*; 494. konu, *el-Mülk*; 560. konu, *el-Velayet* (1)
- *Rızâ* (2) 1526. bölüm; *eż-Zulüm*, 2465, 2467. bölümler; *el-Akl*, 2812. bölüm; *el-İlm*, 2905. bölüm

1864. Bölüm Zalim Sultana Gidip Gelmek

Kur'an:

**“Saltanatım da
benden yok olup gitti.”¹**

**8729. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:** “Sultana gidip
gelmekten sakının. Şüphesiz
bu dini yok eder. Sultana
yardım etmekten sakının.
Şüphesiz siz onun işini
övmezsiniz.”²

**8730. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:** “Sultana
bağlanan kimse fitneye
düşer. Sultana yakınlığı
artanın, Allah’a uzaklığı
artar.”³

**8731. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:** “Sultanın
kapılarından ve etrafından
geçmekten sakının. Sultanın
kapısına ve etrafına en yakın
olanınız, aziz ve celil olan
Allah’a en uzak olanınızdır.
Sultanı aziz ve celil olan
Allah’a tercih eden
kimseden Allah,
günahlardan sakınmayı
giderir ve onu şaşkınlık
içinde bırakır.”⁴

**8732. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:** “Sultanın
arkadaşı aslana binen kimse

gibidir; başkaları ona gıpta
ederken, o ne kadar tehlikeli
yerde olduğunu bilir.”⁵

**8733. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:** “Sultandan
uzaklaş ki şeytanın
hilelerinden güvende
olasın.”⁶

bak. el-Mulk, 3702. Bölüm

1855. Bölüm Zalim Sultana Boyun Bükme

**8734. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:** “Her kim zalim
sultanın karşısında bir
ihtiyacı sebebiyle küçülürse
ateşte onunla birlikte olur.”⁷

**8735. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:** “Her kim zalim
sultanı över, kendisini
küçültür ve bir ihtiras
sebebiyle ona boyun
bükerse ateşte onunla
birlikte olur.”⁸

**8736. İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:** “Mümin kul bir
güç sahibine veya din
düşmanına karşı, elindeki
dünyalıktan bir şeyi elde
etmek için boyun bükerse
Allah onu adsız, şansız kılar.
Bu iş sebebiyle ona gazab
eder ve onu kendi haline
terk eder. Dünyalığından bir

¹ Hakka suresi, 29. ayet

² Bihar, 10/368/7

³ a. g. e. 75/371/13

⁴ a. g. e. s. 372/19

⁵ Nehc’ul Belağa, 263. hikmet

⁶ Bihar, 77/215/1

⁷ a. g. e. 76/360/30

⁸ Emali es-Seduk, 347/1

şeye erişir ve elindeki bir şeye erişirse Allah ondan bereketi giderir.”¹

*bak. et-Ta’zîm, 2753.
Bölüm; ed-Dunya, 1248.
Bölüm*

1856. Bölüm Adil Sultanın Fazileti

8737. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Mütevazi ve adil sultan Allah’ın yeryüzündeki gölgesi ve mızrağıdır.”²

8738. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “(Adil) Sultan Allah’ın yeryüzündeki gölgesidir. Zayıf insan ona sığınır ve mazlum onun vesilesiyle yardım görür.”³

8739. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “(Adil) Sultan Allah’ın yeryüzündeki gölgesidir. Her kim ona hile yaparsa sapıklığa düşer ve her kim de hayrını dilerse hidayet bulur.”⁴

8740. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Adil yönetici Allah’ın yeryüzündeki gölgesi ve mızrağıdır. O halde her kim kendisi ve Allah’ın kulları hususunda onun hayrını dilerse Allah

onu kendi gölgesinde gölgelendirir. Her kim de kendisi ve Allah’ın kulları hususunda ona hıyanet ederse Allah kıyamet günü onu yardımsız bırakır.”⁵

8741. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sultanlar yeryüzünde Allah’ın hükümlerinin bekçileridir.”⁶

1857. Bölüm Sultana İtaatin Farz Oluşu Hakkındaki Uydurma Hadisler

8742. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sultana itaat farzdır. Her kim sultana itaati terk ederse şüphesiz aziz ve celil olan Allah’a itaati terk etmiş ve yasaklarına düşmüş olur. Şüphesiz aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: **“Kendinizi ellerinizle tehlikeye atmayın.”**”⁷

8743. İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey Şialarım! Sultanınıza itaati terk ederek kendinizi zillate atmayın. Şüphesiz sultan adil olursa Allah’tan onun bekasını dileyin. Sultan zalim olursa

¹ Bihar, 75/371/15

² Kenz’ul Ummal, 14589

³ a. g. e. 14582

⁴ a. g. e. 14583

⁵ a. g. e. 14620

⁶ Nehc’ul Belağa, 332. hikmet

⁷ Emali es-Seduk, 277/20

Allah'tan onun ıslah olmasını isteyin.”¹

8744. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Azameti yüce olan Allah şöyle buyurmuştur: Kendinizi sultanlara sövmekle meşgul etmeyin. Bana tövbe edin ki kalplerini sizlere karşı merhametli kılayım.”²

8745. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim zalim sultana ilişir ve bu sebeple bir belaya uğrarsa bundan dolayı sevap görmez ve bu belaya sabrettiği için rızıklandırılmaz.”³

8746. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sultana kötü laf etmeyin. Şüphesiz sultan Allah'ın yeryüzündeki gölgesidir.”⁴

bak. el-İmamet (1), 155. Bölüm

1858. Bölüm Zalim Sultana Takvalı Olmasını Emreden Kimsenin Sevabı

8747. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim zalim sultana gider, ona Allah'tan sakınmasını emreder, onu (Allah'ın azabından)

korkutur ve ona öğüt verirse sevabı insan ve cinlerin sevabı ve ameli onların ameli gibi olur.”⁵

bak. el-Ma'ruf (2), 269. Bölüm; el-Hakk, 892. Bölüm

1859. Bölüm Allah'ın Sultanını Yüce Tutmaya Teşvik

Kur'an:

“Allah: “Seni kardeşinle destekleyeceğiz; ikinize bir kudret vereceğiz ki, onlar size el uzatamayacaklardır. Ayetlerimizle ikiniz ve ikinize uyanlar üstün geleceklerdir” dedi.”⁶

8748. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim dünyada Allah'ın sultanını yüce tutarsa Allah da kıyamet günü onu yüce tutar. Her kim dünyada Allah'ın sultanını küçümserse Allah da kıyamet günü onu küçümser.”⁷

8749. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim zelil kılmak için Allah'ın sultanının yanına giderse

¹ Bihar, 75/369/2

² a. g. e. s. 341/21

³ a. g. e. s. 372/16

⁴ Kenz'ul Ummal, 14586

⁵ Bihar, 75/375/30

⁶ Kasas suresi, 35. ayet

⁷ Kenz'ul Ummal, 1072

Allah da kıyamet günü kendisine biriktirdiği azapla birlikte onu zelil kılar.”¹

8750. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah’ın sultanına sığınmak işlerinizi korur. Bıkıp usanmadan, isteyerek ve arzuyla ona itaat edin Vallahi ya böyle yaparsınız, ya da Allah sizden İslam kuvvetini alır da ebediyen onu size geri döndürmez ve böylece hüküm başkalarının eline geçer.”²

bak. Kenz’ul Ummal, 14587, 14589, 14598

1860. Bölüm Sultan (Çeşitli)

8751. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sultan değişince zaman da değişir.”³

8752. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah Peygamberlerinden birine şöyle buyurmuştur: “...Bu zorbanın yanına git ve ona şöyle de: “Şüphesiz ben seni kan dökmek ve malları yağmalamak için iş başına geçirmedim. Seni mazlumların sesini benden alı koyman (yükseltmemen) için iş başına geçirdim. Zira her ne kadar kafir de olsa onlara yapılan zulmü bağışlamam.”⁴

8753. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şu üç şey bel kıran belaların anası (esası) sayılır: Kendisine iyilik edilince teşekkür etmeyen ve kötülük edilince bağışlamayan sultan...”⁵

¹ a. g. e. 1074

² Nehc’ul Belağa, 169. hutbe

³ Nehc’ul Belağa, 31. mektup;
Şerh-u Nehc’i’l Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 16/113

⁴ Bihar, 75/331/65

⁵ a. g. e. 74/151/10

241. Konu

el-İslam İslam

- *Bihar, 68/309, 25. bölüm; Nisbet'ul İslam*
- *Kenz'ul Ummal, 1/23, el-İslam ve'l İman*
- *Kenz'ul Ummal, 1/276, fi Hakiket'ul İslam*

bak.

• 23. konu, el-İman; 167. konu, ed-Din; 440. konu, el-İktisad; er-Rubbaniyet, 1552. bölüm; el-İlm, 2823. bölüm

1861. Bölüm

İslam

Kur'an:

“Allah katında din,
şüphesiz İslam’dır.
Ancak, Kitab verilenler,
kendilerine ilim
geldikten sonra
aralarındaki kıskançlık
yüzünden ayrılığa
düştüler. Allah'ın
ayetlerini kim inkar
ederse bilsin ki, Allah
hesabı çabuk görür.”¹

“Kim İslam’dan başka
bir dine yönelirse, ondan
kabul edilmeyecektir. O
ahirette de
kaybedenlerdendir.”²

8754. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Şüphesiz bu
İslam, Allah'ın kendisi için
seçtiği, inayetiyle bakıp
büyüttüğü bir dindir.”³

8755. *İmam Ali (a.s),
Resulullah'ın (s.a.a) sıfatı
hakkında şöyle buyurmuştur:*
“Allah onu yeterli delille,
şifa veren öğütle, halkı
düzene sokacak bir davetle
gönderdi. Cahil oldukları
ilahi hükümleri onunla
bildirdi, (dine) girmiş
bidatları onunla söküp attı,
uyulması gereken hükümleri

onunla açıkladı. Kim
İslam'dan başka din ararsa
zararı kesinleşir; kurtuluş
bağları kopar, baş aşağı
düşmesi şiddetli olur.
Dönüş yeri upuzun bir
hüzün ve şiddetli bir azap
olur.”⁴

8756. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “İslam’dan
daha yüce bir şerafet
yoktur.”⁵

8757. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “İslam'ın zahiri
nurlu ve batını ilginçtir.”⁶

*bak. ed-Din, 1316. Bölüm;
el-Hulk, 1102. Bölüm*

1862. Bölüm

İslam Allah'ın Boyasıdır.

Kur'an:

“Allah'ın rengi (ile
renklenin); rengi
Allah'inkinden daha
güzel olan kim vardır?
Biz O'na ibadet
edenleriz.”⁷

“Hakka yönelerek
kendini Allah'ın
insanlara yaratılışta
verdiği dine ver. Zira
Allah'ın yaratışında
değişme yoktur; işte

¹ Al-i İmran, 19. ayet

² Al-i İmran, 85. ayet

³ Nehc'ul Belağa, 198. hutbe

⁴ a. g. e. 161. hutbe

⁵ a. g. e. 371. hikmet; Şerh-u
Nehc'il Belağa-i İbn-i Ebi'l-
Hadid, 19/301

⁶ Gurer'ul Hikem, 6069

⁷ Bakara suresi, 138. ayet

dosdoğru din budur, fakat insanların çoğu bilmezler.”¹

8758. *İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala’nın, “Allah’ın boyası” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bu İslam’dır.”²

8759. *İmam Bakır (a.s) veya İmam Sadık (a.s), hakeza şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın boyası İslam’dır”³

8760. *İmam Sadık (a.s), hakeza şöyle buyurmuştur:* “Allah müminlerden söz alınca onları velayet boyasıyla boyamıştır.”⁴

bak. el-Halîk, 1070. Bölüm; el-Cebr, 480. Bölüm

1863. Bölüm İslam Yücelir ve İslam’dan Yüce Din Yoktur

Kur’an:

“Müşrikler

hoşlanmasa da, dinini bütün dinlerden üstün kılmak üzere, peygamberini doğru yol ve hak dinle gönderen Allah’tır.”⁵

8761. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam yücelir

ve İslam’dan yüce din yoktur.”⁶

8762. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam yücedir ve ondan daha yüce olacak bir din yoktur.”⁷

8763. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam artar, eksilmez.”⁸

8764. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz bu İslam, Allah’ın kendisi için seçtiği, inayetiyle bakıp büyüttüğü, tebliği için yarattıklarının en hayırlılarını seçtiği, direklerini sevgiyle ayakta tutup yücelttiği bir dindir. Dinleri onun üstünlüğü ile alçaltmış, onu yükselterek diğer şeriatleri indirmiştir.”⁹

8765. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah azize izzet ve zelile zillet vererek yeryüzünde İslam kelimesinin girmediği bir tek ev ve çadır bırakmaz. Ya Allah o ev ve çadırların sahiplerine izzet vererek onları İslam kelimesinin ehlinen kılar, ya da onları zillete düşürür de böylece

¹ Rum suresi, 30. ayet

² Mean’il Ahbar, 188/1

³ el-Kafi, 2/14/3

⁴ a. g. e. 1/422/53

⁵ Tevbe suresi, 33. ayet

⁶ Kenz’ul Ummal, 246

⁷ el-Fakih, 4/334/5719

⁸ Kenz’ul Ummal, 245

⁹ Nehc’ul Belağa, 198. hutbe; Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 10/191, bak. Tüm hutbe

İslam kelimesi karşısında boyun büklerler.”¹

1864. Bölüm İslam Müslümanlar için Barış Sebebidir

8766. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hamd, İslam’ı şeriat kılan, uyanlara dinini kolaylaştıran, karşı duranlara erkanını üstün ve güçlü kılan Allah’a mahsustur. Onu sarılanlara emniyet, girenlere selamet, anlatana delil kıldı.”²

8767. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah size İslam’ı seçti ve onunla sizi halis kılmak istedi. Çünkü İslam, bütün yücelikleri toplayan, esenlik bildiren bir addır. Allah İslam yolunu seçti, delillerini açıkladı...Hayırlar ancak onun anahtarlarıyla açılır. Karanlıklar ancak onun meşalesiyle aydınlanır.”³

1865. Bölüm İslam En Aydın Yoldur

8768. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İslam en aydın yoldur.”⁴

8769. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz aziz ve celil olan Allah İslam’ı nişaneleri nurlu ve meşalesi aydınlık olan bir yol kılmıştır. Kalpler İslam’da birbirine ısınır ve kardeşler İslam üzere birbiriyle kardeşlik bağını kurarlar.”⁵

8770. *İmam Ali (a.s) İslam’ın niteliği hakkında şöyle buyurmuştur:* “Yolu en aydın yol, geçitleri en açık geçit, yolunun nişaneleri yüksek ve yüce, meşaleleri de aydınlatıcıdır.”⁶

1866. Bölüm İslam En Sağlam Kaledir

8771. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah işlere başladı ve kendisi için istediğini seçti. Sevdigi şeyi kendine halis kıldı. Sevdigi şeylerden biri de İslam’dan hoşnut olması, onu kendi adından türetmesi ve onu sevdiği kimselere hediye etmesidir. Allah daha sonra

¹ Kenz’ul Ummal, 437

² Nehc’ul Belağa, 106. hutbe; Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 7/171, bak. Tüm hutbeye

³ Nehc’ul Belağa, 152. hutbe; Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 9/152

⁴ Gurer’ul Hikem, 456

⁵ Nehc’us Saade, 3/208

⁶ Nehc’ul Belağa, 106. hutbe

İslam'ı yardı kaynaklarına giriş yollarını oraya girmek isteyenler için kolay kıldı ve kendisiyle savaşan kimselere karşı temellerini güçlü kıldı. Hiç kimse onu kökünden söküp atamaz.”¹

8772. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İslam’dan daha sağlam bir kale yoktur.”²

8773. *İmam Ali (a.s) Kur’an’ın niteliği hakkında şöyle buyurmuştur:* “Allah, Kur’an’ı alimlerin susuzluğunu giderici ve anlayış, kavrayış sahibi kalplere bahar kıldı...Düğümü sağlam bir ip, sağlam ve yüce bir sığınaktır”³

bak. et-Takva, 4160. Bölüm

1867. Bölüm İslam Kendinden Önceki Şeyleri Yok Eder

Kur’an:

“Küfredenlere, eğer savaştan vazgeçerlerse, geçmişlerinin bağışlanacağını ve tekrar başlarsa evvelkilerin

hükmünün

uygulanacağını söyle.”⁴

8774. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam kendinden önceki şeyleri yok eder.”⁵

8775. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kul Müslüman olup İslam’ını güzelleştirince Allah önceden yaptığı bütün günahlarını ona bağışlar ve kısas ondan sonra vardır.”⁶

8776. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam’ın kendinden önceki her şeyi yok ettiğini ve hicretin kendinden önceki her şeyi sildiğini ve haccın kendinden önceki her şeyi yıktığını bilmiyor musun?”⁷

8777. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim İslam’ını güzelleştirirse cahiliye döneminde yaptığı şeylerden sorguya çekilmez. Her kim de İslam’ını kötüleştirirse yaptığı ve yapacağı her işten dolayı sorguya çekilir.”⁸

bak. Vesail’uş Şia, 1/97, 31. Bölüm

¹ Kenz’ul Ummal, 44216

² Gurer’ul Hikem, 10665

³ Nehc’ul Belağa, 198. hutbe

⁴ Enfal suresi, 38. ayet

⁵ Kenz’ul Ummal, 243

⁶ a. g. e. 265

⁷ a. g. e. 247

⁸ el-Kafi, 2/461/2

1868. Bölüm Müslüman Kimdir?

8778. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslüman Müslümanların kendi elinden ve dilinden güvende oldukları kimsedir.”¹

8779. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslüman müslümanın kardeşidir ona zulmetmez ve ona kötü söz söylemez.”²

8780. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslüman Müslümanın kardeşidir ona hıyanet etmez, ona yalan söylemez ve onu yardımsız bırakmaz.”³

8781. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslüman müslümanın aynasıdır.”⁴

8782. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslüman müslümanın kardeşidir. Birlikte su ve ağaçtan istifade eder ve fitneler karşısında birbirine yardımcı olurlar.”⁵

8783. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müslüman insanların elinden ve dilinden emniyette olduğu kimsedir. Mümin ise

insanların kendisine mal ve canları hakkında güvendiği kimsedir.”⁶

bak. el-İman, 291, 292. Bölüm

1869. Bölüm Müslümanlar Kimlerdir?

8784. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslümanlar başkalarının karşısında tek bir eldirler. Kanları birdir, onlardan en küçüğü bile düşmana eman verecek olursa diğerleri ona riayet ederler.”⁷

8785. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslümanlar kendileri dışındakilere karşı tek eldirler. Onların en yakını en uzaktakilere savaşa gideni savaşa gitmeyene ve güçlü olanı zayıf olana fayda verir.”⁸

8786. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslümanların kanları eşittir. Yabancılar karşısında tek eldirler. Hepsi en düşük fertlerinin verdiği emana bağlıdır ve en uzaktakileri kendilerine fayda verir.”⁹

¹ Kenz’ul Ummal, 738

² a. g. e. 745

³ a. g. e. 747

⁴ a. g. e. 742

⁵ a. g. e. 746

⁶ Mean’il Ahbar, 239/1

⁷ Kenz’ul Ummal, 441

⁸ a. g. e. 441

⁹ a. g. e. 444

8787. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslümanlar birbirinin kardeşidir. Takva dışında hiçbirisi diğerinden üstün değildir.”¹

8788. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslümanlar tek bir fert gibidir. Bedeninin organlarından biri acırsa diğer organları da onunla aynı acıyı paylaşır.”²
bak. el-İman, 297. Bölüm

1870. Bölüm İslam Açısından En Güzel Müslüman

8789. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İslam açısından Müslümanların en üstünü tek derdi ahireti olan, korku ve ümidi mutedil/eşit olandır”³

8790. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam üç evdir, evin altı, üstü ve en üstü. Evin altı: bütün Müslümanların girdiği İslam’dır. Öyle ki onlardan birine soracak olursan, “Ben Müslümanım” der. Evin üstü amellerinin birbirinden üstün oluşudur. Evin en üstü ise Allah yolunda yapılan cihaddır. En iyi Müslümanlardan

başkası bu makama erişemez.”⁴

8791. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hak ve hürmet açısından insanların en güzeli İslam’ı en güzel olandır.”⁵

bak. el-İman, 274, 298. Bölümler

1871. Bölüm İslam’ın Sütunları

8792. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İslam’ın sütunları yedi tanedir. Onların ilki akıldır. Onun üzerine sabır bina edilmiştir. İkinci sütun ise yüzsuyunu korumak ve doğru konuşmaktır. Üçüncü sütun ise Kur’anı olduğu gibi tilavet etmektir. Dördüncü sütun ise Allah için dost ve düşman olmaktır. Beşinci sütun ise al-i Muhammed’in (s.a.a) hakkı ve velayetlerini tanımaktır, altıncı sütun kardeşlerin hakkı ve onları savunmaktır. Yedinci sütun ise insanlarla iyi komşulukta bulunmaktır.”⁶

bak. el-İman, 276. Bölüm

1872. Bölüm İslam’ın Özeti

¹ a. g. e. 743

² a. g. e. 759

³ Gurer’ul Hikem, 3277

⁴ Kenz’ul Ummal, 10658

⁵ Gurer’ul Hikem, 3033

⁶ Tuhef’ul Ukul, 196

8793. İmam Ali (a.s)
Muhammed b. Ebi Bekir'e yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur: "Sana İslam'ın özeti olan yedi şeyi tavsiye ediyorum: Allah'tan kork ve Allah yolunda insanlardan korkma. En güzel söz amelinin tastik ettiği sözdür. Bir konuda iki farklı hüküm verme. Aksi taktirde bu işini çelişkiye sürükler ve haktan sapmış olursun. Kendin için beğendiğin şeyi yönettiğin insanlar için de beğen kendin için beğenmediğin bir şeyi onlar için de beğenme. Yönettiğin halkın işlerini ve durumunu düzelt, hakka ulaşmak için kendini zorluklara ve müşkülatlara düşür. Hiç bir kınayıcının kınamasından korkma. Seninle meşveret edene doğru bir şekilde kılavuzluk et. Kendini uzak ve yakın Müslümanlar için örnek kıl."¹

8794. Resulullah (s.a.a)
kendisine, İslam hakkında kesin bir söz sorulunca şöyle buyurmuştur: "Allah'a iman ettim" de ve bu yolda dosdoğru ol."²

1873. Bölüm **İslam'ın Temelleri**

8795. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: "İslam beş temel üzere kurulmuştur: Namaz kılmak, zekat vermek, Ramazan ayı orucunu tutmak, Beytullah'ıl Haram'ı haccetmek ve biz Ehl-i Beyt'in velayeti."³

8796. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "İslam'ın temelleri üç tanedir. Namaz zekat ve velayet. Bu üçünden hiç birisi o ikisi olmaksızın düzelmez."⁴

8797. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Daha sonra, ona ışığı sönmeyen bir nur, parıltısı tükenmez bir ışık olan Kitab'ı indirdi...O imanın madeni ve orta yolu, ilmin pınarları ve deryalarıdır. Adaletin bahçeleri ve havuzları, İslam'ın temel taşı ve esasıdır."⁵

8798. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz bu İslam Allah'ın dinidir. Allah onu kendine seçmiş, kendi gözetimi altında terbiye etmiş, onun için yaratıklarının en hayırlısını seçmiş ve onun sütunlarını

¹ Şerh-u Nehc'il Belağ-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 6/71

² Sahih-i Muslim, 62

³ Emali el-Mufid, 353/4

⁴ el-Kafi, 2/18/4

⁵ Nehc'ul Belağ, 198. hutbe

muhabbet üzere yükseltmiştir.”¹

8799. İmam Ali (a.s) Al-i Muhammed’in (s.a.a) niteliği hakkında şöyle buyurmuştur: “Onlar İslam’ın dayanakları ve sığınaklarıdır.”²

8800. İmam Sadık (a.s) kendisine “İslam’ın dayanakları nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Evet, İslam’ın dayanakları Allah’ın birliğine tanıklık etmek, Resulüne (s.a.a) iman etmek, Allah nezdinden getirdiği her şeyi ikrar etmek, mallarının zekatını vermek, Allah’ın emrettiği Al-i Muhammed’in velayetine bağlı olmaktır.”³

8801. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bu ümmetten hiç kimse Muhammed’in (s.a.a) Ehl-i Beyt’iyle mukayese edilemez...Onlar dinin esası, yakinin direğidir”⁴

8802. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İslam beş temel üzere kuruludur: Allah’ın birliği, namaz kılmak, zekat vermek, Ramazan orucu tutmak ve haccetmek.”⁵

bak. Sahib-i Müslim, 1/45; el-İman, 276. Bölüm

¹ Bihar, 68/334/16

² Nehc’ul Belağa, 239. hutbe

³ Bihar, 68/387/37

⁴ Nehc’ul Belağa, 2. hutbe

⁵ Sahih-i Muslim, 16. ayet

1874. Bölüm İslam’ın Esası

8803. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İslam çıplaktır. O halde örtüsü haya, süsü vefa, mürüvveti salih amel ve sütunu günahlardan sakınmaktır. Her şeyin bir esası vardır. İslam’ın esası ise biz Ehl-i Beyt’i sevmektir.”⁶

8804. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İslam çıplaktır elbisesi ise takvadır. İç elbisesi hidayet dış elbisesi haya, esası günahlardan sakınmak, kemali dindarlık ve meyvesi salih ameldir. Her şeyin bir esası vardır. İslam’ın esası ise biz Ehl-i Beyt’i sevmektir.”⁷

8805. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İslam’ın esası beni ve Ehl-i Beytimi sevmektir.”⁸

8806. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: “İmamet İslam’ın büyüyen kökü ve uzun dalıdır.”⁹

1875. Bölüm İslam’ın Manası (1)

⁶ el-Mehasin, 1/445/1031

⁷ Tuhef’ul Ukul, 52

⁸ Kenz’ul Ummal, 37631

⁹ el-Kafi, 1/200/1

8807. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İslam sıfatının anlamı tüm ilahi hüküm ve itaatleri zahiri (dil ile) ikrar etmek anlamındadır. O hale her kim zahirde bütün itaatleri ikrar ederse her ne kadar kalben inanmazsa bile İslam adına layıktır ve bu adı taşır. Zahiri dostluğa hak kazanır, şahadeti caizdir ve miras alır. Müslümanların lehine veya aleyhine olan şey onun da lehine ve aleyhinedir.”¹

8808. İmam Sadık (a.s) kendisine bir takım sorular soran ve cevabını aldığı anda ise, “Şimdi Allah’a teslim ve Müslüman oldum” diyen birisine şöyle buyurmuştur: “Hayır sen şu anda Allah’a iman ettin. İslam imandan öncedir. İslam vesilesiyle birbirinden miras alır ve birbiriyle evlenirler ama iman vesilesiyle sevap elde ederler.”²

8809. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İslam vesilesiyle insanların kanı korunur, emaneti eda edilir ve evlilik helal olur ama sevap iman karşısında verilir.”³

bak. el-İman, 255. Bölüm

1876. Bölüm İslam’ın Manası (2)

8810. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İslam’ı öyle bir anlatayım ki benden önce hiç kimse anlatmamış ve benden sonra da hiç kimse anlatmayacaktır: İslam teslimden ibarettir teslim ise tasdiktir. Tasdik ise yakın ve yakın ise görevini yapmak ve görevini yapmak ise ameldir.”⁴

8811. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İslam, (Allah karşısında) teslimiyettir; teslimiyet yakındır; yakın tasdik etmektir; tasdik ikrar etmektir; ikrar eda etmektir; eda etmek ise ameldir.”⁵

8812. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İslam’ın nihayeti teslimdir. Teslimin nihayeti ise nimet yurduna nail olmaktır”⁶

8813. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İslam yüzünü aziz ve celil olan Allah’a teslim etmen ve Allah’tan başka bir ilah olmadığına tanıklık etmendir.”⁷

8814. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İslam kalbini teslim etmendir. Müslümanların senin

¹ Tuhef’ul Ukul, 329

² el-Kafi, 1/173/4

³ a. g. e. 2/25/6

⁴ Mean’il Ahbar, 185/1

⁵ Nehc’ul Belağa, 125. hikmet

⁶ Gurer’ul Hikem, 6349-6350

⁷ Kenz’ul Ummal, 39

elinden ve dilinden güvende olmasdır.”¹

8815. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam güzel ahlaktır.”²

bak. el-Bihar, 68/309, 25. Bölüm; et-Teslim, 1894. Bölüm

1877. Bölüm İslam ve Teslim

Kur'an:

“Hayır; bugün onların hepsi teslim olmuşlardır.”³

8816. *İmam Ali (a.s) Muaviye'nin ve Şam ordusunun bayraklarını görünce şöyle buyurmuştur:* “Taneyi yaran ve insanı yaratan Allah'a yemin olsun ki onlar Müslüman olmadılar onlar sadece teslim oldular ve kalplerinde kötülük gizlediler ve kalplerine gizledikleri şeye taraftar bulunca da bize olan düşmanlıklarını baştan aldılar ve sadece namazı terk etmediler.”⁴

8817. *İmam Ali (a.s) hakeza şöyle buyurmuştur:* “Tohumu yarana, insanı yaratana and olsun ki onlar (Muaviye ve

taraftarları), Müslüman olmadılar, belki zahiren teslim oldular. Küfürlerini gizlediler, kendilerine yardımcıları bulunca da açığa vurdular.”⁵

8818. *İmam Ali (a.s) Muaviye'ye yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur:* “Müslüman olanların istemeden teslim oldular.”⁶

1878. Bölüm İslam'a Muhalif Olan Şey

8819. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hıyanetten sakının. Şüphesiz hıyanet İslam'dan uzaktır.”⁷

8820. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir müslümanın aleyhine yardım ederse, şüphesiz İslam'dan beri olmuştur.”⁸

bak. el-İman, 286. Bölüm

1879. Bölüm İslam'ın Gurbeti

8821. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam garip başladı ve çok geçmeden başladığı gibi garip

¹ a. g. e. 17

² a. g. e. 5225

³ Saffat Suresi, 26. ayet

⁴ Şerh-u Nehc'il Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 4/31

⁵ Gurur'ul Hikem, 10142;

Nehc'ul Belağa, 16. mektup

⁶ Nehc'ul Belağa, 64. mektup

⁷ Gurur'ul Hikem, 4742

⁸ a. g. e. 9220

olacaktır. O halde ne mutlu gariplere.”¹

8822. *İmam Sadık'tan (a.s) Ali'nin (a.s)* “İslam garip başladı ve çok yakında eskiden olduğu gibi garip olacaktır” *sözü sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Davetçimiz, Resulullah'ın (s.a.a) yeni bir davete başladığı gibi yeni bir davete başlayacaktır.”²

8823. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam garip başladı çok yakında yine garip olacaktır. O halde ne mutlu gariplere!” Kendisine, “Ey Allah'ın Resülü! Garipler kimlerdir?” diye sorulunca şöyle buyurdu: “İnsanların bozuk olduğu zaman salih olanlardır.”³

bak. Kenz'ul Ummal, 1/238

1880. Bölüm İslam'ın Tahrifi

8824. *İmam Ali (a.s)* *gelecekte olan fitne fesat ve kan dökücülüğe işaret ettiği bir hutbesinde şöyle buyurmuştur:* “İşte o zaman batıl yerine yerleşir... Bu zamanın halkı kurt, sultanları yırtıcı, orta

hallileri yiyici, fakirleri ise ölümlerdir. Doğruluk batıp gider, yalan çoğalıp yayılır, dilleriyle sever, kalpleriyle düşmanlık ederler. Fısk, bir asalet; iffetli ve namuslu olmak ise acayip işlerden sayılır ve İslam, ters giyilen bir elbise gibi giyilir.”⁴

1881. Bölüm Müslüman Olmayan Kimse

8825. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim sabahlar da Müslümanların işlerine önem vermezse Müslüman değildir.”⁵

8826. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Müslümanların işini önemsemeden sabahlarsa Müslümanlardan değildir. Her kim bir müslümanın, “Ey Müslümanlar!” diyen feryadını duyar da ona icabet etmezse Müslüman değildir.”⁶

bak. Vesail'uş Şia, 11/559, 18. Bölüm; el-Emanet, 302. Bölüm

¹ Kenz'ul Ummal, 1192

² Bihar, 8/12/10

³ Kenz'ul Ummal, 1198

⁴ Nehc'ul Belağa, 108. hutbe; Şerh-u Nehc'il Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 7/191

⁵ el-Kafi, 2/163/1

⁶ a. g. e. s. 164/5

1882. Bölüm İslam (Çeşitli)

8827. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam ramdır ve ram olandan başkasını bindirmez.”¹

8828. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam insanları ateşin demir, altın ve gümüşün pisliklerini temizlediği gibi insanları temizleyip ayırıştırır.”²

8829. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphe yok, sizin için yola işaretler konulmuştur; onlarla hidayete erin. İslam için bir nihai hedef vardır; ona yürüyün.”³

8830. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İslam’ın başı emanete riayet ve nifakın başı ise hıyanettir.”⁴

8831. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İslam’ın ölçüsü doğru sözlü olmaktır.”⁵

8832. *Resulullah’a (s.a.a), “İslam’ın en üstün şeyi nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Müslümanların elinden ve dilinden güvende oldukları kimsedir.”⁶

8833. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz İslam’ın kulpları tek tek açılacaktır. Bir kulpu açılınca insanlar başka bir kulpuna sarılacaktır. İlk açılan kulp adil hakemliği ayaklar altına almaktır. Son çözülecek kulp ise namazdır.”⁷

¹ Kenz’ul Ummal, 244

² a. g. e. 311

³ Nehc’ul Belağa, 176. hutbe

⁴ Gurur’ul Hikem, 5526-5527

⁵ a. g. e. 9727

⁶ Emali et-Tusi, 271/505

⁷ a. g. e. 186/311

242. Konu

es-Selam

Selam

- *Bihar, 76/1, 97. bölüm, İfşa'us Selam*
- *Kenż'ul Ummal, 9/113-128, 214-220*
- *Vesail'us Şia, 8/437, 32-36, 38-50, 52-55. bölümler*
- *Kenż'ul Ummal, 9/28, Mehzurat'us Selam*
- *Bihar, 76/13, 98. bölüm, Selam'ul İzn*

1883. Bölüm Selam Vermek

Kur'an:

“İman eden ve iyi işler yapanlar, içlerinden ırmaklar akan cennetlere konurlar, Rablerinin izniyle orada temelli kalırlar. Orada karşılaştıklarında söyledikleri: “Selam!”dır.”¹

“Oradaki duaları: “Münezzehsin ey Allah'ım”, dirlik temennileri: “Selam size” ve dualarının sonu da: “Âlemlerin Rabbi Allah'a hamt olsun”dur.”²

Bak. Nisa, 86, Hud, 69, Hicr, 52, Nahl, 32, Meryem, 47, 62, Nur, 61, Furkan, 63, 75, Ahzab, 44, Zariyat, 25, Vakıa, 26

8834. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Selam dinimizin ve eman ise ahdimizin göstergesidir.”³

8835. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Birbirinizle karşılaşınca selam vererek ve tokalaşarak görüşün. Ayrılınca da birbiriniz için mağfiret dileyerek ayrılın.”⁴

8836. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Mağfiretin sebeplerinden biri de şüphesiz selam vermek ve güzel söz söylemektir.”⁵

8837. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz insanların en cimrisi selam vermek hususunda cimrilik edendir.”⁶

8838. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Cimri kimse selam vermekte cimrilik edendir.”⁷

1884. Bölüm Konuşmadan Önce Selam Vermek

8839. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Önce selam verip sonra konuşmaya başlayın.”⁸

8840. İmam Sadık (a.s), babalarından (a.s) naklen şöyle buyurmuştur: “Allah Resülü (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim selam vermeden konuşmaya başlarsa ona cevap vermeyin.” İmam Sadık (a.s) daha sonra şöyle buyurdu: “Selam vermedikçe hiç kimseyi yemeğe davet etmeyin.”⁹

¹ İbrahim suresi, 23. ayet

² Yunus suresi, 10. ayet

³ Kenz'ul Ummal, 25242

⁴ Emali et-Tusi, 215/374

⁵ Cami'ul Ahbar, 230/591

⁶ Emali et-Tusi, 89/136

⁷ Mean'il Ahbar, 246/8

⁸ Cami'ul Ahbar, 231/596

⁹ el-Hisal, 19/67

8841. *İmam Hüseyin (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Selam vermedikçe hiç kimseye (eve) giriş izni vermeyin.”¹
bak. Kenz’ul Ummal, 9/122

1885. Bölüm Selamı Yaymak

8842. *İmam Bakır (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Allah insanlara yedirmeyi ve selamı yaymayı sever.”²

8843. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “Selamı yay ki evinin hayır ve bereketi çoğalsın.”³

8844. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “Sizlere dünya ve ahiret ehlinin en güzel ahlakını haber vermeyeyim mi?” Ashap, “Evet ey Allah’ın Resülü!” deyince şöyle buyurdu: “Dünyada selamı yaymaktır.”⁴

8845. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “Selam Allah-u Teala’nın isimlerinden biridir. O halde selamı kendi aranızda yayınız.”⁵

bak. el-Bihar, 76/1, 97. Bölüm

1886. Bölüm İlk Önce Selam Vermek

8846. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “İnsanlardan Allah’a ve Resülü’ne en yakın olan kimse ilk önce selam veren kimsedir.”⁶

8847. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “Allah’a en çok itaat edeniniz, selam vermek hususunda dostundan önce davranandır.”⁷

8848. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “İlk önce selam veren tekebbürden uzaktır.”⁸

8849. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Selamın yetmiş sevabı vardır ki altmış dokuz tanesi ilk önce selam verene, bir tanesi ise selamı alanadır.”⁹

8850. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Her içeri giren insan bir şaşkınlık içindedir. O halde (söze) selam ile başlayın.”¹⁰

1887. Bölüm Eve Girince Selam Vermek

Kur’an:

¹ Tuhef’ul Ukul, 246
² el-Mehasin, 2/143/1371
³ el-Hisal, 181/246
⁴ Bihar, 76/12/50
⁵ Kenz’ul Ummal, 25237

⁶ Bihar, 76/12/50
⁷ Kenz’ul Ummal, 25253
⁸ a. g. e. 25265
⁹ Bihar, 76/11/46
¹⁰ Gurer’ul Hikem, 7314

...Evlere girdiğiniz zaman, birbirinize Allah katından bereket ve güzellik dileyerek selam verin.”¹

8851. *İmam Bakır (a.s), Allah-u Teala'nın, “Evlere girdiğiniz zaman birbirinize selam verin...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “İnsanın eve girince ev halkına selam vermesi ve ev halkının da kendisine karşılık vermesidir. O halde bu sizin kendi kendinizi selamlamanızdır.”²

8852. *İmam Bakır (a.s), hakeza şöyle buyurmuştur:* “Sizden biri eve girince, evde biri olduğu takdirde onlara selam versin. Eğer kimse yoksa, “Bizlere rabbimizden selam olsun” desin. Zira Allah şöyle buyurmuştur: **“Allah tarafından temizlik ve bereket dileği olarak...”**³

8853. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizden biri eve girince selam versin. Zira selam o eve bereket yağdırır ve melekler onunla ünsiyet edindir.”⁴

1888. Bölüm Selama Cevap Vermek Farzdır

Kur'an:

“Size bir selam verildiği zaman, ondan daha iyisiyle selam verin veya aynııyla mukabele edin. Allah her şeyin hesabını gereği gibi yapandır.”⁵

8854. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Selam vermek müstahaptır, selama cevap vermek ise farzdır.”⁶

8855. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminlerin Emiri Ali (a.s) bir grubun yanından geçti ve onlara selam verdi. Onlar cevap olarak şöyle dediler: “Allah’ın selamı, rahmet, mağfireti ve hoşnutluğu senin üzerine olsun.” Müminlerin Emiri (a.s) şöyle buyurdu: “Bizim hakkımızda meleklerin babamız İbrahim hakkında dediklerinden daha ileri gitmeyin. Onlar sadece şöyle dediler: **“Allah’ın rahmet ve bereketi siz ev halkına olsun.”**⁷

8856. *Selman şöyle buyurmuştur:* “Bir şahıs Allah

¹ Nur suresi, 61. ayet

² Bihar, 76/5/16

³ a. g. e. s. 3/3

⁴ a. g. e. s. 7/25

⁵ Nisa suresi, 86. ayet

⁶ Kenz’ul Ummal, 25294

⁷ el-Kafi, 2/646/13

Resulü'nün (s.a.a) yanına vardı ve şöyle dedi: "Selam olsun sana ey Allah'ın Resulü!" Peygamber şöyle buyurdu: "Allah'ın selam ve rahmeti senin üzerine olsun." Daha sonra başka birisi geldi ve şöyle dedi: "Allah'ın selam, rahmet ve bereketi senin üzerine olsun." Peygamber şöyle buyurdu, "Senin üzerine de olsun." O şahıs, "Ey Allah'ın Resulü (s.a.a), falan ve falan şahıs sana selam verdiler, sen onlara karşılık fazladan bir şey buyurdun. Ama bana cevap olarak fazla bir şey buyurmadın" diye sorunca Peygamber şöyle buyurdu: "Sen bizim için bir şey bırakmadın. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: **"Sizlere cevap verilince ondan daha iyisi veya aynısıyla cevap verin."** Biz de senin selamının aynısıyla sana cevap verdik."¹

1889. Bölüm Selam Vermenin Adabı

8857. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* "Küçük büyüğe, bir kişi iki kişiye, az

olan grup çok olan gruba, süvari olan yaya olana, geçen kimse durana ve duran kimse oturana selam versin."²

8858. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* "Beş şeyi hayatta olduğum müddetçe terk etmem...Benden sonra sünnet olsun diye çocuklara selam vermeyi."³

8859. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* "Süvari olan yaya olana selam versin."⁴

8860. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Küçük büyüğe, geçen kimse oturana ve az olan grup çok olan gruba selam versin."⁵

1890. Bölüm Selam Verilmemesi Gerekenler

8861. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Allah Resulü (s.a.a) dört kişiye selam vermeyi yasaklamıştır: Sarhoşluk halinde olan sarhoş kimseye, heykeltıraşa, tavla oynayan kimseye ve dama oynayan kimseye." Beşincisini de ben ekliyorum: Sizleri satranç oynayanlara selam

¹ Durr'ul Mensur, 2/605

² Kenz'ul Ummal, 25321

³ Bihar, 76/10/38

⁴ a. g. e. s. 7/26

⁵ el-Kafi, 2/646/1

vermekten sakındırıyorum.”¹

8862. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yahudilere, Hristiyanlara, Mecusilere, Putperestlere, şarap sofrasına oturanlara, satranç ve tavla oynayanlara, kadına benzeyen erkeğe, iffetli kadınlara iftira atan şaire ve namaz kılan kimseye selam vermeyin. Zira namaz kılan kimse selama cevap veremez. Zira Müslümana selam vermek müstahaptır, ona cevap vermek ise farzdır. Hakeza faiz yiyen kimseye, tuvalet ihtiyacını gideren kimseye, hamamda olan kimseye ve açık bir şekilde günah işleyen fasık kimseye selam vermeyin.”²

8863. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bir camiye girdiğinde insanlar namaz kılıyorsa onlara selam verme. Peygamber’e (s.a.a) selam gönder ve namaz kılmaya koyul. Oturup sohbet eden bir topluluğun yanına vardığında onlara selam ver.”³

8864. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sizler kitap ehline selam vermeyiniz. Eğer sizlere selam verirlerse onlara, “Sizin üzerinize olsun” deyiniz.”⁴

8865. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Resulü (s.a.a) kadınlara selam veriyor ve onlar da selamına cevap veriyorlardı. Müminlerin Emiri (a.s) de kadınlara selam veriyordu. Ama genç kadınlara selam vermeyi hoş görmüyor ve şöyle buyuruyordu: “Sesinin beni etkilemesinden ve neticede sevaptan talep ettiğim şeyden daha çok (günaha) maruz kalmaktan korkuyorum.”⁵

1891. Bölüm Vedalaşma Adabı

8866. Resulullah (s.a.a), müminlere veda edince şöyle buyururdu: “Allah sizlere takvayı azık kılsın. Sizleri bütün iyilikle karşılaştırsın, tüm ihtiyaçlarınızı ve sorunlarınızı halletsin. Din ve dünyanızı korusun ve sizleri esenlik içinde bana geri döndürsün.”⁶

1892. Bölüm İzin Selamı

Kur'an:
“Ey iman edenler!
Evlerinizden başka

¹ Bihar, 76/8/32

² a. g. e. s. 9/35

³ a. g. e. s. 8/28

⁴ Kurb’ul Esnad, 133/465

⁵ el-Kafi, 5/535/3

⁶ Tenbih’ul Havatir, 2/6

evlere, izin almadan,
seslenip sahiplerine
selam vermeden
girmeyiniz.”¹

bak. Nur, 58; Ahzab, 53

8867. İmam Sadık (a.s)

Allah-u Teala'nın, “Ey iman
edenler! Evlerinizden
başka evlere, izin
almadan, seslenip

sahiplerine selam
vermeden girmeyiniz”
ayeti hakkında şöyle
buyurmuştur: “İzin almak
ayakkabıyla ses çıkarmak ve
selam vermektir.”²

¹ Nur suresi, 27. ayet

² Bihar, 76/14/3

243. Konu

et-Teslim Teslimiyet

• Bihar, 71/98, 63. bölüm; et-Tevekkül ve't-Tefvîz ve'r-Rızâ ve't-Teslim

bak.

• 190. konu, er-Rızâ (1); 426. konu, et-Tefvîz; 558. konu, et-Tevekkül

• el-Kazâ (1); 3351, 3352. bölümler; el-Kazâ (2), 2358. bölüm; eş-Şirk, 1989. bölüm

1893. Bölüm Teslim

Kur'an:

“Şüphesiz Allah ve melekleri Peygambere selavat gönderirler. Ey iman edenler! Siz de ona selavat gönderin ve tam bir teslimiyetle selam verin.”¹

“Hayır; Rabbine and olsun ki, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem tayin edip, sonra senin verdiğin hükme içlerinde bir sıkıntı duymaksızın tamamen teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.”²

8868. *Allah-u Teala Davud'a (a.s) şöyle vahyetmiştir:* “Sen istiyorsun ve ben de istiyorum, ama benim istediğim şey olmaktadır. O halde eğer benim istediğime teslim olursan senin isteğini temin ederim. Ama eğer benim istediğime teslim olmazsan, seni isteklerin hususunda sıkıntıya düşürürüm ve neticede benim istediğim olur.”³

8869. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlardan Allah'ın kaza ve kaderine

teslim olmaya en müstahak olanı, Allah'ı tanıyan kimsedir.”⁴

8870. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kul üç şey arasında kalmıştır: Bela, kaza, ve nimet. Allah'ın verdiği bela karşısında sabretmekle mükelleftir. Allah'ın kazası karşısında teslim olmakla mükelleftir. Allah'ın nimetleri karşısında ona şükretmekle mükelleftir.”⁵

8871. *Camia ziyaretlerinin beşinci ziyaretinde şöyle yer almıştır:* “İşlerimde irşad ve kılavuzluğunu ve emrinin karşısında teslimiyeti yatağım ve dayanağım kıl.”⁶

8872. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Allah'ın Kulları! Sizler hasta gibisiniz, alemlerin Rabbi ise tabib gibidir. Hastanın salahlı tabibin bildiği ve kendisine yaptığı tavsiyelerdedir; hastanın istediği ve teklif ettiği şeyde değil! O halde Allah'ın emirleri karşısında teslim olun ki kurtuluşa erişenlerden olasınız.”⁷

8873. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim sağlam kulpa sarılırsa kurtuluşa erer.” *Ravi şöyle*

¹ Ahzap suresi, 56. ayet

² Nisa suresi, 65. ayet

³ Bihar, 82/136/22

⁴ a. g. e. 71/153/63

⁵ a.g.e, 82/129/7

⁶ a. g. e. 102/168/6

⁷ Tenbih'ul Havatir, 2/117

diyor: “Ben, “O sağlam kulp nedir?” diye sorunca İmam şöyle buyurdu: “Teslim.”¹

8874. İmam Sadık (a.s), kendisine, “Müminin mümin olduğu nereden bilinir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Allah karşısında teslimiyetten ve kendisine ulaşan sevindirici ve üzücü şeylere hoşnutluktan tanınır.”²

8875. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Resulü (s.a.a) hiç bir zaman, geçen hiçbir iş hususunda, “Keşke bundan başkası olsaydı” demezdi.”³

8876. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Biz, sevdiğimiz insanlar hakkında hiçbir sıkıntı ve musibet görmemeyi severiz. Ama Allah’ın emri gelirse o zaman Allah’ın sevdiği şeye teslim oluruz.”⁴

Ben şöyle diyorum: “Bu Hadisin başlangıcı İmam’ın çocuklarından birinin ölümü hakkındadır. İmam bu çocuğu hastalandığında çok hüzünlendi. Ama öldükten sonra yüzü açıldı ve hüznüleri yok oldu.”

8877. İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur: “Babam (İmam Sadık –a. s-) bana Mufazzal

bin Ömer’in yanına gitmemi, İsmail’in vefatı sebebiyle ona başsağlığı dilememi emretti ve bana şöyle buyurdu: “Mufazzal’a selamımı söyle ve ona şöyle de: “Biz İsmail’i kaybettiğimize sabrettik sen de bizim gibi sabret. Biz bir şeyi istersek de Allah da başka bir şeyi isterse Allah’ın istek ve emrine teslim oluruz.”⁵

8878. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kul: “La havle vela kuvvete illa billah” (Allah’tan başka güç ve kuvvet yoktur) derse aziz ve celil olan Allah meleklerine şöyle buyurur: “Kulum teslim oldu o halde ihtiyacını karşılayın.”⁶

8879. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kul, “Maşallah la havle vela kuvvete illa billah” (sadece Allah’ın dediği olur. Allah’tan başka güç ve kudret yoktur) dediğinde Allah şöyle buyurur: “Ey meleklerim! Kulum bana teslim oldu. Ona yardım edin ve ona iyi bakın ve hacetini karşılayın.”⁷

8880. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Teslim olmak

¹ Bihar, 2/204/87

² a. g. e. s. 205/91

³ Tenbih’ul Havatir, 2/185

⁴ Bihar, 46/301/44

⁵ a. g. e. 82/103/51

⁶ a. g. e. 93/189/23

⁷ a. g. e. s. 190/25

(Allah'ı) itham
etmemektir.”¹

¹ Gurer’ul Hikem, 1164

244. Konu

es-Semt Metot-Tarz

- *Bihar, 71/343, 85. bölüm; Husn'us Semt ve husn'us Sima*
- *Kenż'ul Ummal, 3/247, Semt'ul Hasen*

1895. Bölüm İyi Metot

Kur'an:

“Onlar, yüzlerindeki secde izi ile tanınırlar.”¹

8881. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İyi metod, iyi tarz ve ılımlı olmak nübüvvetin kırk beş parçasından bir parçasıdır.”²

8882. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ümmetimin ziyneti güzel metodundadır.”³

8883. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şu iki haslet münafıkta bir araya gelemmez. İslam’da derin anlayış sahibi olmak ve

güzel bir yüze sahip bulunmak.”⁴

8884. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Müminler fazilet ehlidirler. Onların metodu sükun, heybeti huşu ve tarzları tevazudur.”⁵

8885. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şu beş şey gerçek müminlerden başkasında bir araya gelmez ve Allah bu beş şey sebebiyle cenneti onlara farz kılar: Kalp nuraniyyeti, İslam’da derin anlayış sahibi olmak, dinde vara (günahlardan kaçınmak) sahibi olmak, insanlar arasında sevilmek ve güzel bir yüze sahip olmak.”⁶

¹ Feth suresi, 29. ayet

² Bihar, 71/343/2

³ a. g. e. s. 344/5

⁴ a. g. e. s. 343/3

⁵ Metalib’us Suul, 53

⁶ Kenz’ul Fevaid lil Keraceki, 2/10

245. Konu

el-İstima' Dinlemek

• *Bihar, 72/264, 115. bölüm; İstima'ul Lağv ve'l Kıḡb ve'l Batıl ve'l Kāsse*

bak.

• *el-Batıl, 361. bölüm; el-Gaybet, 3139. bölüm*

1896. Bölümü Duyan Kulakların Üstünlüğü

Kur'an:

“Size bir ibret olsun diye ve anlayışlı kulaklar anlasın diye.”¹

8886. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Konuşan bir alim değilsen duyan bir dinleyici ol.”²

8887. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Feryadı anlamayan (duymayan) kulak sağır olsun. Feryadı duymayan kulak alçak sesi nasıl duyabilir?”³

8888. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Duyan bir kulağı olmayan kalp kör olsun.”⁴

8889. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah sizler için iki kulak karar kıldı ki onunla ilgili olan şeyleri duyasınız ve iki göz karar kıldı ki körlükten kurtulasınız.”⁵

8890. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hikmetli sözü duyupta alan, doğru yola çağırılıp ta yakınlaşan ve yol göstericinin eteğine tutunup

kurtuluşa eren insana (kula) Allah rahmet etsin.”⁶

8891. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ne kadar da güzel misaller ve şifa veren öğütler! Eğer temiz türeklere ve duyan kulaklara ulaşırsa.”⁷

bak. el-Abiret, 33. Bölüm 139. hadis

1897. Bölüm En İyi Duyan Kulak

8892. *İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En iyi gören göz iyiliğe bakan göz en iyi duyan kulak öğüt ve nasihati dinleyen ve ondan nasiplenen kulaktır.”⁸

8893. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki en iyi gören göz, hayır işlerin ıslahını gören gözdür. En iyi işiten kulak, öğüdü işitip kabul eden kulaktır.”⁹

1898. Bölüm Duymayan Kulak

Kur'an:

“De ki: “Ben ancak sizi vahy ile uyarıyorum”

¹ Hakka suresi, 12. ayet

² Gurer’ul Hikem, 4090

³ Nehc’ul Belağa, 4. hutbe

⁴ Gurer’ul Hikem, 10106

⁵ Nehc’ul Belağa, 83. hutbe

⁶ a. g. e. 76

⁷ a. g. e. 83

⁸ Bihar, 78/109/17

⁹ Nehc’ul Belağa, 105. hutbe

Uyarıldıkları zaman,
sağırılar çağrışı
duymazlar.”¹

“Onları doğru yola
çağırırsanız duymazlar.
Sana baktıklarını
görürsün, oysa
görmezler.”²

“And olsun ki,
cehennem için de bir çok
cin ve insan yarattık;
onların kalpleri vardır
ama onunla anlamazlar;
gözleri vardır ama onunla
görmezler; kulakları
vardır ama onunla
işitmezler. İşte bunlar
hayvanlar gibi hatta daha
sapıktırlar. İşte bunlar
gafillerdir.”³

“Önceki sahiplerinden
sonra yeryüzüne varis
olanlara hala şu gerçek
belli olmadı mı ki: Eğer
biz dileseydik onları
günahlarından dolayı
musibete uğrattırdık.
Kalplerini kapatıp
mühürleriz de bir şey
duymazlar.”⁴

“Allah onlarda bir
iyilik görseydi onlara
işittirirdi. Onlara
işittirmiş olsaydı yine de
yüz çevirirlerdi, zaten
dönektirler.”⁵

“Onlardan seni
dinleyenler vardır,
Kur'an'ı anlarlar diye
kalplerine örtüler
kulaklarına da ağırlık
koyduk. Onlar her türlü
mucizeyi görseler bile,
yine de ona iman
etmezler, nihayet sana
geldiklerinde de seninle
çekişirler. Küfredenler,
“Bu, öncekilerin
masallarından başka bir
şey değildir” derler.”⁶

“Aralarında sana
kulak verenler vardır.
Sen, sağırlara, üstelik
akılları da almazsa,
işittirebilir misin?”⁷

“Sen, ölümlere şüphesiz
ki işittiremezsin; dönüp
giden sağırlara da çağrışı
duyuramazsın.”⁸

“Dirilerle ölümler de bir
değildir. Doğrusu Allah,
dilediği kimseye işittirir.
Sen, kabirlerde olanlara
işittiremezsin.”⁹

“Eğer kulak vermiş
veya akıl etmiş olsaydık,
çılgın alevli
cehennemlikler içinde
olmazdık” derler.”¹⁰

8894. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur: “Çevrendeki
insanlardan dilediğine bak;

¹ Enbiya suresi, 45. ayet

² A'raf suresi, 198. ayet

³ A'raf suresi, 179. ayet

⁴ A'raf suresi, 100. ayet

⁵ Enfal suresi, 23. ayet

⁶ En'am suresi, 25. ayet

⁷ Yunus suresi, 42. ayet

⁸ Neml suresi, 80. ayet

⁹ Fatır suresi, 22. ayet

¹⁰ Mülk suresi, 10. ayet

yoksulluk içinde kıvranan fakirden, küfrü Allah'ın nimetiyle değişmiş zenginden, malını çoğaltmak için Allah'ın hakkını vermeyen cimriden, kulağını öğütlere sağır eden azgın inatçıdan başkasını görebilir misin?"¹

8895. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Ama kalbi olan herkes akıl sahibi, kulağı olan herkes duyan ve bakan herkes gören değildir."²

8896. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Ey Kûfeliler! Sizde bulunan üç şeyle, bulunmayan iki şey yüzünden dertlere düştüm. Kulaklarınız olduğu halde sağırsınız, konuştuğunuz halde dilsizsiniz, gözleriniz olduğu halde körsünüz. Savaşta özgür insanlar gibi sadık değilsiniz, bela anında güvenilir bir kardeşlik göstermiyorsunuz."³

8897. İmam Ali (a.s) "Mekke valisi Kutem b. Abbas'a yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur: "Batıdaki gözetme memurum, hac mevsiminde Şam halkından kalpleri kör, işitme duyuları sağır, basiretleri doğuştan kör olan bazı insanları

gönderdiğini bana yazarak bildirdi. Onlar, hakka batıl ile varmak istiyor, yaratana isyan ederek yaratığına itaat ediyorlar."⁴

1899. Bölüm **Kulağın Meyvesi**

8898. İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur: "Her şeyin bir meyvesi vardır kulağın meyvesi ise güzel sözdür."⁵

Bak. El-Kur'an, 33/4. Bölüm

1900. Bölüm **Güzel Duymak**

8899. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Kulağını güzel duymaya alıştır. İslahını arttırmayan şeylere kulak verme."⁶

8900. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Allah'ın zikrini duyan kimse onu zikreden kimsedir."⁷

8901. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Her kim güzel dinlerse çok çabuk faydalanır."⁸

1901. Bölüm **Kötü Şeyleri Duymak**

¹ Nehc'ul Belağa, 129. hutbe

² a. g. e. 88

³ a. g. e. 97

⁴ a. g. e. 33. mektup

⁵ Bihar, 78/160/21

⁶ Gurur'ul Hikem, 62234

⁷ a. g. e. 5579

⁸ a. g. e. 9243

8902. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Çirkin şey işiten kimse onu söyleyene ortakdır.”¹

8903. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Duyan kimse söyleyen kimseye ortakdır.”²

8904. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gıybeti işiten kimse gıybet eden iki kişiden biridir.”³

8905. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Rahatsız edici çirkin bir söz işittiğinde başını önüne sal (duymamaya çalış) ta ki senden geçip gitsin.”⁴

bak. el-Gıybet, 3139. Bölüm

1902. Bölüm Kulağa Farz Olan Şeyler

Kur'an:

“Bilmediğin şeyin ardına düşme; doğrusu kulak, göz ve kalp, bunların hepsi o şeyden sorumlu olur.”⁵

“O, size Kitab'ı “Allah'ın ayetlerinin küfredildiğini ve alaya alındığını işittiğinizde,

başka bir söze geçmedikçe, onlarla bir arada oturmayın, yoksa siz de onlar gibi olursunuz” diye indirdi. Doğrusu Allah münafıkları ve kâfirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır.”⁶

8906. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kulağa Allah'ın haram kıldığı şeylerden uzak durması, aziz ve celil olan Allah'ın yasaklayıp duymasını helal kılmadığı şeyden yüz çevirmesi ve aziz ve celil olan Allah'ı gazaplandıran şeylere kulak vermemesi farzdır. Nitekim bu konuda şöyle buyurmuştur: “O size kitabı indirdi...”⁷

8907. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah kulağa günahları dinlememesini farz kılmıştır. Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: “O size kitabı indirdi...”⁸

bak. 69. Konu, el-Meclis, 70, el-Mucalese

¹ a. g. e. 5581

² a. g. e. 518

³ a. g. e. 5583

⁴ a. g. e. 4166

⁵ İsra suresi, 36. ayet

⁶ Nisa suresi, 140. ayet

⁷ el-Kafi, 2/35/1

⁸ Nur'us Sakaleyn, 1/564/628

246. Konu

el-Esma İsimler

- *Bihar, 104/127, 108. bölüm, Esma' ve'l Kuniye*
- *Kenẓ'ul Ummal, 16/417, 588, fi'l-Esma ve'l Kuniye*
- *Kenẓ'ul Ummal, 16/592, Mehẓurat'ul Esma*

1903. Bölüm Güzel İsimler Seçmek

8908. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizlerden birinin çocuğuna hediye ettiği ilk şey güzel isimdir. O halde sizden her biriniz çocuğu için güzel isimler seçsin.”¹

8909. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların çocuğuna yaptığı ilk bağış kendisi için güzel bir isim seçmesidir. O halde sizden her biriniz çocuğuna güzel bir isim seçsin.”²

8910. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kendinize güzel isimler seçin, kıyamette bu isimlerle çağırılacaksınız: “Ey falan oğlu falan! Kalk ve nuruna doğru git ve falan oğlu falan kalk ki senin için hiç bir nur yoktur.”³

bak. Vesail’uş Şia, 15/122, 22. Bölüm; el-Veled, 4211. Bölüm

1904. Bölüm Peygamberlerin ve İmamların İsimlerini Seçmeye Teşvik

8911. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsimlerin en doğrusu ubudiyet ifade eden isimlerdir. İsimlerin en iyisi ise peygamberlerin isimleridir.”⁴

8912. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Çocuklarınıza peygamberlerin adlarını verin.”⁵

8913. *İmam Sadık (a.s) “çocukları İmamların isimleriyle adlandırmanın bir faydası var mıdır?” diye soran birisine şöyle buyurmuştur:* “Allah’a and olsun ki din sevgiden başka bir şey midir? Allah şöyle buyurmuştur: **“Eğer Allah’ı seviyorsanız bana tabi olunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınız bağışlasın.”**⁶

bak. Vesail’uş Şia, 15/124, 23. Bölüm

1905. Bölüm Çirkin İsimleri Değiştirmek

¹ Bihar, 104/130/20

² el-Kafi, 6/18/3

³ a. g. e. s. 19/10

⁴ a.g.e, 6/18/1

⁵ Mekarim’ul Ahlak,

1/474/1626

⁶ Tefsir i Ayyaşi, 1/168/28

8914. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü (s.a.a) erkeklerin ve şehirlerin çirkin olan bütün isimlerini değiştiriyordu.”¹

8915. İbn-i Esir Habib bin Mervan’ın biyografisinde şöyle yazıyor: “O gönderilen bir temsilci olarak Allah Resulünün (s.a.a) huzuruna vardı. Peygamber (s.a.a) adın nedir?” diye sordu. O, “Bağız’dır” deyince

Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: “Sen Habib’sin.” Ve onu böylece Habib olarak adlandırdı.²

8916. *İbn-i Ömer şöyle diyor:* Allah Resulü (s.a.a) Asiye’nin adını değiştirdi ve ona (günahkar) “Sen Cemile’sin” diye buyurdu.”³

bak. Sunen-i Ebi Davud, 4/288/4952-4961

¹ Bihar, 104/127/4

² Usd’ul Gabe, 1/681/1067

³ Sunen-i Ebi Davud, 4952

247. Konu

Esmallah Allah'ın İsimleri

• Bihar, 76/304, *el-İftitah bi't-Tesmiyet-i İnde Kullu Fîl*

• Bihar, 93/223, 11. bölüm; *İsm'ul A'zam*

• Bihar, 93/236, 13. bölüm, *Esmallah'ul Husna*

• Bihar, 4/153, *Ebrab-u Esmaili Teala ve Hakaikihi ve Sifatibi ve Meanibi*

• Kenz'ul Ummal, 1/448, *fi Esmallah'il Husna*

• Kenz'ul Ummal, 1/451, *fi İsmillah'il A'zam*

bak.

• *el-Kitab*, 3450. bölüm

1906. Bölüm Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla

Kur'an:

“Bismillahirrahmanirrahim” diye başlayan, Süleyman'dan gönderilen bir mektuptur.”¹

8917. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:*

“Bismillahirrahmanirrahim her yazılan şeyin anahtarıdır/başlangıcıdır.”²

8918. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:*

“Bismillahirrahmanirrahim ile başlanmayan her önemli iş kısırdır.”³

8919. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Acaba seni Süleyman b. Davud'dan sonra benden başka hiç kimseye nazil olamayan bir ayetten haberdar kılayım mı? O ayet “Bismillahirrahmanirrahim” ayetidir.”⁴

8920. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Bismillahirrahmanirrahim” demeyi ardından bir şey dahi söyleyecek olursan sakın terk etme.”⁵

8921. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Bazen Şialarımızdan bazıları işini “Bismillahirrahmanirrahim” ile başlatmadığı için aziz ve celil olan Allah onu tatsız olaylarla karşılaştırır ki ona Allah Tebarek ve Teala'nın şükürünü ve hamdını hatırlatsın.”⁶

1907. Bölüm Allah'ın İsimlerinin Anlamı

8922. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Allah'ın isimleri tabir, fiilleri anlatmak ve zatı ise hakikattir.”⁷

8923. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Allah” kelimesi “ilah” kelimesinden türemiştir.” İlah” ise bir mabudu gerektirir ve isim sahibinden ayrılır. O halde her kim sadece isme taparsa kafırdır ve hiçbir şeye ibadet etmemiştir. Her kim isim ve manaya birlikte taparsa müşriktir ve iki şeye ibadet etmiştir. Her kim de isme değil de ismin sahibine taparsa bu da tevhitir.”⁸

¹ Neml suresi, 30. ayet

² Kenz'ul Ummal, 2490

³ a. g. e. 2491

⁴ a. g. e. 2492

⁵ el-Kafi, 2/672/1

⁶ Nur'us Sakaleyn, 1/7/20

⁷ et-Tevhid, 36/2

⁸ a. g. e. 221/13

1908. Bölüm Allah'ın En Büyük İsmi

Kur'an:

“Kitab’tan bir ilme sahip olan biri: “Gözünü açıp kapamadan ben onu sana getiririm” dedi. Süleyman, tahtı yanına yerleşivermiş görünce: “Bu, şükür mü yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni sınavan Rabbimin lütfündendir. Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur; fakat nankörlük eden bilsin ki Rabbim müstağnidir, kerem sahibidir” dedi.”¹

8924. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bismillahirrahmanirrahim” in Allah’ın en büyük ismine yakınlığı, gözün siyahlığının beyazlığına yakınlığından daha yakındır.”²

8925. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın en büyük ismi Ümm’ül Kitap’ta (Fatıha suresinde) yer almıştır.”³

8926. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın en büyük ismi yetmiş üç harftir. Asif bunlardan sadece bir harfı bildi onu

dile getirdi ve bu sebeple Asif ile Belkıs’ın tahtı arasında varolan her şey ortadan kalktı ve Asif elini uzattı tahtı aldı sonra yeryüzü eski haline geldi ve bütün bunlar göz açıp kapayıncaya kadar oldu. Allah’ın en büyük isminin yetmiş iki harfı bizim yanıımızdadır. Bir harfı ise Allah Tebarek ve Teala’nın nezdindedir. Onu kendi gayp ilmine mahsus kılmıştır. Hiçbir yüce ve azim olan Allah’tan başka bir güç ve kuvvet yoktur.”⁴

8927. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah en büyük ismini yetmiş üç harf kılmıştır. Bunlardan yirmi beş harfı Adem’e vermiş yirmi beş harfini Nuh’a, sekiz harfini İbrahim’e, dört harfini Musa’ya, iki harfini kendisiyle iki ölüyü dirilttiği, anadan doğma körleri ve abraş hastalığına yakalananlara şifa verdiği İsa’ya vermiştir. Yetmiş iki harfini Muhammed’e ve bir harfini de zatında olan şeylerin kimseye belli olmaması için (Kullarından) esirgemıştır ve Allah

¹ Neml suresi, 40. ayet

² Bihar, 78/371/6

³ Sevab’ul A’mal, 130/1

⁴ Bihar, 14/113/5

kulların kalbinden geçen her şeyden haberdardır.”¹

8928. *Sa’d’ul Haffaf, Zazan Ebi Amret’e şöyle demiştir:* “Ey Zazan! Sen güzel Kur’an okuyorsun kıraati kimden öğrendir?” Zazan tebessüm ederek şöyle dedi: Bir gün şiir okurken Müminlerin Emiri (a.s) yanımdan geçti, benim güzel bir sesim vardı. İmam benim sesimden hoşlandı ve şöyle buyurdu: Ey Zazan! Neden Kur’an tilavet etmiyorsun?” Ben, “Ey Müminlerin Emiri! Nasıl Kur’an okuyayım? Allah’a yemin olsun ki Kur’an’dan namazda okuduğumun dışında bir şey bilmiyorum” dedim. İmam şöyle buyurdu: Benim yanıma gel.” Ben yanına vardım. Kulağıma

bir şeyler söyledi ne olduğunu ve ne söylediğini anlamadım. Daha sonra, “Ağzını aç” diye buyurdu ve ağzıma tükürdü. Henüz yanından bir adım atmamıştım ki bütün Kur’an’ı hareketleriyle ve kıraati ile ezberlediğimi gördüm. O andan itibaren hiç kimseye Kur’an’la ilgili bir şey sorma ihtiyacını hissetmedim.” Sa’d şöyle diyor: “Ben Zazan’ın bu olayını İmam Bakır’a (a.s) naklettim. İmam şöyle buyurdu: “Zazan doğru diyor. Müminlerin Emiri (a.s) Allah’ın en büyük ismiyle dua etti ki böyle bir dua asla reddedilmez.”²

bak. el-Bihar, 93/223, 11. Bölüm

¹ a. g. e. 4/211/5

² el-Kuna ve’l Elkab, 1/128

248. Konu

es-Sunnet Sünnet

- Bihar, 2/261, 32. bölüm, el-Bid'at ve's Sünnet
- Kenz'ul Ummal, 1/172, 370, el-İ'tisam bi'l-Kitab ve's Sünnet
- Bihar, 71/257/72. bölüm; Min Senne ve Sünneten Haseneten
- Bihar, 71/261, 75. bölüm; min süneni sünnet ala nefsihi

bak.

- 30. konu, el-Bid'at

1909. Bölüm

Sünnete Bağlılığa

Teşvik

8929. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir söz amel olmaksızın değer taşımaz. Niyet olmaksızın hiçbir söz ve amel değer taşımaz. Sünnetime mutabık olmaksızın hiç bir söz, amel ve niyet değer ifade etmez.”¹

8930. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ne mutlu ...sünnet kendisini kuşatana ve kendisine bidat isnat edilmeyene (dinde bidat çıkarmayana).”²

8931. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah nezdinde işlerin en yücesi, her ne kadar az da olsa sünnet esasınca yapılandır.”³

8932. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her işin (başlangıçta) bir heyecanı ve sevinci vardır. Her sevinç ve heyecanın bir sükunu ve sakinliği vardır. Her kim benim sünnetimle huzur ve sükun bulursa, şüphesiz doğru yolu bulmuştur. Her kim de ondan başka bir şeyde (bid’atla) huzur ve

sükun bulursa şüphesiz helak olmuştur.”⁴

8933. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki her ibadetin bir heyecanı ve sevinci vardır ki sonunda iner ve yok olur. O halde her kimin ibadetinin heyecan ve sevinci sünnetimle sükuna ererse doğru yolu bulmuştur. Her kim de benim sünnetime muhalif olursa, sapıklığa düşmüş, ameli yok olup gitmiştir. Biliniz ki ben namaz kılıyorum, uyuyorum, oruç tutuyorum, iftar ediyorum, gülüyorum ve ağlıyorum. O halde her kim benim yöntemime ve sünnetime sırt çevirirse benden değildir.”⁵

8934. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sünnete bağlı olan kimse güzel amelde bulunursa ameli kabul görür ve eğer yanlışlık yaparsa bağışlanır.”⁶

1910. Bölüm

Kitap ve Sünnetle

Amel Etmek

Hakkında Rivayetler

8935. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aranızda iki şey bırakıyorum. Onlar

¹ el-Kafi, 1/70/9

² Nehc’ul Belağa, 123. hikmet

³ el-Kafi, 1/70/7

⁴ Kenz’ul Ummal, 44439

⁵ el-Kafi, 2/85/1

⁶ Kenz’ul Ummal, 911

olduğu müddetçe, onlardan sonra artık sapıklığa düşmezsiniz: Allah'ın kitabı ve benim sünnetim. Bu ikisi kevser havuzunda yanıma varıncaya kadar birbirinden ayrılmazlar.”¹

8936. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Aranızda iki şey bıraktım. Ondan sonra artık asla sapıklığa düşmezsiniz: Bunlar Allah'ın kitabı ve benim sünnetimdir. Bu ikisi kevser havuzunun yanında yanıma gelinceye kadar birbirinden ayrılmazlar.”²

bak. el-İmamet (2), 161. Bölüm

Ben diyorum ki: Bana göre bu tür rivayetlerin senet açısından bir itibarı yoktur ve zâhiren sakaleyn diye bilinen mütevatir ve hakkında ittifak edilen hadis karşısında uydurulmuşlardır.

1911. Bölüm Sünnetim Sınıflandırılması

8937. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sünnetim iki çeşittir: Benden sonra uyulduğu takdirde hidayete sebep olan ve terk edilmesi insanı sapıklığa düşüren farz

sünnet ve amel edilmesi fazilet, terki ise günah olmayan, farz olmayan (müstahap) sünnet.”³

8938. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sünnet iki türdür. Bir Peygamber'den veya adil bir İmam'dan gelen sünnet.”⁴

1912. Bölüm Bir Sünnet Çıkaranın Cezası

8939. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim ölümünden sonra amel edilen güzel bir sünnet çıkarırsa hem kendi sevabını elde eder ve hem de onların sevabından bir şey eksilmeksizin, onunla amel edenlerin sevabını. Her kim de kötü bir sünnet çıkarır, ölümünden sonra onunla amel edilirse, hem günahkardır ve hem de amel edenlerin günahından bir şey eksilmeksizin o sünnetle amel edenlerin günahı kadar günahı vardır.”⁵

8940. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah'ın kullarından her hangi bir kimse, hidayet edici bir sünnet ortaya koyarsa, sevaplarından hiçbir şey

¹ a. g. e. 875

² a. g. e. 876

³ Bihar, 77/161/171

⁴ Kenz'ul Ummal, 910

⁵ a. g. e. 43079

eksilmeksizin, onunla amel edenlerin sevabı kadar sevap alır. Allah'ın kullarından her kim de saptırıcı bir sünnet ortaya koyarsa, uyanların günahlarından bir şey eksilmeksizin onunla amel edenlerin günahı kadar günah yüklenir.”¹

bak. el-Bihar, 71/257, 72. Bölüm; el-Mevt, 3748. Bölüm

1913. Bölüm Kendinden Güzel Bir Sünnet Bırakanın Sevabı

8941. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir mümin kendisinden geriye güzel bir sünnet veya hayırdan bir şey bırakır da kendisiyle o sünnet veya hayırlı iş arasında bir engel çıkarsa, Allah kendisine onunla dünya günlerinde kendi hakkında yaptığı şeylerin sevabını yazar.”²

bak. en-Niyyet, 3981. Bölüm

1914. Bölüm Beğenilmiş Sünneti Çiğnemekten Sakınmak

8942. *İmam Ali (a.s) Mısır'a vali olarak tayin ettiği Malik Eşter'e yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* Bu ümmetin öncülerinin ortaya koyduğu, halkın üzerinde uzlaştığı, işlerini düzenlediği salih sünneti kaldırma. Geçip gidenlerin güzel sünnetlerine zarar veren yeni sünnetler çıkarma. Aksi taktirde iyi mükafat bu iyi sünnetleri getirenlere, günah ise bu sünneti kaldıran sana kalır.”³

1915. Bölüm Allah'ın (c.c) Sünneti

Kur'an:

“Bu, Allah'ın kulları hakkında, öteden beri yürürlükte olan sünnetidir. İşte küfredenler o zaman hüsranda kaldılar.”⁴

“Bu, Allah'ın öteden beri, gelmiş geçmişlere uyguladığı sünnetidir. Allah'ın emri şüphesiz

¹ Bihar, 71/258/5

² a. g. e. s. 261/2

³ Nehc'ul Belağa, 53. mektup; Şerh-u Nehc'il Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 17/47

⁴ Gafir suresi, 85. ayet

gereği gibi yerine gelecektir.”¹

“Oysa pis kurulan kötü tuzağa ancak sahibi düşer. Öncekilere uygulana gelen sünneti görmezler mi? sen Allah'ın sünnetinde bir değişiklik bulamazsın. sen Allah'ın yasasında bir değişme da bulamazsın.”²

1916. Bölüm Peygamber'in (s.a.a) Sünneti

Kur'an:

“Ey iman edenler! And olsun ki, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok anan kimseler için Resulullah en güzel örnektir.”³

8943. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Peygamberinizin gösterdiği yolda yürüyün, çünkü o yolların en efdalidir. sünnetine uyun, çünkü o sünnetlerin en doğru olanıdır.”⁴

8944. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şu beş şeyi hayatta olduğum müddetçe

terk etmem: Kölelerle yerde yemek yemeyi, çıplak bineğe binmeyi, kendi ellerimle keçiyi sağmayı, pamuk elbise giymeyi ve benden sonra sünnet olsun diye çocuklara selam vermeyi.”⁵

Bak. El-Bihar, 76/66, 1. Bölüm

1917. Bölüm Hanif Sünneti

Kur'an:

“İbrahim ve onunla berâber olanlarda, sizin için uyulacak güzel bir örnek vardır. Onlar milletlerine şöyle demişlerdi: “Biz sizden ve Allah'tan başka taptıklarınızdan uzağız.””

“İyilik yaparak kendisini Allah'a teslim edip, hakka yönelen İbrahim'in dinine uyandan, din bakımından daha iyi kim olabilir? Allah İbrahim'i dost edinmişti.”⁷

8945. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Nuh'tan İbrahim'e (a.s) kadar bin yıllık bir zaman geçti. İbrahim'in dini tevhit, ihlas

¹ Ahzap suresi, 38. ayet

² Fatır suresi, 43. ayet

³ Ahzap suresi, 21. ayet

⁴ Nehc'ul Belağa, 110. hutbe

⁵ el-Hisal, 271/12

⁶ Mumtehhine suresi, 4. ayet

⁷ Nisa suresi, 125. ayet

ve Allah’a şirk koşmayı terk eden bir dindi. Bu Allah’ın insanları üzerinde yarattığı fitrattır ve bu hanif dinidir. Allah ondan bu din üzere söz aldı. Allah’tan başkasına ibadet etmemek ve ona hiçbir şeyi şirk koşturmak üzere söz aldı.” İmam daha sonra şöyle buyurdu: “Allah İbrahim’e namazı emir ve yasaklarını emretti. Kendisine, varislerin payının hükmünü belirtmedi, hanif dinine ise şunları ekledi: Sünnet, bıyıkları azaltmak, koltuk altlarını tıraş etmek, tırnakları kesmek ve avret mahallindeki kılları kesmek.”¹

8946. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah Halil’ini hanif diniyle gönderdi. Ona bıyıkları kısaltmayı, tırnakları kesmeyi, koltuk altı ve avret mahallindeki kılları kesmeyi ve sünnet olmayı emretti.”²

8947. İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur: “Beş şey başta ve beş şey de bedeninde diğer yerlerinde sünnettir: Başla ilgili sünnetler şunlardır: Diş fırçalamak, bıyığı kısaltmak, saçları taramak, mezmeze (ağzı suyla çalkalamak) ve

istinşak etmek (burna su çekmek). Bedenle ilgili sünnetler ise şunlardır: Sünnet olmak, avret mahallindeki kılları kesmek, koltuk altındaki kılları tıraş etmek, tırnakları kesmek ve istinca etmek (teharet almak).”³

8948. Fıkıh’ur-Rıza’da Allah-u Teala’nın Peygamberine (s.a.a) buyurduğu hanif dini hakkında şöyle yer almıştır: “Hakka yönelen İbrahim’in dinine uydu.” “Hanif dini on sünnetten ibarettir. Beş sünneti baş ile, diğer beş sünneti ise beden ile ilgilidir.”⁴

bak. el-Bihar, 76/77, 2. Bölüm; ed-Din, 1311. Bölüm

1918. Bölüm Öncekilerin Sünneti

Kur’an:

“Küfredenlere, eğer savaştan vazgeçerlerse, geçmişlerinin bağışlanacağını ve tekrar başlarsa evvelkilerin hükmünün uygulanacağını söyle.”⁵

“Ama ona yine de iman etmezler. Oysa kendilerinden

¹ Bihar, 76/68/6

² a. g. e. h. 5

³ el-Hisal, 271/11

⁴ Fıkıh’ur Rıza (a.s), 66

⁵ Enfal suresi, 38. ayet

**öncekilerin uğradıkları
meydandadır.”¹**

*bak. Kehf, 55. ayet; Al-i
İmran, 137. ayet; Nisa, 26.
ayet*

8949. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “İman, dört
esas üzerinde durur: Sabır,
yakın, adalet ve
cihat...Yakin de idrak
etmede basiretli olmak,
hikmeti incelikleriyle
kavramak, ibretlerden öğüt

almak ve öncekilerin
sünnetlerine uymak olmak
üzere dört kısımdır. O halde
idrak etmede basiretli olana,
hikmet açıklanır; hikmeti
açık olarak gören, ibreti
tanır; ibreti tanıyan, önce-
kilerle yaşamış gibi olur.”²

bak. el-Fikr, 3257. Bölüm

¹ Hicr suresi, 13. ayet

² Nehc’ul Belağa, 31. hikmet

249. Konu

es-Seher Sabahlamak

• Bihar, 76/168, Ebbab'us Seher ve'n-Nerm

bak.

• 300. konu, es Selat (3); 528. konu, en'Nerm; eş-Şia, 2150. bölüm; el-İstiğfar, 3084. bölüm; el-Münacat 3852. bölüm

1919. Bölüm Sabahlamak

8950. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabahlamak iki hayattan biridir.”¹

8951. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabahlamak (Allah’a) müştak olanların bahçesidir.”²

8952. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) Arefe günü yaptığı bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Gecemi sana ibadet için uyanık durmamla, halvetimi senin için teheccüt etmemle, yalnızlığımı seninle sükunete ermemle ve ihtiyaçlarımı senin dergahına bildirmekle bayındır kıl.”³

8953. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gece sabahlamak takva sahiplerinin şiarı ve müştak insanların huyudur.”⁴

8954. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ı zikrederek gözlerin sabahlaması, ariflerin halis dostu ve mukarreb insanların tatlısıdır.”⁵

8955. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gözlerin

Allah’ın zikriyle sabahlaması mutluların fırsatı ve velilerin gezintisidir.”⁶

8956. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a itaat ile gece sabahlamak velilerin baharı ve mutluların bahçesidir.”⁷

8957. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ı zikrederek sabahlamak velilerin ganimeti ve takva sahiplerinin karakteridir.”⁸

8958. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gözlerinizi sabahlatın, karınlarınızı aç ve zayıf tutun, bedenlerinizden alıp canlarınıza bağışta bulunun.”⁹

8959. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gözlerinizi sabahlatın, karınlarınızı aç ve zayıf tutun, ayaklarınızı çalıştırın. Mallarınızı infak edin, cesetlerinizden alarak, nefislerinize bağışta bulunun, canlarınız hususunda bedenlerinizden cimrilik etmeyin.”¹⁰

8960. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün ibadet gözlerin münezzeh

¹ Gurer’ul Hikem, 1684

² a. g. e. 666

³ Sahifet’us Zeyn’il Abidin, 199, 47. dua

⁴ Gurer’ul Hikem, 5611

⁵ a. g. e. 5612

⁶ a. g. e. 5642

⁷ a. g. e. 5613

⁸ a. g. e. 5614

⁹ a. g. e. 2497

¹⁰ Nehc’ul Belağa, 183. hutbe

olan Allah'ın zikriyle sabahlamasıdır.”¹

8961. *İmam Sadık (a.s) Allah-u Teala'nın*

“Alametleri yüzlerindeki secde eseridir” *ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Maksat namaz için sabahlayan kimselerdir.”*²

8962. *İmam Sadık (a.s) Allah-u Teala'nın, “Gecenin az bir kısmını uyuyorlardı” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Gecenin çok az bir bölümünü zayi ediyor ve ibadet için kalkmıyorlardı.”*³

8963. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim (yol kesicilerden) korkarsa gece boyunca yol alır. Her kim böyle yaparsa hedefine ulaşır. Bilin ki Allah'ın malları değerlidir. Bilin ki Allah'ın malı cennettir.”*⁴

8964. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Rabbinin farz kıldıklarını eda eden, uğradığı meşakatlere sabr eden, geceleri uykusunu terk eden; uykusu onu yendiğinde de yeri kendisine döşek, kolunu da yastık kılan, kıyamet gününün korkusundan gözlerine uyku girmeyen, yanları döşek yüzü görmeyen,*

dudakları gizlice Rabbinin zikrini fısıldayan, devamlı diledikleri bağışlanma sebebiyle günahlarından arındırılanlara ne mutlu! **İşte onlar Hizbullah'tır. Haberinizi olsun Allah'ın hizbi kurtuluşa erenlerin ta kendisidir.”**⁵

8965. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allahım! Bizleri adetleri seninle sükunete ermek ve sana iştiaak duymak olan; ömürleri ah çekmekle geçen, alınları senin azametinin karşısında toprağa kapanan ve gözleri sana hizmet için sabahlayan kimselerden kıl.”*⁶

8966. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey Allah'ın kulları! Kalbi tefekkürle dolan, korku bedenini sıkıntıya düşüren ve gece ibadeti az uykusunu da kendisinden alan akıl sahibi kimseler gibi Allah'tan korkun.”*⁷

8967. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah korkusu (takva), Allah'ın dostlarını O'nun koymuş olduğu haramlarını çiğnemekten alı-koyar, dostlarının kalplerini, O'nun korkusuna bağlar. Öyle ki onları*

¹ Gurer'ul Hikem, 3149

² Nur'us Sakaleyn, 5/78/96

³ a. g. e. s. 122/13

⁴ Tenbih'ul Havatir, 1/279

⁵ Nehc'ul Belağa, 45. mektup

⁶ Bihar, 94/148

⁷ Nehc'ul Belağa, 83. hutbe

seherlere kadar ayakta tutar, kavurucu bir günde (oruç tutarak) susuz bırakır.”¹

1920. Bölüm

Faydasız Sabahlamak

8968. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nice çaba gösteren oturan kimse için ve nice sabahlayan kimse, uyuyan kimse için zahmet çeker.”²

8969. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nice oruç tutan kimsenin, oruçtan elde ettiği ancak açlık ve susuzluktur. Nice gece namazı kılan kimsenin gece namazından elde ettiği, ancak uykusuzluk ve yorgunluktur. Akıllıların uykusu ve iftarları ne güzeldir!”³

8970. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hururalı ⁴ bir adamın tebeccüd namazı kaldığını ve Kur’an okuduğunu işitince şöyle buyurdu: “Yakîn üzere olan uyku, şüphe halinde kılınan namazdan daha hayırlıdır.”⁵

¹ a. g. e. 114

² Gurer’ul Hikem, 5270-5271

³ Nehc’ul Belağa, 145. hikmet

⁴- Hurura; Kufe yakınlarında olan bir köyün ismidir. Nehrevan savaşında Hz. Ali’ye karşı savaşan hariciler, o yeri kendilerine savaş alanı seçtiler.

1921. Bölüm

Sabahlamaya Layık Şeyler

8971. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sabahlamak sadece üç husustadır: Kur’an okumak, ilim talep etmek veya gelini eşinin evine göndermek için.”⁶

8972. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Yatsı namazından sonra uyanık kalmak sadece namaz kılan ve yolcu olan kimse içindir.”⁷

bak. Es Senaat, 2329. Bölüm

1922. Bölüm

Bu Geceleri İhyaya Teşvik

8973. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bayram (Fıtır ve Kurban) gecesi ve Şaban ayının ortasındaki geceyi ihya ederse, kalplerin öldüğü gün kalbi ölmez.”⁸

Bu şahıs ise Nehrevan savaşında öldürülen “Garve b. Edne” idi.

⁵ a. g. e. 97

⁶ Bihar, 76/178/3

⁷ a. g. e. s. 179/5

⁸ Sevab’ul A’mal, 1/102/2

8974. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın yılda dört gece, Fıtır bayramı gecesi, Kurban bayramı gecesi, Şaban ayının ortasındaki gece, Recep ayının ilk gecesi kendisini Allah’a ibadete vakfetmesini severim.”¹

8975. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminlerin Emiri (a.s) üç gece

uyumazdı: Ramazan ayının yirmi üçüncü gecesi, fıtır bayramı gecesi ve Şaban ayının ortasındaki gece. Bu geceler de rızıklar bölüştürülür, ömrün süresi ve o yıl olacak olan her şey tayin edilir.”²

¹ Bihar, 97/87/12

² a. g. e. s. 88/15

250. Konu

**es-Seyyid
Seyyid-Efendi**

1923. Bölüm Seyyid-Efendi

Kur'an:

“Mihrapta namaz kılarken melekler ona seslendiler: “Allah sana Allah'tan bir Kelime'yi (Hz. İsa'yı) tasdik eden, efendi, iffetli, salihlerden bir peygamber olarak Yahya'yı müjdeler.”¹

8976. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Seyyid (efendi) insanların geçim yükünü omuzlayan ve onlara yardımda bulunandır.”²

8977. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Seyyid (efendi) kardeşlerinin yüklerini omuzlayan ve komşularına iyi komşuluk edendir.”³

8978. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Efendi (kötülerle) uzlaşmayan, hile yapmayan ve tamahların aldatmadığı kimsedir.”⁴

8979. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kavmin efendisi onların hizmetçisidir.”⁵

8980. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Yolculukta kavmin efendisi onlara hizmet edendir. O halde her kim yoldaşlarına hizmette

öne geçerse şahadet dışında hiçbir ameli bu amelinden öne geçemez.”⁶

1924. Bölüm Efendiliğin Anlamı

8981. *İmam Hüseyin (a.s), babasının efendinin anlamını sorması üzerine şöyle buyurmuştur:* “Aşirete (mille) yardım etmek ve onların zararlarını üstlenmektir.”⁷

8982. *İmam Sadık (a.s), kendisine, “Efendilik nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Efendilik cömertliktir, eyvahlar olsun sana! Hatem-i Tai'nin kavminin efendisi olduğunu görmüyor musun? Oysa o kavminin diğer fertlerinden daha üstün bir konuma sahip değildir.”⁸

1925. Bölüm Efendiliğin Sebepleri

8983. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* ““Görülmeden bilinen, zahmete düşmeden yaratan Allah'a hamd olsun. Kudretiyle mahlukatı yarattı, egemenliğiyle büyüklük taslayanlara

¹ Al-i İmran suresi, 39. ayet

² Gurer'ul Hikem, 1504

³ a. g. e. 2002

⁴ a. g. e. 2101

⁵ Kenz'ul Ummal, 17517

⁶ a. g. e. 17519

⁷ Bihar, 72/194/14

⁸ a. g. e. 78/258/142

boyun eğdirdi, cömertliğiyle büyüklere üstün geldi.”¹

8984. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim hilim sahibi olursa efendiliğe erişir ve her kim anlamaya çalışırsa anlayışı çoğalır.”²

8985. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların yükünü omuzlamak efendiliğe sebep olur.”³

8986. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gerçek şerafet sahibi insan ilim ve bilgisinin kendisine şerafet verdiği kimsedir. Gerçek efendilik rabbi olan Allah’tan sakınan kimse içindir.”⁴

8987. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Efendiliğin fazileti ibadetin güzelliğindendir.”⁵

8988. *İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İstenmeden bağışlamak en büyük efendiliktir.”⁶

8989. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan şu dört hasletle efendiliğe erişir: İffet, edep, bağışlamak ve akıl sahibi olmak.”⁷

1926. Bölüm Efendiliğe Engel Olan Şey

8990. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En küçük günahı cezalandıran kimse, efendiliğe göz dikmemelidir. Tecrübesi az ve kendi başına hareket eden kimse riyasete ihtiras duymamalıdır.”⁸

8991. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir sefih (beyinsiz) efendiliğe erişemez.”⁹

8992. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Affedici olmayan kimse efendiliğin kemaline erişemez.”¹⁰

8993. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kardeşlerini başkalarına muhtaç kılan kimse efendi değildir.”¹¹

8994. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sefil (aşağılık) insanlarla çekişmek efendiliği lekeler.”¹²

¹ Nehc’ul Belağa, 183. hutbe

² Bihar, 77/208/1

³ Nehc’ul Belağa, 224. hikmet

⁴ Bihar, 78/82/82

⁵ Gurer’ul Hikem, 6559

⁶ Bihar, 78/113/7

⁷ a. g. e. 1/94/23

⁸ el-Hisal, 434/20

⁹ a. g. e. s. 271/10

¹⁰ Gurer’ul Hikem, 9581

¹¹ a. g. e. 9595

¹² a. g. e. 9813

251. Konu

es-Siyaset Siyaset

• *Şerh-i Nebc'ul Belağâ-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 10/212, Siyaset-u Ali ve ceriha ale's-Siyaset'ur-Resul*

bak.

• 165. konu, ed-Devlet; el-İmamet (1); 147. bölüm; er-Riyaset, 1396-1397. bölümler; er-Re'y (1), 1433. bölüm; es Seyyid; 1925, 1926. bölümler

1927. Bölüm

Siyaset

8995. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hükümet siyasettir.”¹

8996. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yöneticilerin afeti siyasetteki acizliktir.”²

8997. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hayatın iyileşmesi tedbir iledir.”³

İbn-i Ebi'l-Hadid, Müminlerin Emiri'nin (a.s), “Allah’a and olsun ki Muaviye benden daha akıllı ve zeki değildir, o hilekar, vefasız ve facir/kötü bir kimsedir” sözünün şerhinde şöyle yazmaktadır: “Müminlerin Emiri'nin (a.s) makamını hakıyla tanımayan bir grup Hz. Ali'nin (a.s) Ömer'den daha bilgili olduğunu ama Ömer'in siyaseti daha iyi bildiğini zannediyordu. Şeyh'ur-Reis Ebu Ali b. Sina Şifa adlı kitabının hikmet bölümünde bu konuyu açıkça dile getirmiştir. Üstadım Ebu'l-Hüseyn de bu görüşe eğilimli idi ve el-Gurer kitabında bunu söz konusu etmiştir. Daha sonra Ali'nin (a.s) düşman ve muhalifleri Muaviye'nin Müminlerin

Emiri'nden (a.s) daha siyasetçi ve tedbirci olduğunu zannetmişlerdir.

Bil ki siyasetçi bir insan fikir ve amelleri dinle uyusun veya uyusmasın, kendi görüş ve düşüncesiyle amel ettiği, kendi hükümetinin lehine olan ve kudret temellerini sağlamlaştıran şeyler üzere hareket ettiği takdirde gerçek siyaseti uygulamış olur. Eğer siyaset ve müdüriyette bu metot esasınca amel etmezse işleri çok zor düzeler, durum ve ballere hakimiyeti çok zor güçleşir. Müminlerin Emiri (a.s) şeriata bağlı biriydi. Kendisini şeriata uymak zorunda görüyor ve din ve şeriatla uyusmayan, ama siyasette kullanılan her türlü siyasi ve savaşla ilgili her türlü plan ve projeyi terk ediyordu.”⁴

1928. Bölüm

Siyasetin Güzelliği

8998. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Siyasetin güzelliği riyasetin kalıcılığına sebep olur.”⁵

8999. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Siyasetin güzelliği halkın kıvamına sebep olur.”⁶

¹ Gurer'ul Hikem, 17

² a. g. e. 3931

³ a. g. e. 5794

⁴ Şerh-u Nehc'il Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 10/2152, Bak tüm söze

⁵ Gurer'ul Hikem, 4820

⁶ a. g. e. 4818

9000. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Riyasetin değeri, siyasetin güzelliği iledir.”¹

9001. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kimin siyaseti güzel olursa riyaseti de sürekli olur.”²

9002. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim riyasete ulaşırsa, siyasetin sıkıntısına sabretmelidir.”³

9003. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim siyasetten aciz olursa riyasete layık olmaz.”⁴

9004. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim insanların geçimini üstlenmezse kudretini (başkasına) intikale hazırlar.”⁵

9005. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel tedbir ve savurganlıktan kaçınmak siyasetin güzelliğindendir.”⁶

9006. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllılığın en iyi delili güzel tedbirdir.”⁷

1929. Bölüm Kötü Tedbir⁸

9007. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü tedbir yıkıntıya sebep olur.”⁹

9008. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkimin tedbiri kötü olursa yıkımı acil olur.”¹⁰

9009. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kimin tedbiri kötü olursa helak oluşu tedbirinde olur.”¹¹

9010. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim tedbirini ertelerse yıkımını öne salar.”¹²

9011. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü tedbir fakirliğin anahtarıdır.”¹³

9012. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel tedbir az malı çoğaltır, kötü tedbir ise çok malı yok eder.”¹⁴

1930. Bölüm İki Siyasetin En Üstünü

¹ a. g. e. 6563

² a. g. e. 8438

³ a. g. e. 8535

⁴ a. g. e. 8536

⁵ a. g. e. 8982

⁶ a.g.e, 4821

⁷ a. g. e. 3151

⁸ Tedbir lugatte işin sonunu düşünmek, uzak görüşlülük ve çare bulmak anlamındandır.

⁹ a. g. e. 5571

¹⁰ a. g. e. 7906

¹¹ a. g. e. 8768

¹² a. g. e. 8045

¹³ a. g. e. 5572

¹⁴ a. g. e. 8433

9013. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet iki siyasetin en üstün olanıdır.”¹

9014. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Siyasetin cemali yöneticilikte, adalet ve kudret zamanında affetmektir.”²

9015. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En hayırlı siyaset adalettir.”³

9016. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Siyasetin ölçüsü adalettir.”⁴

9017. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adaletli siyaset üç şeyledir: Uzak görüşlülükle birlikte yumuşaklık, adalet ile birlikte (haklar hususunda) sıkı tutmak ve ılımlılıkla birlikte bağışta bulunmak.”⁵

9018. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulüm ne de kötü bir siyasettir.”⁶
bak. el-Adl, 2543. Bölüm

1931. Bölüm Siyasetin Başı

9019. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Siyasetin başı yumuşak davranmaktır.”⁷

9020. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yumuşaklık ne güzel bir siyasettir.”⁸

9021. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim elinin altındakilere yumuşak davranmazsa kendi ihtiyacına erişemez.”⁹

9022. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yumuşaklık muhalefetin sivri ucunu köreltir.”¹⁰

9023. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hükümete erişince (insanlara) yumuşak davranın.”¹¹
bak. 192. Konu, er-Rifk

1932. Bölüm Siyasetin Süsü

9024. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tahammül etmek siyasetin süsüdür.”¹²

9025. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların yükünü yüklenmeyen kimse kudretini (başkasına) intikale hazırlar.”¹³

¹ a. g. e. 1656

² a. g. e. 5792

³ a. g. e. 5948

⁴ a. g. e. 9714

⁵ a. g. e. 5592

⁶ a. g. e. 4404

⁷ 1 a. g. e. 5266

⁸ a. g. e. 9947

⁹ a. g. e. 9006

¹⁰ a. g. e. 560

¹¹ a. g. e. 3974

¹² a. g. e. 772

¹³ a. g. e. 8982

1933. Bölüm

Nefsi İdare Etmek

9026. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün siyaset nefsi idare etmektir. En şerafetli riyaset ise ilim riyasetidir.”¹

9027. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim nefsini güzel idare ederse siyasetle (insanları) yönetmeye erişir.”²

9028. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefislerinizi günahlardan sakınmayla yönetin ve hastalıklarınızı sadakayla tedavi edin.”³

9029. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hükümdar

insan ordusunu yönetmeden önce kendi nefsini idare etmelidir.”⁴

9030. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En akıllı padişah, kendisini, halkın kendi üzerindeki hüccet ve delillerini ortadan kaldıracak şekilde yöneten ve halkı da kendilerine hüccetini sabit kılabacak şekilde idare eden kimsedir”⁵

9031. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dinin siyaseti güzel takva ve yakın sahibi olmaktır.”⁶

bak. el-Adet, 3000. Bölüm

¹ a. g. e. 5589

² a. g. e. 8013

³ a. g. e. 5588

⁴ a. g. e. 9333

⁵ a. g. e. 3350

⁶ a. g. e. 5590

252. Konu

et-Tesvif Ertelemek

bak.

• *Et-Tevbe, 464. bölüm; el-Umr, 2925. bölüm*

1934. Bölüm

İşi Ertelemekten Sakınmak

9032. *İmam Ali (a.s), bazı ashabına yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur:* “Ömründen geriye kalanı iyi değerlendir ve “yarın ve ertesi gün” deme. Zira senden öncekiler de arzularına güvenmek ve işlerini sürekli ertelemekle helak oldular. Zira bunlar gaflet içindeyken Allah’ın emri (ölüm) aniden gelip çattı.”¹

9033. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Ebuzer! Arzuların sebebiyle bugünkü işini yarına ertelemekten sakın. Zira sen bugün yaşıyorsun, yarın değil! Zira eğer yarının olursa yarın da bugün olduğun gibi ol. Eğer senin için yarın yoksa bugünkü işini ihmal ettiğin için pişman olmazsın.”²

9034. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “...Kul Allah’tan çekindi...Zira ölüm kuldan gizlidir. Ayrıca arzuları onu aldatır. Şeytan onunla birlikte. Üstüne

binip sürmek için günahları süsler, güzel gösterir. Onu tövbe için ümitlendirir ki tövbesini ertelesin. Derken, ölümden gafil bir haldeyken eceli gelir çatar.”³

9035. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkimin süresi dolarsa süre talep eder ve her kime süre verilirse bugünkü işini yapmayı yarına erteler.”⁴

9036. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbesini ertelemek aldanmaktır, işlerini sürekli ertelemek ise şaşkınlıktır.”⁵

9037. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bugünkü işini yarına ertelemekten sakın. Zira bu iş insanların boğulup yok olduğu bir deryadır.”⁶

9038. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s), bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Bana kendime ağlamam hususunda yardım et. Zira sürekli işlerimi erteleyerek arzu ve ümitlerle ömrümü tükettim ve hayır ve kurtuluşlarını ümit etmeyen kimselerin durumuna düştüm.”⁷

9039. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tövbesini

¹ Bihar, 73/75/39

² a. g. e. 77/75/3

³ Nehc’ul Belağa, 64. hutbe;
Şerh-i Nehc’ul-Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 5/145

⁴ Nehc’ul Belağa, 285. hikmet

⁵ Bihar, 73/365/97

⁶ a. g. e. 78/164/1

⁷ a. g. e. 98/88/2

erteleyen kimsenin dini yoktur.”¹

9040. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahiliniz günahını arttırır. Aliminiz ise bugünkü işini yarına erteler.”²

9041. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Amelsiz

ahiretten ümidi olan ve uzun arzularla tövbeyi geciktiren kimseden olma...Bir şehvet kendisine yönelirse, günahı öne geçirir, tövbeyi erteler.”³

¹ Gurer’ul Hikem, 10660

² Nehc’ul Belağa, 283. hikmet; Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 19/175

³ Nehc’ul Belağa, 150. hikmet

253. Konu

es-Suk Pazar

bak.

• *Ez-Zikr, 1341. bölüm*

1935. Bölüm

Pazarı Kınamak

9042. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yeryüzünün en kötü yeri pazarlardır. Pazar İblis’in meydanıdır. İblis sabahın ilk vakitleri bayrağını oraya diker, kürsüsünü koyar ve çocuklarını her tarafa dağıtır. Böylece ölçüp tartarken eksik ölçen, ölçüde hırsızlık eden veya malını satmak için yalan söyleyen kimseler arasında dönüp dolaşır. İblis evlatlarına şöyle der: “Babası ölmüş kimseyi kandırmaya çalışın. Oysa sizin babanız henüz diridir.” Böylece İblis pazara ilk giren kimseyle girer ve en son dönen kimseyle döner.”¹

9043. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Pazarda oturma yerleri şeytanın hazır olduğu yerlerdir.”²

9044. *İmam Ali (a.s), valisi Haris Hemdani’ye şöyle buyurmuştur:* “Pazarların oturma yerlerinden sakın. Şüphesiz oralar şeytanın hazır olduğu ve fitnelerin ortaya çıktığı yerlerdir.”³

9045. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Pazar gaflet ve unutkanlık yurdudur. Her kim pazarda bir tesbih söylerse Allah ona milyonlarca sevap yazar.”⁴

1936. Bölüm

İmam Ali’nin Esnafa Öğüdü

9046. *Hasan b. Ebi’l-Hasan Basri şöyle diyor:* “Müminlerin Emiri Ali b. Ebi Talib (a.s) Basra’ya geldi. Ben abdest almak üzereyken yanımdan geçerken şöyle buyurdu: “Ey genç! Abdestini güzel al ki Allah da sana güzellikte bulunsun...” Ardından yola düştü ve Basra pazarına girdi. Orada alışverişle meşgul olan kimselere baktı. Şiddetle ağladı ve şöyle buyurdu: “Ey dünyanın kulları ve dünya ehlinin işçileri! Günü yemin içmekle geçiriyor, geceyi ise yataklarınızda uyumakla geçiriyorsunuz. Bu arada ahiretten gafilsiniz. O halde ne zaman ahiret için azık toplayacak ve ahiret işlerini düşüneceksiniz.”

Bir şahıs kalkıp şöyle dedi: “Ey Müminlerin Emiri! Geçimimizi temin etmek için çalışmak zorundayız.

¹ Bihar, 84/11/87

² Gurer’ul Hikem, 9814

³ Nehc’ul Belağa, 69. mektup

⁴ Kenz’ul Ummal, 9330

Aksi taktirde ne yapalım?” Müminlerin Emiri şöyle buyurdu: “Helal yoldan kazanmak ahiret işine engel değildir. Ama eğer, “stoklamaktan başka çaremiz yok” dersen özrün kabul edilmez.” O şahıs ağlar bir halde geri döndü. Müminlerin Emiri (a.s) şöyle buyurdu: “Geri dön de senin için daha fazla açıklamada bulunayım.” O şahıs geri döndü ve İmam şöyle buyurdu: “Ey Allah’ın kulu! Bil ki herkim dünyada ahireti için çalışırsa, şüphesiz ahirette sevabını kamil bir şekilde elde eder. Herkim de dünyada dünya için çalışırsa ahiretteki mükafatı cehennem ateşidir.” Müminlerin Emiri (a.s) daha sonra Allah-u Teala’nın şu ayetini tilavet buyurdu: **“Her kim de tuğyan edip dünya hayatını seçerse şüphesiz ki onun yeri cehennemdir.”**¹

9047. Ebu Said şöyle diyor: “*Ali (a.s) pazara gidiyor ve şöyle buyuruyordu:* “Ey pazar ehli! Allah’tan korkun ve yemin içmekten sakının zira yemin içmek eşyayı sattırsa bile

bereketini yok eder. Şüphesiz tüccar kimse alışverişinde hakka riayet edeni dışında facirdir. Selam olsun sizlere! Daha sonra gidiyor ve birkaç gün sonra yeniden gelerek aynı sözleri tekrar ediyordu. İmam ne zaman pazara girse pazar ehli, “Karnı büyük kimse geldi” diyorlardı o ise şöyle buyuruyordu: “Altı yemek üstü ise ilimdir.”²

9048. İmam Ali (a.s), *pazarları gezip tüccarlara öğüt vererek şöyle buyuruyordu:* “Ey tüccar topluluğu! Her şeyden önce Allah’tan hayır ve bereket talep edin. Bereketini (alışverişte) kolayla almakta arayın ve (güzel ahlakla) müşterilerinize yaklaşın, kendinizi hılim/yumuşak huy ile süsleyin. Yemin içmekten sakının, yalandan uzak durun, zulmetmekten korkun, mazlumlara karşı insafli olun, faize yaklaşmayın, ölçü ve tartıyı tam yapın, insanların malını eksik vermeyin ve yeryüzünde fesat çıkarıcılar olmayın.”³

¹ Bihar, 77/422/41

² a. g. e. 103/102/44

³ a. g. e. 78/54/100

254. Konu

es-Sivak

Dişleri

Fırçalamak

- *Bihar*, 76/126, 18. bölüm; *es Sivak ve'l Hess-u Aleyh*
- *Bihar*, 80/332, 6. bölüm, *es Sünen-i Vuçu*
- *Vesail'uş Şia*, 1/346, *Ebvab'us Sivak*
- *Kenẓ'ul Ummal*, 1/602, *fî Adab'ut-Tilavet*

1937. Bölüm

Dişleri Fırçalamaya Teşvik

9049. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Eğer ümmetime zor gelmeseydi onlara her namazda dişlerini fırçalamalarını emrederdim.”¹

9050. *Resulullah (s.a.a) Ali'ye (a.s) yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Her abdest aldığı anda dişini fırçala.”²

9051. *Resulullah (s.a.a) hakeza Ali'ye (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her zaman dişini fırçala, az yapmamaya güç yetirebiliyorsan öyle yap. Zira dişini fırçalayarak kıldığın her namaz dişini fırçalamadan kıldığın kırk günlük namazdan daha üstündür.”³

9052. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Abdest imanın bir parçası, dişini fırçalamak ise abdestin bir parçasıdır.”⁴

9053. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dişleri fırçalamak peygamberlerin ahlakındandır.”⁵

9054. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer insanlar dişleri fırçalamanın faydasını bilecek olsalardı gece yatarken fırçalarını kendileriyle yatağa götürürlerdi.”⁶

9055. *İmam Sadık (a.s) kendisine, “Acaba bu yaratıkların tümü insanlardan mıdır?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Dişini fırçalamayanlar onlardan değildir.”⁷

9056. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Dişlerinizi fırçalayarak ağızlarınızın güzel kokmasını sağlayın zira ağızlarınız Kur'an'ın geçiş yerleridir.”⁸

9057. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ağızlarınızı temiz kılın; zira ağızlarınız Kur'an'ın geçiş yerleridir.”⁹

1938. Bölüm

Cebraillin Diş Fırçalamaya Teşvik Etmesi

9058. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cebrail sürekli olarak bana dişlerimi fırçalamayı tavsiye ediyordu. Öyle ki artık

¹ el-Kafi, 3/22/1

² Bihar, 77/69/8

³ a. g. e. 76/137/48

⁴ Kenz'ul Ummal, 26200

⁵ Bihar, 76/131/25

⁶ a. g. e. 76/130/17

⁷ a. g. e. s. 128/11

⁸ Kenz'ul Ummal, 2753

⁹ a. g. e. 2804

dişlerimin kökünden çıkıp aşınmasından korktum.”¹

9059. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Cebrail sürekli olarak bana dişlerimi fırçalamayı tavsiye ediyordu. Öyle ki çok yakında bu işin farz olacağını zannettim.”²

9060. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Cebrail sürekli olarak bana dişlerimi fırçalamayı tavsiye etti. Öyle ki dişlerim hakkında endişeye kapıldım.”³

9061. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Dostum Cebrail (a.s) yanıma her geldiğinde dişlerimi fırçalamayı tavsiye ediyordu. Öyle ki artık ön dişlerimin aşınmasından korktum.”⁴

1939. Bölüm Diş Fırçalamanın Faydaları

9062. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Diş fırçalamak gözü nurlandırır.”⁵

9063. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Diş fırçalamak göz suyu akıntısını önler ve gözü nurlandırır.”⁶

9064. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: “Diş fırçalamak gözün nurunu artırır, saçları sıkılaştırır ve göz akıntısını yok eder.”⁷

9065. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Diş fırçalamanın on iki özelliği vardır: Sünnettendir, ağız temiz tutar, gözün nurunu arttırır, Rahman olan Allah’ı hoşnut eder, dişleri beyazlatır. çürümüşlüğünü yok eder, diş etlerini sağlamlaştırır, iştahı çoğaltır, balgamı yok eder, hafızayı güçlendirir, iyilikleri ikiye kartlar ve melekleri sevindirir.”⁸

9066. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim iki çubuğu (fırçayı) kullanırsa iki pensenin azabından güvende olur.”⁹

9067. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Dişleri fırçalamak insanın fesahatini çoğaltır.”¹⁰

9068. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dişinizi fırçalayın zira bu iş

¹ Bihar, 76/131/26

² a. g. e. s. 126/2

³ el-Mehasin, 2/380/2336

⁴ Bihar, 76/139/51

⁵ a. g. e. 62/145/4

⁶ a. g. e. h. 5

⁷ a. g. e. 76/137/48

⁸ el-Hisal, 481/53

⁹ Bihar, 62/291

¹⁰ a. g. e. 76/135/48

göğüslerin vesvesesini
ortadan kaldırır.”¹

1940. Bölüm Diş Fırçalamanın Adabı

9069. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Dişlerinizi diklemesine olarak fırçalayın; genişliğine değil.”²

9070. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Gün aşırı sürme sürün ve dişlerinizi diklemesine/uzunlamasına fırçalayın.”³

9071. *Resulullah (s.a.a) dişlerini uzunluğuna (diklemesine) fırçalıyordu ve her gece üç defa dişini fırçalıyordu. Bir defa uykudan önce, bir defa ibadet için kalktığında ve bir defa da sabah namazı için evinden çıkarken. Peygamber Cebrail’in emriyle erak ağacından bir dalla dişini fırçalardı.”⁴*

Şin Harfi

Konular:

- ✓ eş-Şebab (Gençlik)
- ✓ eş-Şubhe (Şüphe)
- ✓ et-Teşebbuh (Benzemek)
- ✓ eş-Şecer (Ağaç)

¹ a. g. e. s. 139/52

² ed-Deavet, Ravendi, 161/445

³ Bihar, 76/137/48

⁴ a. g. e. s. 135/47

1941. Bölüm Seher Vakti Dişini Fırçalamanın Müstahap Oluşu

9072. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gece ibadet için kalktığında dişini fırçala, zira melek gelir ağzını ağzına dayar ve söylediğin her kelimeyi ve ifade ettiğin her sözü göklere çıkarır. O halde ağzın güzel kokmalıdır.”⁵

9073. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Seher vakti abdest almadan önce dişini fırçalamak sünnettendir.”⁶

9074. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) yatsı namazını kıldıktan sonra abdest kabını ve fırçasını başının yanına koymalarını emrediyordu...*başka bir rivayette ise şöyle yer almıştır:* ‘Peygamber (s.a.a) uykudan her uyandığında dişini fırçalardı.”⁷

⁵ el-Kafi, 3/23/7

⁶ el-Fakih, 1/480/1390

⁷ el-Kafi, 3/445/13

- ✓ eş-Şecaat (Cesaret)
- ✓ eş-Şuh (Cimrilik)
- ✓ eş-Şer (Kötülük-Şer)
- ✓ eş-Şeriat (Şeriat)
- ✓ eş-Şeref (Şeref)
- ✓ eş-Şirk (Şirk)
- ✓ eş-Şirket (Ortaklık-Şirket)
- ✓ eş-Şereh (Aç Gözlülük)
- ✓ eş-Şeytan (Şeytan)
- ✓ eş-Şî'r (Şiir)
- ✓ eş-Şiar (Şiar-Slogan)
- ✓ eş-Şefa'at (1) (Şefa'at)
- ✓ eş-Şefa'at (2) (Şefa'at)
- ✓ eş-Şekavet (Mutsuzluk-Şekavet)
- ✓ eş-Şukr (1) (Şükür)
- ✓ eş-Şukr (2) (Şükür)
- ✓ eş-Şukr (3) (Şükür)
- ✓ eş-Şek (Şek)
- ✓ eş-Şekva (Şikayet)
- ✓ eş-Şehadet (1) (Tanıklık/Şehadet)
- ✓ eş-Şehadet (1) (Tanıklık/Şehadet)
- ✓ eş-Şuhret (Şöhret-Şan)
- ✓ eş-Şura (Şura)
- ✓ el-Meşîyyet (Meşîyyet)
- ✓ eş-Şeyb (Yaşlanmak)
- ✓ eş-Şia (Şia)

255. Konu

eş-Şebab Gençlik

bak.

• 294. konu, es Siğer; eş-Zevac, 1633. bölüm

1942. Bölüm Gençlik

9075. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Gençlik deliliğin bir şubesidir.”¹

9076. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gencin cahilliği bağışlanır, ilmi ise çok azdır.”²

9077. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İki şey kaybedilmedikçe değeri tanınmaz: gençlik ve sıhhat/afiyet.”³

9078. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Gençlerinizin en hayırlısı yaşlılarınıza benzemeye çalışanlarıdır. Orta yaşlılarınızın en kötüsü ise gençlerinize benzemeye çalışanlarıdır.”⁴

9079. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Varaka b. Nevfel, Hatice Bint-i Hüveylid’in yanına gittiğinde ona şöyle tavsiye ediyordu: Bil ki iyi huylu bir genç hayrın anahtarı ve şerrin kilididir. Kötü huylu genç ise hayrın kilidi ve kötülüğün anahtarıdır.”⁵

9080. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah size rahmet eylesin! Biliniz ki sizler, gerçekler

doğrultusunda hakça konuşulanların az olduğu bir zamanda yaşıyorsunuz...Gençleri kötü ahlaklı, yaşlıları günahkar, alimleri münafıktır.”⁶

1943. Bölüm Gençleri Terbiye Etmek

9081. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz gencin kalbi boş bir arazi gibidir. Oraya ne atarsan kabul eder.”⁷

9082. *İmam Sadık (a.s) Ahvel’e şöyle buyurmuştur:* “Basra’ya gittin mi?” O, “Evet” deyince İmam (a.s) şöyle buyurdu: “İnsanların bu işe (velayet ve imametimize) iştiağını ve kabul edişini nasıl gördün?” O, “Allah’a and olsun ki (iştiağı duyup kabul edenler) bir takım işler yapmışlarsa da bu çok azdır” dedi. İmam (a.s) şöyle buyurdu: “Gençlerden ayrılma zira bu sınıf her türlü iyiliğe daha büyük bir hızla yönelirler.”⁸

bak. el-İmame (3), 214. Bölüm

¹ el-İhtisas, 343

² Gurer’ul Hikem, 4768

³ a. g. e. 5764

⁴ Kenz’ul Ummal, 43058

⁵ Emali et-Tusi, 302/598

⁶ Nehe’ul Belağa, 233. hutbe

⁷ Tuhef’ul Ukul, 70

⁸ Kurb’ul Esnad, 128/450

1944. Bölüm Gençlikte İlim Öğrenmek

9083. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim gençliğinde ilim öğrenirse ilmi taşa kazınmış bir resim gibidir. Her kim de yaşlılığında ilim öğrenirse işi suyun üzerine yazılmış yazı gibidir.”¹

9084. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gençlik çağlarında ilim öğrenmek taşa kazınmış bir resim gibidir.”²

9085. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim gençlik yaşlarında ilim öğrenmez ve yaşlılığında ilim peşinden gider de (ilim öğrenirken) ölürse şehit olarak ölmüştür.”³

9086. *Hz. Eyyub (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah küçük ve büyüğün kalbine hikmet tohumunu serper. Dolayısıyla Allah her kimi çocuklukta hikmet sahibi kılar. Yaşının küçük oluşu hikmet sahiplerinin nezdindeki makamını küçültmez. Çünkü onun

varlığında ilahi hikmet nurunu açıkça görürler.”⁴

*bak. el-Emsal, 3631.
Bölüm*

1945. Bölüm Genç ve İlim Tahsilini Terk etmek

9087. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şialarımızdan olan gençlerden birini dini ilimleri derinlemesine öğrenmediğini görsem ona kılıçla bir darbe vururum.”⁵

9088. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer Şiamız olan bir genci yanıma getirirler de dini ilimleri hakkıyla öğrenmediğini görürsem onu tembih ederim.”⁶

9089. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gençlerinizi iki hal dışında bir hal üzere görmeyi sevmem: Ya alim veya öğrenci! Zira eğer böyle olmazsa ihmal etmiş olur ve ihmal ettiği taktirde zayi olur ve zayi olduğu taktirde ise günahkar olur. Günahkar olduğu taktirde ise Muhammedi hak üzere gönderene yemin olsun ki ateşte yer alır.”⁷

¹ Bihar, 1/222/6

² a. g. e. s. 224/13

³ Kenz’ul Ummal, 28843

⁴ Tenbih’ul Havatir, 37

⁵ Fıkh’ur Rıza (a.s), 337

⁶ el-Mehasin, 1/357/760

⁷ Emali et-Tusi, 303/604

1946. Bölüm Abid Gencin Değeri

9090. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala tövbe eden genci sever.”¹

9091. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala nezdinde tövbe eden gençten daha sevimli şey yoktur. Ve Allah-u Teala nezdinde günahlarda kalıcı olan yaşlıdan daha nefret edilir bir şey yoktur.”²

9092. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala ibadet ehli olan bir gencin varlığı sebebiyle meleklerle karşı övünür ve şöyle buyurur: “Bu kuluma bakınız! Benim için şehvetinden el çekmiştir.”³

9093. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Gençliğinde kulluk yolunu tutturan abid gencin yaşlılıkta ibadete yönelen yaşlıdan üstünlüğü Allah’ın elçilerinin diğer insanlara üstünlüğü gibidir.”⁴

9094. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın gölgesinden başka hiç bir gölgesi olmadığı gün yedi kişi Allah’ın gölgesinde yer alır: Adil imam, aziz ve celil

olan Allah’a ibadet ve kullukla gelişip büyüyen genç...”⁵

1947. Bölüm Gençliğini Allah’a İtaatle Geçiren Kimsenin değeri

9095. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Dünyayı ve dünyanın boş lezzetlerini Allah için terk eden ve gençliğini Allah’a itaat yolunda geçiren bir gence Allah yetmiş iki sıddıkın sevabını bağışlar.”⁶

9096. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah nezdinde yaratıkların en sevimlisi gençliğini ve güzelliğini Allah için ve Allah’a itaat yolunda geçiren güzel yüzlü gençtir. Rahman olan Allah böyle bir gencin varlığıyla meleklerle karşı övünür ve şöyle buyurur: “Bu benim gerçek kulumdur.”⁷

9097. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Gençliğini Alla-u Teala yolunda ibadetle geçiren genci Allah sever.”⁸

9098. *İbrahim (a.s) sakalında beyaz kıl görünce şöyle buyurdu:*

¹ Kenz’ul Ummal, 10185

² a. g. e. 10233

³ a. g. e. 43057

⁴ a. g. e. 43059

⁵ el-Hisal, 343/8

⁶ Mekarim’ul Ahlak, 2/372

⁷ Kenz’ul Ummal, 43103

⁸ a. g. e. 43060

“Beni ömrümün bu aşmasına ulaştıran Alemlerin Rabbi olan Allah’a hamd olsun. Göz açıp kapatıncaya kadar bile ona asla isyan etmedim.”¹

1948. Bölüm Gencin Anlamı

9099. *İmam Sadık (a.s) Süleyman b. Cafer Mehdi’ye şöyle buyurmuştur:* “Ey Süleyman! “Feta” Genç kimdir?” O, “Biz gence “feta” diyoruz, deyince İmam Sadık (a.s) şöyle buyurdu: “Ashab-ı Kehf’in tümünün orta yaşlı olduğunu bilmiyor musun? Buna rağmen Allah imanları

sebebiyle onları “fitye” (gençler) olarak adlandırmıştır. Ey Süleyman! Her kim Allah’a iman eder ve takva sahibi olursa “feta” dır (gençtir, yigittir.)”²

9100. *İmam Sadık (a.s) bir adama şöyle buyurmuştur:* “Siz kime “feta” diyorsunuz?” O, gence “feta” diyoruz” deyinde İmam Sadık (a.s) şöyle buyurdu: “Hayır “feta” mümindir. Ashabı Kehf’in tümü yaşlı olmasına rağmen aziz ve celil olan Allah sahip oldukları iman sebebiyle onları “fitye” (Gençler/yigittler) diye adlandırmıştır.”³

¹ İlel’uş Şerayi’, 104/2

² Tefsir i Ayyaşi, 2/323/11

³ el-Kafi, 8/395/595

256. Konu

eş-Şubhe Şüphe

• *Bihar, 2/258, 31. bölüm; et-Tevekkuf inde'eş Şubehat ve'l İhtiyat fi'd Din*

• *Bihar, 70/296, 57. bölüm, el-Ver' ve'l İctinab'uş Şubehat*

bak.

• *130. konu, el-İhtiyat; 3222. bölüm, el-Kur'an; el-Kaşa (1), 3353. bölüm*

1949. Bölüm

Şüphe

9101. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüphe hakka benzediği için “şüphe” olarak adlandırılmıştır. Allah dostlarının şüphelerdeki aydınlığı, yakınleridir. Yolları hidayet-kurtuluş yönünerdir. Ama Allah’ın düşmanlarını şüphelerde, davetleri sapıklık, kılavuzları da körlüktür.”¹

9102. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüpheden sakının; zira ki şüphe fitne ve saptırmak için ortaya konmuştur.”²

9103. İmam Ali (a.s) Muaviye’ye yazdığı mektubunda şöyle buyuruyor: “Şüpheden ve şüpheye bürünmekten sakın! Nicedir bu fırsatı kollayan fitne, hakikati batılla gizlemek için perdelerini salmış, karanlığıyla gözleri örtmüştür.”³

9104. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah’ın, yarattıklarından en fazla buğzettiği sevmediği iki kişidir. Birincisi Allah’ın

(günahları sebebiyle) kendi başına bıraktığı kimsedir...İkincisi, bilgisizlikleri kendinde toplayan ve bilgisizler arasında kendine bir yer edinmiş kimsedir...O şüpheleri örtmede ağını ören örümcek gibidir. Doğru mu yanlış mı hüküm verdiğini bilmez.”⁴

9105. İmam Ali (a.s) “Ammar b. Yasir’in Muğire b. Şube’ye cevap verdiğini duyunca ona hitaben şöyle buyurdu: “Ey Ammar! Onu (Muğire b. Şube’yi) bırak! O dinden sadece kendini dünyaya yaklaştıran şeyleri almıştır; şüpheleri hatalarına mazeret yapmak için kasıtlı olarak (gerçekleri batıl ile) karıştırmıştır.”⁵

9106. İmam Ali (a.s) Muaviye’ye yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur: “İnsanların bir çoğunu azgınlığıyla aldatıp helak ettin, daldığın fitne denizinin dalgalarına attın. Böylece zulüm karanlıklarına, şüphenin azgın dalgalarına daldılar.”⁶

9107. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şahadet ederim ki Muhammed O’nun kulu ve elçisidir. Onu meşhur bir din,

¹ Nehc’ul Belağa, 38. hutbe

² Nehc’us Saade, 2/320

³ Nehc’ul Belağa, 65. mektup

⁴ a. g. e. 17. hutbe

⁵ a. g. e. 405. hikmet

⁶ a. g. e. 32 mektup

aktarılmış bir ilim, yazılmış bir kitap, parıldayan bir nur, ışıldayan bir ışık ve insanlar arasında hükmeden bir emirle şüpheleri gidermek, apaçık delillerle delillendirmek, mucizeleriyle sakındırmak için gönderdi.”¹

bak. el-İlm, 2867. Bölüm

1950. Bölüm

Fitneler Ortaya Çıktığında Durmanın Farz Oluşu

9108. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüphe ortaya çıktığında durmak helak oluştan dalmaktan daha iyidir. Bir rivayeti, bir hadisi rivayet etmemen, anlamadan bir hadisi rivayet etmenden daha iyidir.”²

9109. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sapmaktan korktuğun yoldan sakın. Zira sapıklığın şaşkınlığından sakınmak korku ve dehşetle karşı karşıya kalmaktan daha iyidir.”³

9110. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şaşkınlık

anında durmak başarıdandır.”⁴

9111. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüpheler karşısında durmak gibi bir günahlardan sakınma yoktur.”⁵

9112. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en çok günahlardan sakınan şüphe anında duran kimsedir.”⁶

9113. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Uzak görüşlülüğün kökü şüphe makamında durmaktır.”⁷

9114. İmam Ali (a.s) oğlu Hasan (a.s) yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur: “Ey Hasan! Allah Resulünün (s.a.a) bana yaptığı tavsiyeleri sana tavsiye ediyorum ve bu tavsiye sana yeter: Şüpheler karşısında susmak...”⁸

9115. İmam Bakır (a.s) kendisine, “Allah’ın kulları üzerindeki hakkını soran Zurare’ye şöyle buyurmuştur: Allah’ın kulları üzerindeki hakkı bildiklerini söylemeleri ve bilmedikleri hususlarda durmalarıdır.”⁹

9116. İmam Cevad (a.s) şöyle buyurmuştur: “Apaçık yolu en fazla kat eden alim, şüpheler karşısında

¹ a. g. e. 2. hutbe

² A’lam’ud Din, 301

³ Tuhef’ul Ukul, 69

⁴ a. g. e. 83

⁵ Nehc’ul Belağa, 113. hikmet

⁶ el-Hisal, 16/56

⁷ Tuhef’ul Ukul, 214

⁸ Emali et-Tusi, 7/8

⁹ Emali es-Seduk, 343/14

kendisini koruyan kimsedir.”¹

9117. İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) bir duasında şöyle buyurmuştur: “Allah’ım! İşler üzerime karmaşık ve zor olduğunda onların en doğrusunu, ve işler birbirine karıştığında onların en temizini, inanç ve yollar birbiriyle çeliştiğinde en beğenileni bulmak hususunda bana başarı ver.”²

9118. İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) hakeza bir duasında şöyle buyurmuştur: “Allah’ım! İbadetle birlikte olan sıhhati, zühtle birlikte olan afiyeti, ameller birlikte olan ilmi, itidalle birlikte olan günahlardan sakınmayı bana nasip et.”³

9119. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Önündeki bela ve olaylardan ibret alan kimseyi şüpheli şeylere düşmekten takva alıkoyar.”⁴
bak. el-Kufr, 3493. Bölüm

1951. Bölüm Şüpheleri Terk etmenin Farz Oluşu

9120. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bir apaçık helal vardır (ve bir de apaçık haram) ve bu ikisinin arasında şüpheler vardır. O halde her kim kendisine şüpheli olan şeyleri terk ederse şüphesiz kendisine apaçık haram olan şeyleri daha fazla terk eder.”⁵

9121. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Seni şüpheye düşüren şeyleri terk et ve seni şüpheye düşürmeyen şeyleri al. Zira aziz ve celil olan Allah için terk ettiğin bir şeyin yokluğunu hissetmezsin”⁶

9122. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Seni şüphelere düşüren şeyi terk et ve seni şüphelere düşürmeyen şeylerle amel et. Zira yasak bölgenin etrafında otlanan kimse yasak bölgeye girmek üzeredir.”⁷

9123. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüphelere düşmekten ve şehvetlere ihtiras duymaktan sakın. Şüphesiz bunlar seni harama düşürür ve bir çok günahlara bindirir”⁸

9124. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İşler üç çeşittir: Bir işin doğruluğu

¹ Keşf’ul Gumme, 3/138

² Sahifet’us Seccadiye, 86

³ a. g. e. s. 87, 20. dua

⁴ Nehc’ul Belağa, 16. hutbe

⁵ Nehc’us Saade, 1/225

⁶ Kenz’ul Fevaid lil Keraceki, 1/351

⁷ Tenbih’ul Havatir, 1/52

⁸ Gurur’ul Hikem, 2723

sana açıktır. Onun peşice git. Bir işin sapıklığı ve yanlışlığı sana bellidir. Ondan uzaklaş. Bir iş ise senin için belirsizdir; o işi de bilenine götür.”¹

9125. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İşler üç çeşittir: Bir işin doğruluğu sana açıktır; o halde onun peşice gir. Bir işin dalalet ve yanlışlığı sana aşikardır; o halde ondan uzaklaş. Bir işte de ihtilaf vardır; onu ise aziz ve celil olan Allah’a döndür.”²

9126. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İşler üç çeşittir: Bir işin doğruluğu sana aşikardır; o halde onun peşice git. Bir işin sapıklığı ve yanlışlığı sana aşikardır; o halde ondan uzak dur. Bir iş ise senin için belirsizdir; o halde onun ilmini Allah’a ve Resulüne döndür. Nitekim Allah Resülü (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Apaçık bir helal, apaçık bir haram ve bu ikisinin arasında belirsiz ve şüpheli işler vardır. O halde her kim şüpheleri terk ederse haramdan kurtulur ve her kim de şüphelere sarılırsa harama düşer ve

bilmeden helak çukuruna yuvarlanır.”³

9127. İmam Ali (a.s) Basra valisi Osman b. Huneyf’e şöyle buyurmuştur: “Ey İbn-i Huneyf! Basra eşrafından birinin seni ziyafete çağırdığını, oraya koşarak gittiğini...öğrendim. Çiğnediğin lokmaya bir bak; (helal-haram açısından) şüpheli olursa onu ağzından at; tam anlamıyla pak olduğunu bilersen ye.”⁴

1952. Bölüm Şüphenin Dalları

9128. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şekkin dört dalı vardır: Çekişmek, korku, tereddüt, ve (cahillerin dünya ve ahiretin helak oluşu karşısında) teslimiyet.”⁵

9129. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüphenin dört dalı vardır: Dünya süsleri karşısında kendini kaybetmek, nefsin vesvesesi, eğrilikleri tevîl etmek ve hakkı batıla karıştırmak.”⁶

¹ Tuhef’ul Ukul, 210

² Emali es-Seduk, 251/11

³ el-Kafi, 1/68/10

⁴ Nehe’ul Belağa, 45. mektup

⁵ Tuhef’ul Ukul, 167

⁶ el-Kafi, 2/393/1

257. Konu

et-Teşebbuh Benzemek- Taklid

- *Vesail'uş Şia, 3/354, 13. bölüm; Adem-u Cevaz'it-Teşebbuh'ur-Rical bi'n-Nisa ve'n-Nisa bi'r Rical*
- *Vesail'uş Şia, 12/211, 87. bölüm; Tebrim-u Teşebbuh'ur-Rical bi'n-Nisa ve'n-Nisa bi'r-Rical*
- *Kenz'ul Ummal, 15/323, Men-u Teziyy'i Nezir'ur Rical bi'Ziyyi'n-Nisa*

1953. Bölüm Benzemek/Taklit

9130. *İmam Ali (a.s)* kendisinden, “Saçınızın beyazlığını değiştirin ve kendinizi Yabudilere benzetmeyin” diye buyuran Peygamberin (s.a.a) sözü sorulunca şöyle buyurdu: “Allah Resulü (s.a.a) bu sözü din henüz azınlıktayken buyurmuştur. Ama artık bugün dinin sınırları genişlemiş, temelleri sağlam olmuştur ve artık insanlar (kına sürüp sürmemekte) özgürdür.”¹

9131. *İmam Sadık (a.s)* babalarından (a.s) şöyle nakletmiştir: “Allah Resulü (s.a.a) erkekleri kadınlara benzetmekten ve kadınları da giyim tarzında erkekleri taklit etmekten sakındırırdı.”²

9132. *Resulullah (s. a. a.)* şöyle buyurmuştur: “Kendisini erkeklere benzeten kadın ve kendisini kadınlara benzeten erkek bizden değildir.”³

9133. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “Allah’ın laneti

kadınlar gibi giyinen erkeklere ve erkekler gibi elbise giyen kadınların üzerine olsun.”⁴

9134. *İmam Ali (a.s)* Allah Resulü’nün (s.a.a) mescidinde kadınlar gibi giyinen bir erkek görünce şöyle buyurmuştur: “Ey Allah Resulü’nün lanetlediği kimse! Allah Resulü’nün mescidinden dışarı çık.” Daha sonra şöyle buyurdu: “Allah Resulü’nün şöyle buyurduğunu işittim: “Allah’ın laneti kendisini kadınlara benzeten erkeğe ve kendisini erkekler şekline sokan kadına olsun.”⁵

9135. *İmam Sadık (a.s)* babalarından şöyle nakletmiştir: “Allah, peygamberlerinden birine insanlara şöyle buyurmasını vahyetti: Düşmanlarımın elbisesini giymeyin ve kendinizi düşmanların şekline büründürmeyin. Bu taktirde sizler de onlar gibi benim düşmanlarım olursunuz.”⁶

9136. *İmam Sadık (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Gençlerinizin en hayırlısı kendisini orta yaşlılara benzeten gençtir. Orta yaşlılarınızın en kötüsü ise gençlerinizi taklit edendir.”⁷

¹ Bihar, 76/104/12

² Mekarim’ul Ahlak, 1/256/768

³ Kenz’ul Ummal, 41237

⁴ a. g. e. 41235

⁵ Bihar, 79/64/7

⁶ Vesail’uş Şia, 11/111/1

⁷ Mekarim’ul Ahlak, 1/257/769

9137. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendisini bir gruba benzettiği halde çok geçmeden onlardan biri haline gelmeyen kimse çok azdır.”¹

9138. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Söz taşıyan kimse her ne kadar hayır dileyenlere benzemeye çalışsa da hain ve kötüdür.”²

9139. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* Esma binti Umeys’e bana şöyle dedi: “Fatıma’nın (s. a) huzurundayken aniden Allah Resulü (s.a.a) geldi. Fatıma’nın boynunda Ali b.

Ebi Talib’in ganimet malından aldığı altın bir kolye vardı. Allah Resulü Fatıma’ya (s. a) şöyle buyurdu: “Ey Fatıma! İnsanlar Muhammed’in kızı Fatıma cebbarların/zorbaların örtüsünü giyinmiştir demesinler.” Bunun üzere Fatıma (a.s) boynundaki kolyeyi çıkardı ve sattı onun parasıyla bir köle alarak azat etti. Allah Resulü (s.a.a) ise bu işe çok sevindi.”³

¹ Nehc’ul Belağa, 207. hikmet

² a. g. e. 53. mektup

³ Bihar, 43/81/2

258. Konu

eş-Şecer Ağaç

bak.

• 11. konu, *el-Arş*; 201. konu, *eş-Ziraat*

• *el-Emsal*, 3606, 3607. bölümler

1954. Bölüm Ağaç Dikmek

Kur'an:

“Yoksa gökleri ve yeri yaratan, gökten size su indirip onunla, bir ağacını bile bitirmeye gücünüzün yetmediği, güzel güzel bahçeler meydana getiren mi? Allah'ın yanında başka bir ilah mı? Hayır; onlar taptıklarını Allah'a eşit tutan bir millettir.”¹

9140. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Eğer kıyamet gelip çatarsa ve sizden birinin elinde bir fidan olursa, kalkıp bu fidanı dikmeye gücü olduğu takdirde bu işi yapsın.”²

9141. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bir Müslüman bir tohum eker veya bir ağaç dikerde, o tohum veya fidanın ürününden bir kuş ya da insan veya otlayan bir hayvan yerse bu kendisi için sadaka sayılır.”³

9142. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ağaç diken kimseye Allah o ağacın meyveleri kadar kendisine sevap yazar.”⁴

9143. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir ağaç diker ve meyveleri verinceye kadar onun bakımına tahammül ederse rızıklanılan her meyvesine karşılık Allah nezdinde bir sadaka (sevabı) elde eder.”⁵

9144. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir toprağı ihya eder, o toprağın suyundan yanan bir yüreğe su içirir veya ürününden birisi rızıklanırsa Allah-u Teala ona karşılık kendisine bir sevap yazar.”⁶

9145. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim ölü bir toprağı ihya ederse sevap elde eder. Rızıklanılan ürünü kendisi için sadaka sayılır.”⁷

9146. *İmam Sadık (a.s) çiftçilik işinin mekrub oluşu hakkında soru sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Ekin ekiniz ve ağaç dikişiniz. Allah'a yemin olsun ki insanlar bundan daha temiz ve helal bir iş elde edinmemişlerdir. Allah'a yemin olsun ki deccal kıyam ettikten sonra hurma ağacı dikmek ve çiftçilik büyük bir önem kazanır.”⁸

¹ Neml suresi, 60. ayet

² Kenz'ul Ummal, 9056

³ a. g. e. 9051

⁴ a. g. e. 9057

⁵ a. g. e. 9081

⁶ a. g. e. 9050

⁷ a. g. e. 9052

⁸ el-Kafi, 5/260/3

1955. Bölüm Ağaç Kesmek

9147. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meyve ağacını kesmeyin aksi taktirde Allah size azap indirir.”¹

9148. *İmam Kazım (a.s) kendisine sedir ağacını kesmeyi soran Muhammed bin Nasır’a şöyle buyurmuştur:* “Senin dostlarından biri de bu konuda bana soru sordu ve ben ona şöyle yazdım: Ebu Hasan (a.s) bir sedir ağacını kesti ve onun yerine üzüm ağacı dikti.”²

9149. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hurma ağacını kesmek mekruhtur.”³

9150. *İmam Sadık (a.s) kendisine ağaç kesme hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Sakıncası yoktur.” Ammar bin Musa şöyle diyor: Ben, “Sedir ağacını kesmenin hükmü nedir?” diye sorunca şöyle buyurdu: “onunda sakıncası yoktur. Sedir ağacını çölde kesmek mekruhtur. Zira o çölde az bulunur. Ama burada kesmenin mekruh oluşu söz konusu değildir.”⁴

Bak. El-Arş, 87. Bölüm

¹ a. g. e. s. 264/9

² a. g. e. s. 363/7

³ a. g. e, 5/264/8

⁴ a. g. e.

259. Konu

eş-Şecaat Cesaret

- Bihar, 71/342, 84. bölüm; el-Gayret ve's Şucaet
- Bihar, 41/59, 106. bölüm, Mubet'ul İmam Ali (a.s) ve Şucaetuhu
- Şerb-i Nehc'ul Belağ'a-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 19/60, Mesel min şucaet-u Ali (a.s)

1956. Bölüm

Cesaret

9151. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cesaret iki izzetten biridir.”¹

9152. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cesaret peşin bir izzettir.”²

9153. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cesaret peşin bir yardım ve apaçık bir fazilettir.”³

9154. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer hasletler birbirinden ayrılırsa şüphesiz doğruluk cesaretle ve korkaklık yalanla olur.”⁴

9155. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cömertlik ve cesaret münezzeh olan Allah’ın sevdiği ve denediği kimseye verdiği iki yüce haslettir.”⁵

9156. *İmam Ali (a.s) Mısır’a vali tayin ettiğinde Malik Eşter’e mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Sonra toplumun mert ve hasep yönünden büyük şahsiyetlerine, iyi evlerin halkına, geçmişinde iyilik ve güzellik bulunanlara; daha sonra da gözü pek, kahraman, cömert, iyilik ve

bağış sahiplerine katıl. Çünkü bütün iyilikler onlarda toplanmıştır”⁶

1957. Bölüm

Cesaretin Anlamı

9157. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cesaret bir an sabretmektir.”⁷

9158. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Acizlik afettir; sabır ise cesarettir.”⁸

9159. *İmam Hasan (a.s) cesaret hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Cesaret, denklere karşısında durmak ve savaşta sabırlı olmaktır.”⁹

1958. Bölüm

Cesaretin

Etkenleri

9160. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cesaret üç haslet üzere yaratılmıştır. Bu üç hasletten her biri diğerinin sahip olmadığı bir fazilet ve değere sahiptir: Kendisinden geçmek (fedakarlık), zillate boyun eğmemek ve anılmayı sevmek. Eğer bu üç haslet cesur insanda eşit ve kamil olursa o kimse rakibi

¹ Gurer’ul Hikem, 1662

² a. g. e. 572

³ a. g. e. 1700

⁴ a. g. e. 7597

⁵ a. g. e. 1820

⁶ Nehc’ul Belağa, 53. mektup

⁷ Bihar, 78/11/70

⁸ Nehc’ul Belağa, 4. hikmet

⁹ Bihar, 78/104/2

olmayan bir kahramandır. Kendi döneminde kahramanlıkla meşhur olur. Eğer bu hasletlerden biri onda diğerinden fazla olursa o haslette cesareti daha çok ve korkusuzluğu daha şiddetli olur.”¹

9161. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanın değer ve ölçüsü himmeti miktarıncadır. Doğruluğu ve sadakati yığıtlığı miktarınca, cesareti ise gayreti miktarıncadır.”²

9162. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanın cesareti himmeti kadardır ve gayreti ise zillete boyun eğmemesi miktarıncadır.”³

9163. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Cesaret zilleti utanç sayma ölçüsünce dir.”⁴

1959. Bölüm İnsanların En Cesuru

9164. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en cesuru en çok cömert olanıdır.”⁵

9165. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en cesuru hilimle

(yumuşaklıkla) cahilliğe üstün gelendir.”⁶

9166. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Akıllı kimseden daha cesur kimse yoktur.”⁷

9167. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en güçlüsü nefsine musallat olandır.”⁸

9168. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Nefsine karşı güçlü olup ona malik olan kimseden daha güçlü bir kimse yoktur. Nefsini ihmal edip helak eden kimseden daha aciz kimse yoktur.”⁹

9169. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Günahsız insan ne de cesur, şüpheli ve itham edilen kimse ne de korkaktır.”¹⁰

9170. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sizlere en güçlü olanınızı haber vermeyeyim mi? Kendisine, “Haber ver ey Allah’ın Resülü!” diye söylenince Allah Resülü (s.a.a) şöyle buyurdu: “Sizin en güçlüünüz hoşnut olduğunda hoşnutluğu onu günah ve yanlışlığa sürüklemeyen, rahatsız olduğunda ise hakkı söyleme yolundan sapmayan ve kudret elde

¹ a. g. e. s. 236/66

² Nehc’ul Belağa, 47. hikmet

³ Gurer’ul Hikem, 5763

⁴ a. g. e. 6180

⁵ a. g. e. 2899

⁶ a. g. e. 3257

⁷ a. g. e. 10591

⁸ a. g. e. 3188

⁹ a. g. e. 10917-10918

¹⁰ a. g. e. 9626

ettiğinde hakkı olmayan şeye el uzatmayan kimsedir.”¹

bak. el-Gasb, 3074, el-Heva, 4046. Bölüm; et-Tevakkul, 4186. Bölüm

1960. Bölüm Cesaretin Afeti

9171. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cesaretin afeti uzak görüşlülüğü zayi etmektir.”²

9172. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güçlü insanın afeti düşmanı güçsüz saymaktır.”³

1961. Bölüm Cesaret (Çeşitli)

9173. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cesaretin bir ölçüsü vardır; eğer o ölçü aşılsa o çılgınlık olur.”⁴

9174. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cesaretin meyvesi gayrettir.”⁵

9175. *Lokman (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cesur kimse sadece savaşta tanınır.”⁶

9176. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Üç kimse sadece şu üç yerde tanınır: Halim (yumuşaklık) kimse kızdığında cesur kimse sadece savaşta ve kardeş ise sadece ihtiyaç anında.”⁷

9177. *İmam Ali (a.s) Malik Eşter’e yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur:* “Yanında en çok itibar gören kumandanların, askerine yardımda cömert davrananlar... O halde arzularını yerine getir, onlara güzel övgüde bulun, tahammül ettikleri zorlukları sürekli dile getir. Çünkü, yaptıkları güzel işleri çokça zikretmek, yiğitleri hareketlendirir, geri kalmış olanları işe teşvik eder inşallah!”⁸

¹ Mean’il Ahbar, 366/1

² Gurer’ul Hikem, 3938

³ a. g. e. 3939

⁴ Bihar, 78/377/3

⁵ Gurer’ul Hikem, 4620

⁶ Bihar, 74/178/21

⁷ a.g.e, 78/229/9

⁸ Nehc’ul Belağa, 53. mektup

260. Konu

eş-Şuh Tamahkarlık

bak.

• 29. konu, *el-Buhl*; 104. konu, *el-Hırs*

• *el-İnsaf*, 3877. bölüm

1962. Bölüm Tamahkarlık

Kur'an:

"Nefsinin

**tamahkarlığından
korunabilmiş kimseler,
işte onlar saadete
erenlerdir."**¹

9178. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:*

"Tamahkarlıktan sakının,
zira sizden öncekiler bu
tamahkarlık sebebiyle helak
oldular. Bu onları yalana
zorlayınca yalan söylüyor,
zulüm ve haksızlığa
zorlayınca, hakkı
çığnıyorlardı. Onları
akrabalarıyla ilişkilerini
kesmeye zorladığında
akrabalık ilişkilerini
kesiyorlardı."²

9179. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* "Hiç bir şey
tamah kadar imanı kökten
söküp atmaz." Daha sonra
şöyle buyurdu: "Bu
tamahkarın karıncanın
hareketi gibi bir hareketi ve
şirkin şubeleri gibi şubeleri
vardır."³

9180. *İmam Ali (a.s),
tamahkar insanın özrü zalimin
özründen daha makbuldür"
diyen birini duyunca ona şöyle
buyurmuştur:* "Yanlış

söylüyorsun, zira zalim
kimse tövbe edip mağfiret
dileyebilir ve hakkı haklıya
geri çevirebilir. Ama
tamahkar insan zekat ve
sadaka vermekten sakınır.
Tamahkar insanın cennete
girmesi haramdır."⁴

9181. *Fazıl b. Ebi Karre
şöyle diyor:* "İmam Sadık'ın
(a.s) akşamın ilk
saatlerinden sabaha kadar
tavaf ederken sürekli olarak,
"Allahım! Beni nefsimin
tamahkarlığından koru."
diye dua ettiğini işittim.
Kendisine şöyle arz ettim:
"Fedan olayım. Bütün bu
süre zarfında senden bu
duayı işittim." İmam şöyle
buyurdu: Nefisten daha
kötü olan nedir? Allah-u
Teala şöyle buyuruyor:

"Nefsinin

**tamahkarlığından
korunabilmiş kimseler
işte onlar saadete
erenlerdir."**⁵

9182. *İmam Ali (a.s) "Siz bu
makama daha çok hak sahibi
olduğunuz halde, kavminiz nasıl
oldu da sizi bu makamdan
uzaklaştırdı?" diye soran
birisine şöyle buyurmuştur:*
"Peygamber'e (s. a. a) soy
olarak daha yüce ve
akrabalık olarak en
güçlü/yakın olduğumuz

¹ Teğabun suresi, 16. ayet,

Haşr suresi, 9. ayet

² Bihar, 73/303/15

³ a. g. e. s. 301/8

⁴ Nur'us Sakaleyn, 5/291/67

⁵ a. g. e. h. 68

halde bu makamla ilgili bize zorbalık edildi. Çünkü bu makam üstün ve özgü bir makamdır. Bir grup ona tamahlandılar. Başkaları ise (Biz Peygamber'in Ehl-i Beyt'i de) cömertçe ondan vazgeçti. Hakim Allah'tır, (hüküm yeri ise kıyamettir.)”¹

1963. Bölüm Tamahkarlık ve Tamahkar İnsanın Anlamı

9183. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tamahkar Allah'ın hakkını ödemeyen ve aziz ve celil olan Allah'ın hakkı dışındaki yollarda harcayan kimsedir.”²

9184. *İmam Hasan (a.s) kendisine, tamahkarlığın ne olduğunu soran babasına şöyle buyurmuştur:* “Tamahkarlık, sahip olduğun her şeyi şerafet sebebi, infak ettiğin her şeyi ise rüzgara savurduğunu ve yok ettiğini sanmandır.”³

9185. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tamahkarlık cimrilikten daha kötüdür. Zira cimri kimse elinde olan şeyler hususunda cimrilik eder ama tamahkar kimse hem insanların malına göz diker ve hem de malı hususunda tamahkarlık eder. Öyle ki insanların elinde gördüğü her şeyi helal veya haram kendisinin olmasını arzular ve Allah'ın kendisine rızık olarak verdiği şeye doymaz ve hiç bir fayda elde etmez.”⁴

1964. Bölüm İnsanların En Tamahkarı

9186. *İmam Ali (a.s) kendisine, “İnsanların en tamahkarı kimdir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Malını helal olmayan yoldan elde eden ve haksız yere harcayan kimsedir.”⁵

¹ Nehc'ul Belağa, 162. hutbe

² Bihar, 73/305/25

³ a. g. e. h. 23

⁴ Tuhef'ul Ukul, 371, 372

⁵ Mean'il Ahbar, 199/4

261. Konu

eş-Şer

Kötülük-Şer

• Bihar, 72/202, 106. bölüm; Şirar'un-Nas

bak.

• 155. konu, el-Hayr; el-Hacet, 973. bölüm; ed-Devlet, 1281. bölüm; es Sedik, 2205; es Sadaka, 2228. bölüm; el-İlm, 2901. bölüm; el-Adet, 3001. bölüm; el-Vezaret, 4065. bölüm

1965. Bölüm Hayır ve Şerrin Ölçüsü

Kur'an:

“Savaş, hoşunuza gitmediği halde size farz kılındı. İhtimal ki hoşlanmadığınız şey sizin iyiliğinizdir ve ihtimal ki sevdiğiniz bir şey sizin kötülüğünüzedir. Siz bilmezsiniz, Allah bilir.”¹

“Allah'ın bol nimetinden verdiklerinde cimrilik edenler, sakın bunun kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar, bilakis bu onların kötülüğüne dir. Cimrilik yaptıkları şey, kıyamet günü boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah işlediklerinizden haberdardır.”²

“İnsan iyiliğin gelmesine dua ettiği gibi, kötülüğün gelmesine de dua eder. Esasen insanoğlu acelecidir.”³

9187. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sonrası ateş olan hayır, hayır değildir;

sonrası cennet olan şer de şer değildir. Cennetsiz her nimet değersiz, cehennemsiz her bela da afiyettir.”⁴

9188. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şerle ulaşılan hayır, hayır değildir. Güçlkle ulaşılan kolaylık da kolaylık değildir.”⁵

9189. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah, hayrı ve şerri açıklayan, doğru yolu gösteren kitabı indirdi. Hidayete ermek için hayır yolunu tutun ve hedefe ulaşmak için de şer cihetinden yüz çevirin.”⁶

1966. Bölüm İnsanların En Kötüsü

Kur'an:

“Allah katında, yeryüzündeki canlıların en kötüsü gerçeği akıl etmeyen sağırlar ve dilsizlerdir.”⁷

“Allah katında yeryüzünde yaşayanların en kötüsü, küfredenleredir. Onlar artık iman etmezler.”⁸

¹ Bakara suresi, 216. ayet

² Al-i İmran suresi, 180. ayet

³ İsra suresi, 11. ayet

⁴ Nehc'ul Belağa, 387. hikmet

⁵ a. g. e. 31. mektup

⁶ a. g. e. 167. hutbe

⁷ Enfal suresi, 22. ayet

⁸ Enfal suresi, 55. ayet

9190. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah katında insanların en şerlisi, sapmış ve halkın da ona uyarak sapıttığı zalim imamdır.”¹

9191. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü ahiretini dünyaya satan ve ondan da kötüsü ahiretini başkalarının dünyası için satandır.”²

9192. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü Allah indinde insanların en kötüsü insanların korkudan kendilerine saygı gösterdiği kimselerdir.”³

9193. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü, insanların kötülüğünden korktuğu için kendisinden sakındıkları kimsedir.”⁴

9194. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü, onlara zulmedendir.”⁵

9195. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü insanları aldatan kimsedir.”⁶

9196. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü özür kabul etmeyen

ve (birisinin) günahını affetmeyen kimsedir.”⁷

9197. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü insanların kendisini kötü bilmesine önem vermeyendir.”⁸

9198. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü nimete şükretmeyen ve insanlara saygı göstermeyen kimsedir.”⁹

9199. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü kardeşlerinin dedikodusunu yapan ve ihsanı unutan kimsedir.”¹⁰

9200. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü hayrı ümit edilmeyen ve kötülüğünden güvende olunmayan kimsedir.”¹¹

9201. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü emanete riayet etmeyen ve hıyanetten sakınmayan kimsedir.”¹²

9202. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü sürçmeleri

¹ Nehc’ul Belağa, 164. hutbe

² Bihar, 77/46/3

³ a. g. e. 75/283/10

⁴ Gurer’ul Hikem, 5749

⁵ a. g. e. 5676

⁶ a. g. e. 5677

⁷ a. g. e. 5685

⁸ a. g. e. 5702

⁹ a. g. e. 5705

¹⁰ a. g. e. 5713

¹¹ a. g. e. 5732

¹² a. g. e. 5734

bağışlamayan ve ayıpları örtmeyen kimsedir.”¹

9203. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü mazlumun aleyhine yardımda bulunan kimsedir.”²

9204. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü aşağılık zırhını bürünen ve zalime yardımcı olan kimsedir.”³

9205. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü başkalarının ayıbını araştıran ve kendi ayıplarını görmeyen kimedir.”⁴

9206. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü, insanların kötülüğünü isteyen kimsedir.”⁵

9207. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü Rabbinin işleri hususunda insanlardan korkan, ama insanların işleri hususunda Rabbinden korkmayan kimsedir.”⁶

9208. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü kötümserlik sebebiyle hiç kimseye güvenmeyen ve kötülükleri

sebebiyle de hiç kimsenin kendisine güvenmediği kimsedir.”⁷

9209. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü, kendisini insanların en iyisi sanan kimsedir.”⁸

9210. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü arzusu uzun amelleri kötü olan kimsedir.”⁹

9211. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü iyiliğe kötülükle karşılık verendir.”¹⁰

9212. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü Allah’ın kitabını okuyup Allah’ın dininde bilgin olan fasık kimsedir. Bu kimse kendisini sarhoş olduğunda Kur’an okuyan facir kimseye teslim eder ve onunla konuşmaktan lezzet alır. Böylece Allah söyleyen ve dinleyenin kalbini mühürler.”¹¹

9213. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü üç yönlüdür.” Ey Allah’ın Resulü! “Üç yönlü kimdir?” diye sorulunca şöyle buyurdu: “Kardeşini sultan nezdinde kötüleyen,

¹ a. g. e. 5735

² a. g. e. 5736

³ a. g. e. 5737

⁴ a. g. e. 5739

⁵ a. g. e. 5741

⁶ a. g. e. 5740

⁷ a. g. e. 5748

⁸ a. g. e. 5701

⁹ a. g. e. 5751

¹⁰ a. g. e. 5750

¹¹ Kenz’ul Ummal, 29089

neticede hem kendisini hem kardeşini ve hem de sultanı helak eden kimsedir.”¹

9214. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü aziz ve celil olan Allah nezdinde insanların en kötülerinden biri de iki yüzlü olan kimsedir.”²

9215. Resulullah (s.a.a) insanların en kötüsü sorulunca şöyle buyurmuştur: “Bozulduğu zaman alimler.”³

9216. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en kötüsü hain tüccarlardır.”⁴

9217. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü aziz ve celil olan Allah nezdinde insanların en kötüsü ilimden faydalanmayan kimsedir.”⁵

9218. Resulullah (s.a.a) Muaṣṣ'a şöyle buyurmuştur: “Sana insanların en kötüsünü haber vermeyeyim mi?: Yalnız yiyen, bağışta bulunmayan, yalnız yolculuk eden ve kölesini döven kimsedir. Sana bundan daha kötüsünü haber vermeyeyim mi: İnsanları düşman bilen, inanların da kendisini düşman bildiği kimsedir. Bundan daha

kötüsünü haber vermeyeyim mi: Kötülüğünden korkulan ve iyiliği ümit edilmeyen kimsedir. Sana ondan daha kötüsünü haber vermeyeyim mi: Ahiretini başkasının dünyasına satan kimsedir. Sana ondan daha kötüsünü haber vermeyeyim mi? Dünyayı dini ile satın alan kimsedir.”⁶
Bak. Et-Ticaret, 447. Bölüm

9219. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü Allah nezdinde insanların en kötülerinden biri de ahiretini başkalarının dünyası sebebiyle kaybeden kimsedir.”⁷

9220. İmam Sadık (a.s) babalarından (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Resülü (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sizlere insanların en kötüsünü haber vermeyeyim mi?” Ashab, “Haber ver ey Allah’ın Resülü!” deyince şöyle buyurdu: “İnsanlara buğzeden ve insanların da kendisinden buğzettığı kimsedir.” Daha sonra şöyle buyurdu: “Size ondan daha kötüsünü haber vermeyeyim mi?” Ashab, “haber ver ey Allah’ın

¹ Bihar, 75/266/16

² a. g. e. s. 204/6

³ a. g. e. 77/138/7

⁴ a. g. e. 103/103/55

⁵ Tenbih’ul Havatir, 2/52

⁶ Kenz’ul Ummal, 44045

⁷ a. g. e. 14934

Resulü!” deyince Allah Resulü şöyle buyurdu: Başkalarının sürçmesini affetmeyen, özürlerini kabul etmeyen ve günahlarını bağışlamayan kimsedir.” Daha sonra şöyle buyurdu: “Sizlere bundan daha kötüsünü haber vermeyeyim mi?” Ashab, “Haber ver ey Allah’ın Resulü!” deyince şöyle buyurdu: Şerrinden güvende olunmayan ve hayrı umulmayan kimsedir.”¹

9221. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah kullarının en kötüsünden biri de hiç şüphesiz sövgüsü sebebiyle hiç kimsenin kendisiyle oturmaktan hoşlanmadığı kimsedir.”²

9222. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en kötüsü çabuk öfkelenen ve geç hoşnut olan kimsedir.”³

1967. Bölüm

Yaratıkların En Kötüsü

9223. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Biliniz ki şüphesiz bu zamanınızdan sonra sizlere çok zor bir zaman gelip çatacaktır.

Güçlü kimse infak korkusundan elinde olana sımsıkı sarılacaktır. Oysa Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: **“Eğer bir şeyi infak ederseniz (Allah) karşılığını verir.”** Kötü yaratıkların başı ise muhtaç durumda kalan kimseyle alışveriş yapandır. Bilin ki zorda kalan kimseyle alışveriş yapmak haramdır.”⁴

9224. Resulullah (s.a.a) Ali’ye (a.s) şöyle buyurmuştur: “De ki: “Allah’ım! Beni yaratıklarının en kötüsüne muhtaç kılma.” Ben, ” Ey Allah’ın Resulü! Allah’ın yaratıklarının en kötüsü kimdir?” diye sorunca şöyle buyurdu: “Kendilerine ihsanda bulunulunca onu (başkalarından) esirgeyen ve kendisinden bir şey esirgeyince de kınayıp eleştiren kimsedir.”⁵

bak. el-Bid’at, 328. Bölüm

1968. Bölüm

İnsanların En Kötüsü

9225. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en kötülerinden biri de Allah-u Teala’nın kitabını okuduğu

¹ Bihar, 72/203/1

² el-Kafi, 2/325/8

³ Kenz’ul Ummal, 43588

⁴ a. g. e. 9522

⁵ Bihar, 93/325/6

halde hiçbir şeyinde öğüt almayan küstah ve kötü kimsedir.”¹

9226. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en kötüsü insanları alıp satan kimsedir.”²

9227. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ümmetimin en kötülerini nimetler içinde yüzen ve bedenleri nimetler sebebiyle gelişip serpilen kimsedir.”³

Bak. El-İlm, 2901. Bölüm

9228. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en kötüsü, insanlar arasında alimlerin en kötü olanıdır.”⁴

1969. Bölüm Müslümanların En Kötüleri

9229. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sizlere erkeklerinizin en kötüsünü haber vermeyeyim mi?” Ashab “haber ver ey Allah’ın Resulü!” deyince şöyle buyurmuştur: “Erkeklerinizin en kötüsü sürekli olarak insanlara iftira eden, küstah olan, dili kötü olan, yalnız yiyen, bağışlayıcı eli olmayan, kölesini döven ve ailesini

(geçimini sağlamak için) başkasına sığınmak zorunda bırakan kimsedir.”⁵

9230. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sizlere en kötünüzü haber vermeyeyim mi?” Ashab, “Haber ver ey Allah’ın Resulü!” diye söyleyince şöyle buyurdu: “Laf taşıyanlar, dostlarının arasını ayıranlar ve günahsız kimsede ayıp bulmaya çalışanlardır.”⁶

1970. Bölüm Kötüden Daha Kötü

9231. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kötüden daha kötü, onun cezasıdır. İyiden daha iyisi ise onun mükafatıdır.”⁷

9232. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kötülük yapan kimse kötülüğün kendisinden daha kötüdür.”⁸

bak. el-Hayr, 1174. Bölüm

1971. Bölüm Her Kötülükten Daha Üstünü

¹ Kenz’ul Ummal, 29104

² a. g. e. 9392

³ Tenbih’ul Havatir, 1/178

⁴ Kenz’ul Ummal, 29114

⁵ Bihar, 72/115/13

⁶ Bihar, 75/212/1

⁷ Nehc’ul Belağa, 114. hutbe

⁸ a. g. e. 32. hikmet

9233. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şu iki hayırdan daha üstün bir hayır yoktur: “Allah’a iman etmek ve Allah’ın kullarına fayda vermek. İki hasletde vardır ki onların üstünde bir kötülük düşünülemez: Allah’a şirk koşturmak ve Allah’ın kullarına zarar vermek.”¹

bak. el-Birr, 344. Bölüm

1972. Bölüm Huyların En Kötüsü

9234. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefislerin huyların en kötüsü zulümdür.”²

9235. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Erkeğin en kötü huyu kendisini tahammülsüz kılan cimrilik ve kalbini parçalayan korkudur.”³

bak. el-Hulk, 1118, 1119, 1120. Bölümler

1973. Bölüm Kötülüklerin Anahtarları

9236. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gazap her kötülüğün anahtarıdır.”⁴

9237. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah kötülükler için kilitler karar kılmış bu kilitlerin anahtarını ise şarap kılmıştır ve yalan şaraptan daha kötüdür.”⁵

9238. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülükle sonuçlanan huylar şunlardır: Yalan, cimrilik, zulüm ve cehalet.”⁶

bak. Eş-Şereh, 2001. Bölüm; el-Kızb, 3459. Bölüm

1974. Bölüm İşlerin En Kötüsü

9239. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En kötü rivayet, yalan rivayettir. İşlerin en kötüsü bidattır. Körlüklerin en kötüsü kalp körlüğüdür. Pişmanlıkların en kötüsü kıyamet gününün pişmanlığıdır. Kazançların en kötüsü faizdir. Yiyeceklerin en kötüsü ise yetim malını haksız yere yemektir.”⁷

bak. el-Hayr, 1164. Bölüm

¹ a.g.e. 77/137/2

² Gurer’ul Hikem, 5753

³ Sunen-i Ebi Davud, 2511

⁴ Bihar, 73/263/4

⁵ a. g. e. 72/236/3

⁶ Gurer’ul Hikem, 2005

⁷ Bihar, 77/115/8

1975. Bölüm Kötülüklerin Toplamı

9240. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü

arkadaşla oturup kalkmak kötülüklerin toplamıdır.”¹

9241. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Fırsatlara

aldanmak ve amele güvenmek kötülüklerin toplamıdır.”²

9242. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnatçılık ve fazla cedelleşmek kötülüklerin toplamıdır.”³

9243. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İblis şeytanlarına şöyle dedi: Et, sarhoş edici maddeler ve kadınlardan ayrılmayın. Şüphesiz ben, bunlar dışında kötülüklerin toplandığı başka bir şeyi bulamıyorum.”⁴

Bak, el-Hayr, 1157. Bölüm

1976. Bölüm Kötülük İnsanın İçindedir

9244. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülük her insanın tabiatında gizlidir. Eğer insan ona galip gelirse içinde kalır. Eğer galip gelmezse ortaya çıkar.”⁵

9245. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsini faziletleri kabule zorla. Zira rezaletler üzere yoğrulmuştur.”⁶

9246. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Güzel iş için kendinizi sıkıntıya düşürün ve bu yolda nefislerinizle savaşın. Zira insan kötülük üzere yaratılmıştır.”⁷

9247. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın nefsi kötü edep üzere yaratılmıştır. Kul, güzel edebleri kazanmakla görevlidir. Nefis doğal olarak muhalefet meydanına koşar ve kul kötü isteklerini defetmeye çalışır. O halde nefsinin dizginlerini salıverirse fesadına ortak olur. Ve her kim de nefsine isteklerinde yardımcı olursa kendini öldürmede nefsine ortak olur.”⁸

¹ Gurer’ul Hikem, 4774

² a. g. e. 4771, NEcef baskısında amel yerine emel (arzu) kelimesi vardır.

³ a. g. e. 4795

⁴ Bihar, 62/293

⁵ Gurer’ul Hikem, 2190

⁶ a. g. e. 2477

⁷ Tenbih’ul Havatir, 2/120

⁸ Mustedrek’ul Vesail, 11/138/12642

1977. Bölüm Kötülük (Çeşitli)

9248. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kendisini üç şeyin kötülüğünden korursa kendisini her türlü kötülükten korumuş olur: Dil, karın ve şehvet.”¹

9249. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Eğer kötülük bir şeyde olsaydı dilde olurdu.”²

9250. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülüğü ertele, zira onu istediğin zaman öne alabilirsin.”³

9251. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülükle birlikte olmayan hayır ve dikensiz yaprak ol, yapraksız diken ve hayırsız kötülük olma.”⁴

9252. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim başkaları için kötülük düşünürse o kötülüğe kendisinden başlamıştır.”⁵

9253. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülük etmekten sakın. Zira düşmanına kötülük etmeden önce kendine kötülük etmiş olursun. Başkasına kötülük etmeden önce dinini bununla helak etmiş olursun.”⁶

9254. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülükten uzak duran hayırlı iş yapan kimse gibidir.”⁷

9255. *İmam Hüseyin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aşağılık insanlarla oturup kalkmak kötülüktür.”⁸

9256. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Taşa taşla karşılık verin; Zira kötülük, kötülükten başka bir şeyle def edilemez.”⁹

9257. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülük vebaya yakalanmış bir dildir.”¹⁰

¹ a. g. e. 9/32/10124

² Bihar, 71/289/53

³ a. g. e. 77/212/1

⁴ a. g. e. 78/345/3

⁵ Gurer’ul Hikem, 8729

⁶ a. g. e. 2713

⁷ a. g. e. 9789

⁸ Bihar, 78/122/5

⁹ Nehc’ul Belağa, 314. hikmet

¹⁰ Gurer’ul Hikem, 504

262. Konu

eş-Şeriat Şeriat

- *Bihar, 68/317, 26. bölüm, eş-Şerayi'*
- *Bihar, 6/58, 23. bölüm; İlel'uş Şerayi' ve'l Ahkam*

bak.

- *167. konu, ed-Din; 293. konu, es Sırat; 331. konu, el-İbadet; 464. konu et-Teklif*
- *es Sebil, 1739. bölüm*

1978. Bölüm Şeriat

Kur'an:

“Her biriniz için bir yol ve bir yöntem kıldık...”¹

“Sonra seni de din konusunda bir şeriat sahibi kıldık, ona uy; bilmeyenlerin heveslerine uyma.”²

9258. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şeriat insanların ıslah nedenidir.”³

9259. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Alem duvarı şeriat olan bir bahçedir. Şeriat ise itaati farz olan bir sultandır. İtaat ise padişahın kendisi ile ayakta durduğu siyasettir. Sultan ise ordunun yardım ettiği bir yöneticidir. Ordu ise malın temin ettiği dostlardır. Mal ise halkı toplayan bir rızıktır. Halk ise adaletin kölesi olan kalabalıktır. Adalet ise alemin kıvamı olan bir temeldir.”⁴

1979. Bölüm Şeriat ve Tarikat

9260. *“Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* Şeriat benim sözlerimdir. Tarikat ise benim amellerimdir.⁵ Hakikat ise benim ahvalimdir. Marifet benim sermayemdir. Akıl dinimin köküdür. Muhabbet/sevgi benim temelidir. Şevk/iştıyak benim bineğimdir. Korku benim arkadaşımıdır. İlim benim silahımdır. Hilim benim yardımcımdır (dostumdur). Tevekkül benim yol azığımdır (veya örtümdür). Kanaat benim hazinemdir. Doğruluk benim makamımdır. Yakın benim sığınağımdır (Allah’a), fakirlik ise benim diğer enbiya ve peygamberlere karşı övündüğüm övünç kaynağımdır.”⁶

bak. Mustedrek’in muellifi Nuri (r.a) bu hadisi naklettikten sonra şöyle yazmaktadır: Arif ve araştırmacı alim Seyyid Haydar Amuli, Envar’ul Hakikat, Etbau’t Tarikat, ve Esrar’u Şeriat kitabında bu hadisi rivayet ettikten sonra şöyle demiştir: “Bütün bunlar, peygamberin, “Şeriat benim

¹ Maide suresi, 48. ayet

² Casiye suresi, 18. ayet

³ Gurer’ul Hikem, 698

⁴ Bihar, 78/83/87

⁵ Kaynakta (sözlerim) diye geçmektedir. Doğru olan bizim

kaydettiğimiz (Amellerim) dir.

Avali’l- Leali, 4/124/122 olduğu gibi.

⁶ Mustedrek’ul Vesail, 11/173/12672

sözlerimdir...” buyruğu teyit etmekte ve güçlendirmektedir.

1980. Bölüm Din Şeriatlarının Birliği

Kur'an:

“Sana vahyettik; İbrahim’e, Mûsa’ya ve İsa’ya da buyurduk ki: “Dine bağlı kalın, onda ayrılığa düşmeyin.” Şirk koşanları çağırdığın şey onların gözünde büyümektedir. Allah dilediğini kendine seçer, kendisine yöneleni de doğru yola eriştirir.”¹

9261. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Tebarek ve Teala Nuh, İbrahim, İsa ve Musa’nın (a.s) şeriatlerini Muhammed’e (s.a.a) verdi.”²

9262. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki dinin şeriatları birdir. Yolları düz ve dosdoğrudur. Her kim bu yolları katederse maksadına (hakka) ulaşır ve

ganimet elde eder. Her kim de bu yolu katetmekten sakınırsa sapıklığa düşer ve pişman olur.”³

1981. Bölüm Din Şeriatlerinin Tefsiri

9263. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) dinin bütün şeriatları hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Hakkı söylemek, adil bir tarzda hükmetmek ve ahde vefadır.”⁴

1982. Bölüm Şeriatların ve Hükümlerin Felsefesi

Kur'an:

“Allah size herhangi bir güçlük çıkarmak istemez, Allah sizi arıtıp üzerinize olan nimetini tamamlamak ister.”⁵

“Onlar bir fenalık yaptıkları zaman, “Babalarımızı bu yolda bulduk, Allah da bize bunu emretti” derler. De ki: “Allah fenalığı

¹ Şura suresi, 13. ayet

² el-Kafi, 2/17/1

³ Nehc’ul Belağa, 120. hutbe; Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 7/288

⁴ el-Hisal, 113/90

⁵ Maide suresi, 6. ayet

emretmez. Bilmediğiniz şeyi Allah'a karşı mı söylüyorsunuz?”¹

“Gerçekten Kitab'ı ve ölçüyü indiren Allah'tır. Ne bilirsin, belki de kıyamet saati yakındır.”²

“O, göğü yükseltmiştir; tartıyı koymuştur. Artık tartıda tecavüz etmeyin.”³

9264. *İmam Rıza (a.s) Fazl b. Şazan'a şöyle buyurmuştur:* “Eğer birisi, “Söyle bakayım hikmet sahibi olan Allah'ın, kulunu sebepsiz yere fiillerden biriyle mükellef kılması doğru mudur?” diyecek olursa ona cevap olarak şöyle demek gerekir: “Doğrudur, zira o faydasız bir iş yapmayan ve cahil olmayan bir hikmet sahibidir.” Eğer o, “O halde söyle bakayım, neden Allah insanları mükellef kılmıştır?” diyecek olursa cevap olarak şöyle demek gerekir: “Bir takım sebeplerden dolayı.” Eğer, o söyle bakayım, bu sebepler tanınmış ve mevcut sebepler midir yoksa tanınmamış ve mevcut olmayan sebepler midir?” diye soracak olursa ona da cevap olarak şöyle

denir: “Bu sebepler ehli için tanınmış ve onlar nezdinde mevcut olan sebeplerdir.” Eğer o, “Sizler bu sebepleri biliyor musunuz yoksa bilmiyor musunuz” diye soracak olursa ona şöyle cevap verilir: “Onlardan bazısını biliyoruz ve bazılarını da bilmiyoruz.”⁴

9265. *İmam Sadık (a.s) bazı belal ve haramların sebebi sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir hüküm hikmetsiz olarak yasanmamıştır.”⁵

9266. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cenabet guslünün sebebi bunlardır: Temizlik, insanın kendisine bulaşmış pisliklerden temizlenmesi ve diğer geri kalan bedenini temizlemesidir.”⁶

9267. *Fatımat'uz Zehra (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah imanını şirk pisliğinden temizlenmek, namazı kibirden uzak durmak, zekatı rızkın artması, orucu ihlasın sabit kılınması, haccı dinin tesellisi, adaleti kalplerin birlikteliği, itaati dinin düzeni, imametini ayrılıktan sakınmak, cihadı İslam'ın izzeti, sabrı sevap elde etmeye hak kazanmaya yardım, iyiliği emretmeyi halk kitlesinin ıslahı, anne

¹ A'raf suresi, 28. ayet

² Şura suresi, 17. ayet

³ Rahman suresi, 7, 8. ayetler

⁴ Bihar, 6/58/1, bak tüm hadise

⁵ İlel'uş Şerayi', 8/1

⁶ Bihar, 6/95/2, bak tüm hadise

ve babaya iyiliği, Allah'ın gazabından korunma, sıla-ı rahimde bulunmayı sayının artması, kisası kanların korunması, adaklara vefa göstermeyi bağışlanmak, ölçü ve teraziye tam tutmayı alış verişte az ölçüp tartmayı ortadan kaldırmak, iffetli kadınlara iftiradan sakınmayı lanete engel olmak hırsızlıktan sakınmayı iffetli olmak, yetim malını yemekten uzak durmayı zulme engel olmak, hakemliklerde adaleti insanların huzuru için farz kıldı. Aziz ve celil olan Allah'a şirk koşmayı rububiyeti halis kılmak için haram kıldı.”¹

9268. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah imanı şirki temizlemek, namazı kibirden uzak tutmak, zekatı rızka bir sebep, orucu yaratıkların ihlasını denemek, haccı inananların din için yakınlaşmalarını sağlamak, cihadı İslam'ı yüceltmek, iyiliği emretmeyi cahil halkın maslahatı, kötülükten nehyetmeyi akılsızların engellenmesi, sıla-i rahimi akraba sayılarının artması, kisası kanların korunması, haddi (şer'i cezası) uygulamayı

haramların küçük görülmemesi, şarabın içilmemesini aklın korunması, hırsızlıktan uzak durmayı iffetin gerekliliği, zinanın terk edilmesini soyu korumak, eşcinselliğin terkinin nesli çoğaltmak, tanıklığı inkar edilen hakların elde e-dilmesi, yalan konuşmaktan sakınmayı doğruluğu şereflelendirmek, selamı korkulardan güvende olmak, imameti ümmetin düzene girmesi, itaati de imamet makamını ululamak için farz kıldı.”²

9269. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Cebrail benim yanıma geldi ve şöyle dedi: “Ey Ahmed! İslam on paydır her kim bu paydan birine sahip olmazsa ziyan etmiştir: İlk pay Allah'ın birliğine şahadette bulunmaktır. İkinci pay, temizlik olan namazdır. Üçüncü pay, fıtrat (İslam) olan zekattır. Dördüncü pay kalkan olan oruçtur. Beşinci pay şeriat olan hacdır. Altıncı pay izzet olan cihattır. Yedinci pay vefa göstermek olan iyiliği emretmektir. Sekizinci pay hüccet/delil olan kötülükten sakındırmadır.

¹ a. g. e. s. 107/1

² Nehc'ul Belağa, 252. hikmet, Şerh-u Nehc'il Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 19/86

Dokuzundu pay ülfet ve dayanışma olan cemaattir. Onuncu pay ise (günah ve hatalardan) korunma olan itaattir.”¹

bak. Er-Riba, 1434. Bölüm el-Hacc, 694. Bölüm; ez-Zekat, 1577. Bölüm; ez-Zina, 1598. Bölüm; es-Selat (1), 2274. Bölüm; es-Sevm, 2352. Bölüm; et-Taata, 2427. Bölüm; el-İbadet, 2486. Bölüm; el-Levat, 3589. Bölüm, 268. Konu, eş-Şeref

1983. Bölüm Şeref ve Büyüklük

9270. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şeref meziyettir.”²

9271. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şeref aşiretine iyilik etmektir.”³

9272. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şeref akıl ve edep iledir; mal ve soy ile değil.”⁴

9273. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim hikmet öğrenirse kendisini şerefli kılmış olur.”⁵

1984. Bölüm Şerefli İnsan

9274. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şerefli insan şerefli huylara sahip olan kimsedir.”⁶

9275. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Giderler/masraflar şerafetli ruhlara ağır gelmez.”⁷

9276. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şerefli insan her ne kadar büyükte olsa bir makama ulaştığında şımarmaz. Hiçbir rüzgarın hareket ettiremediği bir dağ gibidir. Ama aşağılık insan en küçük bir makama ulaştığında şımarır ve hafif bir rüzgarın harekete geçirdiği bir ot gibidir.”⁸

9277. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim ruh şerafeti elde ederse sevgi ve ihsanı çoğalır.”⁹

9278. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim ruh şerafetine erişirse bu kendisini aşağılık isteklerden münezzeh kılar.”¹⁰

¹ Bihar, 6/109/2

² Gurer’ul Hikem, 8

³ a. g. e. 963

⁴ a. g. e. 3873

⁵ a. g. e. 8279

⁶ a. g. e. 734

⁷ a. g. e. 1556

⁸ a. g. e. 5197

⁹ a. g. e. 8163

¹⁰ a. g. e. 8627

1985. Bölüm En Üstün Şeref

9279. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir şeref ilim gibi değildir.”¹

9280. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir şeref İslam’dan yüce değildir”²

9281. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün şeref eziyet etmek ve ihsanda bulunmaktır.”³

9282. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsraftan ve savurganlıktan sakınmak en üstün şerafettendir.”⁴

9283. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şerafet çok tevazu sayesinde kemale erişir.”⁵

9284. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şerefın tümü tevazudur.”⁶

9285. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Faziletin tümünü elde etmek şerafetin kemalindendir.”⁷

9286. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şerafet sadece

cömertlik ve alçak gönüllülük ile kemale erer.”⁸
bak. 421. Konu, el-Fazilet

1986. Bölüm Müminin Şerefi

9287. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminin şerefi gece namaz kılması ve izzeti ise insanlara eziyetten sakınmasıdır.”⁹

9288. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminin şerefi (ibadet için) gece kıyam etmesi ve izzeti ise insanlardan müstağni oluşudur.”¹⁰

9289. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminin şerefi imanı izzeti ise itaatidir.”¹¹

9290. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ümmetimin en şereflipleri Kur’an’ı yüklenenler ve gece ashabıdır (geceleyin ibadet edenlerdir).”¹²

bak. 300. Konu, es-Selat (3)

¹ Nehc’ul Belağa, 113. hikmet

² a. g. e. 371

³ Gurer’ul Hikem, 3285

⁴ a. g. e. 9423

⁵ a. g. e. 4287

⁶ a. g. e. 4480

⁷ a. g. e. 9357

⁸ a. g. e. 10815

⁹ el-Hisal, 6/18

¹⁰ el-Kafi, 2/148/1

¹¹ Gurer’ul Hikem, 5759

¹² el-Hisal, 7/21

264. Konu

eş-Şirk Şirk

- *Bihar*, 72/74, 98. bölüm; *Esnaf'us Şirk*
- *Kenẓ'ul Ummal*, 3/816, *Şirk'ul Hefa*

bak.

• *el-İbadet*, 2496. bölüm; *er-Riya*, 1412, 1413. bölümler; *eş-Şerr*, 1971; *eş-Zenb*, 1368. bölüm; *el-Küfr*, 3492. bölüm; *el-Emsal*, 3610. bölüm; *el-Hediye*, 4008. bölüm

1987. Bölüm

Şirkten Sakındırmak

Kur'an:

“Lokman, oğluna öğüt vererek: “Ey oğulcuğum! Allah'a eş koşma, doğrusu eş koşmak büyük zulümdür” demişti.”¹

“Allah kendisine ortak koşmayı elbette bağışlamaz, bundan başkasını dilediğine bağışlar. Allah'a ortak koşan kimse, şüphesiz büyük bir günahla iftira etmiş olur.”²

“Allah, kendisine ortak koşulmasını elbette bağışlamaz, bundan başkasını dilediğine bağışlar. Allah'a ortak koşan kimse derin bir sapıklığa sapmış olur.”³

“Allah'a ortak koşmaksızın O'na yönelerek pis putlardan kaçının. Allah'a ortak koşan kimse, gökten düşüp de kuşların kapıldığı veya rüzgarın bir

uçuruma attığı şeye benzer.”⁴

9291. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey İbn-i Mes'ud! Testereyle biçilsen, parça parça doğransan, dar ağacına asılsan veya ateşte yakılsan bile sakın bir an olsun Allah'a şirk koşma.”⁵

9292. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Bağışlanmayan zulüm, Allah'a şirk koşmaktır. Yüce Allah: “Allah kendisine şirk koşulmasını kesinlikle bağışlamaz”⁶ buyurmuştur.”⁷

bak. Ez-Zenb, 1368. Bölüm

1988. Bölüm

Şirki Öğretmek

9293. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ümeyye oğulları insanlara imanı öğretmeyi serbest bıraktılar, ama şirki öğretmeyi yasakladılar ki onları şirke düşürdüklerinde bunun farkına varmasınlar.”⁸

¹ Lokman suresi, 13. ayet

² Nisa suresi, 48. ayet

³ Nisa suresi, 116. ayet

⁴ Hac Suresi, 31. ayet

⁵ Mekarim'ul Ahlak, 2/357/2660

⁶ - Nisa/48

⁷ Nehc'ul Belağa, 176. hutbe

⁸ el-Kafi, 2/415/1

1989. Bölüm Şirkin En Küçük Mertebeşi

9294. *İmam Bakır (a.s.)*, *şirkin en küçük mertebesi hakkında şöyle buyurmuştur*: “(Şirkin en küçük mertebesi) birinin meyve çekirdeğine, “Bu bir çakıl taşıdır” ve çakıl taşına da, “bu bir meyve çekirdeğidir” demesi ve bu sözüne inanmasıdır.”¹

9295. *İmam Sadık (a.s.)* *hakeza bu konuda şöyle buyurmuştur*: “Birinin bid’at olan bir görüş ortaya koyması, sonra da bu görüş sebebiyle sevmesi veya nefret etmesidir.”²

9296. *İmam Sadık (a.s.) şöyle buyurmuştur*: “Eğer insanlar tek ve ortağı olmayan Allah’a ibadet edip namaz kılsalar, zekat verseler, hacca gitseler, Ramazan ayı orucunu tutsalar, ama (ihtiras ederek) Allah veya Peygamberinin (s.a.a) yaptığı bir iş için, “Neden bunun aksini yapmadı derse” veya kalbinde böyle bir ihtirasda bulunursa ama bunu diline getirmezse bu sebeple müşrik olur.” İmam daha sonra bu ayeti tilavet

buyurdu: “Hayır; Rabbine And olsun ki, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem tayin edip, sonra senin verdiğin hükmü işlerinde bir sıkıntı duymadan tamamen kabul etmedikçe iman etmiş olmazlar.” İmam Sadık (a.s) daha sonra şöyle buyurdu: “O halde Allah’a teslim olun.”³

9297. *İmam Bakır (a.s.) şöyle buyurmuştur*: “Şirkin en düşük mertebesi insanın bid’at bir görüş ortaya koyması ve bu sebeple sevmesi veya nefret etmesidir.”⁴

bak. el-İman, 285. Bölüm; el-Kufr, 3495. Bölüm

1990. Bölüm Müşriklerden Yardım Almak

9298. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur*: “Biz müşriklerden yardım almayız.”⁵

9299. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur*: “Biz müşrikler karşısında müşriklerden yardım almayız.”⁶

9300. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur*: “Onlara geri dönmelerini emredin, zira

¹ a. g. e. s. 397/1

² a. g. e. h. 2

³ el-Kafi, 2/398/6

⁴ Sevab’ul A’mal, 307/3

⁵ Kenz’ul Ummal, 10887

⁶ a. g. e. 10888

biz müşrikler karşısında diğer müşriklerden yardım almayız.”¹

9301. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Geri dön çünkü biz müşriklerden yardım almayız.”²

9302. Vakidi şöyle diyor: “Hubeyb b. Yisaf oldukça kahraman biriydi. Ama Müslüman değildi. Peygamber (s.a.a) Bedir’e doğru çıkınca o ve Kays b. Muharris (bir görüşe göre ise İbn-i Haris) de yola düştüler ve Akik vadisinde Allah Resulüne ulaştılar. Hubeyb tümüyle zırha bürünmüştü. Allah Resulü onu miğferinin altından tanıdı ve yanında hareket etmek üzere olan Sa’d b. Muaz’a dönerek şöyle buyurdu: “Bu Hubeyb b. Yisaf değil midir?” O, “Evet odur” dedi. Bunun üzerine Hubeyb öne çıktı. Allah Resulü’nün (s.a.a) devesinin dizginlerinden tuttu. Peygamber ona ve Kays b. Muharris’e şöyle buyurdu: “Sizler neden geldiniz?” Hubeyb şöyle dedi: “Sen bizim komşumuz ve yiyeceğizsin ve biz ganimet için geldik.” Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: “Bizimle aynı dinden olmayanlar bizimle birlikte

savaşa gelemesler.” Hubeyb şöyle dedi: “Kavmin benim nasıl bir savaşçı olduğumu ve ne kadar şiddetli çarpıştığımı bilmektedir. Bu yüzden senin yanında ganimet için savaşacağım, ama Müslüman olmayacağım.” Allah Resulü şöyle buyurdu: “Hayır, önce Müslüman ol sonra savaş” Ravha denilen yerde yeniden Peygamber’in yanına gelerek şöyle dedi: “Ey Allah’ın Resulü! Ben alemlerin rabbine iman ettim ve senin Allah’ın Resulü (s.a.a) olduğuna şahadette bulunuyorum.” Peygamber (s.a.a) buna çok sevindi ve şöyle buyurdu: “Şimdi yoluna devam et.” O Bedir’de ve diğer yerlerde kendinden büyük bir cesaret gösterdi. Ama Kays b. Haris Müslüman olmaktan sakındı ve Medine’ye geri döndü. Peygamber (s.a.a) Bedir’den geri dönünce o da Müslüman oldu ve Uhud savaşına katılarak şehit oldu.”³

9303. Vakidi Uhud savaşı hakkında şöyle diyor “Peygamber (s.a.a) Re’s’us Seniyye denilen bölgeye ulaşınca geri döndü. Arkasına baktı, gözleri mızrakla silahlanmış bir

¹ a. g. e. 11294

² a. g. e. 11293

³ Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 14/110

ordu gördü ve “Bunlar kimdir” diye sordu? Onlar, “İbn-i Ubeyy’in sözleştiği Yahudilerdir” dediler. Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu: “Biz müşrikler karşısında müşriklerden yardım almayız.”¹

9304. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müşriklerin ateşinin aydınlığından istifade etmeyin.”²

1991. Bölüm Müşrikler Diyarında İkame Etmek

9305. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim müşriklerle bir yerde yaşarsa üzerinde zimmet yoktur.”³

9306. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim müşriklerle bir arada bulunur ve onunla birlikte yaşarsa şüphesiz onlar gibidir.”⁴

9307. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim müşrikler diyarında onlarla yaşarsa üzerinde zimmet yoktur (emanda değildir).”⁵

bak. 45. Konu, el-Beled; es-Sefer, 1829. Bölüm

1992. Bölüm Gizli Şirk (1)

Kur'an:

“Onların çoğu, ortak koşmadan Allah'a iman etmezler.”⁶

9308. *İmam Bakır (a.s), Allah-u Teala'nın, “Onların çoğu iman etmezler” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Şirkten biri de insanın, “Hayır canına and olsun ki” demesidir.”⁷

9309. *İmam Sadık (a.s), hakeza bu ayet hakkında şöyle buyurmuştur:* “Eğer falan kimse olmasaydı ben yok olurdum, eğer falan kimse olmasaydı şöyle böyle olurdum, eğer falan kimse olmasaydı ailem yok olurdu” demesi gibidir. Onun bu sözlerle Allah'ın mülkünde, kendisine rızık veren, onu savunan, zorluklarını defeden bir ortak koştuğunu görmüyor musun?” Ravi şöyle diyor: Ben şöyle arz ettim: “O halde insan, “Eğer Allah falan kimse vasıtasıyla bana ihsanda bulunmasaydı ben yok olurdum” diyebilir mi?” Peygamber şöyle buyurdu:

¹ a. g. e. s. 227

² Kenz'ul Ummal, 43759

³ a. g. e. 11028

⁴ a. g. e. 11029

⁵ a. g. e. 11030

⁶ Yusuf suresi, 106. ayet

⁷ Tefsir i Ayyaşi, 2/199/90

“Evet bunun sakıncası yoktur.”¹

9310. *İmam Sadık (a.s), hakeza aynı ayetin tefsirinde şöyle buyurmuştur: “Bilmeden şeytana uyuyor ve bu vesileyle müşrik oluyor.”*²

9311. *İmam Sadık (a.s), hakeza bu ayetin tefsirinde şöyle buyurmuştur: “Ayetteki şirkten maksat, itaat hususundaki şirktir; ibadet hususundaki şirk değildir.”*³

bak. el-Kufr, 3492. Bölüm

1993. Bölüm Gizli Şirk (2)

9312. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz şirk, karıncanın hareketinden daha gizlidir. Bir şeyi hatırlamak için yüzük veya benzeri bir şeyi hareket ettirmek de gizli şirkten sayılır.”*⁴

9313. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Özür dilemeyi gerektirecek işten sakın. Zira o işte gizli şirk vardır.”*⁵

9314. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ey insanlar! Şirkten uzak durun. Şüphesiz ki şirk karıncanın hareketinden daha gizlidir.” Daha sonra şöyle buyurdu:*

“Birisi şöyle sormak isteyebilir: “Ey Allah’ın Resulü! Karıncanın hareketinden gizli olan şirkten nasıl uzak duralım?” Siz şöyle deyin: “Allah’ım! Bilinçli şirkten sana sığınırız. Gizli şirkten de senden mağfiret dileriz.”⁶

1994. Bölüm Gizli Şirk (3)

9315. *İmam Sadık (a.s), kendisine, Şirk’in karıncanın karanlık bir gecede siyah bir taş üzerinde hareket etmesinden daha gizli olması” cümlesi sorulunca şöyle buyurmuştur: “Kul Allah’tan başkası için namaz kılmadıkça, Allah’tan gayrisi için kurban kesmedikçe ve Allah’tan başkası için davet etmedikçe müşrik olmaz.”*⁷

9316. *İmam Sadık (a.s), kendisine Resulullah’ın (s.a.a), “Şüphesiz ki şirk karanlık bir gecede siyah bir kaya parçası üzerinde hareket eden karıncanın yol yürümesinden daha gizlidir” sözü sorulunca şöyle buyurmuştur: “Müminler müşriklerin ilahlarına kötü sözler söylüyor ve müşrikler de buna karşılık olarak*

¹ a. g. e. 2/200/96

² el-Kafi, 2/397/3

³ a. g. e. h. 4

⁴ Mean’il Ahbar, 379/1

⁵ Bihar, 78/200/28

⁶ Kenz’ul Ummal, 8849

⁷ el-Hisal, 136/151

Müslümanların mabuduna sövüyorlardı. Bu yüzden müşrikler müminlerin mabuduna sövmesin diye Allah onları müşriklerin ilahlarına sövmekten sakındırdı. Dolayısıyla müminler bilmeden Allah’a şirk koşmuşlardı.”¹

9317. *İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala’nın, “Onların çoğu iman etmezler” ayeti*

bakında şöyle buyurmuştur:
“Onlar: “Falan yıldızın bakmasıyla” veya “falan yıldızın doğmasıyla yağmur yağıyor” diyorlar veya “kahinlere müracaat ediyor ve onların sözlerine inanıyorlardı.” (Bunların hepsi gizli şirktir.)”²

¹ Bihar, 72/93/3

² a. g. e. 58/317/8

265. Konu

eş-Şirket Ortaklık-Şirket

• *Kenz'ul Ummal, 7/30, Kitab'uş Şirket*

• *Vesail'uş Şia, 13/174, Kitab'uş Şirket*

1995. Bölüm

Ortaklık

9318. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mülkte ortaklık insanı ıstıraba düşürür. Görüşte ortaklık ise insanı doğruya ulaştırır.”¹

1996. Bölüm

Müslümanların Birbiriyle Ortak Olduğu Hususlar

9319. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Suyun fazlasını otlığı satmak amacıyla satmamak gerekir.”²

9320. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Başkalarının suyun fazlalığından ve kuyu suyundan istifade etmesine engel olmamak gerekir.”³

9321. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müslümanlar üç şeyde ortaktır: Suda, otlakta ve ateşte (yakıcı maddelerde)”⁴

9322. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Üç şey geneldir: su, otlak ve ateş.”⁵

9323. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İki şeyde başkalarının istifadesine engel olmamak gerekir: Su ve ateş.”⁶

9324. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim başkalarını suyun fazlalığından veya otlaktan istifade etmesine engel olursa Allah kıyamet günü ondan fazlını ve ihsanını esirger.”⁷

9325. *İmam Kazım (a.s), vadilerin suyu hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Müslümanlar su, ateş ve otlak hususunda ortaktırlar.”⁸

9326. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tuz ve ateşten istifade etmeye engel olmak doğru değildir.”⁹

9327. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resülü (s.a.a) nıtaf ve erbiadan sakındırmıştır.” İmam Sadık (a.s) bu konuda şöyle buyurmuştur: “Erbia, birinin bir baraj yapıp barajın arkasına toplanan sularla toprağını sulaması ve suyun geriye kalanına ihtiyaç duymamasıdır.” İmam daha sona şöyle buyurmuştur: “Suyun

¹ Gurer’ul Hikem, 1941-1942

² Kenz’ul Ummal, 9632

³ a. g. e. 9634

⁴ a. g. e. 9635

⁵ a. g. e. 9636

⁶ a. g. e. 9638

⁷ a. g. e. 9641

⁸ et-Tehzib, 7/146/648

⁹ el-Kafi, 5/308/19

fazlasını satma, komşuna ödünç ver. Nıtaf ise insanın ihtiyaç duymadığı bir su deposuna sahip olmasıdır.” İmam saha sonra şöyle buyurmuştur: “Onu (suyu) satma kardeşine veya komşuna ödünç ver.”¹

9328. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Resulullah (s.a.a) hurmalıkların suyu hakkında Medine halkı arasında “suyun fazlasını başkalarından esirgememek gerekir” diye hüküm verdi. Bedeviler arasında ise şöyle hüküm verdi: “Fazla otlaktan istifade edilmesine engel olmak için fazla sudan istifade etmelerine engel olmamak gerekir.” Ve daha sonra Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: “Birbirine zarar vermek yasaktır.”²

9329. Masum (a.s) şöyle buyurmuştur: “Peygamber bedeviler hakkında şöyle hüküm vermiştir: Suyun fazlasını birbirlerinden esirgememeli ve fazla otlakları satmamalıdır.”³

1997. Bölüm Ortaklıkta Öncelik Hakkı

9330. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Resulullah (s.a.a) toprak ve ev hususunda ortaklık hükmünü verdi ve şöyle buyurdu: “Birbirine zarar vermek yasaktır” ve şöyle buyurdu: “Arazilerin ve evlerin sınırları belirlenince (birbirinden ayrılıp ortaklık halinden çıkınca) artık ortaklık hakkı ortadan kalkmış oldu.”⁴

bak. Vesail’uş Şia, 17/315, Kitab’uş Şufat

1998. Bölüm Ortaklığa Layık Kimse

9331. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Rızkın kendisine yöneldiği kimseler ile ortak olun. Zira onların nasiplenme şansları daha çoktur.”⁵

9332. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kendisine rızkın yöneldiği kimse ile ortak olun. Zira nasiplenmek hususunda onun şansı daha çoktur.”⁶

¹ a. g. e. s. 277/2

² a. g. e. s. 294/6

³ el-Fakih, 3/238/3872

⁴ el-Kafi, 5/280/4

⁵ Şerh-u Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 19/57

⁶ Nehc’ul Belağa, 230. hikmet

1999. Bölüm İnsanın Ortakları

9333. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Her insanın

malından iki ortağı vardır:
Varis ve olaylar.”¹

¹ a. g. e. 335. hikmet

266. Konu

eş-Şereh Aç Gözlülük

bak.

• 321. konu, *et-Tamah*; 104. konu, *el-Hırs*; *el-İsmet*, 2750. bölüm

2000. Bölüm Aç Gözlülük Kınama

9334. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülük rezil insanların huyudur.”¹

9335. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülük çirkin huylardandır.”²

9336. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülük zillettir.”³

9337. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülük nefsi utanç dolu hale düşürür, dini yok eder ve yiğitliği lekeler.”⁴

9338. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülük diğer huyları da çirkin ve kötü kılar.”⁵

9339. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülükten sakının zira nice bir defa yiğitler çok yiğitlere engel olur.”⁶

9340. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülükten sakının zira aç gözlülük helak edici haslettir.”⁷

9341. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç

gözlülükten sakının zira aç gözlülük günden günahı kaçınmayı ortadan kaldırır ve insanı ateşe atar.”⁸

9342. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın helak olması için aç gözlü oluşu yeter.”⁹

9343. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sakın nefisleriniz Allah’ın sizlere haram kıldığı şeylere ihtiras duymasın. Zira her kim dünyada Allah’ın haramlarına düşerse Allah onu cennetinden, nimetlerinden ve lezzetlerinden mahrum kılar.”¹⁰

2001. Bölüm Aç Gözlülük Her Kötülüğün Esasıdır

9344. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülük her kötülüğün esasıdır. İffet/korunma ise her iyiliğin temelidir.”¹¹

9345. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülükten uzak durun. Zira aç gözlülük her

¹ Gurer’ul Hikem, 730

² a. g. e. 1182

³ a. g. e. 205

⁴ a. g. e. 1866

⁵ a. g. e. 4223

⁶ a. g. e. 2602

⁷ a. g. e. 2579

⁸ a. g. e. 2661

⁹ a. g. e. 7014

¹⁰ el-Kafi, 8/4/1

¹¹ Gurer’ul Hikem, 1167-1168

aşağılığın başı ve her rezaletin temelidir.”¹

9346. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her şeyin bir tohumu vardır; kötülüğün tohumu ise aç gözlülüktür.”²

9347. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülük çirkin ayıpları bir araya toplar.”³

9348. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bütün ayıpların başı açgözlülüktür.”⁴

9349. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İhtiras ve tamahın aşağılığından sakının. Şüphesiz ihtiras her kötülüğün başı, horluğun tarlası, nefsin küçük düşürücüsü ve bedenın sıkıntıya düşürücüsüdür.”⁵

9350. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülük kötülüğün sebebidir.”⁶

9351. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın aç gözlülüğü ve şiddetli ihtirası onun kötü olduğunun delilidir.”⁷

bak. Eş-Şerr, 1973. Bölüm

2002. Bölüm Aç Gözlülüğün Sonuçları

9352. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülüğün meyvesi ayıplara dalmaktır.”⁸

9353. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlü insan hoşnut olamaz.”⁹

9354. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlü insanı asla hoşnut bulamazsın.”¹⁰

9355. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülük gazabı çoğaltır.”¹¹

9356. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülük ihtirasın bineğidir. Nefsin istekleri ise fitnelerin bineğidir.”¹²

9357. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim aç gözlülük haletine sahip ise güçlü olduğu halde zelildir.”¹³

9358. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülük bedbahtlık ve zillet doğurur.”¹⁴

¹ a. g. e. 2668

² a. g. e. 7311

³ a. g. e. 1129

⁴ a. g. e. 5230

⁵ a. g. e. 2743

⁶ a. g. e. 353

⁷ a. g. e. 10960

⁸ a. g. e. 4630

⁹ a. g. e. 885

¹⁰ a. g. e. 7407

¹¹ a. g. e. 800

¹² a. g. e. 1880

¹³ a. g. e. 8440

¹⁴ a. g. e. 1369

2003. Bölüm Aç Gözlülüğün Kökü

9359. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülüğün kökü tamahtır ve meyvesi ise kınanmadır.”¹

9360. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İhtiras elbisesine bürünmeyin zira ihtiras kalbi şiddetli hırsla bulaştırır ve kalbi dünya sevgisi mührüyle mühürler. Şüphesiz tamah her isyanın anahtarı her günahın başı ve her iyiliğin yok oluş nedenidir.”²

bak. 321. Konu, et-Tama’; el-Hırs, 794. Bölüm

2004. Bölüm Aç Gözlülüğün İlacı

9361. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aç gözlülüğe karşı iffetle savaşın.”³

9362. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tamaha karşı günahıtan sakınmayla savaşın.”⁴

9363. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İffet şehveti zayıflatır.”⁵

9364. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İffet nefsi korur ve aşağılıklardan temiz tutar.”⁶

bak. el-Hırs, 795. Bölüm

¹ a. g. e. 3094

² Bihar, 72/199/29

³ Gurur’ul Hikem, 5917

⁴ a. g. e. 5916

⁵ a. g. e. 2148

⁶ a. g. e. 1989

267. Konu

eş-Şeytan Şeytan

- *Bihar*, 63/131, 3. bölüm; *İblis ve Kasasibi*
- *Kenẓ'ul Ummal*, 1/244, 398; *fî Şeytan ve vesvesetihî*

bak.

- *Et-Tebzîr*, 339. bölüm; *er-Ramazân*, 1549. bölüm; *et-Taet*, 2428; *et-Taassub*, 2745. bölüm; *el-Gazab*, 3074. bölüm; *el-Mal*, 3750. bölüm

2005. Bölüm Allah'ın İblis'e yaptığından İbret Almak

Kur'an:

“And olsun ki, sizi yarattık, sonra şekil verdik, sonra meleklerle, “Adem'e secde edin” dedik; İblis'ten başka hepsi secde etti, o secde edenlerden olmadı.”¹

“Allah, “Sana emrettiğim halde, seni secdeden alıkoyan nedir?” Dedi, “Beni ateşten onu çamurdan yarattın, ben ondan üstünüm” cevabını verdi.”²

bak. Hicr, 28-42, İsrâ, 60-65. Kehf, 50 ve 51, Ta-Ha, 116-120, Sad, 71-75,

9365. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “O halde Allah'ın şeytana yaptığından ibret alın. Öyle ki uzun amelinin, yoğun çabalarını boşa çıkardı. Allah'a altı bin sene -dünyanın yılları mı, yoksa (her günü bin yıl olan) ahiretin yılları mı bilinmez- ibadet etti, ama bir anlık tekebbür ile hepsini boşa çıkardı.”³

9366. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah İblise Adem'e secde etmesini emretti. O şöyle dedi: “Ey Rabbim! İzzetine and olsun ki beni ademe secde etmekten muaf tutarsan sana hiç kimsenin yapmadığı bir şekilde ibadet ederim.” Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurdu: “Ben istediğim şekilde ibadet edilmeyi severim.”⁴

2006. Bölüm Şeytandan Allah'a Sığınmak

Kur'an:

“De ki: “Rabbim! Şeytanların kışkırtmalarından sana sığınırım. Rabbim! Yanımda bulunmalarından da sana sığınırım.”⁵

“Kur'an okuyacağın zaman, kovulmuş şeytandan Allah'a sığın.”⁶

“Onu doğurduğunda, Allah onun ne doğurduğunu daha iyi bildiği halde “Ya Rabbi! Kız doğurdum. Erkek, kız gibi değildir, ben ona

¹ A'raf suresi, 11. ayet

² a.g.s 12. ayet

³ Nehc'ul Belağa, 192. hutbe

⁴ Bihar, 63/250/110

⁵ Muminun suresi, 97, 98. ayetler

⁶ Nahl suresi, 98. ayetler

Meryem adını verdim, ben onu da soyunu da, kovulmuş şeytandan sana sığındırırım” dedi.”¹

“Eğer şeytanın fitlemesi seni dürtirse hemen Allah’a sığın. Çünkü O, işitendir, bilendir.”²

9367. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a hamd eder ve şeytanı kovmak, onun tuzaklarına düşmemek, ipine yapışmamak ve oyunlarına kanmak hususunda O’ndan yardımını dilerim.”³

bak. 379. Konu, el-İstiaze

2007. Bölüm Şeytanın İnsana Düşmanlığı

Kur’an:

“Şeytan şüphesiz sizin düşmanınızdır; siz de onu düşman tutun; o, kendi taraftarlarını, çılgın alevli cehennem yaranı olmaya çağırır.”⁴

“Babası şunları söyledi: “Ey oğulcuğum! Rüyanı kardeşlerine anlatma, yoksa sana

tuzak kurarlar; zira şeytan insanın apaçık düşmanıdır.”⁵

“Kullarıma söyle, en güzel şekilde konuşsunlar. Doğrusu şeytan aralarını bozmak ister. Şeytan şüphesiz insanın apaçık düşmanıdır.”⁶

9368. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sonra münezzeh olan Allah-u Teala Adem’i rahatça ve güzel bir şekilde yaşayabileceği bir diyara yerleştirdi. Çevresini güvenli kıldı. Adem’i İblis’e ve düşmanlığına karşı uyardı. Ama düşmanı, onu bulunduğu yerden ve iyilerle dostluğundan kıskandığı için aldattı. Böylece yakınıni şekke sattı.”⁷

9369. *Resulullah (s.a.a), İbn-i Mes’ud’a öğüt vererek şöyle buyurmuştur:* “Ey İbn-i Mes’ud! Şeytanı düşman edin. Zira Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz şeytan sizin düşmanınızdır. O halde onu düşman edininiz.”⁸

9370. *İmam Kazım (a.s), kendisine, “Hangi düşmanla savaşmak daha farzdır” diye*

¹ Al-i İmran, 36. ayet

² A’raf suresi, 200. ayet

³ Nehc’ul Belağa, 151. hutbe

⁴ Fatır suresi, 6. ayet

⁵ Yusuf suresi, 5. ayet

⁶ İsra suresi, 53. ayet

⁷ Nehc’ul Belağa, 1. hutbe

⁸ Mekarim’ul Ahlak, 2/354/2660

sorulunca şöyle buyurmuştur: “Sana en yakın ve düşmanlığı en çok olan kimse ile...senin düşmanlarını senin aleyhine tahrik edenledir. Ve o şeytandır.”¹

9371. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gizlice göğüslere nüfuz eden ve yavaşça kulaklara fısıldayan düşmandan sakının.”²

9372. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Allahım! Beni saptıran düşmanı, beni sapıklığa sürükleyen şeytanı sana şikayet ediyorum. O göğsümü vesvese ile doldurmuş ve onun ilka ettiği düşünceler kalbimi çepeçevre sarmıştır. Nefsin isteklerine uymada bana yardım ediyor, dünya sevgisini gözümde süslüyor, benimle sana itaat ve yakınlaşma arasına engel oluyor.”³

9373. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şeytanların müminlere hücumu arıların ete hücumundan daha fazladır.”⁴

9374. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin ölünce onu saptırmaya çalışan ve sayıları Rabia ve Muzer

kabileleri sayısınca olan şeytanlar onun komşularına karşı hücumu geçerler.”⁵

9375. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İblis bu aldanış diyarında tuzaklarını yaymıştır ve hedefi dostlarımızdan başkası değildir.”⁶

bak. 339. Konu, el-Adavet

2008. Bölüm Şeytanın Fitnelerinden Sakındırmak

Kur’an:

“Ey insanoğulları! Şeytan, ayıp yerlerini kendilerine göstermek için elbiselerini soyarak ananızı babanızı cennetten çıkardığı gibi sizi de şaşırtmasın. Sizin onları görmediğiniz yerlerden o ve taraftarları sizi görürler. Biz şeytanları, inanmayanlara dost kılarız.”⁷

“Allah hakkında bilmeden tartışan ve her azılı şeytana uyan insanlar vardır. Onun hakkında şöyle yazılmıştır: O kendisini

¹ Tuhef’ul Ukul, 399

² Gurer’ul Hikem, 2623

³ Bihar, 94/143/21

⁴ a. g. e. 81/211/27

⁵ el-Kafi, 2/251/10

⁶ Tuhef’ul Ukul, 301

⁷ A’raf suresi, 27. ayet

dost edinen kimseyi saptırır ve alevli azaba götürür.”¹

9376. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Fitneler üç tanedir: Şeytanın kılıcı olan kadın sevgisi, şeytanın tuzağı olan şarap içmek ve şeytanın oku olan dinar ve dirhem sevgisi.”²

9377. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Gelecekte bir takım saptırıcı fitneler ve olaylar baş gösterecektir. Allah-u Teala’nın ilimle ihya ettiği kimse dışında her insan mümin olarak sabahlar ve kafir olarak akşama erişir.”³

bak. 404. Konu, el-Fitne

2009. Bölüm Şeytana Uymaktan Sakınmak

Kur’an:

“Ey iman edenler! Hep birden barışa girin, şeytanın adımlarına uymayın, o sizin apaçık düşmanınızdır.”⁴

“Ey iman edenler! Şeytana ayak uydurmayın. Kim şeytanın ardına takılırsa,

bilsin ki, o, hayasızlığı ve fenalığı emreder.”⁵

9378. İmam Bakır (a.s) veya İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Boşamak için yemin içmek, günah için adak yapmak ve Allah’tan gayrisine yemin etmek şeytanın adımlarındandır.”⁶

9379. İmam Bakır (a.s), “Şeytanın adımlarına uymayın” ayeti tilavet edilince şöyle buyurmuştur: “Allah’tan başkasına edilen her yemin şeytanın adımlarındadır.”⁷

9380. İbn-i Abbas (a.s) şöyle diyor: “Kur’an’a muhalif olan her şey şeytanın adımlarındadır.”⁸

El-Mizan tefsirinde şöyle yer almıştır: “Şeytanın adımlarına uymaktan maksat, şeytanın tüm batıl davetlerine uymak anlamına değildir. Aksine maksat dinle ilgili hususlarda ona uymaktır. Yani batılı hakkın süs ve örtüsü ile örter, dini olmayan şeyleri dini olarak adlandırır. Neticede insan gerçekleri görmeden onlara uyar.”⁹

2010. Bölüm Şeytana Tapanlar

¹ Hac suresi, 3, 4. ayetler

² el-Hisal, 113/91

³ Kenz’ul Ummal, 30883

⁴ Bakara suresi, 208. ayet

⁵ Nur suresi, 21. ayet

⁶ Nur’us Sakaleyn, 1/152/493

⁷ a. g. e. h. 494

⁸ Durr’ul Mensur, 1/403

⁹ Tefsir i el-Mizan, 2/101

Kur'an:

“Ey Ademoğulları! Size şeytana tapmayın, çünkü o sizin apaçık bir düşmanınızdır” diye emredip sizden söz almadım mı?”¹

“İkiyüzlülerin durumu insana: “Küfret!” deyip, insan da küfredince: “Doğrusu ben senden uzağım; âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım” diyen şeytanın durumu gibidir.”²

9381. *İmam Ali (a.s) şeytana uyanları kınama hususunda şöyle buyurmuştur:* “İşlerinde şeytanı ölçü aldılar, şeytan da onları ortaklar edindi. Şeytan gönüllerinde yuva yaptı, yumurtladı, civciv çıkardı, onları kendi eteğinde terbiye etti, büyüttü. Böylece onların gözleriyle baktı, dilleriyle söyledi. Onları hatalar merkebine bindirdi, onlara kötülükleri süsleyip güzel gösterdi. Sonunda işleri, güç ve saltanatında şeytanla ortak olanın ve onun diliyle batıl söz söyleyenin işine benzedi.”³

9382. *İmam Ali (a.s) Muaviye'ye yazdığı bir mektubunda şöyle buyurmuştur:*

“Çünkü sen içinde bulunduğun nimetlere aldanmışsın, şeytan boğazına sarılmış, seninle emeline ulaşmış, canına ve kanına girmiştir.”⁴

9383. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adamın birisi tapınakta ibadet ediyordu. Birkaç kardeşi olan bir kadın için bir takım olaylar ortaya çıkınca kardeşleri o kadını bu abidin yanına getirdiler. Abid vesveseye kapıldı ve o kadına el uzattı. Şeytan abidin yanına gelerek şöyle dedi: “Onu öldür zira eğer kardeşleri anlarsa rezil olursun.” O abid insan o kadını öldürdü ve cesedini kefenledi. Kadının kardeşleri abidin yanına geldiler ve onu yakalayıp kendisiyle götürdüler. Gittikleri bir sırada şeytan abidin yanına gelerek şöyle dedi: “Bu ameli sana güzel gösteren bendim, şimdi bana secde ette seni kurtarayım.” Abid ona secde etti. Allah-u Teala'nın şu sözü de buna işarettir: **“...İnsana: “Küfret!” diyen şeytanın durumu gibidir.”⁵**

bak. ed-Durr'ul Mensur, 8/116, 117; el-İbadet, 2496. Bölüm

¹ Yasin suresi, 60. ayet

² Haşr suresi, 16. ayet

³ Nehc'ul Belağa, 7. hutbe

⁴ a. g. e. 10. mektup

⁵ Durr'ul Mensur, 8/116

2011. Bölüm
Şeytanın İnsanı
Saptıracağına Dair
Tekidi

Kur'an:

“İblis: “Senin kudretine and olsun ki, onlardan, sana içten bağlı olan kulların bir yana, hepsini azdıracığım” dedi.”¹

“Beni azdırdığın için, and olsun ki, senin doğru yolun üzerinde onlara karşı duracağım; sonra önlerinden, artlarından, sağ ve sollarından onlara sokulacağım; çoğunu sana şükreder bulamayacaksın” dedi.”²

“Rabbim! Beni saptırdığın için, and olsun ki yeryüzünde fenalıkları onlara güzel göstereceğim; halis kıldığın kulların bir yana, onların hepsini saptıracağım” dedi.”³

“Benden üstün kıldığını görüyor musun? Kıyamet gününe kadar beni ertelersen, and olsun ki, azı bir yana, onun soyunu kendi buyruğum

altına alacağım” demişti.”⁴

2012. Bölüm
İblis'in Zannını
Doğrulamak

Kur'an:

“And olsun ki İblis, onlar hakkındaki görüşünü doğru çıkardı. İman edenlerden bir topluluk dışında hepsi ona uydular.”⁵

“Allah'ın size bol nimeti ve rahmeti olmasaydı, pek azınız bir yana, şeytana uyardınız.”⁶

9384. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey Allah'ın kulları! Allah'ın düşmanının (İblis'in) hastalığını size bulaştırması, çağrısıyla sizi tahrik etmesi, atlı ve yaya askerleriyle sizi kendine çekmesi konusunda uyanık olun. Ömrüme and olsun, sizi azaba düşürmek için korkunç yayını hazırladı. Sizi pek şiddetli bir çekişmeye düşürdü. Yakın bir yerden sizi oklamaya koyuldu. İblis, “Rabbim, beni azdırdığın için, onlara yeryüzünü süslü göstereceğim ve hepsini

¹ Sad suresi, 82, 83. suresi

² A'raf suresi, 16-17. ayetler

³ Hicr suresi, 39, 40. ayetler

⁴ İsra suresi, 62. ayet

⁵ Sebe suresi, 20. ayet

⁶ Nisa suresi, 83. ayet

azdıracağım” demiştir. Bu sözüyle karanlıkta uzak bir hedefi oklamış, doğru olmayan bir zanda bulunmuştur. Onu hamiyet (gereksiz kıskançlık) davasının oğulları, asabiyetçiliğin kardeşleri, kibir ve cahiliye meydanında at koşturanlar tasdik etmiştir.”¹

9385. *İmam Sadık (a.s) Allah-u Teala’nın, “And olsun ki İblis, onlar hakkındaki görüşünü doğru çıkardı...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “İblis öyle bir feryat etti ki tüm ifritler yanına gelerek şöyle dediler: “Efendimiz! Bu feryat ne idi?” İblis şöyle dedi: “Eyvahlar olsun size! Allah’a yemin olsun ki Allah benim sözümü Kur’an’da dile getirmiş ve ona (Peygamber’e) nazil buyurmuştur: **“And olsun ki İblis, onlar hakkındaki görüşünü doğru çıkardı. İman edenlerden bir topluluk dışında hepsi ona uydular.”** İblis sonra başını göğe kaldırarak şöyle dedi: “İzzetine ve celaline and olsun ki o gurubu da (müminleri de) diğer topluluğa katacağım.” *İmam Sadık (a.s) daha sonra şöyle buyurdu:* “Allah Resulü

(s.a.a) şöyle buyurdu: **“Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla! Şüphesiz senin kullarımın üzerinde hiç bir hakimiyetin yoktur.”** ²

2013. Bölüm Şeytanın İnsana Hakim Olmasının Nedeni

Kur’an:

“Oysa İblis’in onlar üzerinde bir nüfuzu yoktu; ama biz ahirete iman eden kimselerle ondan şüphede olanları, işte böylece ortaya koyarız. Rabbin her şeyi gözetip koruyandır.” ³

9386. *İmam Rıza (a.s) Allah-u Teala’nın, “Hanginizin daha güzel amel ettiğini denesin diye” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah onları itaat ve ibadet teklifiyle denemek için yarattı; imtihan ve tecrübe yolu üzere değil. Zira O sürekli her şeyden haberdardır.”⁴

bak. el-Bela, 396. Bölüm

2014. Bölüm Şeytanın Hilesi

¹ Nehc’ul Belağa, 192. hutbe

² Bihar, 63/256/125

³ Sebe suresi, 21. ayet

⁴ Bihar, 4/80/5

Kur'an:

“İman edenler Allah yolunda savaşır, küfredenler ise şeytan yolunda savaşır. Şeytanın dostlarıyla savaşın. Şüphesiz şeytanın hilesi zayıftır.”¹

“Sizi zorlayacak bir nüfuzum yoktu; sadece çağırdım, siz de geldiniz. O halde, beni değil kendinizi kınayın.”²

9387. *İmam Kazım (a.s) Hişam'a yaptığı vasiyetinde şöyle buyurmuştur:* “İblisle düşmanlığın şiddetli olmalıdır. O seni yok etmeye çalışmada kendisi ile savaşta senden daha sabırlı olmamalıdır. Zira İblis bütün gücüne rağmen senden zayıftır ve bütün kötülüklerine rağmen senden daha az zarar verebilir. Eğer sen Allah'a sığınacak olursan şüphesiz doğru yola hidayet bulmuş olursun.”³

9388. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hayrın yüz çevirip uzaklaştığı, şerrin yönelip yaklaştığı, şeytanın da insanları helak etmeyi umduğu bir devirde yaşıyorsunuz. Şeytan kuvvetlenmiş, ordusu çoğalmış, düzeni her yana yayılıp

etrafınızı kuşatmış avlaması kolaylaşmıştır.”⁴

9389. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah için, Allah için, bu dünyada azgınlıktan, ahirette zulmün korkunç cezasından ve kibrin kötü akıbetinden sakının. Çünkü, bu (kibir), İblis'in büyük av usulü, büyük tuzak şeklidir.”⁵

bak. el-Adavet, 2562. Bölüm

2015. Bölüm Şeytanın Saptıracılığı

Kur'an:

“Elbette senin kullarından belli bir takımı alıp onları saptıracağım, onlara kuruntu kurduracağım, hayvanların kulaklarını yarmalarını (putlar için nişanlamalarını) emredeceğim, Allah'ın yarattığını değiştirmelerini emredeceğim” diyen, Allah'ın lânet ettiği azgın şeytana taparlar. Allah'ı bırakıp şeytanı dost edinen şüphesiz açıktan açığa kayba uğramıştır.”⁶

¹ Nisa suresi, 76

² İbrahim suresi, 22. ayet

³ Tuhef'ul Ukul, 400

⁴ Nehe'ul Belağa, 129. hutbe

⁵ a. g. e. 192

⁶ Nisa suresi, 118-119. ayetler

“Şeytan size fakirliği va’d eder ve kötülüğü emreder; Allah ise kendisinden mağfiredet ve bol nimet va’d eder. Allah’ın lütfü boldur, O her şeyi bilir.”¹

“Şeytan onlara vadediyor, onları kuruntulara düşürüyor, ancak aldatmak için vaatte bulunuyor.”²

“Hiç değilse, onlara şiddetimiz geldiği zaman yalvarıp yakarmalı değil miydiler? Lakin kalpleri katılaştı, şeytan da yaptıklarını onlara güzel gösterdi.”³

“İş olup bitince, şeytan: “Doğrusu Allah size gerçeği söz vermişti. Ben de size söz verdim ama, sonra caydım.”⁴

“Kendileri için doğru yol belli olduktan sonra artlarına dönenleri, bu işi yapmaya şeytan sürüklemiş, onlara ümit vermiştir.”⁵

bak. Haşr, 16-17; Enfal, 48; En’am, 121

9390. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Kumeyle İblis kendi tarafından vaadde bulunmaz. Aksine rabbi tarafından vaadde bulunur ki onları günaha

zorlasın ve helak olma uçurumuna yuvarlasın.”⁶

9391. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Onlar çirkin bir iş yapınca...” ayeti nazil olduğunda İblis Medine’de Sevr adlı bir dağın tepesine çıktı ve yüksek bir sesle ifritlerini çağırdı. Onlar toplanıp şöyle dediler: “Ey efendimiz! Neden bizleri çağırdın?” İblis şöyle dedi: “Bu ayet nazil oldu, şu anda hanginiz buna karşı çıkabilir?” Şeytanlardan bir ifrit ayağa kalkarak şöyle dedi: “Ben şöyle ve böyle yaparım.” İblis şöyle dedi: “Sen buna karşı çıkamazsın.” Diğer ayağa kalktı ve benzeri şeyler söyledi. İblis ona da şöyle dedi: “Sen de bu işin uhdesinden gelemesin.” Vesvas-i Hannas (göğüse fısıldıyan ifrit) şöyle dedi: “Ben bu işin uhdesinden gelirim. İblis, “Nasıl?” diye sordu. O şöyle dedi: “Onlara vaadde bulunurum. Böylece günah işler ve günah işleyince de mağfiredet dilemeyi onlara unuttururum.” İblis şöyle dedi: “Sen bu ayetin karşısında durabilirsin.” Böylece onu kıyamet

¹ Bakara suresi, 268. ayet

² Nisa suresi, 120. ayet

³ En’am suresi, 43. ayet

⁴ İbrahim suresi, 22. ayet

⁵ Muhammed suresi, 25. ayet

⁶ Beşaret’ul Mustafa, 27

gününe kadar bu ayetle (savaşmakla) görevlendirdi.”¹

9392. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şeytan insanı her taraftan çevirir. Onu yorgun ve bitkin kılınca da servetin yanında tuzak kurar ve böylece boynunu yakalar.”²

9393. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İblis ordularına şöyle dedi: “İnsanların arasına çekememezlik ve saldırganlığı sokunuz. Zira bu ikisi Allah nezdinde şirke denktir.”³

9394. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s), bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Eğer şeytan hilelerle onları itaatinden alıkoymasaydı hiçbir günahkar sana karşı günah işlemezdi. Eğer şeytan hak elbisesinde bir batılı onlara göstermemiş olsaydı hiçbir sapık senin yolundan sapmazdı.”⁴

bak. El-Batıl, 363. Bölüm

9395. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilin ki şeytan, uyasınız diye kendi yollarını sizlere kolay göstermektedir.”⁵

9396. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şeytan, yollarını güzel gösteriyor, dininizi düğüm düğüm çözmek istiyor. Sizleri birlik yerine ayrılığa düşürmeye çalışıyor.”⁶

9397. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şeytan onunla birliktedir. Üstüne binip sürmek için günahları süsler, güzel gösterir. Onu tövbe için ümitlendirir ki tövbesini ertelesin.”⁷

9398. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey soru soran! Bir bak! Kur’an sana O’nun sıfatlarından neyi anlatıyorsa ona uy, hidayeti gösteren nuru ile ışıklan; şeytanın bilmeni mükellef kıldığı, ama Kitap’ta sana farz kılınmayan, Resulullah’ın (s.a.a) sünnetinde ve hidayet önderlerinde de eseri olmayan şeylerin ilmini şanı yüce olan Allah’a bırak. Allah’ın, üzerindeki nihai hakkı budur.”⁸

9399. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsa (a.s) Şam’da Eriha adında bir dağın üzerine çıktı. İblis Filistin sultanı çehresiyle onun yanına vardı ve şöyle

¹ Emali es-Seduk, 376/5

² el-Kafi, 2/315/4

³ a. g. e. s. 327/2

⁴ Sahifet’us Zeyn’il Abidin, 144, 37. dua

⁵ Nehc’ul Belağa, 138. hutbe

⁶ a. g. e. 121

⁷ a. g. e. 64

⁸ a. g. e. 91

dedi: “Ey Ruhullah! Sen ölüleri diriltiyorsun, anadan doğma kör olanlara ve alaca hastalığına yakalananlara şifa veriyorsun. O halde eğer doğru söylüyorsan kendini dağdan aşağıya at. İsa (a.s) şöyle buyurdu: “Ben o işlerde Allah’ın iznini almıştım, ama bu işte izin almış değilim.”¹

9400. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İblis, Hz. İsa’nın (a.s) yanına vardı ve şöyle dedi: “Sen ölüleri dirilttiğini söylemiyor musun?” İsa (a.s), “Evet!” diye buyurdu. İblis, “O halde eğer doğru söylüyorsan kendini bu duvarın üstünden aşağıya at.” İsa (a.s) şöyle buyurdu: “Eyvahlar olsun sana! Kul rabbini imtihan etmez.” İblis şöyle dedi: “Ey İsa! Eğer rabbın yeryüzünü şu mevcut haliyle bir yumurtanın içine sığdırabilir mi?” İsa (a.s) şöyle buyurdu: “Aziz ve celil olan Allah hiçbir acizlikle nitelendirilemez. Ama senin söylediğin şey olacak değildir. (Allah’ın iradesi imkansız şeylere bağlı değildir)”²

bak. el-Ma’rife (3), 2653. Bölüm; el-Bid’at, 331. Bölüm

¹ Kasas’ul Enbiya lir-Ravendi, 269/338

² a. g. e. 269/339

2016. Bölüm İnsanı Şeytandan Koruyan Şey

Kur’an:

“Doğrusu şeytanın, iman edenler ve yalnız Rablerine tevekkül edenler üzerinde bir nüfuzu yoktur.”³

“Şüphesiz kullarım üzerinde senin bir hakimiyetin yoktur. Ancak azgınlardan sana uyanlar müstesna.”⁴

9401. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İblis şöyle dedi: “Beş şey vardır ki bunlarda hiçbir çareye sahip değilim ve diğer insanlar benim avucumdadır: Doğru bir niyetle Allah’a sığınan ve tüm işlerinde ona dayanan kimse, gece gündüz Allah’ı çok tespih eden kimse, mümin kardeşine kendisi için beğendiğini beğenen kimse, bir musibete uğradığında tahammülsüzlük göstermeyen kimse ve Allah’ın kendisine nasip ettiğinden hoşnut olup rızkının gamını yemeyen kimse.”⁵

³ Nahl suresi, 99. ayet

⁴ Hicr suresi, 42. ayet

⁵ el-Hisal, 285/37

9402. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “İblis’ten gerçek bir korkuyla sakın.”¹

9403. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Çok dua et ki şeytanın saldırısından esenlikte olasın.”²

bak. el-İstiğfar, 3084. Bölüm; el-İsme, 2750. Bölüm

2017. Bölüm Şeytanın Dostları Üzerindeki Egemenliği

Kur’an:

“Şeytanın nüfuzu sadece, O’nu dost edinenler ve Allah’a ortak koşanlar üzerindedir.”³

“İşte o şeytan ancak kendi dostlarını korkutur, iman etmişseniz onlardan korkmayın, benden korkun.”⁴

9404. İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala’nın, “Onun nüfuzu...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Şeytan onları velayetten uzaklaştıramaz. Şeytan günahlar ve benzeri şeyler vesilesiyle diğerlerini helak edip kendi isteklerine ulaştığı gibi onlar hakkında da kendi isteğine ulaşır.”⁵

9405. İmam Sadık (a.s), kendisine, “Şüphesiz şeytanın iman edenler üzerinde egemenliği yoktur” ayeti hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: “Allah’a yemin olsun ki şeytan sadece müminin bedenine egemen olur, ama onun dinine egemen olamaz. Şeytan Eyyub’un (a.s) bedenine musallat oldu ve onun sağlığını bozdu, ama dinine galip gelemedi.”⁶

9406. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Fitnelerin meydana geliş nedeni, sadece nefsin heva-heveslerine uymaktır...İşte o zaman şeytan dostlarına musallat olur. Sadece Allah’ın lütfüne mazhar olanlar kurtulur.”⁷

2018. Bölüm Şeytanı İnsana Egemen Kılan Şey

Kur’an:

“Şeytan onların başlarına dikilip Allah’ı anmayı unutturmuştur. İşte onlar şeytanın taraftarlarıdır. İyi bilin;

¹ Bihar, 78/164/1

² Bihar, 78/9/64

³ Nahl suresi, 100. ayet

⁴ Al-i İmran suresi, 175. ayet

⁵ Tefsir i Ayyaşi, 2/270/69

⁶ el-Kafi, 8/288/433

⁷ Nehc’ul Belağa, 50. hutbe

şeytanın taraftarları
elbette hüsranda dırlar.”¹

Rahman olan Allah'ı
anmayı görmezlikten
gelene, yanından
ayrılmayacak bir şeytanı
arkadaş veririz.”²

“Şeytanların kime
indiğini size haber
vereyim mi? Onlar,
günahkar iftiracıların
hepsine iner.”³

Bak. *Al-i İmran*, 255,
A'raf, 27, *Meryem*, 83

9407. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur*: “Musa (a.s)
oturduğu bir sırada İblis
yanına geldi...Musa (a.s)
şöyle buyurdu: “Bana
insanın işlediği taktirde
senin kendisine galip
olduğun günahı haber ver.”
İblis şöyle dedi: “Kendini
beğendiğinde, amelini çok
gördüğünde ve günahı
gözüne küçük
gözüktüğünde.”⁴

9408. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur*: “Heva heves
ehliyle düşüp kalkmak,
imani unutturur ve şeytanı
celbeder.”⁵

9409. *İmam Ali (a.s) Malik
Eşter'e yazdığı mektubunda
şöyle buyurmuştur*: “Kendini
beğenmekten, seni nefsinle
böbürlenmeye sevk eden

şeylere güvenmekten, aşırı
övgüyü sevmekten sakın.
Çünkü bunlar, ihsan
sahiplerinin ihsanlarını
helak etmek için şeytanın
aradığı uygun fırsatlardır.”⁶

9410. *İmam Ali (a.s)
meleklerin sıfatlarını açıklarken
şöyle buyurmuştur*: “Şeytan
kendilerine musallat olma-
dığından Rablerine karşı
çıkmadılar, birbirlerine
düşmediler.”⁷

9411. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur*: “Bu yüzden,
kim kendisini başkalarıyla
oyalarsa karanlıklarda şaşkın
şaşkın dolaşır, belalar
içerisinde kaybolur gider.
Şeytanları, onu azgınlıkları
içerisinde azdırmaya devam
ederler, kötü amellerini
kendisine süslerler.”⁸

bak. *El-Hizb*, 807. Bölüm

2019. Bölüm Şeytanı Uzaklaştıran Şey

9412. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur*: “Amel ettiğiniz
taktirde doğunun batıdan
uzak olduğu kadar şeytanı
sizlerden uzaklaştıracak bir
şeyi haber vermeyeyim mi?”
Ashab, “evet” deyince şöyle

¹ Mücadele suresi, 19. ayet

² Zuhuruf suresi, 36. ayet

³ Şuara suresi, 221-222. ayetler

⁴ el-Kafi, 2/314/8

⁵ Nehc'ul Belağa, 86. hutbe

⁶ a. g. e. 53. mektup

⁷ a. g. e. 91. hutbe

⁸ a. g. e. 157

buyurdu: “Oruç şeytanın yüzünü karartır, sadaka belini kırar, Allah için sevmek ve salih amel üzere yardımlaşmak şeytanın kökünü keser ve mağfiret dilemek şeytanın şah damarını keser.”¹

9413. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sadaka verin. Sadakayı sabah erkenden verin ki bu İblis’in yüzünü karartır.”²

bak. Ez-Zikr, 1340. Bölüm

2020. Bölüm Şeytanın Nasihatleri

9414. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Nuh (a.s) gemiden inince iblis yanına vardı ve şöyle dedi: “Yeryüzünde senin kadar hiç kimsenin benim üzerimde bir minneti yoktur. Bu günahkarlara beddua ettin ve beni onlardan kurtardın. Sana iki haslet öğretmeyeyim mi: Hasetten uzak dur, zira haset bana yaptığını yaptı ve aynı zamanda hırs ve tamahtan uzak dur. Zira hırsta Adem’e yaptığını (istediğini) yaptı.”³

bak. el-Bihar, 63/250, 251

9415. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Nuh (a.s) kavmine aziz ve celil olan Rabbi huzurunda beddua etti. İblis (Allah ona lanet etsin) Nuh’un yanına vararak şöyle dedi: Ey Nuh!...üç yerde beni hatırla: Zira ben bu üç yerde her zamandan daha çok kula yakın olurum: Kızdığımda beni hatırla, iki kişinin arasında hakemlik ettiğimde beni hatırla ve bir kadınla yalnız olup hiç kimsenin yanınızda bulunmadığı bir anda beni hatırla.”⁴

9416. İblis Musa’ya (a.s) şöyle dedi: “Sadaka vermek istediğinde onu ver. Kul sadaka vermek istediğinde ashabım değil, bizzat ben sadaka vermesine engel olmak için onunla birlikte olurum.”⁵

Bak. 9420. hadis

2021. Bölüm Şeytanın Ortağı

Kur’an:

“Sesinle, gücünün yettiğini yerinden oynat, onlara karşı yaya ve atlılarınla haykırarak yürü, mallarına ve çocuklarına ortak ol,

¹ Emali es-Seduk, 59/1

² Tuhef’ul Ukul, 298

³ el-hisal, 51/61

⁴ a. g. e. s. 132/140

⁵ Kasas’ul Enbiya lir Ravendi, 153/163

onlara vaatlerde bulun
ama şeytan sadece onları
aldatmak için vadeder.”¹

9417. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Ne dediğine
ve kendisi hakkında ne
denildiğine önem vermeyen
kimse şeytanın ortağıdır.
Her kim insanların
kendisini kötü olarak
tanımasına önem vermese
şeytanın ortağıdır. Her kim
mümin kardeşinin,
aralarında hiç bir zulüm
olmaksızın gıybetini yaparsa
şeytanın ortağıdır. Her kim
de haram sevgiye ve zina
şehvetine düşkün olursa
şeytanın ortağıdır.”²

2022. Bölüm İblisin Orduları

Kur'an:

“Onlar, azgınlar ve
İblis'in adamları, hepsi,
tepetakla oraya atılırlar.”³

9418. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Şeytanın
kadınlardan ve öfkeden
daha güçlü bir ordusu
yoktur.”⁴

9419. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “İblisin öfke ve

kadından daha büyük bir
halkası yoktur.”⁵

9420. *Masumlar'dan (a.s)
şöyle nakledilmiştir:* “İblis
Musa'ya (a.s) şöyle dedi: Ey
Musa! Sana helal ve
mahrem olmayan bir
kadınla yalnız kalma. Zira
her kim namahrem bir
kadınla yalnız kalırsa
ashabım değil ben onunla
birlikte olurum.”⁶

9421. *İmam Ali (a.s) Haris-i
Hemdani'ye yazdığı mektupta
şöyle buyurmuştur:* “Öfkeden
kork; çünkü o, İblis'in
ordusunun büyük bir
bölüğüdür.”⁷

9422. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “Şüphesiz
İblis'in bir sürmesi, bir
macunu ve bir de enfiyesi
vardır. Sürmesi uyuklamak,
macunu yalan ve enfiyesi
tekebbürdür.”⁸

9423. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Tevazuyu
kendiniz ile düşmanınız
olan İblis ve askerleri
arasında bir sığınak edinin.
Çünkü, onun her ümmetten
orduları, yardımcıları,
yayaları ve atlıları vardır.”⁹

9424. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Büyüklerinize
ve idarecilerinize itaat

¹ İsra suresi, 64. ayet

² el-Hisal, 216/40

³ Şuara suresi, 94-95. ayetler

⁴ Tuhef'ul Ukul, 363

⁵ Gurer'ul Hikem, 7494

⁶ Bihar, 104/48/5

⁷ Nehc'ul Belağa, 69. mektup

⁸ Mean'il-Ahbar, 139/1

⁹ Nehc'ul Belağa, 192. hutbe

etmekten sakının...nesebi
şüpheli kimselere
uymayın...İblis onları
sapıklık binekleri ve insan-
ların üzerine saldığı ordu
edinmiştir. İblisin
tercümanıdır onlar, onların
dili ile konuşur.”¹

2023. Bölüm İblisin Feryatları

9425. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “İblis dört defa
feryat etti: Birincisi lanet
edildiğı gün, (ikincisi)
yeryüzüne indiğı gün,
(üçüncüsü) Hz.

Muhammed’in (s.a.a) bir
fetret döneminden sonra
Peygamberliğe seçildiğı
zaman ve (dördüncüsü)
Ümmü'l Kitap (Fatiha
suresi) nazil olduğı
zaman.”²

9426. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Gerçekten de
O’na (s.a.a) vahiy geldiğı
zaman, şeytanın inlemesini
duydum da “Ya Resulullah!
Bu inleme nedir?”
dedim.”Bu kendisine kulluk
edilmesinden ümidini kesen
şeytandır” diye buyurdu.”³

¹ a. g. e.

² el-Hisal, 263/141

³ Nehc’ul Belağa, 192. hutbe

268. Konu

eş-Şi'r Şiir

- *Bihar*, 79/289, 108. bölüm; eş-Şi'r ve Sair'ut-Tenezzubat
- *Vesail'uş Şia*, 10/467, 105. bölüm; İstibbab-u Medh'il Eimme (a.s) bi'ş-Şi'r ve Resaibim bib
- *Kenż'ul Ummal*, 3/573, 842. Şi'r'ul Mezmum; ve s. 577, 849. eş-Şi'r'ul Mehmud
- *Sünen-i Ebi Davud*, 4/302, Ma cae fi'ş-Şi'r

bak.

- *Aşura*, 2738. bölüm

2024. Bölüm Şairleri Kınayan Ayetlerin Tefsiri

Kur'an:

“Şairlere ancak azgınlar uyar. Onların her vadide şaşkın şaşkın dolaştıklarını ve yapmadıklarını yaptık dediklerini görmez misin? Ancak iman edip salih amel işleyenler, Allah'ı çok çok ananlar ve haksızlığa uğratıldıklarında haklarını alanlar bunun dışındadır.”¹

“Biz ona şiir öğretmedik, zaten ona gerekmezdi. O bir öğüt ve apaçık Kur'an'dır.”²

9427. İmam Bakır (a.s) Allah-u Teala'nın “ve şairlere...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Kendisine uyulan bir şair gördün mü? Şairler dinden başkası için ilim öğrenmiş ve neticede hem kendisi sapmış ve hem de başkalarını saptırmış kimselerdir.”³

9428. İmam Sadık (a.s) hakeza bu ayetin tefsirinde şöyle buyurmuştur: “Şairler ilim ve düşüncelerini ilim dışında

elde eden kimselerdir. Bu yüzden bizzat kendileri sapmış ve diğerlerini de saptırmışlardır.”⁴

9429. İmam Sadık (a.s) ayetin tefsirinde şöyle buyurmuştur: “Maksat kıssa/hikaye söyleyenlerdir.”⁵

9430. ‘Ben-i Nefel’in kölesi Ebu Hasan şöyle diyor: “Şuara suresi nazil olduğunda Abdullah bin Revaha ve Hasan bin Sabit ağlayan bir gözlerle Allah Resulünün (s.a.a) yanına vardılar ve Peygamber: “Şairlere sapıklar uyarlar” ayetini okuyordu, “Ancak iman edip salih amel işleyenler” ayetine gelince şöyle buyurdu: “Bunlar sizlersiniz.” Ve “Allah'ı çok çok ananlar” “bunlar da sizlersiniz.” “ve zulme uğratıldıklarında haklarını alanlar bunun dışındadır” ayetini okuduğunda ise şöyle buyurdu: “Bunlar da sizlersiniz.” “Zulmedenler nasıl bir yıkılışla yıkılacaklarını anlayacaklardır” ayeti okuduğunda ise, “Bunlar da kafirlerdir.” diye buyurdu.”⁶

¹ Şuara suresi, 224-227. ayetler

² Yasin suresi, 69. ayet

³ Mean'il Ahbar, 385/19

⁴ Tefsir-u Mecme'il Beyan, 7/325

⁵ Nur'us Sakaleyn, 4/71/107

⁶ Durr'ul Mensur, 6/334

9431. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şairlere sataşmayın. Zira onlar övgüde cimri kınamada ise cömerttirler.”¹

2025. Bölüm Şiir Dille Cihad Etmektir

9432. Resulullah (s.a.a) şairler hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz mümin kılıcı ve diliyle cihad eder. Canım elinde olan Allah’a andolsun ki, (mümin) şairlerin sözleri düşmana vurulan bir ok gibidir.”²

9433. Resulullah (s.a.a) Allah’ın şairler hakkında nazıl buyurduğu ayet sorulunca şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz mümin kılıcıyla ve diliyle cihad eder. Canım elinde olan Allah’a yemin olsun ki onlar takındıkları tavırlarıyla adeta (düşmanı) oklamaktadırlar.”³

9434. el-Bera b. Azîb şöyle diyor: “Allah Resulüne (s.a.a): “Ebu Süfyan bin. Hars b. Abdîl Muttalib sizlere dil uzatıyor” diye söylenince İbn-i Revaha ayağa kalkarak şöyle arz etti: “Ey Allah’ın Resulü! İzin

verin ona cevap vereyim.” Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: “Allah sabit kılsın (şiiirini) diyen sen misin?” O şöyle arz etti: “Evet ey Allah’ın Resulü! Ben dedim: *Allah sana verdiği iyiliği sabit kılsın, Musa’yı sabit kaldığı gibi ve galip kılsın, Onu galip kaldığı gibi.*”

Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: “Allah sana da aynı böyle (iyilik) versin.” Ardından Kaab ayağa kalkarak şöyle arz etti: “Ey Allah’ın Resulü! Bana da ona cevap vermek için izin verin.” Peygamber (s.a.a), “Hemmet, ” kasidesini söyleyen sen misin?” O, “Evet ey Allah’ın Resulü! Ben söyledim” dedi ve şöyle devam etti:

*Kureyş kabilesi Rabbin galip gelsin diye çalıştı.
Ama her zaferin yenileni yeniden üstün gelir.”*

Peygamber şöyle buyurdu: “Bil ki Allah senin bu kasideni unutmamıştır.”⁴

9435. Resulullah (s.a.a) Hassan bin Sabit’e şöyle buyurmuştur: “Müşrikleri kına ki Cebrail de seninledir.”⁵

¹ Keşf’ul Gumme, 2/418

² Nur’us Sakaleyn, 4/70/105

³ Durr’ul Mensur, 6/335

⁴ a. g. e. 6/336

⁵ a. g. e.

2026. Bölüm Övülmüş Şiir

9436. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bazı şiirleri hikmettir. Ve bazı beyanlar ise sihirdir.”¹

9437. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim hakkımızda bir beyit şiir söylese Allah-u Teala cennette kendisine bir ev bina eder.”²

9438. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hakkımızda bir beyit şiir söyleyen kimseye Ruh'ul Kudüs yardımcı olur.”³

bak. Tarih-i Dimeşk, ‘İmam Ali’nin (a.s) biyografisi, 3/241, 253, “ma verede fi levn’il İmam Ali (a.s), şairen ve ba’zu’l eşar’il mensubetun ileyh” Bölümü

2027. Bölüm Şiir Söyleyen İlk Kimse

9439. *İmam Ali (a.s) kendisine “şiir söyleyen ilk kimse kimdir?” diye soran Şamlı birine şöyle buyurmuştur:* “Adem’dir. O şahıs, “Hangi şiiri söyledi?” diye sorunca, İmam (a.s) şöyle buyurdu:

“Gökyüzünden yeryüzüne inince, toprağı, genişliğini, havasını ve Habil’in Kabil tarafından öldürüldüğünü görünce şöyle buyurdu:

“Şehirleri ve sakinleri değişmiştir. Yeryüzü tozlanmış ve çirkin olmuştur.

Rengi ve kokusu olan her şey değişmiştir.

Tatlı yüzlerin sevinci azalmıştır.”⁴

2028. Bölüm En Güçlü Şair

9440. *İmam Ali (a.s) kendisine “En büyük şairin kim olduğu sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Bu topluluk (şairler), koşu meydanlarında yarışmadılar ki yarışın sonucu belli olsun. Ama illa da cevap vermek gerekirse, sapık padişahıdır.”⁵

9441. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Arab’ın söylediği en güçlü şiir Lebid’in söylediği şu şiirdir: “Bilin ki Allah’tan başka her şey batıldır.”⁶

9442. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şairin söylediği en doğru cümle Lebid’in söylediği şu şiirdir:

¹ Emali es-Seduk, 495/6,

Sünen-i Ebi Davud, 5011

² Uyun-u Ahbar’ir Rıza, 1/7/1

³ a. g. e. h. 2

⁴ Bihar 79/290/4

⁵ Nehc’ul Belağa, 455. hikmet

⁶ Sahih-i Muslim, 2256

“Bilin ki Allah’tan başka her şey batıldır.”¹

2029. Bölüm İmam Ali’ye (a.s) Mensup Olan Bazı Şiirler

9443. *Muhammed*
Peygamber (s.a.a) benim
kardeşim ve yakınımıdır.
Seyyid’uş Şubeda olan Hamza
benim amcamdır.
Henüz buluşa ermemişken
hepinizden önce Müslüman
oldum.
Allah Resulü (s.a.a) Gadir-i
Hum günü velayetimi sizlere
farz kıldı.
O halde eyvahlar olsun, eyvahlar
olsun, eyvahlar olsun!
Bana zulmederek yarın Allah’la
görüşmeye giden kimseye!”²

9444. *Allah Peygamberi*
galip kılarak bizlere ikramda
bulundu.
İslam’ın sütunlarını bizimle
dikti.
Peygamberini ve kitabını bizimle
güçlendirdi.
Zafer ve kahramanlıkla bizleri
değerli kıldı.
Her savaşta kılıçlarımız
uçuşarak
Başları havaya savururdu.³

9445. *Oğulcağızım! Ben edeb*
öğretmeni ve öğretçi kimseyim.
Bil ki akıllı kimse edeb
öğrenendir.
Şefkatli babanın nasihatini
kulağına küpe yap ki,
Öfkelenmeysin diye seni edeple
besler.

Oğulcağızım! Rızkın
garantilenmiştir.
O halde onu elde etmek için
ıımlı ol.
Oğulcağızım! Ne kadar hain
dostlarım vardı,
O halde şimdi kiminle dostluk
ettiğine bir bak.
Sevdiğin dostunu öyle bir seç ki,
Sevdiğinde kardeşlik bağını
korur ve seni savunur,
Dalkavuk ve aşağılık
kimselerden sakın.
Onlar zorluklar anında ateşin
körükçüsüdürler.⁴

9446. *Sonu ölüm olan*
kimseye tevazu yakıştır.
İnsana bu dünyada bir azık
yeter.
İsteklerine ve arzularına
ulaşmayan insan,
Neden böyle hırslanır ve
galeyana gelir?
Ey insan! Sen çok geçmeden göç
edeceksin.
Sözleri sessizlik olan insanlara
doğru.”⁵

9447. *Sırrını sadece kendine*
söyle,

¹ a. g. e.

² Tarih-i Dimeşk, (İmam Ali’nin –a. s) biyografisinde, 3/243

³ a. g. e. s. 245

⁴ a. g. e. 3/249

⁵ a. g. e. s. 252

*Zira her dostun bir dostu
vardır.*

*Ben, nice cabil insanlar gördüm,
Ki hiç bir deriyi sağlam
bırakmadılar.”¹*

9448. *Erken uyanmanın ve
gece (ibadet için) sabahlamamanın
zorluğuna sabret.*

*Sabah erkenden işlerinin peşine
koş,
İstemekten aciz ve çaresiz
kalma.*

*Yorgunluk ve zayıflık başarıyı
ortadan kaldırır.*

*Zaman tecrübe öğretir ve ben
gördüm ki,*

Sabrın övülmüş bir sonu vardır.

Bir şey hususunda çalışıp da,

*Sabredip hedefine ulaşmayanlar
çok azdır.”²*

¹ a. g. e. s. 251

² a. g. e. s. 253

269. Konu

eş-Şiar Şiar-Slogan

• *el-kafî, 5/47, Bab'uş Şi'ar*

• *Müstedrek'ul Vesail, 11/112, 47. bölüm, İstibbab-u İttibaz'ül Müslimin
Şiaren*

2030. Bölüm Şiar- Slogan

9449. *Resulullah (s.a.a)*
savaştan önce slogan atmayı
emredince şöyle buyurmuştur:
“Sloganınız Allah-u
Teala’nın isimlerinden bir
isim olmalıdır.”¹

9450. *Resulullah (s.a.a)*
gönderdiği seriyeye şöyle
buyurmuştur: Sloganınız “Ha-
mim (la) yensurun”
olmalıdır. Zira o Allah-u
Teala’nın büyük
isimlerinden biridir.”²

9451. *İmam Ali (a.s) şöyle*
buyurmuştur: “Allah
Resulünün (s.a.a) ashabının
Bedir günü sloganı: “Ya
mensuru emit” (ey galip
kimse öldür) idi.”³

9452. *İmam Ali’nin (a.s)*
Cemel savaşının günlerinden
birinde şiarlarından biri de
şuydu: “Ha-mim. la yensuru”
Allahım! Ahdini bozan
topluluğa karşı bizleri galip
kıl.”⁴

9453. *İmam Sadık (a.s) Hz.*
Mehdi’nin (a.f) ashabı
hakkında şöyle buyurmuştur:
“Onlar Allah’tan korkan ve
şehadet talep eden

kimselerdir. Allah yolunda
öldürülmeyi arzularlar.
Sloganları, Ya le sarat’il
Huseyn (a.s) sözüdür.
(Yani ey Hüseyin’in kanının
intikamını almak isteyenler!)
Onlar harekete geçince
korku ve dehşet bir aylık
mesafe miktarınca onlardan
önce hareket eder.”⁵

9454. *İmam Sadık (a.s) şöyle*
buyurmuştur: “Bedir günü
sloganımız: “Ya nesrellahi
ikterip ikterip” (Ey Allah’ın
zaferi! Yakınlaş
yakınlaş!)...Hüseyin’in (a.s)
sloganı ise, “Ya
Muhammed” idi. Bizim
sloganımız da, “Ya
Muhammed”dir.”⁶

bak. el-Bihar, 19/163, 165

9455. *İmam Ali (a.s) şöyle*
buyurmuştur:
“Şiarın/sloganın hidayet
olmalıdır.”⁷

2031. Bölüm Kıyamet Günü Müslümanların Sloganı

9456. *Resulullah (s.a.a) şöyle*
buyurmuştur: “Kıyamet günü
sırat köprüsünden geçerken

¹ Mustedrek’ul Vesail,
11/113/12564

² a. g. e. s. 112/12559

³ a. g. e. s. 113/12560

⁴ Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i
Ebi’l-Hadid, 1/262

⁵ Mustedrek’ul Vesail,
11/114/12565

⁶ el-Kafi, 5/47/1

⁷ Gurer’ul Hikem, 7388

Müslümanların sloganı şudur: “La ilahe illallah ve alellahi fel yetevakkil mütevekkilun.” (Allah’tan başka ilah yoktur ve tevekkül edenler sadece ona tevekkül etmelidir.)”¹

9457. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü sırat köprüsünden geçerken müminlerin sloganı şudur: “Rabbi sellim, sellim” (ey Rabbim! bizleri esenlikte kıl esenlikte kıl).”²

9458. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sırat köprüsünden geçerken ümmetimin sloganı şudur: “Ya la ilahe illa ent (ey

senden başka ilah olmayan kimse).”³

9459. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Müminler kabirlerinden dirilince sloganları şudur: “la ilahe illallah ve alellahi fel yetevakkil müminun (Allah’tan başka ilah yoktur ve müminler sadece Allah’a tevekkül etmelidirler.)”⁴

9460. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyametin karanlıklarında müminlerin sloganı şudur: “la ilahe illa ent (senden başka ilah yoktur.)”⁵

bak. 293. Konu, es-Sırat

¹ Mustedrek’ul Vesail,
5/357/6079

² Kenz’ul Ummal, 39030

³ a. g. e. 39031

⁴ a. g. e. 39032

⁵ a. g. e. 39033

270. Konu

eş-Şefaât fi'd Dunya Dünyada Şefaât Aracılık (1)

• *Kenẓ'ul Ummal*, 3/268, eş-Şefaât

• *Kenẓ'ul Ummal*, 3/269, 735, Mehẓur'uş Şefaât

bak.

• *Es-Sulb* (2), 2262. bölüm; *eẓ-Zulm*, 2467. bölüm

2032. Bölüm Şefaât, Aracılık

9461. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şefaât/ aracılık edin ki sevap elde edesiniz.”¹

9462. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aracılık edin ki sevap elde edesiniz ve Allah peygamberinin dili üzere istediğine hükmetsin.”²

9463. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aracılık makamın zekatıdır.”³

9464. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En iyi sadaka dil sadakasıdır. Aracılık yaparak esiri özgür kıarsın, kan dökülmesini

engellersin, ihsanı kardeşine doğru çekersin ve ondaki tatsızlıkları giderirsin.”⁴

9465. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aracılık talibin (hacetin) kol ve kanatlarıdır.”⁵

9466. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim aracılığıyla bir zararı defeder veya bir faydayı ihya ederse Allah-u Teala ayakların sürçtüğü gün onun ayaklarını sağlam kılar.”⁶

9467. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En iyi aracılık evlilik hususunda iki kişi arasında aracılık etmendir.”⁷
bak. el-Hudud, 739. Bölüm

¹ a. g. e. 6489

² a. g. e. 6490

³ Tuhef’ul Ukul, 381

⁴ Kenz’ul Ummal, 6493

⁵ Nehc’ul Belağa, 63. hikmet; Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 18/204

⁶ Kenz’ul Ummal, 6496

⁷ a. g. e. 6492

271. Konu

eş-Şefa'at fîl Ahiret Ahirette Şefa'at ve Aracılık (2)

- Bihar, 8/29, 21. bölüm; eş-Şefa'at
- Kenz'ul Ummal, 14/390, 628; eş-Şefa'at
- Bihar, 94/1, 28. bölüm; el-İstisfa' bi Muhammed ve Al-i Muhammed Salavatullahi Aleyhin
- Bihar, 7/326, 17. bölüm; el-Vesiletu ve ma Yuzher-u min Menzilet'in-Nebi ve Ehl-i Beytihi (a.s)
- Tefsir i el-Mizan, 1/155-184, Ebhas'ış-Şefa'at

2033. Bölüm Şefaatin Hakikati

Kur'an:

“De ki: “Bütün şefaât Allah'ındır. Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur. Sonra O'na döneceksiniz.”¹

bak. En'am, 51, 70. Secde, 4.

“Allah-u Teala'nın “De ki şefaât tümüyle Allah'a aittir” ayetinin tefsiri hakkında El-Mizan Tefsirinde şöyle yer almıştır: “Bu ayet, bir önceki “Hatta eğer o şefaâtçiler hiçbir güce sahip olmasalar da mı?” ayetini tekit etmekte ve açıklamaktadır.” “Lillah” kelimesindeki “lam” harfi mülkiyet içindir, “Göklerin ve yerin mülkiyeti/Allah'a aittir” ayeti de önceki cümlenin sebebi makamındadır ve her şefaatin Allah'a özgü olduğu anlamına gelmektedir. Zira o her şeyin malikidir. Eğer birine izin verirse onu şefaate malik ve sahip kılar. Dolayısıyla melekler gibi bazı Allah'ın yaratıklarının şefaât hususunda mutlak amel özgürlüğüne sahip olduğu görüşü doğru değildir. Allah-u Teala şöyle

buyurmaktadır: **“Onun izni olmaksızın şefaâtçi yoktur.”** Bu ayet, **“Onlar için Allah'tan başka bir dost ve şefaâtçi yoktur”** ayeti ile yan yana getirildiğinde bu söylediğimiz anlamdan daha ince bir anlam elde edilmektedir ve o da şudur ki gerçek şefaâtçi münezzeh olan Allah'tır. Diğer şefaâtçiler sadece onun izni ile şefaât etmektedirler. el-Mizan tefsirinin birinci cildinde şefaât konusunda da söylediğimiz gibi şefaât, durumun ıslahı amacıyla şefaât edilen kimse ile Allah arasında, Allah'ın bazı sıfatlarının aracılık etmesi anlamındadır. Örneğin günah yükünden kurtarmak ve azaptan kurtuluşa erdirmek için günahkar insanla Allah arasında rahmet ve mağfiret sıfatlarının aracı olması gibi.”²

2034. Bölüm Şefaatin Şartları (1)

Kur'an:

“O'nun izni olmadan katında şefaât edecek kimdir?”³

¹ Zümer suresi, 44. ayet

² Tefsir i el-Mizan, 17/270

³ Bakara suresi, 255. ayet

“Doğrusu sizin Rabbiniz gökleri ve yeri altı günde yaratıp sonra arşa hükmeden, işi düzenleyen Allah'tır, izni olmadan kimse şefaate edemez. İşte Rabbiniz olan Allah budur. O'na kulluk edin. Nasihat dinlemez misiniz?”¹

“Rahman'ın katında bir ahd almış olandan başkası asla şefaatte bulunamayacaktır.”²

“O gün Rahman'ın izin verdiği ve sözünden hoşnut olduğu kimseden başkasının şefaati fayda vermez.”³

“Allah'ı bırakıp yalvardıkları şeyler, şefaate edemezler. Ancak hakkı bilip ona şahitlik edenler bunun dışındadır.”⁴

9468. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Çok lanet ve beddua edenler kıyamet günü ne tanıklık etmeye ve ne de şefaatte bulunmaya hak kazanırlar.”⁵

9469. *İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala'nın, “...Şefaate edemezler” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Sadece Müminlerin Emiri'ne ve

ondan sonraki imamların velayetine inananlar şefaate sahip olabilirler ve bu Allah nezdinde olan bir ahittir.”⁶

9470. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Benim şefaati ümmetimden Ehl-i Beyt'imi seven kimseleri kapsar.”⁷

2035. Bölüm Şefaatin Şartları (2)

Kur'an:

“Allah, dilediğine ve hoşnut olduğuna izin vermedikçe, göklerde bulunan nice meleklerin şefaati bir şeye yaramaz.”⁸

“Allah, onların yaptıklarını ve yapmakta olduklarını bilir. Onlar Allah'ın hoşnut olduğu kimseden başkasına şefaate edemezler; O'nun korkusundan titrerler.”⁹

9471. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ben kıyamet günü kalbinde sivrisineğin kanadı kadar iman olan kimseye şefaate edeceğim.”¹⁰

9472. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Peygamberler ihlas üzere Allah'ın birliğine

¹ Yunus suresi, 3. ayet
² Meryem suresi, 87. ayet
³ Ta-Ha suresi, 109. ayet
⁴ Zuhuruf suresi, 86. ayet
⁵ Durr'ul Mensur, 1/352

⁶ Bihar, 8/36/9
⁷ Kenz'ul Ummal, 39057
⁸ Necm suresi, 26. ayet
⁹ Enbiya suresi, 28. ayet
¹⁰ Kenz'ul Ummal, 39043

şehadette bulunanlara şefaath ederler ve onları cehennemden çıkarırlar.”¹

9473. *İmam Rıza (a.s), Allah-u Teala’nın, “Allah’ın razı olduğu kimse için” ayeti hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Onlar sadece Allah’ın, dininden razı olduğu kimselere şefaath ederler.”²

9474. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın yaratıkların hiçbirisi, ne bir mukarreb (yakınlaştırılmış) melek ne bir mürsel (gönderilmiş) peygamber ve de diğerleri sizleri O’ndan müstağni kılamaz. O halde herkim şefaathçilerin kendisi hakkında şefaathinin Allah katında etkili olmasından mutlu oluyorsa Allah’tan kendisinden razı olmasını talep etmelidir.”³

2036. Bölüm Övülmüş Makam

Kur’an:

“Geceleyin uyanıp, yalnız sana mahsus olarak fazladan namaz kıl. Belki de Rabbin seni

övülmüş makama yükseltir.”⁴

“Doğrusu ahiret senin için dünyadan daha hayırlıdır. Rabbin şüphesiz sana verecek ve sen de hoşnut olacaksın.”⁵

9475. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü insanlar gruplara ayrılırlar ve ümmetler peygamberlerinin ardı sıra yola koyulurlar ve şöyle derler: “Ey falan şefaath et! Ey falan şefaath et!” Sonunda şefaath sırası Muhammed’e (s.a.a) gelir. İşte o gün Allah onu Makam-i Mahmud’a (övülmüş makama) erdirir.”⁶

9476. *İmam Bakır (a.s) veya İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala’nın “Makam-i Mahmud’a (övülmüş makama) yükseltir” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bu makam şefaath makamıdır.”⁷

9477. *İmam Bakır (a.s), Allah-u Teala’nın, “Rabbin çok yakında hoşnut olman için sana bağışta bulunur” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bu bağış şefaattir. Allah’a yemin

¹ Musned-i İbn-i Hanbel, 4/25/11081

² Uyun-u Ahbar’ir Rıza, 1/136/35

³ el-Kafi, 8/11/1

⁴ İsra suresi, 79. ayet

⁵ Duha suresi, 4, 5. ayetler

⁶ Kenz’ul Ummal, 39042

⁷ Bihar, 8/48/49

olsun ki şefaattir ve Allah’a yemin olsun ki şefaattir.”¹

9478. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ben, Makam-i Mahmud’a (övülmüş makama) erdiğim zaman ümmetimden büyük günah işleyenler hakkında şefaet ederim. Allah da onlar hakkındaki şefaati kabul eder. Allah’a yemin olsun ki soyuma (Ehl-i Beytime) zulmeden kimseye şefaet etmem.”²

9479. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Makam-i Mahmud’a (övülmüş makama) eriştiğim zaman cahiliye döneminde ölen babam, annem, amcam ve kardeşim için şefaatte bulunurum.”³

Allame Hilli,, (Kuddisallah Rubehu) Tecrit kitabına yazdığı şerhinde şöyle yazmaktadır: “Bütün alimler Peygamberlerin (s.a.a) şefaet edeceği hususunda görüş birliğine sahiptir.”

Nevevi de Şerh-u Sahib-i Müslim’de şöyle yazmaktadır: “Kadı Ayaş şöyle diyor: Ehl-i Sünnetin inancına göre akli açıdan şefaet doğrudur. Ayetin sarahati (açıklığı) ve sabit olan Peygamberin rivayeti esasınca farzıdır. Şefaatin sıhhati hususunda bir çok rivayet

mevcuttur ki bir arada düşünüldüğünde tevâtür derecesine ulaşmaktadır.”^{4 5}
bak. 2049. Bölüm

2037. Bölüm Kıyamet Günü Peygamber’in Şefaati

9480. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her Peygamber Allah’ın dergahına dua etmiş ve ondan bir şey istemiştir. Ama ben Allah’tan kendi isteğimi kıyamet günü ümmetimin şefaati için sakladım.”⁶

9481. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah bana kendisinden bir istekte bulunmamı istedi. Ama ben kendi isteğimi kıyamet günü ümmetimden müminlere şefaatte bulunmam için erteledim ve o da kabul etti.”⁷

2038. Bölüm Şefaatten Mahrum Olanlar

Kur’an:

“Önceleri onu unutmış olanlar... şimdi bizim şefaatçılarımız var

¹ a. g. e. s. 57/72

² Emali es-Seduk, 242/3

³ Bihar, 8/36/8

⁴ a. g. e. s. 61

⁵ a.g.e, 8/36/62

⁶ el-Hisal, 29/103

⁷ Bihar, 8/37/14

mı ki bize şefaati etsinler.” derler.”¹

“Bizi saptıranlar ancak suçlulardır; şimdi şefaatiçimiz, yakın bir dostumuz yoktur.”²

“Ceza gününü yalanlardık. Ölüm bize o haldeyken geldi. Artık onlara, şefaatiçilerin şefaati fayda vermez.”³

9482. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ne şek içinde olanlar ne müşrikler ne kafirler ve ne de inkarcılar şefaati olunurlar. Şefaati, tevhid ehli olan müminlere mahsustur.”⁴

9483. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Benim şefaatiim iki kişiye ulaşmaz: Zalim ve diktatör güçlüye ve dinden çıkmış aşırı giden kimseye.”⁵

9484. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Benim şefaatiim müşrikler ve zalimler dışında büyük günah işleyen kimseler hakkındadır.”⁶

9485. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Namazı hafife alanlar şefaatiime

erişemezler. Allah’a yemin olsun ki (kevser) havuzunun başında yanıma gelemezler.”⁷

9486. *İmam Sadık (a.s), vefat etmek üzereyken yakınlarının toplanmasını emretti ve şöyle buyurdu:* “Namazı hafife alanlar asla şefaatiimize nail olmazlar.”⁸

9487. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim şefaatiime iman etmezse Allah ona şefaatiimi ulaştırmaz.”⁹

9488. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah Resülü’nün (s.a.a) şefaatiini yalanlarsa onun şefaatiine nail olamaz.”¹⁰

9489. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü benim şefaatiim bir hakikattir. O halde herkim şefaatiime iman etmezse şefaatiimin ehlinde olamaz.”¹¹

9490. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hatta eğer mukarreb melekler ve mürsel peygamberler bile Nasibi (Ehl-i Beyt düşmanı)

¹ A’raf suresi, 53. ayet

² Şuara suresi, 99-101. ayetler

³ Muddessir suresi, 46-48. ayetler

⁴ Bihar, 8/58/75

⁵ el-Hisal, 63/93

⁶ a. g. e. 355/36

⁷ Mehasin, 1/159/223

⁸ a. g. e. h. 225

⁹ Uyun-u Ahbar’ir Rıza, 1/136/35

¹⁰ a. g. e. 2/66/292

¹¹ Kenz’ul Ummal, 39059

biri hakkında şefaati kabul edilecek
olursa şefaati kabul olmaz.”¹

2039. Bölüm Müşriklerin Şefaati Hakkındaki Zanları

Kur'an:

“İçinizde Allah'ın
ortakları olduğunu
sandığınız
şefaatchiilerinizi berâber
görmüyoruz.”²

“Onlar, Allah'ı
bırakarak, kendilerine
fayda da zarar da
veremeyen putlara
taparlar: “Bunlar, Allah
katında bizim
şefaatchiilerimizdir”
derler.”³

“Koştukları ortakları
artık şefaatchiileri değildir;
ortaklarını inkar ederler.”⁴

*bak. Zümer, 43, Ya-Sin,
23, Gafir, 18*

2040. Bölüm Kabul Edilmeyen Şefaati

Kur'an:

“Kimsenin kimse
yerine

cezalandırılmayacağı,
kimseden bir şefaati kabul
edilmeyeceği, kimseden
bir fidye alınmayacağı ve
yardım görülmeyeceği
günden korunun.”⁵

“Kimsenin kimse
namına
cezalandırılmayacağı, hiç
kimseden bedel/karşılık
alınmayacağı, kimseye
şefaatin yarar
sağlamayacağı ve onların
yardım görmeyeceği
günden korunun.”⁶

“Ey iman edenler!
Alışverişin, dostluğun,
şefaatin olmayacağı
günün gelmesinden önce
sizi
rızklandırdığımızdan
infak edin. Küfredenler
ancak zulmedenlerdir.”⁷

2041. Bölüm Büyük Günah İşleyenler İçin Şefaati

**9491. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:**

“Benim
şefaatiim şirk ve zulm
dışında büyük günah
işleyenler hakkındadır.”⁸

**9492. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:**

“Her

¹ Mehasin, 1/294/587 bak,
Bihar, 8/41/27, 68/126/54

² En'am suresi, 94. ayet

³ Yunus suresi, 18. ayet

⁴ Rum suresi, 13. ayet

⁵ Bakara suresi, 48. ayet

⁶ Bakara suresi, 123. ayet

⁷ Bakara suresi, 254. ayet

⁸ el-Hisal, 355/36

peygamber bir şefaate bulunur ve ben şefaati kıyamet günü ümmetimden büyük günah işleyenler için ayırdım.”¹

9493. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü şefaate gerçekte ümmetimden büyük günah işleyenler ve bu büyük günah hakkında tövbe etmeden ölenler hakkındadır.”²

9494. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şefaati ümmetimden büyük günahlar işleyenler hakkındadır.”³

bak. Ez-Zenb, 1374. Bölüm

2042. Bölüm İyilik Sahipleri Ve Şefaate

9495. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Benim şefaati gerçekte büyük günah işleyenler hakkındadır. Ama iyilik işleyenlerin şefaati ihtiyacı yoktur.”⁴

9496. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü biz günahkar Şialarımız için şefaatte bulunuruz. Ama

iyilik sahiplerini Allah bizzat kurtarır.”⁵

9497. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Mümin iki kısımdır: Allah’ın ahit ve şartına vefa gösteren mümin ki aziz ve celil olan Allah onun hakkında şöyle buyurmaktadır: **“Allah’la yaptığı ahitlerine bağlı kalan kimseler.”** Bu müminler ne dünyada korku ve dehşete kapılırlar ve ne de ahiretin dehşet ve korkusuna düşerler. O şefaate eden ve hiç kimsenin şefaatine muhtaç olmayan kimsedir. (İkinci) mümin ise bitkinin sapı gibi bazen eğilip bazen doğrulan mümindir. Bu mümin dünya ve ahirette korku ve dehşete kapılır ve kendisine şefaate edilen kimselerdendir. Başkasına şefaate etme gücüne sahip değildir.”⁶

2043. Bölüm İlk ve Son Herkesin Şefaate Muhtaç Oluşu

9498. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İlk ve son insanlardan hiç kimse

¹ Emali et-Tusi, 380/815

² Kenz’ul Ummal, 39549

³ Bakara suresi, 48. ayet 39055

⁴ Uyun-u Ahbar’ir Rıza, 1/136/35

⁵ Fezail’uş Şia, 77/45

⁶ el-Kafi, 2-248/1

kıyamet günü
Muhammed'in (s.a.a)
şefaatinde müstağni
değildir.”¹

9499. *İmam Sadık (a.s), kendisine, “Mümin kıyamet günü Muhammed'in (s.a.a) şefaatine muhtaç mıdır?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Evet! Müminler de bir takım hata ve günahlara sahiptir. O gün herkes Muhammed'in şefaatine muhtaçtır.”*²

9500. *İmam Bakır (a.s), kendisine, “Ey Eba Cafer! Siz, “Muhammed'in şefaati, Muhammed'in şefaati” diyerek halkı kandırıyorsunuz” diyen Ebu Eymen'e yüzünün rengi değişecek ölçüde kızarak şöyle buyurmuştur: “Eyvahlar olsun sana ey Eba Eymen! Karnının ve şehvetinin iffeti seni kandırmış! Eğer kıyamet gününün korkunç sahnelerini göreceksin olursan kesinlikle Muhammed'in (s.a.a) şefaatine muhtaç olursun. Eyvahlar olsun sana! Şefaate sadece ateşe hak kazanan kimse için midir? Daha sonra şöyle buyurdu: “İlk ve son insanlardan hiç kimse, kıyamet günü Muhammed'in şefaatinde müstağni değildir.”*³

9501. *İmam Kazım (a.s), Sema b. Mihran'a şöyle buyurmuştur: “Allah'a bir hacetin olduğunda şöyle de: “Allah'ım! Muhammed ve Ali'nin hakkı için senden diliyorum.” Zira bu ikisinin Allah nezdinde büyük bir makam ve mevkisi vardır...” Kıyamet günü bütün mukarreb melek, mürsel peygamber ve imtihan edilmiş mümin bu ikisine ihtiyaç duyar.”*⁴

bak. el-Bihar, 8/63; el-Cennet, 555. Bölüm

2044. Bölüm Şefaate Edenler (1)

9502. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah nezdinde üç grup şefaate eder ve şefaati kabul edilir: Peygamberler, sonra alimler ve sonra da şehitler.”*⁵

9503. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şefaate etmek Peygamberlere, vasilere, müminlere ve meleklerle mahsustur.”*⁶

9504. *İmam Bakır ve İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuşlardır: “Allah'a yemin olsun ki biz günahkar Şialarımız hakkında şefaate*

¹ Mehasin, 1/293/583

² Bihar, 8/48/51

³ a. g. e. s. 38/16

⁴ ed-Deavat lil ravendi, 51/127

⁵ el-Hisal, 156/197

⁶ Bihar, 8/58/75

edeceğiz! Öyle ki düşmanlarımız onu görünce şöyle der: “Bizlere ne bir şefa’at eden vardır ve ne de merhametli bir dost!”¹

9505. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü ben şefa’at ederim ve şefa’atım kabul olur. Ali şefa’at eder ve şefa’ati kabul olur. Ehl-i Beyt’im de şefa’at eder ve şefa’ati kabul olur.”²

9506. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü olunca abid insana şöyle denir: “Cennete gir.” Alime de şöyle denir: “Dur ve terbiye ve güzel edep ettiğın insanlar hakkında şefa’at et.”³

2045. Bölüm Şefa’at Edenler (2)

9507. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Münezzeh ve yüce olan Allah’a tevessül edenlerin tevessül ettikleri en iyi şey Allah’a ve peygamberine iman etmek ve İslam’ın zirvesi olan Allah yolunda cihad etmek

ve fitrat olan kelime-i tevhittir.”⁴

9508. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şefa’at edenler beş şeydir: Kur’an, akrabalık, emanet, Peygamberiniz ve Peygamberinizin Ehl-i Beyt’i”⁵

9509. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kur’an’ı öğreniniz. Zira kıyamet günü Kur’an şefa’at eder.”⁶

9510. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü Kur’an herkime şefa’at ederse şefa’ati kabul olur.”⁷

9511. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Oruç ve Kur’an kıyamet günü kul için şefa’atte bulunur.”⁸

9512. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah’ın peygamberlerinin davetine icabet edin. Onların emrine teslim olun ve itaatleriyle amel edin ki şefa’atlerine nail olasınız.”⁹

9513. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yaratıkların şefa’atçisi hak ile amel etmek ve doğruluktan ayrılmamaktır.”¹⁰

¹ a. g. e. s. 37/15

² Tefsir-u Mecme’il Beyan, 1/223

³ İlel’uş Şerayi’, 394/11

⁴ Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 7/221

⁵ Bihar, 8/43/39

⁶ Musned-i İbn-i Hanbel, 2/586/6637

⁷ Nehc’ul Belağa, 176. hutbe

⁸ Musned-i İbn-i Hanbel, 2/586/6637

⁹ Gurur’ul Hikem, 2509

¹⁰ a. g. e. 5789

9514. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tövbeden daha kurtarıcı bir şefaathçi yoktur.”¹

2046. Bölüm Vesile (1)

Kur'an:

“Ey iman edenler! Allah'tan sakının, O'na ulaşmaya vesile arayın ve yolunda cihat edin ki kurtulasınız.”²

9515. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Vesile Allah nezdinde kendisinden daha üstünü bulunmayan bir derecedir. O halde Allah'tan bana vesile makamını bağışlamasını dileyin.”³

9516. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah'tan benim için vesile makamını dileyin...Herkim benim için Allah'tan vesile makamını dilerse ona şefaathim gerçekleşir.”⁴

9517. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey İnsanlar! Allah-u Teala Peygamber'i Muhammed'e (s.a.a) vesile makamını vaatetmiştir ve onun vaadi doğrudur. Allah sözüne asla aykırı davranmaz. Bilin ki vesile

makamı cennet makamlarının en yücesi, yakınlaşma yüceliklerinin zirvesi ve arzuların son noktasıdır.”⁵

9518. *Ebu Said el-Hudri şöyle diyor:* “Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah'tan benim için bir şey istediğinizde vesile makamını dileyin.” Biz Allah Resulü'ne (s.a.a) vesile makamını sorunca şöyle buyurdu: “Vesile makamı benim cennetteki makamımdır.”⁶

el-Mizân Tefsirinde bu hadis nakledildikten sonra şöyle yer almıştır: “Bu hadisi ve ilgili ayetin anlam ve mefhumunun uyumu hakkında düşünecek olursanız vesile makamının Peygamber'in (s.a.a) Allah nezdindeki makamı olduğunu anlarsınız. Peygamber bu makam vesilesiyle Allah-u Teala'ya yakınlaşır. Tertemiz olan Ehl-i Beyt'i ve onlardan sonra da ümmetinin salihleri de kendisine katılırlar. İmamların (a.s) bazı rivayetlerinde şöyle yer almıştır: Resulullah Allah'ın kibriya eteğine sarılmış, biz de onun eteğine sarılmışız ve sizler de bizim eteğimize sarılmışsınız.”⁷

¹ Bihar, 8/58/75

² Maide suresi, 35. ayet

³ Kenz'ul Ummal, 39071

⁴ Sahih-i Muslim, 384

⁵ el-Kafi, 8/24/4

⁶ İl'el'uş Şerayi', 164/6

⁷ Tefsir i el-Mizan, 5/334

2047. Bölüm Vesile (2)

9519. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İmamlar Hüseyin’in (a.s) neslindendir. Herkim onlara itaat ederse, Allah’a itaat etmiştir. Her kim onlara isyan ederse aziz ve celil olan Allah’a isyan etmiştir. Sağlam kulp onlardır, aziz ve celil olan Allah’a yaklaşmanın vesilesi de onlardır.”¹

9520. *İmam Ali (a.s), Allah-u Teala’nın “Ona yaklaşmak için vesile edinin” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Ben O’nun vesilesiyim.”²

2048. Bölüm İnsanlardan Şefaate En Müstahak Olan Kimse

9521. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz yarın kıyamet günü bana en yakın olanınız ve şefaate en müstahak olanınız sizlerden insanlara en doğru olan ve emanete en çok riayet eden, en güzel ahlaklı davranan ve insanlara en yakın olan kimsedir.”³

¹ Uyun-u Ahbar’ir Rıza (a.s), 2/58/217

² Tefsir i el-Mizan, 5/333

2049. Bölüm Müminlerin Şefaati Amelleri Miktarıncadır

9522. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin Rabia ve Muzar kabilesi sayısınca şefaatte bulunur. Mümin hizmetçisi hakkında bile şefaatte bulunur ve şöyle der: “Hizmetçimin benim üzerimde hakkı vardır. O beni sıcaktan ve soğuktan korumuştur.”⁴

9523. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan kendi kabilesi hakkında şefaatte bulunur. İnsan kendi ailesi hakkında şefaatte bulunur. İnsan ameli miktarınca iki kimseye şefaatte bulunur; ve bu Makam-ı Mahmut’tur (övülmüş makamıdır).”⁵

2050. Bölüm Müminin En Az Şefaati Miktarı

9524. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkesten az şefaate edebilen mümin otuz kadar insana şefaatte bulunur. Bu esnada cehennem ehli şöyle der:

³ Emali es-Seduk, 411/5

⁴ Bihar, 8/38/16

⁵ a. g. e. s. 43/41

“Bizler için ne bir şefaâtçi vardır ve ne de merhametli bir dost”¹

9525. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müminler arasında öyle kimseler vardır ki Rabia ve Muzar kabilesi sayısınca şefaatte

bulunurlar. Herkesten daha az şefaât etme hakkına sahip olan müminler otuz kadar insan hakkında şefaatte bulunurlar.”²

¹ el-Kafi, 8/101/72

² Bihar, 8/58/75

272. Konu

eş-Şekavet Mutsuzluk- Bedbahtlık

• *Bihar, 5/152, 6. bölüm, es-Seadet ve eş-Şekavet*

bak.

• *232. konu, es-Seadet; el-Hırs, 790. bölüm; Ramazan, 1550. bölüm*

2051. Bölüm Mutsuz İnsanın Özellikleri

9526. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Bedbaht/mutsuz kimse heva ve hevesine aldanan kimsedir.”¹

9527. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Bedbaht kimse kendisine verilen akıl ve tecrübesinden faydalanmayan kimsedir.”²

9528. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Günahlardan sakının ve nefislerinizi günahlardan alıkoyun. Şüphesiz bedbaht/mutsuz kimse, günahlar hususunda dizginlerini salıveren kimsedir.”³

9529. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:*

“Üç kimseye bedbaht/mutsuz olanlar dışında hiç kimse muhalefet etmez: İlmîyle amel eden alime, akıllı yürek sahibine ve adil imama.”⁴

9530. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Allah’a karşı sadece mutsuz cahil küstahlık eder.”⁵

2052. Bölüm Bedbaht Annesinin Karnında Bedbahttır (1)

Kur’an:

“O gün gelince, Allah'ın izni olmaksızın hiç kimse konuşamaz: içlerinde bedbaht olanlar da, mesut olanlar da vardır. Bedbaht olanlar cehennemdedirler. Onlar orada ah edip inlerler.”⁶

“Şöyle derler: “Rabbimiz! Bizi bedbahtlığımız yenmişti; sapık bir kavim olmuştuk.”⁷

9531. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“(Ana rahmindeki nutfeden) dört ay geçince, Allah Tebarek ve Teala yaratıcı ve şekillendirici iki meleği ona gönderir. Bu iki melek onun rızkını, ecelini, mutlu veya bedbaht/mutsuz olacağını yazarlar.”⁸

9532. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:*

“Sonra Allah rahimlerin meleşini gönderir...ve şöyle der: “Allah’ım! Bu mutlu mudur yoksa mutsuz mudur?” Aziz ve celil olan Allah bu

¹ Nehc’ul Belağa, 86. hutbe

² a. g. e. 78. mektup

³ Gurur’ul Hikem, 4499

⁴ Tenbih’ul Havatir, 2/121

⁵ Nehc’ul Belağa, 53. mektup

⁶ Hud suresi, 105-106. ayetler

⁷ Muminun suresi, 106. ayet

⁸ Kurb’ul Esnad, 353/1262

konuda ona istediğini vahyeder ve melek de onu yazar.”¹

2053. Bölüm **Bedbaht Annesinin** **Karnında Bedbahttır** **(2)**

9533. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Mutlu kimse annesinin karnında mutludur ve mutsuz kimse ise annesinin karnında mutsuzdur.”²

9534. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın annesinin karnında yarattığı herkes mutlu veya mutsuzdur.”³

9535. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah herkesin cennet veya cehennemdeki yerini mutlu veya mutsuz olacağını tayin etmiştir. Mutlu insanlar saadet ehlinin ameline hazırlanır, mutsuz insanlar ise şekavet/mutsuzluk ehlinin ameline hazırlanır.”⁴

2054. Bölüm **Mutluluk veya** **Mutsuzluğun**

Yaratılıştan Önce **Yaratılışı**

9536. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah yaratıklarını yaratmadan önce mutluluğu ve mutsuzluğu yarattı. Sonra Allah mutlu olduğunu bildiği kimseye ebedi olarak buğzetmez. O kimse kötü bir şey yaparsa ameline buğzeder ve asla kendisine buğzetmez. Her kimin de mutsuz/şaki olduğunu bilirse onu ebedi olarak sevmez, salih bir amel yapsa bile amelini sever, ama varacağı yer sebebiyle ona buğzeder.”⁵

9537. *İmam Sadık (a.s), kendisine mutluluk veya mutsuzluğun Allah’ın yaratıklarını yaratmadan önce var olup olmadığını soran İbn-i Hazim’e şöyle buyurmuştur:* “Evet ve şimdi ben onu söylüyorum!” Ben (İbn-i Hazim), “O halde bana Allah’ın mutlu insana haletlerinden herhangi bir haletinde buğzedip etmeyeceğini haber ver” deyince şöyle buyurdu: “Eğer haletlerden herhangi bir halette ona buğzetmiş olsaydı, lütuf/ihsan

¹ İlel’uş Şerayi’, 95/4

² Kenz’ul Ummal, 491

³ a. g. e. 579

⁴ a. g. e. 538

⁵ et-Tevhid, 357/5

nazarıyla onu bir haletten bir halete çevirmez ve mutlu kılmazdı.” Ben (İbn-i Hazim) şöyle dedim: “O halde bana Allah’ın mutsuz bir insanı haletlerden herhangi bir halette sevip sevmediğini haber ver. O şöyle buyurdu: “Eğer sevseydi... onu mutsuz olarak kendi başına terk etmezdi.”¹

bak. el-Amel (1), 2949. Bölüm

2055. Bölüm Önceki Rivayetlerin Tefsiri (1)

9538. *İmam Kazım (a.s), kendisine Peygamber’in (s.a.a) “Mutlu insan annesinin karnında mutludur ve bedbaht insan ise annesinin karnında bedbahttır” hadisini soran İbn-i Ebu Umeyr’e şöyle buyurmuştur:* “Bedbaht olan insanı annesinin karnında olduğu andan itibaren bilir. Allah onun gelecekte bedbaht insanların işlerini yapacağını bilir. Mutlu olan kimseyi de Allah annesinin karnında mutlu insanların amellerini yapacağını bilir.” (İbn-i Umeyr) şöyle diyor: “Ben şöyle arz ettim: “O

halde Allah Resulü’nün (s.a.a), “Amel ediniz ki herkes yaratıldığı şeye hazırlanır” sözünün anlamı nedir?” İmam şöyle buyurdu: “Aziz ve celil olan Allah cin ve insanları kendisine karşı günah işlesin diye değil, ibadet etsinler diye yarattı. Nitekim aziz ve celil olan Allah bu konuda şöyle buyurmuştur: **“İnsanları ve cinleri bana ibadet etsinler diye yarattım”** O halde herkesi yaratıldığı şey için hazırlamıştır. O halde körlüğü ve sapıklığı hidayete tercih eden kimseye eyvahlar olsun.”²

2056. Bölüm Önceki Rivayetlerin Tefsiri (2)

9539. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Tebarek ve Teala kulu mutsuzluktan mutluluğa nakleder, ama mutluluktan mutsuzluğa nakletmez.”³

9540. *İmam Sadık (a.s), Hüseyin’in (a.s) makamını bilerek ziyaret eden kimse hakkında şöyle buyurmuştur:* “Eğer bedbaht ise mutlu olarak yazılır ve sürekli

¹ el-Mehasin, 1/436/1010

² et-Tevhid, 356/3

³ a. g. e. 358/6

olarak aziz ve celil olan Allah'ın rahmetinde yüzer.”¹

9541. *İmam Sadık (a.s), farz namazlarda Kafirun ve İhlas surelerini okuyan kimse hakkında şöyle buyurmuştur: “Eğer mutsuz ise adı mutsuzların defterinden silinir ve mutluların defterine yazılır.”*²

9542. *İmam Sadık (a.s), bir duayı zikrettikten sonra şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz mümin bir kul kalbi bir teveccüh ile aziz ve celil olan Allah’a bu duayı okursa Allah hacetini giderir ve eğer mutsuz bir kimsenin ise mutlu olmasını ümit ediyorum.”*³

2057. Bölüm Bedbahtlığın Nedenleri

9543. *İmam Ali (a.s) Mısır’a vali tayin ettiğinde Malik Eşter’e yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur: “Ona, Allah’tan korkmasını, itaatini tercih etmesini; herkesin sadece uyduğunda mutlu olduğu, inkar ve zayı ettiğinde ise mutsuz olduğu farzlarına ve sünnetlerine dair kitabında*

emrettiği şeyleri yerine getirmesini emreder.”⁴

9544. *İmam Sadık (a.s), aziz ve celil olan Allah’ın, “Rabbimiz! Bizlere bedbahtlığımız galebe çalmıştır derler” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Onlar amelleri sebebiyle bedbaht olmuşlardır.”*⁵

9545. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah’ın taktir kalemi iman edip takva sahibi olan mutlu insanı ve iman etmeyip isyan eden mutsuz kimseyi yazmıştır.”*⁶

9546. *İmam Hüseyin (a.s), Arefe günü duasında şöyle buyurmuştur: “Allah’ım! Beni öyle bir kıl ki seni görüyormuşçasına senden korkayım, senden sakınmakla mutlu olayım ve beni sana isyan etmekle mutsuz kılma.”*⁷

9547. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim çok hırslı/ihtiraslı olursa mutsuzluğu çok olur.”*⁸

9548. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dünyaya bağlanmaktan sakın. Zira dünyaya bağlanmak mutsuzluk ve bela getirir. Ve böylece kalıcı olan*

¹ Kamil’uz-Ziyarat, 164

² Sevab’ul A’mal, 155/1

³ el-Kafi, 2/516/1

⁴ Nehc’ul Belağa, 53. mektup

⁵ et-Tevhid, 356/2

⁶ Kurb’ul Esnad, 355/1270

⁷ Bihar, 98/218/3

⁸ Gurur’ul Hikem, 8602

şeyleri gidici olan şeylere satmana sebep olur.”¹

9549. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hırs/ihtiras iki mutsuzluktan biridir.”²

9550. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bedbahtlığın sebebi dünya sevgisidir.”³

9551. *İmam Ali (a.s), Adem’in yaratılışı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Nitekim münezzeh olan Allah-u Teala şöyle buyurdu: **“Secde edin Adem’e. İblis dışındakiler secde ettiler.”** Gurur onu baştan çıkardı. Bedbahtlık ona galip oldu. Ateşten yaratılmış olmakla böbürlendi. Topraktan yaratılmayı küçümsedi.”⁴

9552. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ömrü ahirette aleyhinde bir hüccet ve delil olan gafile hasret (eyvahlar) olsun ki yaşam günleri onu bedbahtlığa sürmüş, götürmüştür.”⁵

9553. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kim İslam'dan başka din ararsa bedbahtlığı kesinleşir; kurtuluş bağları kopar, baş aşağı düşmesi şiddetli olur. Dönüş yeri

upuzun bir hüznün ve şiddetli bir azaptır.”⁶

2058. Bölüm İnsanların En Bedbahtı

9554. *İmam Ali (a.s), insanların en bedbahtı kimdir? diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en bedbahtı dinini başkalarının dünyasına satan kimsedir.”⁷

9555. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en bedbahtı melikler/padişahlardır.”⁸

9556. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizin en mutsuz olanınız en hırslı olanınızdır.”⁹

9557. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en mutsuzu dünya fakirliği ve ahiret azabının kendisinde bir araya geldiği kimsedir.”¹⁰

9558. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en mutsuzu nefsanî isteklerinin kendisine galip geldiği kimsedir. Böylece ona dünyası hakim olur ve ahiretini bozar.”¹¹

¹ a. g. e. 2707

² a. g. e. 1629

³ a. g. e. 5516

⁴ Nehc’ul Belağa, 1. hutbe

⁵ a. g. e. 64. hutbe

⁶ a. g. e. 161. hutbe

⁷ Emali es-Seduk, 322/4

⁸ Mişakat’ul Envar, 226

⁹ Gurur’ul Hikem, 2835

¹⁰ Kenz’ul Ummal, 16683

¹¹ Gurur’ul Hikem, 3237

9559. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Taş kalplilik en büyük şekavettendir/mutsuzlukta ndır.”*¹

9560. *Mesih (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en bedbahtı ilmiyle meşhur olduğu halde ameliyle tanınmayan kimsedir.”*²

9561. *İmam Ali (a.s), Allah Resulü’nün (s.a.a), “Önceki insanların en mutsuzu kimdir?” sorusuna “Deveyi boğazlayanlar” diye cevap verdi.. Peygamber, “doğrudur” dedi ve “Gelecekteki insanların en mutsuzu kimdir? diye sorunca da İmam Ali (a.s) şöyle cevap vermiştir: “Bilemiyorum, ey Allah’ın Resulü!” diye cevap verdi. Resulullah (s.a.a) Ali’nin (a.s) kafasının ortasına işaret ederek şöyle buyurdu: “Senin burana vuran kimsedir.”*³

9562. *İmam Ali (a.s), bir duasında şöyle buyurmuştur: “Ey Rabbim! Mülkünden ve kudretinden gördükleri, görmediği mülkün ve kudretinin yanında, gözünde ve kalbinde büyük tecelli etmeyen kimse ne de mutsuzdur! Ondan daha mutsuzu ise görülen ve görülmeyen mülkün ve*

kudretinden gördükleri, azametinin ve celalin karşısında gözünde ve kalbinde küçük tecelli etmeyen kimsedir. Senden başka ilah yoktur. Şüphesiz sen münezzehsin ve ben zalimlerdenim.”⁴

bak. el-Hulke, 1062. Bölüm

2059. Bölüm Bedbahtlığın Alametleri

9563. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Gözün kuruluğu, kalbin katılığı, rızık talebinde aşırı hırs ve günah hususunda ısrar bedbahtlığın alametlerindendir.”*⁵

9564. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ey Ali! Dört haslet mutsuzlukta ndır: Gözün kuruluğu, kalbin katılığı, uzun emel ve hayatta kalma sevgisi.”*⁶

9565. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Arkadaşı kandırmak mutsuzluğun alametindendir.”*⁷

9566. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İyilere kötülük etmek mutsuzluğun nişanelerindendir.”*⁸

¹ a. g. e. 9376

² Bihar, 2/52/19

³ Nur’us Sakaleyn, 5/587/10 ve bak. H. 11- h. 13

⁴ Tuhef’ul Ukul, 218

⁵ el-Hisal, 243/96

⁶ a. g. e. h. 97

⁷ Gurur’ul Hikem, 9297

⁸ a. g. e. 9307

9567. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Birinin mutlu mu yoksa mutsuz olduğunu bilmek istiyorsan, kime iyilik ettiğine bak. Eğer ehline iyilik yaparsa bil ki o iyi bir insandır. Eğer ehli olmayana iyilik yaparsa bil ki onun için Allah nezdinde hayır ve iyilik yoktur.”¹

9568. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahireti ifsat etmek/bozmak mutsuzluktandır.”²

9569. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın dinini dünyasını koruma aracı kılması mutsuzluktandır.”³

9570. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Niyetin bozukluğu bedbahtlıktan/mutsuzlukta ndır.”⁴

bak. 2051. Bölüm

¹ Bihar, 74/414/31

² Gurur’ul Hikem, 9274

³ a. g. e. 9346

⁴ a. g. e. 9402

273. Konu

eş-Şukr (1) Şükür (Allah'a)

- Bihar, 71/18, 61. bölüm, eş-Şükür
- Kenz'ul Ummal, 3/253, 736. bölüm, eş-Şükür
- Bihar, 86/194, 44. bölüm, Secdet'uş Şukr

bak.

• 518. konu, en-Ni'met

2060. Bölüm Allah’a Şükretmeye Teşvik

Kur’an:

“Artık beni anın, ben de sizi anayım; bana şükredin, nankörlük etmeyin.”¹

9571. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hamd olsun Allah’a ki eğer kullarına birbiri ardınca verdiği ihsanları ve sayısız nimetleri karşısında hamd etmeyi tanımayı kendilerinden alacak olsaydı, nimetlerinden istifade ederler, ama onu övmezlerdi. Rızkından faydalanır, ona şükretmezlerdi. Bu taktirde ise insanlık sınırından hayvanlık sınırına iner ve Allah’ın muhkem/sağlam kitabında zikrettiği kimseler gibi olurlardı: **“Onlar hayvanlar gibidirler, hatta yol açısından daha da sapıktırlar.”**²

9572. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şükür

zenginliğin süsü ve sabır belanın ziynetidir.”³

9573. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şükretmek fitneden güvende olma nedenidir.”⁴

9574. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nimete şükretmek (Allah’ın) intikamından güvende olmaya sebep olur.”⁵

9575. *İmam Sadık (a.s), “Allah nezdinde insanların en değerlisi kimdir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Kendisine bir nimet verilince şükreden ve bir belaya düçar olunca sabreden kimsedir.”⁶

2061. Bölüm Nimet Sahibine Şükretmenin Farz Oluşu

9576. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer Allah kullarına isyanları karşısında azap bile vadetmeseydi, yine de nimetlerine şükür olarak ona isyan edilmemesi farz olurdu.”⁷

¹ Bakara suresi, 152. ayet

² Sahifet’uz Zeyn’il Abidin, 20, 1. dua

³ el-İrşad, 1/300

⁴ Bihar, 78/53/86

⁵ Gurer’ul Hikem, 5666

⁶ et-Temhis, 68/163

⁷ Bihar, 78/69/21 Bu anlam aşağıdaki iki mısradaki şiir şeklinde ifade edilmiştir. Bazıları bunun Müminlerin Emiri’ne ait olduğunu söylemişlerdir: “Farz edelim Allah Peygamberlerini göndermedi

9577. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer Allah isyan karşısında azap bile vadetmeseydi, , yine de nimetlerine şükür olarak ona isyan edilmemesi farz olurdu.”¹

9578. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nimet sahibi karşısında en küçük görev, nimetiyle kendisine isyan edilmemesidir.”²

9579. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah için yapmanız gereken en az iş, nimetlerinden, O’na karşı günah işlemeye yardım dilememenizdir”³

9580. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah karşısında size farz olan ilk şey nimetlerine şükretmek ve hoşnutluğuna erişmeye çalışmaktır.”⁴

9581. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her bir nefesin için bir şükür, hatta bin ve binden daha fazla şükür farzdır.”⁵

9582. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın tüm kulları üzerinde bir hücceti vardır; işlediği günahta

olsun veya şükrünü eda etmede kusur ettiği nimette olsun.”⁶

9583. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir grup Allah’a şükürle ibadet etmektedir. Bu özgür insanların ibadetidir.”⁷

bak. el-Haram, 801. Bölüm; ez-Zenb, 1361. Bölüm; en-Ni’met, 3908. Bölüm

2062. Bölüm Şükreden Kimse Gerçekte Kendisi İçin Şükretmektedir

Kur’an:

“Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur; fakat nankörlük eden bilsin ki Rabbim müstağnidir, kerem sahibidir.” dedi.”⁸

“And olsun ki, Lokman’a, Allah’a şükretmesi için hikmet verdik. Şükreden kimse ancak kendisi için şükretmiş olur. Nankörlük eden ise, bilsin ki, Allah her şeyden

ve yakıcı cehennem ateşi de söz konusu değildir. Yine de kulların nimet sahibinden utanması farz ve gerekli değil miydi?”

¹ Nehc’ul Belağa, 290. hikmet

² Gurer’ul Hikem, 3268

³ Nehc’ul Belağa, 330. hikmet

⁴ Gurer’ul Hikem, 3329

⁵ Bihar, 71/52/77

⁶ Emali et-Tusi, 211/366

⁷ Bihar, 78/69/18

⁸ Neml suresi, 40. ayet

müstağnidir, övülmeğe layık olandır.”¹

“Biz sizi ancak Allah rızası için doyuruyoruz, bir karşılık ve teşekkür beklemiyoruz.”²

9584. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz sen insanlardan birine yaptığın ikram ile, kendi haysiyetine değer vermiş olursun. O halde kendi nefsine yaptığın iyilik sebebiyle başkasından teşekkür bekleme.”³

bak. el-Cihad (3), 595. Bölüm; el-İhsan, 870. Bölüm

2063. Bölüm Şükreden Kimse

Kur'an:

“Ey Mûsa! Verdiklerimle ve seninle konuşmamla seni insanlar arasından seçtim; sana verdiğimi al ve şükredenlerden ol” dedi.”⁴

“Rabbinin nimetlerine şükrederdi; Rabbi de onu seçti ve doğru yola erıştirdi.”⁵

“Hayır; yalnız Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol.”⁶

9585. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şükreden tokun, da Allah için oruç tutan oruçlunun açlığına benzer bir mükafatı vardır. Şükreden sıhhatlinin de, sabreden hasta gibi mükafatı vardır. Şükreden bağışlayıcının mükafatı da kanaatkar mahrumun sevabı gibidir.”⁷

9586. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nimetin değerini sadece şükreden kimse bilir. Nimetin şükrünü ise sadece nimetin değerini bilen kimse yerine getirir.”⁸

9587. *İmam Hadi (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şükreden kimse için şükretmenin mutluluğu, şükre sebep olan nimetin mutluluğundan daha çoktur. Zira nimet bir metadır, ama şükür nimetler ve akıbetir. (İyi sona sahiptir.)”⁹

2064. Bölüm Şükretmeyenlerin Çokluğu

Kur'an:

“Size, geceyi dinlenesiniz diye

¹ Lokman suresi, 12. ayet

² İnsan suresi, 9. ayet

³ Gurer'ul Hikem, 3542

⁴ A'raf suresi, 144. ayet

⁵ Nahl suresi, 121. ayet

⁶ Zümer suresi, 66. ayet

⁷ el-Kafi, 2/94/1

⁸ A'lam'ud Din, 313

⁹ Tuhef'ul Ukul, 483

karanlık ve gündüzü
aydınlık olarak yaratan
Allah'tır. Doğrusu Allah
insanlara karşı
lütufkardır, ama
insanların çoğu
şükretmezler.”¹

“Allah'a karşı yalan
uyduranlar kıyamet
gününü ne zannederler?
Doğrusu Allah'ın
insanlara olan nimeti
boldur, fakat çoğu
şükretmezler.”²

“Sonra önlerinden,
akalarından, sağ ve
sollarından onlara
sokulacağım; çoğunu
sana şükreder
bulamayacaksın.”³

2065. Bölüm Şükreden Kimselerin Azlığı

Kur'an:

“Süleyman için, o ne
dilerse, mabetler,
heykeller, büyük
havuzlara benzer
çanaklar ve taşınması güç
kazanlar yaparlardı. Ey
Davud ailesi! Şükredin!
Kullarımdan şükredenler
pek azdır.”⁴

“Sizi yeryüzünde
yerleştirdik ve orada size
geçimlikler yarattık.
Öyleyken pek az
şükrediyorsunuz.”⁵

9588. *Misbah'uş Şeria'da*
İmam Sadık'ın (a.s) şöyle
buyurduğunu nakledilmektedir:
“Eğer Allah nezdinde, halis
kulların kendisine ibadet
ettikleri bir ibadet, her
haliyle Allah'a
şükretmekten daha iyi bir
ibadet olsaydı, şüphesiz o
kelimeyi bütün yaratıkları
hakkında kullanırdı. Ama
ondan daha iyi bir ibadet
olmadığı için ibadetler
arasında onu özgü kıldı.
Sahiplerini seçti ve şöyle
buyurdu: **“Kullarımdan
çok azı şükredicidir.”**⁶

9589. *İmam Ali (a.s) şöyle*
buyurmuştur: “Sizlere
Allah'tan sakınmanızı
tavsiye ederim...Takvayı
kabullenmiş ve onu gereği
gibi yüklenmiş kimseler ne
kadar da azdır! İşte bunlar
sayıca azdırlar ve Allah'ın
şöyle buyurarak (azlıkla)
vasıflandırdığı kimselerdir:
**“Kullarımdan çok azı
şükredicidir.”**⁷

bak. el-İman, 295. Bölüm

¹ Gafir suresi, 61. ayet

² Yunus suresi, 60. ayet

³ A'raf suresi, 17. ayet

⁴ Sebe suresi, 13. ayet

⁵ A'raf suresi, 10. ayet

⁶ Misbah'uş Şeria, 55

⁷ Nehc'ul Belağa, 191. hutbe

2066. Bölüm Şükrün Nimet Artışındaki Rolü

Kur'an:

“Rabbimiz: “Eğer şükrederseniz andolsun ki size karşılığını artıracam; nankörlük ederseniz bilin ki azabım pek çetindir” diye bildirmişti.”¹

9590. İmam Sadık'tan (a.s), Allah-u Teala'nın, “Eğer şükrederlerse...” ayetinin zahiri nimetlere şükretmeyi de kapsayıp kapsamadığı sorulunca şöyle buyurmuştur: “Evet, her kim Allah’a nimetleri sebebiyle hamd eder, şükreder ve nimetlerin başkasından değil, sadece Allah’tan olduğunu bilirse (Allah kendisine nimetlerini artırır.)”²

9591. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah bir kuluna nimet verirse, o da kalbiyle o nimetin kadrini bilir ve diliyle Allah’ı överse henüz sözleri sona ermeden nimetlerinin artırılması emredilir.”³

9592. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah bir kula nimet verir ve o kul da

kalbiyle nimete şükrederse, o nimete henüz diliyle şükür izharında bulunmadan nimetin artışına hak kazanır.”⁴

9593. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah bir kulun yüzüne şükür kapısını açarsa, nimet artışı kapısını kapamaz.”⁵

9594. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kime şükretme bağışlarsa, nimet artışından mahrum kalmaz.”⁶

9595. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kulun şükretmesi kesilmedikçe Allah’ın nimet artışı kesilmez.”⁷

9596. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Tevrat’ta şöyle yazılmıştır: Sana bir nimet verene teşekkür et ve sana teşekkür edene nimet bağışında bulun. Zira teşekkürle nimet sona ermez ve nankörlükle nimetler baki kalmaz. Şükür nimetlerin artışına neden olur ve yok oluşunu önler.”⁸

9597. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim kalbiyle nimetlere şükrederse diliyle izhar

¹ İbrahim suresi, 7. ayet

² Tefsir i Ayyaşi, 2/222/5

³ el-Kafi, 2/95/9

⁴ Emali et-Tusi, 580/1197

⁵ el-Kafi, 2/94/2

⁶ Nehe’ul Belağa, 135. hikmet

⁷ Bihar, 71/56/86

⁸ el-Kafi, 2/94/3

etmeden önce nimet artışına hak kazanır.”¹

9598. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendisine verilen nimete şükretmekten aciz olan ve geri kalan nimetin artışını dileyen kimselerden olma.”²

2067. Bölüm Şükretmemenin Sonucu

9599. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah bir topluluğa nimet verdi. Ama onlar şükcrünü eda etmediler. Neticede o nimetler kendileri için vebal oldu. Bir topluluğu da musibete düçar kıldı. Lakin onlar sabrettiler ve neticede o musibetler kendileri için nimete dönüştü.”³

9600. *İmam Cevad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şükredilmeyen nimet, bağışlanmayan günah gibidir.”⁴

bak. En-Ni'met, 3913. Bölüm

2068. Bölüm Şükre Şükretmenin Farz Oluşu

9601. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah’a şükreden kimseye ikinci bir şükür daha farz olur. Zira Allah ona şükretme başarısını vermiştir ve bu da şükür için şükürdür.”⁵

9602. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s), bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Sana şükretmem başka bir şükcrü gerektirdiği halde sana nasıl şükredebilirim? Ben her defasında, “Sana hamd olsun” dediğimde bunun için sana yeniden, “Sana hamd olsun” demem farz olmaktadır.”⁶

2069. Bölüm Şükür Hakkının Anlamı

9603. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala Musa’ya (a.s) şöyle vahyetti: “Ey Musa! Bana hakkıyla şükret.” Musa şöyle arz etti: “Ey Rabbim! Sana hakkıyla nasıl şükredebilirim ki! Sana ettiğim her şükcr, senin bana ihsan ettiğin bir nimettir.” Allah şöyle buyurdu: “Ey Musa! O şükcrün başarısını da benim verdiğimi bildiğin zaman

¹ Gurer’ul Hikem, 9102

² Nehc’ul Belağa, 150. hikmet

³ Emali es-Seduk, 249/4

⁴ A’lam’ud Din, 309

⁵ Gurer’ul Hikem, 9119

⁶ Bihar, 94/146/21

şükrümün hakkını eda etmiş olursun.”¹

9604. *Misbah’uş Şeria’da yer aldığına göre İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kamil şükür Allah-u Teala karşısında batini dilin huzur içinde en küçük şükrü dahi eda etmekten aciz olduğunu itiraf etmesidir. Zira şükrün başarısı da, şükredilmesi gereken bir nimettir.”²

2070. Bölüm

Müminin

Şükrünün Amelinde

Zahir Oluşu

9605. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminin şükrü amelinde zahir olur. Münafığın şükrü ise dilinden öteye geçmez.”³

9606. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Alimin ilmine şükredişi, ilmiyle amel edişi ve onu layık olan kimseye bağışta bulunmasıdır.”⁴

2071. Bölüm

Şükrün Hakikati

(1)

9607. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nimete şükretmek haramlardan uzak kalmaktan ibarettir. Şükrün tamamı ise insanın, “Hamd alemlerin rabbine mahsustur” demesidir.”⁵

9608. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her nimetin şükrü Allah’ın haramlarından sakınmaktır.”⁶

9609. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İlahının şükrü uzun senada bulunmakladır. Üstündekine şükür dostluğunda sadakatli olmandır. Emsaline şükür, güzel kardeşlik etmenledir. Elinin altındakine şükrün ise ona bağışta bulunmandır.”⁷

9610. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın sana verdiği az rızkı da çok gör ki bu vesileyle şükrünü eda etmiş olasın.”⁸

9611. *İmam Ali (a.s), Haris Hemdani’ye yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın senden üstün kıldığı kişiye çokça bak, düşün; çünkü bu, şükrün kapılarından-
dır.”⁹

¹ Kasas’ul Enbiya, Ravendi, 161/178

² Misbah’uş Şeria, 58

³ Gurer’ul Hikem, 5661-5662

⁴ a. g. e. 5667

⁵ el-Kafi, 2/95/10

⁶ Mişkat’ul Envar, 35

⁷ Gurer’ul Hikem, 5653, 5654, 5655, 5656

⁸ Tuhef’ul Ukul, 285

⁹ Nehc’ul Belağa, 69. mektup

9612. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmanına galip gelince, bu galibiyetin şükrü olarak onu affet.”¹

2072. Bölüm Şükrün Hakikati (2)

9613. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kime Allah bir nimet verir de kalbiyle o nimeti (Allah’ın verdiği bir nimet olarak) tanırsa şüphesiz o nimetin şükrünü eda etmiştir.”²

9614. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir kula nimet verir de o kul bu nimetin Allah nezdinden olduğunu bilirse Allah henüz kendisini övmeden onu bağışlar.”³

9615. *İmam Sadık (a.s), kendisine, “Şükreden kulun eda ettiği taktirde şükredici sayıldığı şükrün bir sınırı var mıdır?” diye soran Ebu Basir’e şöyle buyurmuştur:* “Evet vardır.” Ben (Ebu Basir), “O sınır nedir?” diye sordum. İmam şöyle buyurdu: “Allah’ın ailesi ve malı hususunda kendisine verdiği her nimete şükretmesidir. Allah’ın malı hususunda kendisine verdiği bir nimet

sebebiyle (Allah için) ödemesi gereken bir hakkı vardır. Aziz ve celil olan Allah’ın şu sözü de bunu ifade etmektedir: **“Bunları buyruğumuza veren ne yücedir; zaten bizim takatımız bunlara yetmezdi”**⁴

9616. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Küçük veya büyük, Allah’ın kula verdiği her nimete karşı kul, “Allah’a hamd olsun” dediğinde o nimetin şükrünü eda etmiş olur.”⁵

9617. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü (s.a.a) sevindirici bir şeyle karşılaştığında, “Allah’a bu nimet sebebiyle şükürler olsun” derdi. Kendisini üzecek bir şeyle karşılaştığında ise, “Her haliyle hamd Allah’a mahsustur” diye buyururdu.”⁶

bak. el-Bihar, 71/33, 51 ve c. 93/211, 214

2073. Bölüm Şükrün En Küçük Mertebesi

9618. *Misbah’us Şeria’da yer aldığına göre İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şükrün en

¹ a. g. e. 11. hikmet

² el-Kafi, 2/96/15

³ a. g. e. s. 427/8

⁴ a. g. e. s. 96/12

⁵ a. g. e. h. 14

⁶ a. g. e. s. 97/19

düşük mertebesi insanın nimeti direkt olarak Allah'tan bilmesi ve nimet için hiçbir sebep tanımamasıdır. Allah'ın kendisine bağışta bulunduğuşeyden hoşnut olması, onun nimetiyle günah işlememesi ve nimetini emir ve yasaklarına muhalefet yolunda kullanmamasıdır.”¹

bak. En-Ni'met, 3908. Bölüm

2074. Bölüm İnsanların En Çok Şükreden

9619. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en çok şükreden onları en çok kanaat edenidir. İnsanların nimetlere en nankör olanı ise onların en hırslı olanıdır.”²

9620. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizlerden Allah'a en çok şükreden kimse, insanlara en çok teşekkür edeninizdir.”³

9621. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Biliniz ki Allah'a imandan ve Allah'ın elçisi Muhammed'in (s.a.a) Ehl-i Beyt'inden olan

Evliyaullah'ın haklarını itiraf etmekten sonra Allah nezdinde hiçbir şükür mümin kardeşlerinize dünya işlerinde yardımcı olmanızdan daha sevimli değildir.”⁴

2075. Bölüm Şükür Secdesi

9622. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü (s.a.a) bir yolculuğunda deveye binmişti. Aniden aşağı inerek beş defa secdeye kapandı ve ikinci defa deveye bindi. Oradakiler, “Ey Allah'ın Resulü! Biz sende daha önce görmediğimiz şeyi gördük” deyince Peygamber şöyle buyurdu: “Evet, Cebrail (a.s) yanıma geldi ve bana Allah tarafından müjdeler verdi. Bu yüzden Allah'a şükür secdesinde bulundum. Her müjdenin bir secdesi vardır.”⁵

9623. *Hışam b. Ahmer şöyle diyor:* “Ebu'l-Hasan (a.s) ile birlikte Medine nahiyelerinden birine gidiyorduk. Aniden bineğinden aşağıya inerek secdeye kapandı ve uzun

¹ Misbah'uş Şeria, 53

² el-İrşad, 1/304

³ el-Kafi, 2/99/30

⁴ Uyun-u Ahbar'ir Rıza, 2/169

⁵ el-kafi, 2/98/24

süre secde de kaldı. Sonra secdeden başını kaldırdı ve bineğine bindi. Kendisine şöyle dedim: “Fedan olayım! Çok uzun bir secde de bulundun.” Ebu’l-Hasan (a.s) şöyle buyurdu: “Allah’ın bana bağışta bulunduğ u bir nimetini hatırladım ve rabbime şükretmek istedim.”¹

9624. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizden biri aziz ve celil olan Allah’ın bir nimetini hatırlayınca Allah’a

şükretmek için yanaklarını toprağ a dayasın (secdeye kapansın). Eğer süvari ise aşağı insin ve yanağ ını yere dayasın. Eğer adının kötüye çıkacağı korkusuyla inemezse yanağ ını devenin hörgücüne dayasın. Eğer bunu da yapamazsa yanaklarını avuçlarının içine dayasın ve ardından kendisine verdiği nimet için Allah’a şükretsın.”²

¹ a. g. e. h. 26

² a. g. e. h. 25

274. Konu

eş-Şukr Teşekkür (İnsanlara) (2)

• *Vesail'uş Şia, 11/539, 8. bölüm; Tabrim'ul Küfr'ul Ma'ruf minellah
kane ev min'en-Nas*

2076. Bölüm İyilik Sahibine Teşekküre Teşvik

9625. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Teşekkür iki mükafattan biridir.”¹

9626. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Teşekkür niyetin tercümanı ve batının dilidir.”²

9627. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En iyi şöhret yayılan teşekkürdür.”³

9628. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Senden razı olan birine teşekkür etmen, onun daha çok razı ve vefakar olmasına neden olur. Senden hoşnut olmayan kimseye teşekkür etmen ise rahatsızlığının ortadan kalkmasına ve sana karşı merhametli olmasına sebep olur.”⁴

9629. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Teşekkür etmek iyilik etmekten daha değerlidir. Zira teşekkür kalıcıdır. İyilik ise (nimet) yok olur gider.”⁵

9630. *İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bayağılık insanın nimete teşekkür etmemesidir.”⁶

9631. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyilik görmeden teşekkür eden kimse, kötülük görmeden kınar.”⁷

2077. Bölüm Teşekkürün Anlamı

9632. *İmam Sadık (a.s), kendisine Allah-u Teala’nın, “Ama Rabbinin nimetini dile getir” ayetini soran Fazl Bekbak’a şöyle buyurmuştur:* “Bir kimse ki, verisi ve ihsanıyla sana bağışta bulundu. Daha sonra şöyle buyurdu: “O halde dinini Allah’ın kendisine bağışladığı şeyi ve Allah’ın ona verdiği nimeti dile getir.”⁸

9633. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sana iyilik eden kimsenin hakkı ona teşekkür etmen, iyiliğini dile getirmen, kendisini iyilikle anman ve kendinle Allah arasında halis bir şekilde dua etmendir. Eğer böyle yaparsan şüphesiz gizli ve açık ona hakkıyla teşekkür etmiş olursun. Ardından bir gün iyiliğini

¹ Gurer’ul Hikem, 1686

² a. g. e. 1300

³ a. g. e. 3013

⁴ a. g. e. 5668-5669

⁵ a. g. e. 2716

⁶ Tuhef’ul Ukul, 233

⁷ Gurer’ul Hikem, 8693

⁸ el-Kafi, 2/94/5

telafl etme imkanın olursa iyiliğini telafi et.”¹

9634. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kendisine iyilik edilen kimsenin görevi iyilik eden kimseye iyilikle karşılık vermesidir. Eğer bunu yapmaya gücü yetmezse ona iyilikle teşekkür etmeli, eğer dili buna da güç yetiremezse o iyiliğin değerini bilmeli, iyilik edeni sevmelidir. Eğer bu konuda da ihmalkarlık ederse, iyiliğe layık değildir.”²

9635. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bedeninden bir diken çekip alan kimseye, “Allah da senden sevmediğin şeyi çekip alsın” de.”³

9636. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim kendisine yapılan iyilik gibi bir iyilikte bulunursa o iyiliği mükafatlandırmış olur. Eğer o iyilikten daha az bir iyilikte bulunursa o iyiliğe teşekkür etmiş olur.”⁴

2078. Bölüm İnsanlara Teşekkür Etmeyen

Kimse Allah’a Şükretmez

9637. İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Tebarek ve Teala kıyamet günü kullarından birine şöyle buyurur: “Acaba falan kimseye teşekkür ettin mi?” O şöyle arz eder: “Hayır, ben sana şükrettim ey rabbim!” Allah şöyle buyurur: “Ona teşekkür etmediğin için bana da şükretmemiş olursun.”⁵

9638. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim insanların iyiliği karşısında teşekkürde bulunmazsa aziz ve celil olan Allah’a şükretmemiş olur.”⁶

9639. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah kendisine, anne ve babaya şükredilmesini emretmiştir. O halde herkim anne babasına şükranda bulunmazsa Allah’a şükretmemiş olur.”⁷

2079. Bölüm Mümine Nankörlük Edilir

9640. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Resülü

¹ el-Hisal, 568/1

² Emali et-Tusi, 501/1097

³ el-Hisal, 635/10

⁴ Mean’il Ahbar, 141/1

⁵ el-kafi, 2/99/30

⁶ Uyun-u Ahbar’ir Rıza (a.s), 2/24/2

⁷ el-Hisal, 156/196

(s.a.a) insanlardan nankörlük görüyor ve iyiliklerine teşekkür edilmiyordu...Biz Ehl-i Beyt'in de ihsanları görmezlikten gelinir ve bizlere teşekkür edilmez. İyi müminlere de nankörlük edilir ve hiç kimse onların iyiliklerine teşekkür etmezler.”¹

9641. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Mümin nankörlüğe maruz kalır. Bunun sebebi de şudur ki onun iyiliği Allah-u Teala'nın katına yükselir ve insanlar arasında yayılmaz. Ama kafirin iyilik yapması meşhur olur. Zira onun iyiliği insanların gözü içindir ve bu sebeple insanlar arasında meşhur olur ve yüce göklere yükselmez.”²

9642. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İyiliğine teşekkür etmeyen seni iyilikten soğutmasın; zira sana o iyilikten fayda görmeyen (Allah) teşekkür eder ve sen bu teşekkürden, o nankörün zayı ettiğinden daha fazlasını elde edersin.”**Şüphesiz Allah, ihsan edenleri sever.”**³

9643. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah'ın eli

iyilikleri görmezlikten gelinen kimsenin başı üzerinde bulunur.”⁴

9644. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah nezdinde insanların en değerlisi ve en yakını, yaptığı iyiliklerine teşekkür edilmeyen iyilik sahibidir.”⁵
bak. el-Bihar, 67/259, 13. Bölüm

2080. Bölüm İyiliğin Yolunu Kapamak

9645. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah iyilik hırsızlarına lanet etsin. Yani kendisine iyilik edilen, ama kendisinin nankörlük ettiği ve neticede iyilik sahibini başkalarına iyilik etmekten sakındıran kimsedir.”⁶

2081. Bölüm Nimete Teşekkür Etmeyen Kimse

9646. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim kötü davranmayı çirkin bilmezse, başkalarının iyiliği karşısında teşekkürde bulunmaz.”⁷

¹ Bihar, 67/260/2

² İlel'uş Şerayi', 560/1

³ Nehc'ul Belağa, 204. hikmet

⁴ İlel'uş Şerayi', 560/2

⁵ Nevadir'ur Ravendi, 9

⁶ el-İhtisas, 241

⁷ Kurb'ul Esnad, 160/585

9647. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Herkim
(başkalarının) kötülüğüne
tahammül ederse,
iyiliklerine teşekkürde
bulunmaz.”¹

9648. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Kabalığa
öfkelenmeyen kimse, iyiliğe
teşekkürde bulunmaz.”²

¹ el-Hisal, 11/37

² a. g. e. h. 38

275. Konu

eş-Şukr Şükür (Allah'a) (3)

2082. Bölüm
Rabbimiz
Bağışlayıcı ve Şükrün
Karşılığını Verendir

Kur'an:

“Eğer siz iman eder ve şükrederseniz, Allah size neden azap etsin! Allah şükre karşılık veren ve bilendir.”¹

“Şüphesiz Safa ile Merve Allah'ın şiarlarındandır (nişanelerindendir.) Kim Kabe'yi hacceder veya umre yaparsa, bu ikisini de tavaf etmesinde bir beis yoktur. Kim gönülden isteyerek iyilik yaparsa, şüphesiz ki Allah da şükre karşılık veren ve bilendir.”²

“Derler ki: “Bizden üzüntüyü gideren Allah'a hamd olsun. Doğrusu Rabbimiz bağışlayandır, şükrün karşılığını verendir.”³

“Allah, iman edip yararlı işler işleyen kullarını bununla müjdeler. De ki: “Ben sizden buna karşı yakınlarla sevgiden başka bir ücret istemem.” Kim güzel bir iş işlerse onun

güzelliğini arttırırız. Doğrusu Allah bağışlayandır, şükrün karşılığını verendir.”⁴

9649. Resulullah (s.a.a), bir duasında şöyle buyurmuştur: “Ey zikreden ve zikredilenlerin en iyisi, şükre karşılık veren ve şükredilenlerin en iyisi.”⁵ Ben şöyle diyorum: el-Mizân tefsirinde şöyle yer almıştır: “Şakir ve Alim Allah'ın isimlerinden iki güzel isimdir. Şükretmek insanın kendisine yapılan iyilik karşısında diliyle veya ameliyle onu telâfi etmesidir. Birine mali yardımda bulunulunca o yardımda bulunulan kimsenin kendisine yapılan yardıma karşılık onu övmesi veya o malı yardım edenin beğendiği ve onun yardım ettiğini beyan eden bir yerde kullanmasıdır. Münezzeh olan Allah'ın ihsanı ezelidir. Bütün iyilikler ve ihsanlar ondandır. Hiç kimse Allah'a kendisine şükretmesini gerektirecek bir şekilde bir ihsanda ve iyilikte bulunmamaktadır. Ama büyük ve yüce olan Allah salih ve iyi amelleri –gerçekte bu iyilikler de Allah'ın kullarına yaptığı birer ihsandır- kulun kendisine yaptığı bir ihsan ve iyilik olarak değerlendirmekte, bu yüzden buna karşılık kulunu taktir

¹ Nisa suresi, 147. ayet

² Bakara suresi, 158. ayet

³ Fatır suresi, 34. ayet

⁴ Şura, 23

⁵ Bihar, 94/396/3

edip ona ihsanda bulunmakta ve iyiliğe iyilikle karşılık vermektedir. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmuştur:
“İyiliğin karşılığı iyilikten başka bir şey midir?” *Hakeza Allah-u Teala şöyle buyurmuştur:*
“Şüphesiz bu sizin

mükafatınızdır ve sizin çabanız taktir edilmiştir.”

¹ *Dolayısıyla Allah’a şakir (şükredici, taktir edici) adının kullanılması gerçek bir kullanımdır, mecazi değil.’²*

¹ Dehr Suresi, 22. ayet

² Rahman Suresi, 60. ayet

276. Konu

eş-Şek Şek

• *Bihar, 72/123, 100. bölüm; eş-Şek fi'd-Din*

bak.

• *543. konu, el-Vesvese; el-Küfr, 3493. bölüm; el-Ment, 3718. bölüm; el-Usul, 93. bölüm; el-İlm, 2881. bölüm*

2083. Bölüm Şek

Kur'an:

**"...Ey Ehl-i Beyt!
Allah ancak sizden her
türlü pisliği gidermek ve
sizi tertemiz kılmak
ister."**¹

*bak. Bakara, 284, En'am,
2, Hacc, 11; Sebe, 3; Gafir, 34;
Şura, 14; Duhan, 9; Hucurat,
15; Necm, 55*

**9650. İmam Sadık (a.s),
Allah-u Teala'nın, "Sizden
her türlü pisliği
gidermek..."** *ayeti
hakkında şöyle buyurmuştur:*
"Ayette geçen "rics"
kelimesinin anlamı şektir.
Allah'a yemin olsun ki biz
asla rabbimiz hakkında şek
etmeyiz."²

**9651. İmam Bakır (a.s),
Allah-u Teala'nın,
"Kalplerinde hastalık
olanların ise pisliklerine
pislik katmıştır"** *ayeti
hakkında şöyle buyurmuştur:*
"Yani onların şekkine şek
katmıştır."³

**9652. İmam Sadık (a.s),
Allah-u Teala'nın, "Allah
iman etmeyenlerin
üstüne işte böyle pislik**

verir" *ayeti hakkında şöyle
buyurmuştur:* "Maksat
şektir."⁴

**9653. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:** "İnsanı en çok
helak eden şey şek ve
kuşkudur. İnsanı en çok
koruyan şey ise takva ve
günahlardan sakınmadır."⁵

**9654. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:** "Yakine sarıl ve
şekten sakın. İnsanın dini
için şekkin yakinine galebe
çalmasından daha helak
edici bir şey yoktur."⁶

**9655. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:** "Kalplerin en
kötüsü imanında şek
edendir."⁷

**9656. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:** "Şek
küfördür."⁸

**9657. İmam Sadık (a.s),
Allah-u Teala'nın, "İman
edenler ve imanına
zulüm bulaştırmayanlar"** *ayeti
hakkında şöyle
buyurmuştur:* "Yani şek
katmayanlar."⁹

**9658. İmam Kazım (a.s),
Allah-u Teala'nın, "Ve biz
onların çoğunda ahde
vefa görmedik"** *ayeti
hakkında şöyle buyurmuştur:*
"Bu ayet şek eden kimse
hakkında nazil olmuştur."¹⁰

¹ Ahzap suresi, 33. ayet

² el-Kafi, 1/288/1

³ Nur'us Sakaleyn, 2/286/425

⁴ Bihar, 72/128/14

⁵ Gurer'ul Hikem, 3318

⁶ a. g. e. 6146

⁷ a. g. e. 5744

⁸ a. g. e. 108

⁹ el-Kafi, 2/399/4

¹⁰ a. g. e. h. 1

9659. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın Adem’in (a.s) zamanından beri bu dünyada ilk ve son bütün insanları ne kimseye zararı ve ne de faydası dokunan, görmeyen ve duymayan taşlarla denediğini görmüyor musunuz?...O, yapıldığı gibi değil de; yeşil zümrüt, kırmızı yakutla süslü, nurlu ışıklar saçan, parıl parıl parıldayan bir bina olarak yapılsaydı, gönüllerdeki şüphe azalır, iblisin kalplerdeki savaşı biter, insanların arasında dalgalanıp duran vesveseler giderilmiş olurdu. Lakin Allah, kullarını çeşitli zorluklarla imtihan etmektedir.”¹

9660. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sonra münezzeh olan Allah-u Teala Adem’i rahatça ve güzel bir şekilde yaşayabileceği bir diyara yerleştirdi. Çevresini güvenli kıldı. Adem’i İblis’e ve düşmanlığına karşı uyardı. Ama düşmanı, onu ebedi bulunduğu yerden dolayı ve iyilerle dostluğundan dolayı kıskandırdığı için aldattı. Böylece (Adem) yakınıni

şekke, kararlılığını gevşekliğe değiştirdi”²

2084. Bölüm Hak Hususunda Şekke Düşmemekle Övünmek

9661. *İmam Ali (a.s) Talha ve Zübeyr öldürüldükten sonra şöyle buyurmuştur:* “Bugün artık beyan sahibinin konuşmayan/sessiz dilini konuşturuyorum. (Halimi beyan eden bu sır dolu hutbeyi irad ediyorum) Bana muhalefet eden kimselerin reyî/görüşü yerin dibine batsın! Bana gösterildiğinden beri hak konusunda şüpheye düşmedim”³

9662. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hakkı gördüğüm andan beri hakkında şekke düşmedim.”⁴

9663. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ben rabbime yakın üzereyim ve dinimde hiçbir şüphe içinde değilim.”⁵

2085. Bölüm Şekkin Sebepleri

¹ Nehc’ul Belağa, 192. hutbe

² a. g. e. 1

³ a. g. e. 4

⁴ Gurur’ul Hikem, 9482

⁵ Nehc’ul Belağa, 22. hutbe;
Gurur’ul Hikem, 3773

9664. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şek cehaletin ürünüdür.”¹

9665. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim karşısında olan şeyleri görmezse iki yanı arasına (kalbine) şek eker.”²

9666. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim Allah’ın işinde zorbalık ederse şekke düşer. Herkim şek ederse Allah-u Teala ona galebe çalar ve kudretiyle onu horluğa düşürür ve Allah’ın işinde ihmalkarlık ettiği gibi Allah da onu celaliyle hakir düşürür.”³

9667. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim tereddüde düşerse, şekki artış kaydeder.”⁴

9668. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüpheyeye düşmeyin. Aksi taktirde şekke düşersiniz. Şekke düşmeyin aksi taktirde küfre düşersiniz ve nefsinize ruhsat vermeyin, aksi taktirde (dinde) gevşekliğe düşer olursunuz.”⁵

2086. Bölüm Şekkin Etkileri

9669. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şek imanı yok eder.”⁶

9670. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şek kalbin nurunu söndürür.”⁷

9671. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şekkin meyvesi şaşkınlıktır.”⁸

9672. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şaşkınlığın sebebi şektir.”⁹

9673. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şekkin devam edışıyle şirk ortaya çıkar.”¹⁰

9674. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Çok şek eden kimsenin dini bozulur.”¹¹

9675. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin olsun ki şüpheler doğmuş, kesin şeyleri bürümüştür. Hatta sanki, üstlenilen şey (rızk) size farzmış; farz kılınan (amel) da sizden kaldırılmış gibidir.”¹²

2087. Bölüm Şekki Yok Eden Şey

¹ Gurer’ul Hikem, 725

² a. g. e. 8855

³ Nehc’us Saade, 1/373

⁴ Gurer’ul Hikem, 7989

⁵ Bihar, 2/54/24

⁶ Gurer’ul Hikem, 723

⁷ a. g. e. 1242

⁸ a. g. e. 4619

⁹ a. g. e. 5540

¹⁰ a. g. e. 4272

¹¹ a. g. e. 7997

¹² Nehc’ul Belağa, 114. hutbe

Kur'an:

“Biz sizinle gönderilene inanmıyoruz. Bizi çağırdığınız şeyden de şüphe ve endişe içindeyiz” dediler. Gökleri ve yeri yaratan Allah'tan mı şüphe ediyorsunuz?”¹

9676. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sürekli düşünmekle şek ortaya çıkar.”²

9677. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah'ın yaratışını gördüğü halde onda şek eden kimseye şaşarım.”³

**2088. Bölüm
Şek ve Yakın**

9678. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şekkin azlığı bile yakını bozar.”⁴

9679. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsan şekki yakinine galebe çalmadıkça sapmaz.”⁵

9680. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hiçbir ihlaslı kimse şüpheye düşer olmaz

ve hiçbir yakın eden kimse şekke düşmez.”⁶

9681. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yakinden şekke ve şaşkınlığa sapan kimseden daha zavallı kim vardır?”⁷

9682. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yakini güçlü olan kimse şekke düşmez.”⁸

9683. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Gerçek yakın sahibi şekke müptela olmaz.”⁹

9684. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en bilgini şekkin yakınıni ortadan kaldırmadığı kimsedir.”¹⁰

**2089. Bölüm
Şek ve Tereddüt**

Kur'an:

“Doğrusu onlar, Kur'an hakkında derin bir şüphe içindedirler.”¹¹

9685. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şek tereddüde (ızdıraba) ne kadar da yakındır...”¹²

9686. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şek

¹ İbrahim suresi, 9, 10. ayetler

² Gurer'ul Hikem, 4271

³ Nehc'ul Belağa, 126. hikmet

⁴ Gurer'ul Hikem, 10979

⁵ a. g. e. 7450

⁶ a. g. e. 9532

⁷ a. g. e. 8084

⁸ a. g. e. 8113

⁹ a. g. e. 8452

¹⁰ a. g. e. 3208

¹¹ Hud suresi, 110. ayet;

Fussilet suresi, 45. ayet

¹² Gurer'ul Hikem, 9689

tereddüttür (şek ruhsal ızdıraptan kaynaklanır)”¹

9687. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Tereddüte düşmeyin. Aksi taktirde şekke düşersiniz ve şekke düşmeyin aksi taktirde küfre düşersiniz.”²

2090. Bölüm Şekkin Dalları

9688. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şek dört dala ayrılır: Münakaşa, korku, tereddüt ve boyun eğmek. O halde kim münakaşayı din (adet) edinirse, gecesi sabah olmaz (dalaletten kurtulmaz); karşısındaki olan şeyler kimi korkutursa, (bir şey elde etmeksizin) geriye döner; kim şüphede tereddüt (şaşkınlık) içinde olursa, şeytanların tırnakları onu çigner; kim dünya ve

ahiretinin yok olmasına boyun eğerse, dünya ve ahirette helak olur.”³

2091. Bölüm Kur’an Hakkında Şek Eden Kimseye İmamın Tutumu

9689. İmam Ali (a.s), kendisine, “Ben Allah’ın nazıl olan kitabı hakkında şüpheye düştüm” diyen birisine şöyle buyurmuştur: “Anan yasını tutsun! Nasıl Allah’ın nazıl olan kitabı hakkında şüpheye düşersin...Şüphesiz ki Allah’ın kitabının bazıları diğer bazısını onaylar, hiçbir bölümü diğer bir bölümünü yalanlamaz. Ama sana ondan faydalanacağın bir akıl verilmemiştir.”⁴

¹ a. g. e 87, 184

² el-Kafi, 2/399/2

³ Nehc’ul Belağa, 31. hikmet; Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 18/143

⁴ et-Tevhid, 255/5 bak. Tüm söze

277. Konu

eş-Şekva Şikayet

- *Bihar*, 72/325, 119. bölüm, *Zem'uş Şikayet Minallah*
- *Vesail'uş Şia*, 2/631, 6. bölüm; 312, 35. bölüm; *Cevaz'uş Şekva ile'l-Mümin*
- *Vesail'uş Şia*, 2/630, 5. bölüm; *Had'uş Şekva elleti Tukret'ul Merez*

bak.

- 190. konu, *er-Rıza* (1); *el-Merez*, 3675, 3676. bölüm; *es Sebr*, 2175. bölüm

2092. Bölüm Allah'tan Şikayetçi Olmak

Kur'an:

“Allah'ın sizi
birbirinizden üstün
kıldığı şeyleri temenni
etmeyin. Erkeklere,
kazandıklarından bir pay,
kadınlara da
kazandıklarından bir pay
vardır. Allah'ın lütfünden
isteyin. Doğrusu Allah
her şeyi bilir.”¹

9690. İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur: “Aziz ve celil
olan Allah şöyle
buyurmuştur: “Ben kulumu
kendisi için hayırlı olmayan
hiçbir işe zorlamam. O
halde benim taktirimden
hoşnut olmalı, belama
sabretmeli ve nimetlerime
şükretmelidir ki ey
Muhammed! Onu kendi
nezdimdeki sadıkların
(doğruların) yazayım.”²

9691. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur: “Öyle bir
zaman gelir ki insanlar
Rablerinden şikayette
bulunurlar.” Ben (ravî)
şöyle arz ettim: “İnsanlar
nasıl Rablerinden şikayetçi
olurlar?” diye arz edince
Peygamber şöyle buyurdu:

“(Örneğin) Birisi şöyle der:
“Allah'a yemin olsun ki
uzun süredir en küçük bir
kar etmedim, sadece
sermayemi yiyorum”
Eyvahlar olsun sana!
Malının altı üstü (tamamı)
rabbinin değil midir?”³

9692. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur: “İnsanın sabırlı
olması için az şikayette
bulunması yeter.”⁴

9693. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur: “Allah
kardeşim Uzeyr'e şöyle
vahyetti: Ey Uzeyr! Eğer
sana bir musibet gelip
çatarsa, kullarımın yanında
benden şikayetçi olma. Zira
senden taraf bana bir çok
musibetler ulaşmıştır, ama
ben meleklerimin yanında
senden şikayetçi
olmuyorum. Ey Uzeyr!
Bana azaba karşı dayanacak
gücün ölçüsünce isyan et.”⁵

9694. İmam Sadık (a.s),
“Allah katında en nefret edilen
yaratık kimdir?” diye sorulunca
şöyle buyurmuştur: “Allah'ı
itham eden kimsedir” Ben
(soru soran kimse) şöyle arz
ettim: “İnsan Allah'ı itham
eder mi?” İmam şöyle
buyurdu: “Evet, Allah'tan
hayır taleb eden kimse
Allah'ın hayrı beğenmediği
bir şeyde karar kılmasından

¹ Nisa suresi, 32. ayet

² el-Kafi, 2/61/6

³ a. g. e 5/312/37

⁴ Bihar, 78/80/66

⁵ Kenz'ul Ummal, 32341

rahatsız olur. Böyle bir kimse Allah'a ithamda bulunmuştur." Ben (soru soran kimse) şöyle arz ettim: "Başka kim Allah'ı itham eder" İmam şöyle buyurdu: "Allah'a şikayette bulunan kimse" Ben, "Allah'tan şikayette bulunulur mu?" diye sorunca da şöyle buyurdu: "Evet, birisi bir belaya düşer olduğunda aşırı bir şekilde şikayette bulunur." Ben, "Başka kim şikayette bulunur?" diye arz edince şöyle buyurdu: "Kendisine bir nimet verildiğinde şükretmeyen ve bir musibete uğradığında sabretmeyen kimse."¹

bak. el-Kerem, 3480. Bölüm

2093. Bölüm Allah'a Şikayette Bulunmak

Kur'an:

"Yakup: "Ben üzüntü ve tasamı yalnız Allah'a açarım. Allah katından, sizin bilemeyeceklerinizi bilirim" dedi." ²

9695. İmam Sadık(a.s) şöyle buyurmuştur: "Her kim mümin kardeşine şikayette

bulunursa Allah'a şikayette bulunmuştur. Her kim de kardeşinden başkasına şikayette bulunursa, Allah'tan şikayette bulunmuştur."³

9696. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Bir ihtiyacını mümine şikayet eden (ona derdini söyleyen), sanki onu Allah'a şikayet etmiştir; bir ihtiyacını kafire şikayet eden de sanki Allah'ı ona şikayet etmiştir."⁴

9697. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Müslüman zorluğa ve darlığa düşünce aziz ve celil olan rabbinden şikayette bulunmamalıdır. İşlerinin tedbiri elinde bulunan rabbine şikayette bulunmalıdır."⁵

9698. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Şikayetini, onu ortadan kaldıracılabilecek kimseye götür."⁶

9699. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Sakın! Sakın! Hüzün ve probleminizi telafi etmeyecek ve düşüncesiyle sorununuzu çözmeyen kimse nezdinde dertleşmekten sakının."⁷

9700. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Cahil olarak yaşayan ve sapık olarak ölen

¹ Tuhef'ul Ukul, 364

² Yusuf suresi, 86. ayet

³ Bihar, 72/325/1

⁴ Nehc'ul Belağa, 472. hikmet

⁵ Bihar, 72/326/5

⁶ Gurur'ul Hikem, 2473

⁷ Nehc'ul Belağa, 105. hutbe

topluluğu Allah’a şikayette
bulunurum.”¹

9701. *İmam Ali (a.s) savaş
meydanında düşmanla
karşılaşınca şöyle buyurmuştur:*
“Allah’ım, Pey-
gamberimizin olmayışını,

düşmanımızın çokluğunu,
arzularımızın perişan
oluşunu sana havale şikayet
ediyoruz.”²

¹ a. g. e 17. hutbe

² a. g. e 15. mektup

278. Konu

eş-Şehadet Şahitlik- Tanıklık (1) (Yargıda)

- *Bihar, 104/ 301; Ebrab'uş Şehadat*
- *Kenẓ'ul Ummal, 7/ 12-29; Kitab'uş Şehadat*
- *Vesail'uş Şia, 18/ 225, Kitab'uş Şehadat*

2094. Bölüm Adil Şahitlik

Kur'an:

“Ey iman edenler! Kendiniz, ana babanız ve yakınlarınız aleyhlerine de olsa, Allah için şahit olarak adaleti gözetin; ister zengin, ister fakir olsun, Allah onlara daha yakındır. Adaletinizde heveslere uymayın. Eğer eğriltirseniz veya yüz çevirirseniz bilin ki, Allah işlediklerinizden şüphesiz haberdardır.”¹

“Ey iman edenler! Allah için adaleti ayakta tutup gözetin şahitler olun. Bir topluluğa olan öfkeniz sizi adaletsizliğe sürüklemesin; adil olun; bu, takvaya daha yakındır. Allah'tan sakının, doğrusu Allah işlediklerinizden haberdardır.”²

9702. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet şahitliğin ruhudur.”³

9703. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ben adilim ve ben sadece adalet üzere tanıklıkta bulunurum.”⁴

9704. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ben zulüm üzere tanıklıkta bulunmam.”⁵

2095. Bölüm Tanıklık Etmeye Teşvik

Kur'an:

“Onlar şahitliklerini dosdoğru yapanlardır.”⁶

“Allah için şahadet için kalkın.”⁷

9705. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir Müslümanın hakkını ihya etmek için hak üzere tanıklık ederse kıyamet günü yüzünün nuru göz alabildiğince uzadığı bir halde getirilir ve yaratıklar onu ismi ve soyu ile tanırırlar.”⁸

2096. Bölüm Tanıklık Etmekten Sakındırmak

Kur'an:

“Şahitler çağırıldıklarında çekinmesinler.”⁹

¹ Nisa suresi, 135. ayet

² Maide suresi, 8. ayet

³ Gurer'ul Hikem, 356

⁴ Kenz'ul Ummal, 17735

⁵ a. g. e 17734

⁶ Mearic suresi, 33. ayet

⁷ Talak suresi, 2. ayet

⁸ Bihar, 104/311/9

⁹ Bakara suresi, 282. ayet

9706. *İmam Kazım (a.s)*
Allah-u Teala'nın "Ve
tanıklar (tanıklığa)
çağırıldığı zaman..." ayeti
hakkında şöyle buyurmuştur:
"Birisinin seni bir borç veya
hakka tanıklıkta bulunmaya
çağırıldığında hiç kimsenin
bundan sakınması doğru
değildir."¹

9707. *İmam Sadık (a.s),*
hakeza bu ayetin tefsirinde şöyle
buyurmuştur: "Birisinin
tanıklık etmeye davet
edildiğinde, "Ben sizin için
tanıklıkta bulunmam"
demesi doğru değildir."²

9708. *İmam Ali (a.s) hakeza*
bu ayetin tefsirinde şöyle
buyurmuştur: "Yani birisi bir
iş için tanıklığı kabul
etmişse tanıklık etmeye
çağırıldığında bundan
çekinmemesi gerekir; aksine
tanıklıkta bulunmalıdır. Bu
tanıklığında ihlas ve sadakat
içinde olmalıdır. Hiçbir
kınayanın kınamasından
korkmamalıdır, iyiliği
emretmelidir ve kötülükten
sakındırmalıdır."³

9709. *Resulullah (s.a.a) şöyle*
buyurmuştur: "En iyi tanıklık
kendisinden istenilmeden
tanıklıkta bulunmaktır."⁴

9710. *İmam Sadık (a.s) şöyle*
buyurmuştur: "Tanıklıkta

bulunmaya çağırıldığında
icabet et."⁵

bak. Vesail'uş Şia,
18/225, 1. Bölüm

2097. Bölüm Tanıklığı Gizlemek

Kur'an:

"Allah tarafından
kendisinde bulunan bir
tanıklığı gizleyenden
daha zalim kim vardır?"⁶

"Şahitliği gizlemeyin,
onu kim gizlerse
şüphesiz kalbi günah
işlemiş olur. Allah
işlediklerinizi bilir."⁷

9711. *Resulullah (s.a.a) şöyle*
buyurmuştur: "Her kim bir
tanıklığı gizlerse veya
Müslüman bir şahsın
kanının dökülmesine veya
Müslüman birinin malının
yok olmasına sebep olacak
bir tanıklıkta bulunursa
kıyamet günü yüzü kararmış
ve zulmeti gözün
alabildiğince uzamış bir
halde getirilir. Yüzünde
tırmalanma izleri vardır ve
insanlar onu adı ve soyu ile
tanırlar."⁸

9712. *Resulullah (s.a.a) şöyle*
buyurmuştur: "Her kim

¹ Tefsir i Ayyaşi, 1/156/523

² a. g. e 1/156/524

³ Bihar, 104/313/22

⁴ Kenz'ul Ummal, 17731

⁵ et-Tehzip, 6/275/752

⁶ Bakara suresi, 140. ayet

⁷ Bakara suresi, 283. ayet

⁸ Bihar, 104/311/9

tanıklığı gizlerse Allah insanların gözleri önünde etini ona yedirir ve aziz ve celil olan Allah'ın şu sözü de buna işaret etmektedir: **“Şahadeti gizlemeyin.”**¹

9713. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim tanıklığa çağırıldığında onu gizlerse yalan yere tanıklıkta bulunan kimse gibidir.”²

9714. *İmam Sadık (a.s) azz ve celil olan Allah-u Teala'nın “ve şahitler şahitliğe çağırıldığında” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Maksat tanıklıktan öncedir.³ Hakeza, “Allah-u Teala'nın, **“Her kim şahadeti gizlerse kalbi günahkardır”** ayeti hakkında ise şöyle buyurmuştur: Bu tanıklıktan sonradır.”⁴

9715. *İmam Barkı (a.s) Allah-u Teala'nın, “Her kim şahadeti gizlerse kalbi günahkardır” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Yani kalbi kafirdir.”⁵

bak. Vesail'uş Şia, 18/227, 2. Bölüm

2098. Bölüm Şehadetten Dönmek

9716. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim şahadetinden döner ve onu gizlerse Allah yaratıklarının önünde ona kendi etini yedirir ve dilini çiğnediği bir halde cehenneme gider.”⁶

9717. *İmam Bakır (a.s) veya İmam Sadık (a.s) bir tanıklıkta bulunan, bu tanıklığı sebebiyle birinin aleyhine hüküm verilen ve daha sonra tanıklığından dönen kimse hakkında şöyle buyurmuştur:* “Bu kimse tanıklıkta bulunduğu şey hakkında zemanet sahibidir ve cezasını ödemelidir. Ama henüz hüküm verilmemişse şahadetleri kenara bırakılır ve bir ceza ödemez.”⁷

bak. Vesail'uş Şia, 18/238, 11. Bölüm; 240, 12. Bölüm

2099. Bölüm Yalan Yere Tanıklık Etmek

Kur'an:

¹ a. g. e s. 310/5

² Kenz'ul Ummal, 17743

³ Yani eğer birini, “biz falan işi yapmak istiyoruz, sen de gel şahit ol” dediklerinde o şahıs

bundan çekinmemeli ve şahit olmaktan sakınmamalıdır.

⁴ Vesail'uş Şia, 18/225/1

⁵ Nur'us Sakaleyn, 1/301/1207

⁶ Seva'ul A'mal, 333

⁷ el-Kafi, 7/383/1

“Onlar yalan yere şahadet etmezler; faydasız bir şeye rastladıkları zaman yüz çevirip vakarla geçerler.”¹

9718. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim bir Müslüman veya bir zimmi veya her hangi bir insan hakkında yalan yere tanıklıkta bulunursa kıyamet günü dilinden asılır ve münafıklarla birlikte cehennemden en alt katında yer alır.”²

9719. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yalan yere tanıklıkta bulunan bir kimse henüz bir adım atmadan cehennem ona farz olur.”³

9720. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Benim nezdimde şüphesiz en çok nefret edileniniz ve benden ve Allah’tan en çok uzak olanınız şüphesiz yalan yere tanıklıkta bulunanızdır.”⁴

9721. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bir Müslümanın malını almak için aleyhine yalan yere tanıklıkta bulunan kimse için aziz ve celil olan Allah onun cehennemlik olduğuna hükmeder.”⁵

9722. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıymet günü yalan yere tanıklıkta bulunan kimse yiyecek kabını yalayan köpek gibi ateşi yalayan bir halde diriltilir.”⁶

bak. Vesail’uş Şia, 18/236, 9. Bölüm; 584, 11. Bölüm; el-Bihar, 104/309, 2. Bölüm; Kenz’ul Ummal, 7/13, 18, 19; el-Habs, 683. Bölüm; 457. Konu, el-Kızb

2100. Bölüm Tanıklıkları Kabul Edilen Kimseler

9723. İmam Ali (a.s) Şureyh’e şöyle buyurmuştur: “Bil ki tüm Müslümanlar bir günah sebebiyle kendisine had uygulanan ve tövbe etmeyen, yalan yere tanıklık etmekle meşhur olan ve kendisi hakkında kötü zanda bulunulan kimse dışında birbirine karşı adil sayılmaktadır.”⁷

9724. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim gece gündüz beş kez cemaatle namaz kılarsa onun hakkında güzel zanda bulununuz ve şahitliğini kabul ediniz.”⁸

¹ Furkan suresi, 72. ayet

² Bihar, 104/310/3

³ a. g. e h. 6

⁴ Cami’ul Ahadis, 203

⁵ Bihar, 104/310/7

⁶ Tenbih’ul Havatir, 2/7

⁷ el-Fakih, 3/15/3243

⁸ Emali es-Seduk, 278/23

9725. *İmam Sadık (a.s)* kendisine tanıklıkları kabul edilen ve edilmeyen kimseleri soran *Alkame'ye* şöyle buyurmuştur: “Ey Alkame! Her kim İslam dini üzere olursa şahitlikleri kabul edilir.” Alkame, “Günah işleyen kimse tanıklıkta bulunabilir mi?” diye sorunca da “Ey Alkame! Eğer günahkarların tanıklığı kabul edilmeseydi bu taktirde peygamberler ve vasiler dışında hiç kimsenin şahadeti kabul edilmezdi. Zira sadece onlar masumdur. O halde birinin günah işlediğini gözlerinle görmezsen veya iki kişi onun günahkar olduğuna tanıklık etmezse böyle bir kimse adalet ve şerafet sahibidir her ne kadar gerçekte günahkar olsa da şahadeti kabul edilir. Ve her kim onun günahlarının gıybetini ederse aziz ve celil olan Allah'ın velayetinden çıkmış ve şeytanın velayetine girmiştir.”¹

9726. *İmam Rıza (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Her kim Müslüman olarak doğar, iyilik ve temizlik üzere meşhur olursa şahadeti kabul edilir.”²

bak. Vesail'uş Şia, 18/288, 41. Bölüm; el-Adl, 2551- 2553. Bölümler

2101. Bölüm Şahadetleri Kabul Edilmeyen Kimseler

Kur'an:

“İffetli kadınlara zina isnat edip de, sonra dört şahit getiremeyenlere seksen kırbaç vurun; ebediyen onların şahitliğini kabul etmeyin. İşte onlar yoldan çıkmış kimselerdir.”³

9727. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “Şüpheli ve yumuşak kalpli kimselerin şahadeti kabul edilmez.”⁴

9728. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “Alimlerin birbiri aleyhine şahadetleri kabul edilmez. Zira onlar birbirine karşı hasadette bulunurlar.”⁵

9729. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “İslam'da kendisine bir had uygulanan bir kimsenin şahadeti kabul edilmez.”⁶

9730. *Resulullah (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “Hain erkeğin, hain kadının, kardeşine kin besleyenin, İslam'da bidat çıkaran erkeğin ve bidat

¹ Emali es-Seduk, 91/3

² el-Fakih, 3/46/3298

³ Nur suresi, 4. ayet

⁴ Kenz'ul Ummal, 17745

⁵ a. g. e 17746

⁶ a. g. e 17757

çıkaran kadının şahadeti kabul edilmez.”¹

9731. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hain erkeğin, hain kadının, kindar insanın, kardeşine düşmanlık edenin, (köle ve kabile üyeliği gibi) bağlılığı olduğu sanılan kimsenin, akrabanın ve ev hizmetçisinin şahadeti kabul edilmez.”²

9732. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Dilencilik eden kimsenin şahadeti kabul edilemez.”³

9733. *İmam Sadık (a.s) kendisine şahadetleri kabul edilmeyen kimseleri soran Ubeydullah bin Ali el Halebi’ye şöyle buyurmuştur:* “Şüpheli, itham edilen ve düşman kimsenin şahadeti kabul edilmez.” Ubeydullah şöyle diyor: Ben, ohalde fasık ve hain kimsenin şahadeti kabul edilir mi?” diye arz ettim imam da şöyle buyurdu: “Bunlar da şüpheli kimselerden sayılmaktadır.”⁴

9734. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Fasıkın şahadetini sadece kendi aleyhine olduğu takdirde kabul ederim.”⁵

9735. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminlerin Emiri (a.s) söven kimsenin ve ne kötü laf konuşan kimsenin ve ne de dini açıdan rezil rüsva olan kimsenin şahadetini kabul ederdi.”⁶

9736. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ezan ve namaz için para isteyen kimsenin arkasında namaz kılmamak gerekir ve şahadeti makbul değildir.”⁷

9737. *İmam Bakır (a.s) babalarından naklen şöyle buyurmuştur:* “Kindar insanın ve dini açıdan rezil rüsva olan birinin şahadeti kabul edilmez.”⁸

9738. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüpheli insanın, düşmanın, ceza ödeyen kimsenin, işçinin, ortağın, itham edilen kimsenin ve takipçinin (öğrenci, uşak, veya bir bağı olan kimsenin) şahadeti kabul edilmez. Şarap içen, satranç oynayan, tavla ve kumar oynayan kimsenin de şahadetleri kabul dilemez.”⁹

9739. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tavla ve on dört taş oynayan kimsenin ve akdoğan (şahbaz)

¹ a. g. e 17759

² Mean’il Ahbar, 208/3

³ Bihar, 104/317/15

⁴ el-Fakih, 3/40/3281

⁵ el-Kafi, 7/395/5

⁶ a. g. e s. 396/7

⁷ a.g.e, 7/396/11

⁸ el-Fakih, 3/43/3288

⁹ a. g. e h. 3282

sahibinin tanıklığı kabul edilmez.”¹

bak. Vesail’uş Şia, 18/271, 27. Bölüm ve s. 273, 282; 29, 35. Bölümler

2102. Bölüm Zinada Dört Şahit Getirilmesinin Felsefesi

9740. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: “Zinada dört şahit diğer haklarda ise iki şahit tayin dilmıştır. Çünkü evli insanın taşlanması çok ağır bir cezadır ve ölüme neden olmaktadır. Bu yüzden zina meselesinde şahadet iki kat ve çok sıkı tutulmuştur. Zira bu işte zina eden kimsenin öldürülmesi, çocuğunun soyunun yok olması ve mirasın zayi olması söz konusudur.”²

bak. el-Bihar, 79/38, 104/302

2103. Bölüm Şehadette Bulunmanın Adabı

9741. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ey İbn-i

Abbas! Sadece sana gün gibi açık olan konularda şahitlikte bulun.”³

9742. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ama sen ey İbn-i Abbas! Sadece konu sana güneş gibi aydınlık olduğunda şahadette bulun.”⁴

9743. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Olayı elinin içini tanıdığın gibi tanıdığın taktirde şahadette bulun.”⁵

9744. Resulullah (s.a.a) kendisinden şahadet hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: “Güneşi görüyor musun? Konu bu kadar açık olduğu taktirde şahadette bulun. Aksi taktirde şahadette bulunmaktan sakın.”⁶

2104. Bölüm Tanıklığa Tanıklık

9745. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ali (a.s) şer’i hadler hususunda tanıklığa tanıklığı caiz görmüyordu.”⁷

9746. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Had uygulama ve kefalette bulunma hususunda tanıklığa tanıklıkta bulunmak caiz değildir.”⁸

¹ a. g. e h. 3291

² Bihar, 79/38/16

³ Kenz’ul Ummal, 17752

⁴ a. g. e 17748

⁵ el-Kafi, 7/383/3

⁶ Vesail’uş Şia, 18/250/3

⁷ a. g. e s. 299/1

⁸ Tehzib’ul Ahkam, 6/256/671

9747. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Birisi başka birisinin şahadetine tanıklıkta bulunursa şahadeti kabul edilir ve o yarım şahadet sayılır. Eğer iki adil şahit birinin şahitliğine şahitlikte bulunursa bir kişi olarak şahadetleri kabul edilir. (Diğer bir şahide ihtiyaç duyulur.)”¹

bak. Vesail’u’s Şia, 18/297, 300; 44, 46. Bölümler

2105. Bölüm Şahitlere Değer Vermek

9748. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şahitlere değer verin zira Allah-u Teala onlar vasıtasıyla hakları sahibine geri çevirmekte ve zulmü def etmektedir.”²

¹ el-Fakih, 3/69/335

² Kenz’ul Ummal, 17733

279 Konu

eş-Şehadet (2) Şehadet (Allah Yolunda Öldürölmek)

- Bihar, 82/1; *Abkam'uş Şehid*
- Kenz'ul Ummal, 4/397, 593; *Fi Şehadet'ul Hakikiyye*
- Kenz'ul Ummal, 4/315, 598; *fi Şehadet'ul Hukmiye*
- Bihar, 42/190-311, *Ebvab-u Şehadet-u İmam Ali (a.s)*
- Bihar, 44/133, 22. bölüm, *Ebvab-u Şehadet-u İmam Hasan-i Mucteba (a.s)*
- Bihar, 44/217-394 ve c. 45, *Ebvab-u Şehadet-u İmam Hüseyin b. Ali (a.s)*
- Bihar, 46/147, 10. bölüm, *Ebvab-u Şehadet-u İmam Ali b. Hüseyin (a.s)*
- Bihar, 46/212, 1. bölüm, *Ebvab-u Şehadet-u İmam Bakır (a.s)*
- Bihar, 47/1, 1. bölüm, *Ebvab-u Şehadet-u İmam Sadık (a.s)*
- Bihar, 48/206, 9. bölüm, *Ebvab-u Şehadet-u İmam Kazım (a.s)*
- Bihar, 49/283, 19. bölüm, *Ebvab-u Şehadet-u İmam Rıza (a.s)*
- Bihar, 50/1, 1. bölüm, *Ebvab-u Şehadet-u İmam Cevad (a.s)*

- *Bihar, 50/189, 4. bölüm, Ebbab-u Şehadet-u İmam Hadi (a.s)*
- *Bihar, 50/325, 5. bölüm, Ebbab-u Şehadet-u İmam Askeri (a.s)*

2106. Bölüm Şehadetin Fazileti

9749. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her iyiliğin üstünde insanın Allah yolunda öldürülmesine kadar bir iyilik vardır. İnsan Allah yolunda öldürülünce o iyilikten daha üstün bir iyilik yoktur.”¹

9750. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En şerefli ölüm şehadettir.”²

9751. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah nezdinde şu iki damladan daha sevimli hiçbir damla yoktur. . Allah yolunda dökülen kan damlası ve kulun gece yarısı aziz ve celil olan Allah için döktüğü göz yaşı damlası.”³

9752. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Hamd şüphesiz Allah’a mahsustur...öyle bir hamd ki onun vasıtasıyla Allah’ın mutlu dostları zümresine ve düşman kılıçlarının şehit ettiği kimselerin arasına girelim.”⁴

9753. *İmam Ali (a.s) Haşim bin Utbe hakkında yaptığı bir*

duasında şöyle buyurmuştur: “Allahım! Kendi yolunda şehit olmayı ve peygamberinle birlikte bulunmayı ona nasip et.”⁵

9754. *İmam Ali (a.s) Sıffin’de Muaviye ordusuyla karşılaşmaya giderken yaptığı bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Ey yükseltilmiş tavanın Rabbi olan Allah’ım!...Düşmana galip getirirsen azıp zulmetmekten koru, hakka dayandır bizi. Onları bize galip getirirsen, bizi şahadetle rızıklandır ve fitneden koru.”⁶

9755. *İmam Ali (a.s) Malik Eşter’e yazdığı mektubunun sonunda şöyle buyurmuştur:* “Rahmetinin genişliğine, yüce kudretine ve her isteneni vermesine dayanarak, senin ve benim ömrümü saadet ve şahadetle tamamlamasını diliyorum.”⁷

9756. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın iyi kulları göç etmeye azmettiler, dünyanın kalıcı olmayan az bir metasını ahiretin yok olmayan çok sevabına sattılar. Sıffin’de kanları dökülen

¹ el-kafi, 2/374/4

² Bihar, 100/8/4

³ a. g. e s. 10/16

⁴ Sahifet’uz Zeyn’ul Abidin, 23, 1. dua

⁵ Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 3/184

⁶ Nehc’ul Belağa, 171. hutbe

⁷ a. g. e 53. mektup

kardeşlerimiz bugün hayatta olmadıkları için zarar etmediler...yolu kat eden ve hak üzere hareket eden kardeşlerim neredel? Onlar ölümle anlaştılar ve başları facir/kötü insanların yanına gönderildi.”¹

bak. el-İlm, 2839. Bölüm

2107. Bölüm Şehadet ve Ölümün Mukadder Oluşu

Kur'an:

“Bu işte bir şeyimiz (karar ve görüşümüz) olsaydı, burada öldürülmezdik” diyorlar. De ki: “Evlerinizde olsaydınız, haklarında ölüm yazılı olan kimseler, yine de devrilecekleri yere varırlardı.”²

“Ey iman edenler! Yolculuğa çıkan veya savaşa giden kardeşleri hakkında: “Onlar yanımızda olsalardı ölmezler ve öldürülmezlerdi” diyen kafirler gibi olmayın. Allah bunu kalplerine bir hasret olsun diye bıraktı. Dirilten de öldüren de

Allah'tır. Allah işlediklerinizi görür.”³

9757. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kaçan kimse, ömrünü uzatmaz, kendisiyle ölüm günü arasına bir engel koyamaz.”⁴

9758. Ziyad bin Nasr el Harisi, Abdullah bin. Budeyl'e Siffin günü şöyle dedi: “Bugün oldukça zor bir gündür. Bugün sadece güçlü olan cesur, doğru bir niyet sahibi ve kalıcı bir kalp kuvveti bulunan kimseler sabredebilir. . Allah'a yemin olsun ki bugün bizden ve onlardan sadece çok az bir kimsenin kalacağını tahmin ediyorum.” Abdullah bin Budeyl şöyle dedi: “Allah'a yemin olsun ki bende aynı şeyi tahmin ediyorum.” Bu ikisinin sözü Ali'ye (a.s) ulaştı. İmam (a.s) onlara şöyle buyurdu: “Bu sözü göğüslerinizde gizleyin ve aşıkâr etmeyin. Hiç kimse onu sizden duymasın. Şüphesiz Allah bir grup için öldürülmeyi yazmıştır ve bir gruba da doğal ölümü yazmıştır. Herkesin ölümü Allah'ın mukadder kıldığı üzere çatar. O halde Allah yolunda cihad edenlere ve itaatinde öldürülenlere ne mutlu!”⁵

¹ Şerh-u Nehc'il Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 10/99

² Al-i İmran, 154. ayet

³ Al-i İmran, 156. ayet

⁴ Nehc'ul Belağa, 124. hutbe

⁵ Şerh-u Nehc'il Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 3/183, Nehc'us Saade, 2/107

bak. 443. Konu, el-Kaz'a
(1)

2108. Bölüm Şahadet Aşığı Olmak

9759. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz ben Allah yolunda savaşmayı sonra öldürülmeyi, yeniden savaşmayı sonra yine öldürülmeyi ve yeniden savaşmayı ve öldürülmeyi seviyorum.”¹

9760. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Canım elinde olana andolsun ki Allah yolunda öldürülmeyi, sonra dirilmeyi sonra yine öldürülmeyi ve sonra yeniden dirilmeyi ve sonra yeniden öldürülmeyi seviyorum.”²

2109. Bölüm Şehadete Teşvik

9761. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ya Resulullah! Uhud günü Müslümanlardan bir grup şehid olmuş, bense şahadete erişememiştım ve bu bana pek ağır gelmişti de “Müjdelerim seni, şahadet

arkandadır” dememiş miydin?” diye sordum.”Evet dediğin gibidir! O zaman nasıl sabredeceksin?” deyince de, ben: “Ey Allah’ın Resulü! Bu sabır yeri değil; müjde ve şükür yeridir” dedim.”³

9762. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Konuşacak olursam hükümet hırsına kapıldığımı söylüyorlar. Susacak olursam ölümden korktuğumu iddia ediyorlar. Heyhat! Başımdan geçen bunca sayısız zor ve ağır olaydan sonra mı ölümden korkacağım. Allah’a andolsun ki Ebi Talib’in oğlunun (Ali’nin) ölümle ünsiyet ve dostluğu çocuğun anne memesine olan ünsiyet ve dostluğundan daha çoktur.”⁴

9763. *İmam Ali (a.s) ashabını cihat hususunda gevşek davranmaları sebebiyle kınayarak şöyle buyurmuştur:* “Benim için karşılaşacağım en sevimli şey ölümdür.”⁵

9764. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a andolsun ki ben hak

¹ Sahih-i Muslim, 1876

² Kenz’ul Ummal, 10564

³ Nehc’ul Belağa, 156. hutbe

⁴ Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 1/213

⁵ Nehc’ul Belağa, 180. hutbe

üzereyim ve şüphesiz şehadeti seviyorum.”¹

9765. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin olsun ki düşmanla karşılaşma anında şehadet ümidim olmasaydı ve kendimi onun için hazırlamasaydım birgün bile bunların yanında kalmayı istemezdim.”²

9766. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a And olsun ki eğer savaş meydanında düşmanla savaşırken şehit olma ümidi olmasaydı –elbette eğer böyle taktir edilmişse- Allah’a andolsun ki merkebime biner ve kuzey ve güney rüzgarları estikçe sizleri asla talep etmezdim.”³

9767. *İmam Ali (a.s) İbn-i Mülcem tarafından darbe aldıktan sonra şöyle buyurmuştur:* “Kabenin rabbine and olsun ki kurtuldum!”⁴

9768. *İmam Ali (a.s) İbn-i Mülcem tarafından darbe aldıktan sonra şöyle buyurmuştur* “Vallahi ölüm konusunda ne nefret ettiğim bir şeyle karşılaştım ve ne de tanımadığım bir şeyi gördüm. Şimdi ben,

geceleyin su arayan kimsenin suya kavuştuğu, isteyeninin muradına erdiği gibiyim.”⁵

9769. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suya ulaşan susuz kimse gibi Allah’a doğru gidecek olan kimdir? Cennet, mızrakların ucunun altındadır. Bugün (herkesin) sözlerinin (doğruluğu veya yalan oluşu) denenir ve belli olur. Allah’a andolsun ki düşmanlarla karşı karşıya gelmeye olan iştiağım onların ev ve yuvalarına olan iştiağımdan daha fazladır.”⁶

2110. Bölüm Şahadetin Yüceliği

9770. *İmam Ali (a.s) savaşa teşvik hususunda şöyle buyurmuştur:* “Ey insanlar! Duran kimse ölümün pençesinden kurtulmaz, ölümden kaçan kimse onu aciz bırakamaz. Şüphesiz ölümden ne kaçış mümkündür ve ne de kaçış yeri vardır. Öldürülmeyen kimse ölür. Şüphesiz ölümlerin en yücresi (Allah yolunda) öldürülmektir. Ali’nin canını elinde

¹ Şerh-u Nehc’ il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 6/100

² a. g. e s 93

³ a. g. e 7/285

⁴ Bihar, 42/239/45

⁵ Şerh-u Nehc’ il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 15/143

⁶ a. g. e 8/5

bulundurana andolsun ki bin kılıç darbesi bir defa yatakda ölmekten daha kolaydır.”¹

9771. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz ölümlerin en yücesi (Allah yolunda) öldürülmeştir. İbn-i Ebi Talib’in canı elinde olan Allah’a andolsun ki benim için bin kılıç darbesi, -Allah’a itaat üzere olmayan- yatakda ölmekten daha kolaydır.”²

9772. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizler eğer öldürülmeseniz de öleceksiniz. Ali’nin canı elinde olana andolsun ki başa inen bin kılıç darbesi yatakta ölmekten daha kolaydır.”³

9773. *İmam Rıza (a.s) kendisine Müminlerin Emiri’nin (a.s), “Kılıç darbesi yemek, yatakta ölmekten daha kolaydır” sözü hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Kılıç darbesi yemekten maksat Allah yolunda olan kılıç darbesidir.”⁴

2111. Bölüm Şahadet ve Günahlardan Temizlenmek

9774. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şahadet borç dışında her şeyi telafi eder.”⁵

9775. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şehidin kanının ilk damlası yere damlayınca borç dışında bütün günahları bağışlanır.”⁶

9776. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Borç dışında şehidin bütün günahları af olur.”⁷

9777. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Borç dışında Allah yolunda öldürülmek bütün günahları temizlenir. Zira borç, ödemek dışında temizlenemez. Dolayısıyla ya borcunu ödemeli ya da alacaklı borcundan vazgeçmelidir.”⁸

9778. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah yolunda öldürülürse Allah ona günahlarından hiç birini tanıtmaz.”⁹

Vesail’uş Şia, 13/83, 4. Bölüm; ez-Zenb, 1383. Bölüm

¹ a. g. e 1/306

² a. g. e 7/300

³ İrşad, Mufid, 1/238

⁴ Mişkat’ul Envar, 304

⁵ Kenz’ul Ummal, 11098

⁶ a. g. e 11109

⁷ a. g. e 11110

⁸ Nur’us Sakaleyn, 1/517/402

⁹ Vesail’uş Şia, 11/9/19

2112. Bölüm Şehidin Diri Oluşu

Kur'an:

“Allah yolunda öldürülenleri ölümler saymayın, bilakis Rableri katında diridirler, rızıklanırlar.”¹

“Allah yolunda öldürülenlere “ölüler” demeyin, zira onlar diridirler, fakat siz farkında değilsiniz.”²

*bak. el-Mevt, 3741, 3742.
Bölümler*

2113. Bölüm Şehidin Mezarda Müşkülata Duçar Olmayışı

9779. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim düşmanla karşılaşır ve öldürülürünceye veya galip gelinceye kadar sabrederse kabirde müşkülata müptela olmaz.”³

9780. *Resulullah (s.a.a) şehidin kabirde hiç bir müşkülata müptela olmayışı hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Şehidin başının gzerindeki kılıçların parıltısı onun zorluğa müptela oluşuna yeter.”⁴

2114. Bölüm Şehidin Arzusu

9781. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hiç kimse öldükten sonra Allah nezdinde hayırdan nasiplenmez, kendisine bütün dünya verilse dahi dünyaya dönmekten mutlu olmaz. Sadece şehit şehadetin faziletini bildiği için yeniden dönmeyi ve dünyada öldürülmeyi arzu eder.”⁵

9782. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennete giren hiç kimse yeryüzünde olan her şeyden nasıplense de dünyaya dönmeyi sevmez sadece şehit şahadetin yüceliğini müşahade ettiği için yeniden dönmeyi ve on defa öldürülmeyi arzu eder.”⁶

9783. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hiç kimse dünya ve içindekilere sahip olsa da öldüğü, ve Allah nezdinde bir hayırdan nasiplendiği halde dünyaya dönmeyi sevmez. Sadece şehit şahadetin faziletini müşahade ettiği için dünyaya dönmeyi ve

¹ Al-i İmran suresi, 169. ayet

² Bakara suresi, 154. ayet

³ Kenz’ul Ummal, 10662

⁴ a. g. e 11138, 11741

⁵ Sahih-i Muslim, 1877

⁶ a. g. e

yeniden öldürülmeyi arzu eder.”¹

9784. Resulullah (s.a.a)
Cabir b. Abdullah Ensari’ye şöyle buyurmuştur: “Allah hiç kimseyle hicapsız (perdesiz) konuşmamıştır. Ama senin babanla yüz yüze konuşmuş ve ona şöyle buyurmuştur: “Benden dile ki sana bağışta bulunayım.” Baban şöyle dedi: “Senden beni dünyaya yeniden döndürmeni ve yeniden cihad edip öldürülmeyi itiyorum.”²

2115. Bölüm Ölüm Zilletten Daha Hayırlıdır

9785. İmam Hüseyin (a.s)
Kerbela yolunda şöyle buyurmuştur: “Ben ölümü saadet zalimlerle birlikte yaşamayı ise işkence olarak görüyorum.”³

9786. İmam Ali (a.s)
ashabını kınayarak şöyle buyurmuştur: “Yardım etmek ve kendi hakkınız yolunda cihat etmek için ne bekliyorsunuz? Ölüm sizler için bu dünyada haksız karşısında hor ve zillet içinde olmanızdan daha iyidir.”⁴

bak. 170. Konu, ez-Zillet

2116. Bölüm Şahadeti Talep Etmenin Sevabı

9787. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim gerçekten şahadeti arzularsa ona her ne kadar şahadete erişmese de (sevabı) verilir.”⁵

9788. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim Allah’tan şahadeti arzularsa her ne kadar yatağında ölse de Allah onu şehitlerin makamına ulaştırır.”⁶

bak. Kenz’ul Ummal, 4/421

2117. Bölüm Şahadette Niyetin Rolü

9789. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Nice kimse savaş aletleri ile öldürüldüğü halde ne şehittir ve ne de övülmüş bir kimsedir. Nice kimseler de vardır ki kendi yatağında doğal halde ölse Allah nezdinde sıdıklardan

¹ Kenz’ul Ummal, 10542

² Mustedrek’ul Vesail, 11/12/12290

³ Tuhef’ul Ukul, 245

⁴ Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 6/90

⁵ Sahih-i Muslim, 1908

⁶ a. g. e 1909

(doğrular) ve şehitlersen sayılır.”¹

bak. 2121. Bölüm

2118. Bölüm İslam’ın İlk Şehidi

9790. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendi halkına ilk defa yemek veren, ceddim Haşim’dir. Mute savaşında atını ilk defa öldüren iki kanat sahibi (zulcenaheyn) Cafer bin. Ebi Talib’tir. Allah Tebarek ve Teala yolunda atını ilk kez mücehhez kılan Mikdat bin. Esved-i Kindi’dir. Allah Tebarek ve Teala yolunda ilk ok atan kimse Sa’d bin Ebi Vakkas’tır. İslam’ın ilk şehidi ise Mihce’dir.”²

bak. el-Cihad (1), 573. Bölüm

2119. Bölüm Şehadet Hükmünde Olan (1)

9791. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kimin malı haksız yere alınmak istenir de o da onu savunmak için savaşır ve öldürülürse şehittir.”³

9792. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim ailesini savunma yolunda zulümle öldürülürse şehittir. Her kim kendi malını savunma yolunda mazlumca öldürülürse şehittir. Her kim komşusunu savunma yolunda zulümle öldürülürse şehittir. Her kim aziz ve celil olan Allah yolunda öldürülürse şehittir.”⁴

9793. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim canını savunma yolunda savaşır ve öldürülürse şehittir.”⁵

9794. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kendisinden bir zulmü def etme yolunda öldürülürse şehittir.”⁶

9795. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kendi malını savunma yolunda öldürülürse şehittir.”⁷

9796. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Elde edinceye veya öldürülünceye kadar mal ve mülkünü savunma yolunda savaş. Bu taktirde

¹ Kenz’ul Ummal, 11200

² Mustedrek’ul Vesail, 8/302/9501

³ Kenz’ul Ummal, 11202

⁴ a. g. e 11237

⁵ a. g. e 11236

⁶ a. g. e 11205

⁷ a. g. e 11197

ahiret şehitlerinden olursun.”¹

9797. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Hakkını savunma yolunda ölmek ne güzel ölümdür.”²

bak. Vesail’u’s Şia, 11/91, 46. Bölüm

2120. Bölüm Şehadet Hükmünde Olan (2)

9798. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim aşık olur ama aşkını gizler, iffetli olur ve bu sebeple ölürse şehittir.”³

9799. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah yolunda şehid olan mücahidin ecri, gücü yettiği halde iffetten ayrılmayan kimseden daha büyük değildir.”⁴

9800. Resulullah (s.a.a) ashabyıyla birlikte Abdullah b. Revaha’yı ziyaret ederken şöyle buyurmuştur: “Ümmetimin şehidi kimdir?” Ashab şöyle arzetti: “Allah yolunda savaşarak öldürülünceye kadar düşmana sırtını çevirmeyen kimsedir.” Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: “O halde ümmetimin şehitleri çok

azdır! Şehit sizin dediğiniz kimsedir ve veba hastalığı ve kulunç ağrısı sebebiyle ölen, enkaz altında kalan, suda boğulan ve toplu olarak ölen kadın da şehittir.” Ashab, “Ey Allah’ın Resulü! Toplu ölmek ne demektir?” diye sorunca Peygamber şöyle buyurdu: “Çocuğu karında kalarak ölmektir.”⁵

9801. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şehitler beş kişidir: Veba hastalığından veya karın ağrısından veya kulunç ağrısından ölen, enkaz altında kalan ve aziz ve celil olan Allah yolunda savaşarak şehit olandır.”⁶

9802. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Veba hastalığı sebebiyle ölen her Müslüman şehittir.”⁷

2121. Bölüm Şehadet Hükmünde Olan (3)

9803. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Mümin öldüğü her halde ve canının alındığı her an şehittir.”⁸

9804. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim Al-i

¹ a. g. e 11174

² a. g. e 11209

³ a. g. e 11203

⁴ Nehc’ul Belağa, 474. hikmet

⁵ Bihar, 81/245/30

⁶ Sahih-i Muslim, 1914

⁷ a. g. e 1916

⁸ Bihar, 68/140/82

Muhammed'in sevgisi üzere ölürse şehittir."¹

9805. *İmam Hüseyin (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Şiilerimizin hepsi sıddık (doğru) ve şehittir." Zeyd bin Erkam şöyle diyor: "Onlar yatağında öldüğü halde böyle bir şey nasıl mümkündür?" diye arz ettim. İmam (a.s) şöyle buyurdu: "Sen Allah'ın kitabını okumadın mı ki **"Allah'a ve meleklerine iman edenler şüphesiz Rableri nezdinde doğrular ve şehitlerin ta kendileridir"** diye buyuruyor. Daha sonra şöyle buyurdu: "Eğer şahadet sadece kılıçla öldürülen kimseye özgü bir şey olsaydı bu taktirde Allah'ın şehitleri çok az olurdu."²

9806. *Minhal'ul Kessab şöyle diyor:* "İmam Sadık'a (a.s) şöyle arz ettim: *Dua et de Allah bana şehadeti nasip etsin.*" İmam (a.s) şöyle buyurdu: "Şüphesiz ki mümin şehittir." Daha sonra şu ayeti okudu: **"Allah'a ve meleklerine iman edenler şüphesiz Rableri nezdinde doğrular ve şehitlerin ta kendileridir."**³

9807. *İmam Sadık (a.s) Ebu Basir'e şöyle buyurmuştur:* "Ey Eba Muhammed! Her kim bu işe (imamet ve velayete) inanarak ölürse şehittir. Ben, (Eba Basir) şöyle arz ettim: "Fedan olayım, hatta yatakta ölse de mi?" İmam şöyle buyurdu: "Hatta yatağında ölse bile şehittir, o diridir ve rızıklanır."⁴

9808. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Çünkü sizden Rabbinin, O'nun elçisinin ve Ehl-i Beyt'inin hakkını tanıyarak yatağında ölen kimse de şehittir ve ecri Allah'a aittir. Salih işlere niyetinden dolayı da sevaba ermesi de muhakkaktır. Bu niyeti, (Allah yolunda) kılıcını çekmesinin yerini tutar."⁵

9809. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Sizden her kim bu işe (imamet ve velayete) inanarak ölürse şehittir ve Allah yolunda öldürülen kimse gibidir."⁶

9810. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Her kim Kaim'imizin gaybeti döneminde bizim sevgimiz ve dostluğumuz üzere ölürse Allah ona Bedir ve Uhud şehitleri gibi bin şehidin sevabını verir."⁷

¹ a. g. e s. 137/76

² a. g. e 82/173/6

³ Nur'us Sakaleyn, 5/244/74

⁴ Bihar, 68/142/86

⁵ Nehc'ul Belağa, 190. hutbe

⁶ Fezail'uş Şia, 73/37

⁷ Bihar, 82/173/6

2122. Bölüm Şehitlerin En Üstünü

9811. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şehitlerin en üstünü ilk saflarda savaşan ve düşmandan öldürülünceye kadar yüz çevirmeyen kimsedir. Bunlar cennetin en üst yerlerinde otururlar. Rableri onların yüzüne güler. Rabbinin kuluna güldüğü yerden kulun sorgusu olmaz.”¹

9812. *İmam Ali (a.s) Muaviye’ye yazdığı bir mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Görmüyor musun -elbette sana bildirmek için değil, Allah’ın bizlere verdiği nimetlerini dile getirmek için diyorum- Muhacir ve Ensar’dan bir kısmı Allah yolunda şehit oldular ve her birinin bir fazileti vardır. Amma bizim şehidimiz (Hamza), şehid olduğu zaman kendisine "seyyid-üş-şüheda" denildi ve Resulullah onun namazını kılarken yetmiş tekbir aldı.”²

9813. *İmam Bakır (a.s) Arşın sütununa şöyle yazıldığını buyurmuştur:* “Hamza Allah

ve Resulünün (s.a.a) aslanı ve şehitlerin efendisidir.”³

2123. Bölüm Allah Yolunda Yaralanmanın Sevabı

9814. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah yolunda yaralanırsa kıyamet gününe kadar misk gibi kokar, rengi za’feran rengini andırır ve üzerinde şehitlerin nişanesi vardır. Her kim ihlas üzere Allah’tan şahadet dilerse Allah ona yatağında ölse dahi şehidin sevabını verir.”⁴

2124. Bölüm Ehl-i Beyt (a.s) Şehitleri

9815. *İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sevgili ceddım (Atam) Resulullah (s.a.a) bana şöyle buyurmuştur: “İmamet işini Ehl-i Beyt’imden on iki imam ve seçkinler üstlenecektir. Biz hepimiz ya öldürülür ya da zehirleniriz.”⁵

9816. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Biz hepimiz öldürülürüz.”⁶

¹ Kenz’ul Ummal, 11120

² Nehc’ul Belağa, 28. mektup

³ Bihar, 22/280/35

⁴ Kenz’ul Ummal, 11144

⁵ Bihar, 27/217/18

⁶ Uyun-u Ahbar’ir Rıza, 2/203/5

9817. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Allah’a
andolsun ki biz hepimiz
öldürölür ve şehit oluruz.”¹

*bak. el-Bihar, 27/207, 9.
Bölüm*

¹ Bihar, 27/209/7

280. Konu

eş-Şuhret Şöhret-Şan

- *Bihar, 71/370, 91. bölüm; eş-Zikr'ul Cemil*
- *Bihar, 70/108, 49. bölüm; el-Uzlet an Şirar'il Halk*

bak.

- *152. konu, el-Humul, 172. konu, er-Riyaset; 350. konu, el-İzzet; 351. konu, el-Uzlet*
- *el-Cab, 648. bölüm; el-Hayat, 980. bölüm; el-İzzet, 2713. bölüm*

2125. Bölüm Övülmüş Şöhret

Kur'an:

“Senin şanını yükseltmedik mi?”¹

“İman edip salih amel işleyenleri Rahman (gönüllerde) sevgi kılacaktır.”²

“Sonrakilerin beni güzel şekilde anmalarını sağla.”³

bak. Meryem, 50, Ta- Ha, 39, Ankebut, 27; Saffat, 78

9818. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Mümkün olduğu kadar kendisinizi dünyanın hüznlerinden ve gamlarından uzak tutun. Zira her kim kalbi ile Allah-u Teala'ya yönelirse Allah, kullarının kalbini sevgi ve rahmetle ona itaatkar kılar ve Allah her türlü hayrı ona doğru yöneltir.”⁴

9819. İmam Ali (a.s) oğlu Hasan'a vasiyetinde şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz iyileri Allah'ın kullarının dilinde cari kıldığı şeyle tanımak mümkündür. O halde senin görüşünde en sevimli ve en iyi azık salih amel azığı olmalıdır.”⁵

9820. İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) bir duasında şöyle buyurmuştur: “Allahım! Kullarının kalbine benim sevgimi at... düşmanlarının kalbine benim korkumu at... Beni sev ve başkalarının nezdinde de beni sevimli kıl. Sevdiğin iş ve amelleri nezdimde sevimli kıl ki büyük bir lezzetle onları yapmaya başlayayım ve büyük bir sevinçle sona erdireyim.”⁶

9821. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah'tan istenilen en iyi şey üç şeydir: “Allahım! Beni dinde fakih kıl, Müslümanlar nezdinde sevimli kıl ve gelecek nesiller arasında iyi bir isimle ve iyi bir ün ile meşhur kıl” diye dua etmendir.”⁷

9822. Resulullah (s.a.a) kendisine, “Birisi kendisi için iyi bir şey yapıyor ve insanlar onu övüyor” diye soran Ebu Zer'e şöyle buyurmuştur: “Bu müminlere dünyada ulaşan müjdedir.”⁸

9823. Resulullah (s.a.a) kendisine, iyi bir şey yaptığında insanların kendisini övdüğü kimse sorulunca şöyle buyurmuştur: “Bu mümine

¹ İnşirah suresi, 4. ayet

² Meryem suresi, 96. ayet

³ Şuara suresi, 84. ayet

⁴ Bihar, 77/166/3

⁵ Bihar, 71/372/6

⁶ a. g. e 95/298/17

⁷ Emali et-Tusi, 303/603

⁸ Kenz'ul Ummal, 8433

dünyada ulaşan bir müjdedir.”¹

9824. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah ümmetinden birini severse kendisini sevsinler diye sevgisini seçkin insanların kalbine meleklerin ve arşın sahiplerinin ruhlarına atar. Gerçek dost budur.”²

9825. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala bir kulunu severse bir münadi gökten şöyle nida eder. “Ey insanlar! Alla-u Teala falan kimseyi seviyor o halde siz de onu sevin.” Böylece kalpler onu kendisine yerleştirir ve o insanlar nezdinde karşılaştığı herkes tarafından sevilen ve gıpta edilen biri haline gelir.”³

9826. *Mufazçal şöyle diyor: İmam Sadık’a (a.s) şöyle arz ettim: “Bizim tarafta şöyle diyorlar: “Allah Tebarek ve Teala bir kulu sevince bir münadi gökten şöyle nida eder: “Allah falan kimseyi seviyor siz de onu sevin” böylece onun sergisi kulların kalbine düşer. Allah bir kulu sevmeyince gökten bir münadi şöyle nida eder: “Allah falan kimseyi sevmiyor ve siz de onu sevmeyin.” Ve böylece Allah onun nefretini kullarının kalbine atar.”*

Mufazçal şöyle diyor: İmam duvara dayanmıştı, doğruldu üç defa (toz ve topraktan ellerini silkeledi ve o halde şöyle buyurdu: “Hayır bu onların dediği gibi değildir. Aziz ve celil olan Allah bir kulu sevdiği halde yeryüzündeki insanları kendisini kötölesinler, onları böylece günaha salsın ve ona da sevap versin diye tahrik eder. Allah bir kulu sevmese onu da övsünler ve bu işle hem insanlar ve hem de o günahkar olsun diye insanlar nezdinde sevimli kılar. Daha sonra şöyle buyurdu: “Allah nezdinde Yahya bin Zekeriya’dan daha sevimli kimdi? İnsanlar onun aleyhine ayaklandılar ve sonunda onu öldürdüler. Aziz ve celil olan Allah nezdinde Ali’den (a.s) daha sevimli kimdi? Ama insanlardan neler çektiğini sadece o biliyor! Allah Tebarek ve Teala nezdinde Hüseyin bin Ali’den (a.s) daha sevimli kim vardır? İnsanları aleyhine tahrik etti ve sonunda onu da öldürdüler.”⁴

Ben şöyle diyorum:

Bu hadislerin arasını bulmak ve ortak bir anlam çıkarmak için dikkat etmek gerekir.

¹ Sahih-i Muslim, 2642

² Bihar, 70/24/23

³ a. g. e 71/372/5

⁴ a. g. e s. 371/2

bak. Es-Sıdk, 2195. Bölüm

2126. Bölüm

Kınanmış Şöhret

Kur'an:

“İşte bu ahiret yurdu!

**Biz onu yeryüzünde
böbürlenmeyi ve
bozgunculuğu istemeyen
kimselere veririz. En
güzel akıbet Allah'a karşı
gelmekten
sakınanlarındır.”¹**

**9827. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:** “Allah'ın
koruduğu hariç insana din
ve dünyasında halkın
parmakla gösterdiği birisi
olması kötülük olarak
yeter.”²

**9828. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:** “Allah-u
Teala'nın koruduğu kimse
dışında insanın din ve dünya
işlerinde meşhur olması ve
insanların kendisini
parmakla göstermesi
kötülük olarak yeter.”³

**9829. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:** “İnsana
parmakla gösterilmesi
günah olarak yeter.” Ashab
şöyle arz etti: “Ey Allah'ın
Resulü! Eğer güzel bir
isimle ünlü olsa da mı?”

Peygamber şöyle buyurdu:
“Allah'ın kendisine acıdığı
kimse dışında iyi bir isimle
ünlü olsa bile kendisi için
kötüdür. Eğer kötü bir
isimle ünlü olursa bu daha
kötüdür.”⁴

**9830. İmam Ali (a.s)
müminin sıfatı hakkında şöyle
buyurmuştur:** “Mümin
büyüklüğü hoş görmez ve
şöhreti sevmez.”⁵

**9831. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:** “Her kim
dünya ve ahirette yücelmeyi
severse dünyada yücelmeye
düşman olmalıdır.”⁶

**9832. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:** “Kul dünyada
bir basamak çıkmak ister ve
bir basamak yükselirse
Allah ahirette o basamaktan
daha yüksek bir basamak
aşağı indirir.”⁷

**9833. İmam Sadık (a.s)
müminin sıfatı hakkında şöyle
buyurmuştur:** “Mümin dünya
izzetini istemez ve zilleti
hususunda da
tahammülsüzlük
göstermez. İnsanlar
kendisine isabet eden
dünyanın hüznünü taşır.
Mümin ise (ahiret) hüznüyle
meşgul olur.”⁸

¹ Kasas suresi, 83. ayet

² Şerh-u Nehc'il Belağa-i İbn-i
Ebi'l-Hadid, 2/181

³ Kenz'ul Ummal, 5936

⁴ a. g. e 5949

⁵ Bihar, 78/73/41

⁶ Gurer'ul Hikem, 8868

⁷ Kenz'ul Ummal, 6144

⁸ Bihar, 67/271/3

*bak. el-Ahiret, 33. Bölüm;
el-Havf, 1138. Bölüm*

2127. Bölüm İbadet ve Elbise Şöhretini Kınamak

9834. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsana parmakla gösterilmesine sebep olacak bir elbise giymesi veya parmakla gösterilecek bir bineğe binmesi horluk olarak yeter.”¹

9835. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “: Allah iki şöhreti sevmez: Elbise şöhretini ve namaz şöhretini.”²

9836. *İmam Sadık (a.s) Hüseyin’in (a.s) kabrini ziyaret hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Yılda bir defa (ziyaret etmek gerekir). Şüphesiz ben şöhreti sevmiyorum.”³

9837. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İbadetle meşhur olmak kötümserlik sebebidir.”⁴

9838. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim ibadetle kendini meşhur kılarsa dinine (ve

dindarlığına) karşı töhmet edin. Zira aziz ve celil olan Allah ibadet şöhretinden ve elbise şöhretinden nefret eder.”⁵

9839. *İmam Sadık (a.s) göz alıcı elbiseyle yanına gelen Abbad el-Basri’ye şöyle buyurmuştur:* “Ey Abbad! Bu elbise de nedir?” O şöyle arz etti: “Ey Aba Abdilllah! Bunu bana ayıp mı görüyorsun?” İmam şöyle buyurdu: “Evet Allah Resülü (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim dünyada meşhur kılan (dikkat çeken) bir elbise giyinirse Allah kıyqmet günü ona horluk elbisesini giydirebilir.”⁶

9840. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların kalpleri için arkasından yükselen ayakkabı seslerinden daha zararlı bir şey göremiyorum.”⁷

9841. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Tebarek ve Teala şöhret elbisesinden nefret etmektedir”⁸

9842. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyi ve kötü şöhret ateştedir.”⁹

¹ a. g. e 78/252/105

² Mişkat’ul Envar, 320

³ Bihar, 101/13/8

⁴ a. g. e 72/297/27

⁵ a. g. e 70/252/5

⁶ a. g. e 79/314/15

⁷ Tenbih’ul Havatir, 1/65

⁸ el-kafi, 6/445/1

⁹ a. g. e h. 3

*bak. Vesail'uş Şia, 1/56,
17. Bölüm ve 3/354, 12.
Bölüm*

2128. Bölüm Şöhret Korkusuyla Bazı İşerli Terk Etmemek Gerekir

9843. *İshak bin Ammar Seyrefiyy şöyle diyor:* “Ben Kufe’de iken bir çok kardeşler beni görmeye geldiler. Ben şöhretten nefret ediyordum ve din şöhretini elde etmemek için köleme beni görmeye gelen herkese “O burada değil” demesini emrettim. İshak daha sonra şöyle diyor: “O yıl beş defa hacca gittim ve İmam Sadık ile görüştüm. Bana karşı çok farklı ve ağır davrandığını görünce şöyle arz ettim: “Fedan olayım! Neden bana farklı davranıyorsun.” İmam şöyle buyurdu: “Çünkü senin de müminlere karşı tavrın değişmiş.” Ben şöyle arzettim: “Fedan olayım! Ben şöhretten korkuyorum. Benim sizi ne kadar

sevdiğimi Allah biliyor.” İmam (a.s) şöyle buyurdu: “Ey İshak! Kardeşlerinle görüşmekten sıkılma.”¹

9844. *Faîd şöyle diyor: İmam Kazım’ın(a.s) buşuruna vardım ve şöyle arz ettim.* “Fedan olayım! Bu işe inanan ve inanmayan herkes Hüseyin’in (a.s) ziyaretine gelmektedir. Hatta kadınlar süvari bir halde ziyaret için yola düşmekte ve bir şöhret haleti ortaya çıkmış bulunmaktadır. Ben bu sebeple şöhretten korktuğum için ziyarete gitmekten çekindim.” Ravi şöyle diyor: “İmam bir an durdu bana cevap vermedi ve daha sonra bana bakarak şöyle buyurdu: “ Ey Iraklı! Onlar kendini meşhur kılıyorlarsa sen kendini meşhur kılma (gösteriş yapma) Allah’a yemin olsun ki her kim tanıyarak ve hakkını bilerek Hüseyin’i ziyaret ederse Allah geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar.”²

¹ Bihar, 76/20/6

² a. g. e 101/26/29

281. Konu

eş-Şura Meşveret

- *Bihar*, 75/97, 48. bölüm
- *Kenẓ'ul Ummal*, 3/409, 789
- *Vesail'uş Şia*, 8/424-430, *el-Meşveret*

bak.

- *Es-Sefer*, 1822. bölüm; *el-Kaṣa(2)*, 3375. bölüm

2129. Bölüm Meşverete Teşvik Etmek

Kur'an:

“Rablerinin çağrısına cevap verenler ve namaz kılanlar... Onların işleri aralarında meşveret iledir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan da infak ederler.”¹

“Allah'ın rahmetinden dolayı, sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba ve katı kalpli olsaydın, şüphesiz etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet, onlara mağfiret dile, iş hakkında onlara danış, fakat karar verdin mi Allah'a tevekkül et, doğrusu Allah tevekkül edenleri sever.”²

9845. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir insan meşveret etmekten dolayı helak olmaz.”³

9846. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü (s.a.a) beni Yemen'e gönderdi ve tavsiye olarak şöyle buyurdu: “Allah'tan

hayır talep eden kimse şaşkınlığa düşmemiş ve meşveret eden hiç kimse pişman olmamıştır.”⁴

9847. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret eden kimse eğer işini doğru yaparsa insanlar onu över ve eğer yanlış yaparsa onu mazur görürler.”⁵

9848. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim akıl sahipleriyle meşveret ederse, akılların nuruyla aydınlanır.”⁶

9849. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret etmek sana diğerlerinin doğru düşüncelerini kazandırır.”⁷

9850. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret eden kimse (hatalarda) sürçmekten korunmuş olur.”⁸

9851. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret eden kimse zaferin eşigindedir.”⁹

9852. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret etmek senin için rahatlık ve başkaları içinse sıkıntıdır.”¹⁰

9853. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret etmek hidayetin gözüdür ve herkim kendi görüşüyle

¹ Şura suresi, 38. ayet

² Al-i İmran suresi, 159

³ Mehasin, 2/436/2512

⁴ Emali et-Tusi, 136/220

⁵ ed-Dehret'ul Bahire, 34

⁶ Gurur'ul Hikem, 8634

⁷ a. g. e 1509

⁸ a. g. e 1207

⁹ a. g. e 1217

¹⁰ a. g. e 1857

yetinirse kendini tehlikeye atmış olur.”¹

9854. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Uzak görüşlülük, görüş sahibiyle meşveret etmen ve görüşü esasınca amel etmendir.”²

9855. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Biriyle meşveret eden kimse doğru yola hidayet olur.”³

9856. İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur: “Meşveret eden her topluluk mutlaka doğru yola hidayet olmuştur.”⁴

9857. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Hiçbir dayanak meşveretten daha güvenilir değildir.”⁵

9858. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hiçbir dayanak meşveret gibi değildir.”⁶

9859. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Karar almadan önce meşveret et ve teşebbüste bulunmadan önce iyice düşün.”⁷

9860. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aklın bir yere çatmayınca sorununu halleden akıllı kimsenin düşüncesine uy.”⁸

9861. İmam Rıza (a.s), yanında babası zikredilince şöyle buyurmuştur: “Hiçbir akıl onun aklına denk değildi. Buna rağmen bazen zenci köleleriyle meşveret ediyordu. Kendisine, “Böyle bir kimseyle mi meşveret ediyorsun?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Nice defa Allah Tebarek ve Teala (doğru görüşü) onun dilince cari kılar.”⁹

9862. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Akıllı kimse meşveret etmekten müstağni değildir.”¹⁰

9863. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Akıllı kimsenin, akıl sahibi kimselerin görüşünü de kendi görüşüne katması ve hikmet sahiplerinin bilgisini kendi bilgisine eklemesi bir haktır.”¹¹

9864. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Tevrat’ta dört cümle yer almıştır. Meşveret etmeyen kimse pişman olur ve...”¹²

bak. Eş-Şirke, 1995. Bölüm

¹ Nehc’ul Belağa, 211. hikmet

² Bihar, 75/105/41

³ Nur’us Sakaleyn, 4/584/118

⁴ Tuhef’ul Ukul, 233

⁵ el-mehasin, 2/435/2509

⁶ Nehc’ul Belağa, 54. hikmet

⁷ Gurer’ul Hikem, 5754

⁸ a. g. e 4156

⁹ Mekarim’ul Ahlak, 2/99/2283

¹⁰ Gurer’ul Hikem, 10693

¹¹ a. g. e 4920

¹² Mehasin, 2/436/2510

2130. Bölüm Meşveretin Hikmeti

9865. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret edilen kimsenin görüşü halistir, meşveret eden kimsenin görüşü ise heva ve heveslerle karışıktır.”¹

2131. Bölüm Meşveretten Önce Hayır Dilemek

9866. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir işi yapmak istediğinde rabbınle meşveret etmeden önce hiç kimseyle meşveret etme.” (Ravi) şöyle diyor: Ben şöyle arz ettim: “Rabbimle nasıl meşverette bulunayım?” İmam şöyle buyurdu: “Yüz defa şöyle de: Allah’tan hayır diliyorum. Daha sonra insanlarla meşveret et. Bu taktirde Allah senin hayır ve salahını sevdiği kimsenin dilinde cari kılar.”²
bak. 156. Konu, el-İstihare

2132. Bölüm Meşveret Edilmeye Layık Olmayan Kimseler

9867. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Ali! Korkak insanlarla meşveret etme, zira o sorunları halletmeyi sana daraltır. Aynı şekilde cimriyle de meşveret etme, zira o da seni hedefinden alı koyar. Haris insanla da meşveret etme, zira o sana hırs ve ihtirası güzel gösterir.”³

9868. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşverette görüş veren ilk kimse olma ve ham düşüncelerden sakın. Ölçüp biçmeden konuşmaktan uzak dur, kendi başına buyruk, zayıf düşünceli, karaktersiz ve inatçı kimseyle meşveret etme, Allah’tan kork ve meşverette, meşveret edenin arzu ve istekleri uyarınca görüş belirtmekten sakın. Zira onun rızayetini elde etmeye çalışmak aşağılıktır ve onun hakkında kötü düşünmek ise hıyanettir.”⁴

9869. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıl kemaliyle denenmiş olanları hariç, kadınlarla meşveret etmekten sakın. Zira kadınların görüşü zayıflığa

¹ Gurer’ul Hikem, 3908

² Mekarim’ul Ahlak, 2/98/2279

³ İlel’uş Şerayi’, 559/1

⁴ Dehret’ul Bahire, 31

yönelir ve azmi gevşemeye meyleder.”¹

9870. İmam Ali (a.s) Mısır’a vali tayin ettiğinde Malik Eşter’e yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur: “Cimri kişiyi meşveretine sokma ki seni cömertlikten alıkoyar ve bir şeyler yapmaya çalıştığında da seni fakirlikle korkutur. Korkaklara da danışma; çünkü işlerini zayıflatırlar. Haris olanlara da danışma; onlar da sana zulümle tamahkarlığı güzel gösterir.”²

9871. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ahmakla meşveret etme, yalancı kimseden yardım alma ve kalbi ölü olan kimsenin dostluğuna güvenme. Zira yalancı kimse sana uzağı yakın ve yakını uzak gösterir. Ahmak kimse, kendisini sana yorgun gösterir ve seni istediğin şeye ulaştırmaz. Kalbi ölü olan kimse ise ona itimat ettiğin zamanda seni yalnız bırakır ve tümüyle irtibatta olduğun bir anda seninle ilişkisini keser.”³

9872. Misbah’uş-Şeria’da şöyle yer almıştır: “Düşüncesi her ne kadar akıllılık ve sakınmakla meşhur olsa da,

aklının kabul etmediği kimseyle meşveret etme.”⁴

9873. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Meşveretine cimri kimseyi müdahale ettirme. Cimri kimse seni haktan ve ılımlılıktan alı koyar ve fakirlikle korkutur.”⁵

9874. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sakın düşüncene korkak kimseyi ortak kılma. Korkak kimse işleri yapmak hususunda iradeni zayıflatır ve büyük olmayan şeyi gözüne büyük gösterir.”⁶

9875. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yalancı kimseyle meşveret etme. Çünkü yalancı kimse serap gibidir. Sana uzağı yakın ve yakını uzak gösterir.”⁷

2133. Bölüm Meşveret Edilmeye Layık Kimseler (1)

9876. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sözlerinde Allah’tan korkan kimseyle meşveret et.”⁸

9877. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İşlerinde aziz ve celil olan Allah’tan

¹ Bihar, 103/253/56

² Nehc’ul Belağa, 53. mektup

³ Tuhef’ul Ukul, 316

⁴ Misbah’uş Şeria, 315

⁵ Gurer’ul Hikem, 10348

⁶ a. g. e 10349

⁷ a. g. e 10351

⁸ Emali es-Seduk, 250/8

korkan kimseyle meşveret et.”¹

9878. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İşlerinde Allah’tan korkan kimseyle meşveret et ki doğru yola erişesin.”²

2134. Bölüm Meşveret Edilmeye Layık Kimseler (2)

9879. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Akıllı kimseden doğru yola ulaşmayı talep et ve ona muhalefet etme ki pişman olursun.”³

9880. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hayır dileyen akıl sahibi kimseyle meşveret etmek, hidayet, uğurluluk ve Allah tarafından bir başarıdır. O halde hayır dileyen akıl sahibi kimse sana kılavuzluk ederse, ona muhalefet etme ki yok olursun.”⁴

9881. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim akıl sahipleriyle meşveret ederse doğru yolu bulur.”⁵

9882. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllı kimselerle meşveret et ki

sürçmeden ve pişmanlıktan güvende kala.”⁶

2135. Bölüm Meşveret Edilmeye Layık Kimseler (3)

9883. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Senin için meşveret etmeye en layık kimse, tecrübeli kimselerdir.”⁷

9884. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret için en layık kimse, akıl ve bilgi sahibi, tecrübeli ve uzak görüşlü kimselerdir.”⁸

2136. Bölüm Düşmanlarla Meşveret Etmek

9885. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmanınla meşveret et ki görüşleri sebebiyle düşmanlıklarının ölçüsünü ve hedeflerinin konumunu bilesin.”⁹

9886. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilgili düşmanınla meşveret et. Cahil dostunun görüşünden sakın.”¹⁰

¹ Bihar, 75/98/5

² Gurer’ul Hikem, 5756

³ Emali et-Tusi, 153/252

⁴ Mehasin, 2/438/2519

⁵ el-İrşad, 1/300

⁶ Gurer’ul Hikem, 5755

⁷ a. g. e 3279

⁸ a. g. e 4990

⁹ a. g. e 2462

¹⁰ a. g. e 2471

9887. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Seni ağlatan ama senin hayrını dileyen kimseye uy. Seni güldüren ama sana karşı halis olmayan kimseye değil.”¹

2137. Bölüm Meşveretin Sınırları

9888. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret sadece dört hududuyla tahakkuk eder...ilki meşvereti ettiğin kimsenin akıllı olması, ikincisi özgür ve dindar olması, üçüncüsü dost ve kardeş olmasıdır. Dördüncüsü ise sırrını ona söylemen ve onu bildiğin kadarıyla o sırdan haberdar kılmandır. Ama o da bu sırrı örtmeli ve hiç kimseye dememelidir.”²

2138. Bölüm Meşverete Layık Olan Şey

9889. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ben şöyle arzettim: Ey Allah’ın Resulu! Eğer hakkında (Allah tarafından) hiçbir emir gelmeyen ve hiç bir sünnet bulunmayan

hususlarla karşılaşsam ne yapmamı emredersiniz?” “Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: “Onu fıkıh (dinde derin düşünce) ehli ve müminlerden abid olan kimselerle meşveret et ve o konuda belli bir şahsın görüşü esasınca hükmetme.”³

2139. Bölüm Meşveret Eden Kimseye Doğru Yolu Göstermeye Teşvik

9890. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret eden kimseye doğru yolu göstermek nimetin hakkını eda etmektir.”⁴

9891. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kardeşinize, kılavuzluk eden bir ilimle ve doğru yolu gösteren bir görüşle sadaka verin.”⁵

9892. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret eden kimsenin hakkı, kendisine kılavuzluk etmek için bir görüşün varsa ona kılavuzluk etmen ve eğer bir bilgin yoksa onu bu konuda bilgisi olan birine yönlendirmendir.”⁶

¹ Mehasin, 2/440/2526

² Mekarim’ul Ahlak, 2/98/2280

³ Kenz’ul Ummal, 14456

⁴ Tuhef’ul Ukul, 283

⁵ Bihar, 75/105/40

⁶ el-Hisal, 570/1

9893. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bil ki Ali’yi (a.s) vuran ve öldüren kimse bana bir emanet verse ve benden bir hayır ve meşveret dilese ben onun isteğini kabul ederim ve ona emaneti geri çeviririm.”¹

2140. Bölüm Meşverette Hıyanet Etmekten Sakınmak

9894. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir meşverette Müslümanlara hıyanet ederse ben ondan uzağım.”²

9895. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kardeşiyle meşveret eder ve o halis bir şekilde ona kılavuzluk etmezse Allah ondan düşüncesini alır.”³

9896. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim mümin kardeşi kendisiyle meşveret eder ve kendisi de sadık bir şekilde ona kılavuzluk etmezse Allah ondan aklını alır.”⁴

9897. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Teslim olan ve meşveret eden kimseye hıyanet etmek işlerin en

çirkini, kötülüklerin en büyüğü ve yakıcı ateş azabının sebebidir.”⁵

9898. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Meşveret eden kimseye zulmetmek hem zulümdür ve hem de hıyanettir.”⁶

2141. Bölüm İmamet Konusunda Meşveret Etmek

9899. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ım sana sığınırım, ne şûraydı bu! Benim hakkımda birincisiyle ne zaman şüphe hasıl oldu ki bu tür kimselere denk tutuldum ben!”⁷

9900. *İmam Ali (a.s) Muaviye’ye yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Ebubekr’e, Ömer’e, Osman’a biat edenler, onlara biat ettikleri şekilde bana da biat ettiler. Orada bulunanların (başkasını) seçme hakkı olmadığı gibi, bulunmayanın da reddetme hakkı yoktur. Şûra, ancak Muhacirler’e ve Ensar’a aittir; onlar, toplanıp birisine uyar ve imam olarak

¹ Tuhef’ul Ukul, 374

² Uyun-u Ahbar’ir Rıza, 2/66/296

³ Mehasin, 2/438/2521

⁴ Bihar, 75/104/36

⁵ Gurer’ul Hikem, 5075

⁶ a. g. e 6037

⁷ Nehc’ul Belağa, 3. hutbe

nitelendirirse, bu Allah'ın da hoşnut olduğu bir iştir.”¹

9901. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey insanlar! Bu işte (hükümet işinde) insanların en haklısı; bu işte en güçlü olan ve Allah'ın emirlerini bu konuda en iyi bilendir... Ömrüm hakkı için, imametin bütün insanların bir araya gelip rey vermesiyle gerçekleşmesine imkan yoktur. Ancak onların ehil olanları, orada bulunmayanlar adına görüş bildirebilirler. Sonra şahit olanın dönmesi (bey'atını bozması), orada bulunmayanın da (başka birini seçme hususunda) hakkı olmaz.”²

9902. İmam Ali (a.s) şura hakkında şöyle buyurmuştur: “Hiç kimse, benden önce hakkın davetine, akrabalığın gereğini yapmaya ve keremiyle yardıma koşmadı. Artık sözümü dinleyin ve dediklerimi aklınızda tutun. Pek yakında bu iş için kılıçların çekildiğini, ahitlere hıyanet edildiğini göreceksiniz. Sonunda bir kısmınız dalalet ehlinin önderleri, bir kısmınız da cehalet ehlinin taraftarı olacak.”³

9903. İmam Hasan'ın (a.s) Muaviye için tayin ettiği şartlardan biri şu idi: “Muaviye b. Ebi Sufyan kendisinden sonra hiç kimseyi hilafete seçme hakkına sahip değildir. Kendisinden sonra hilafet konusunu Müslümanların şurasına bırakmalıdır.”⁴
bak. el-İmame (2), 160. Bölüm

2142. Bölüm İmamet ve Meşveret

9904. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hakkı söylemekten ve adil olarak benimle müşaverede bulunmaktan çekinmeyin. Ben kendiliğimden (Allah'ın koruması olmaksızın) hataya düşmeyecek üstünlükte biri değilim. Eğer, nefsim benden çok malik olan Allah beni alıkoyarsa, ancak o zaman hataya düşmemekten emin olabilirim.”⁵

9905. İmam Ali (a.s) Abdullah b. Abbas'ın bir meselede kendi görüşüne katılmaması üzerine şöyle buyurdu: “Sana düşen, üzerinde düşünmem için

¹ a. g. e 6. mektup

² Nehc'ul Belağa, 173. hutbe;
Şerh-u Nehc'il Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 9/328

³ a. g. e 139. hutbe

⁴ Bihar, 44/65/13

⁵ Nehc'ul Belağa, 216. hutbe

bana görüşünü söylemendir; görüşüne karşı çıkarsam bana itaat etmen gerekir.””¹

9906. *İmam Ali (a.s), Talha ve Zubeyr kendisine biat ettikten sonra, neden kendileriyle meşveret edip yardım almadığı” sebebiyle itiraz edince Hz. Ali onlara cevap olarak şöyle buyurmuştur:* “Vallahi hilafete rağbetim ve hükmetmeye isteğim yoktu.... İş bana verildiği zaman Allah’ın kitabına baktım, bize ne

emredilmişse onunla hükmedip, ona uydum. Resulullah’ın (s.a.a) bize sünnet olarak bıraktığına uydum. Bu konuda ne ikinizin, ne de başkalarının görüşüne ihtiyaç duydum. Hükümünü bilmediğim bir şey olmadı ki, size ve Müslüman kardeşlerime danışayım. Eğer öyle bir şey olsaydı ne sizden ne de diğerlerinden yüz çevirmezdim.”²

¹ a. g. e 321. hikmet; Şerh-u Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 19/233

² Nehc’ul Belağa, 205. hutbe

284. Konu

el-Meşîyyet Meşîyet-İrade

- *Bihar, 5/84, 3. bölüm; el-Meşîyyet ve'l İrade*
- *Bihar, 76/304, 58. bölüm, 71/98, 63. bölüm; el-İstisna bi Meşîyyetillab*
- *Kenz'ul Ummal, 3/55, 679, el-İstisna*

bak.

- *4. konu, el-Ecel; 443. konu, el-Kaşa(1); 431. konu, el-Kader*

2143. Bölüm Meşîyyet ve İrade Arasındaki Fark

9907. *İmam Rıza (a.s)*
meşîyyet ve irade hakkında
sorulunca şöyle buyurmuştur:
“Meşîyyet bir şeyi
istemekten irade ise o şeyi
yapmaktan ibarettir.”¹

2144. Bölüm Allah'ın Meşîyyetini Müstesna Kılmaya Teşvik

Kur'an:

“Her hangi bir şey
için, Allah'ın dilemesi
dışında (inşaallah
demedikçe): “Ben yarın
onu yapacağım” deme.
Unuttuğun zaman
Rabbini an ve şöyle de:
“Umulur ki, Rabbim beni
doğruya daha yakın olana
eriştirir.”²

9908. *İmam Ali (a.s)* şöyle
buyurmuştur: “Yahudilerden
bir grup Allah Resulüne
(s.a.a) bir şeyler sordular ve

o şöyle buyurdu: “Yarın
gelin sizlere cevabını
vereyim.” Ve bu arada,
“İnşallah” demedi.
Peygambere gelişi
engellendi. Kırk gün sonra
Cebrail (a.s) peygambere
nazil oldu ve şöyle buyurdu:
“Allah dilerse demeden
hiçbir şey söyleme.”³

9909. *İmam Sadık (a.s)*
Allah-u Talanın,
“Unuttuğun zaman
Rabbini an...” *ayeti*
hakkında şöyle buyurmuştur:
“Yani eğer unutursan
“inşallah” de. Sonra
hatırlarsın. Hatırladığın an
da, “inşallah” de.”⁴

9910. *Resulullah (s.a.a)* şöyle
buyurmuştur: “Kulun
imanının kemalini nişanesi
her işte, “inşallah”
demesidir.”⁵

9911. *İmam Ali (a.s)* şöyle
buyurmuştur: “Allah'a, -
iradesi müstesna- bir
yeminle yemin olsun ki
nefsimi, katığı tuz olan bir
ekmek parçasıyla yetinip
sevinecek duruma gelinceye
kadar terbiye ederim.”⁶

¹ Bihar, 78/355/9

² Kehf suresi, 23, 24. ayetler

³ Tefsir i Ayyaşi, 2/324/14

⁴ a. g. e s. 325/19

⁵ Kenz'ul Ummal, 5468

⁶ Nehc'ul Belağa, 45. mektup

283. Konu

eş-Şeyb Yaşlılık- Saçların Ağarması

• *Bihar, 75/136, 52. bölüm; İclal'uz Zi's Şeybe*

2145. Bölüm Yaşlılık ve Saçların Ağarması

Kur'an:

“Şöyle demişti:
“Rabbim! Gerçekten
kemiklerim zayıfladı,
saçlarım ağardı. Rabbim!
Sana yalvarmakla
şimdiye kadar bedbaht
olup bir şeyden mahrum
kalmadım.”¹

“Sizi güçsüz olarak
yaratan, güçsüzlükten
sonra kuvvetli kılan,
sonra da kuvvetliliğin
ardından güçsüz ve
ihtiyar yapan Allah'tır. O,
dilediğini yaratır ve odur
bilen, kadir olan.”²

9912. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Saçların
beyazlaması ölümün
habercisidir.”³

9913. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Yaşlılık
yokluğun son vaad edilen
yerleridir.”⁴

9914. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Siyah saçın
beyazlaştığında (ömrünün)
en güzeli yok olur.”⁵

9915. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Uyarıcı olarak
kır saçlar yeter.”⁶

9916. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Yaşlılığın
vakarı nur ve süstür.”⁷

9917. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Yaşlılığın
vakarı benim nezdimde
gençliğin tazeliğinden daha
sevimlidir.”⁸

9918. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Akıllı
kimsenin yaşlanınca akıllı
gençleşir. Cahil kimsenin
yaşlanınca cehaleti
gençleşir.”⁹

9919. *İmam Bakır (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “İbrahim (a.s)
sabah sakalında bir beyazlık
görünce şöyle dedi:
“Alemlerin rabbi olan
Allah'a hamdolsun ki beni
bu çağa erdirdi ve bir göz
kapaması kadar olsun ona
isyan etmedim.”¹⁰

9920. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “Yaşlı kimse
dostunu sevgisi, uzun bir
hayat ve çok mal ile oldukça
gençtir.”¹¹

¹ Meryem suresi, 4. ayet

² Rum suresi, 54. ayet

³ Gurer'ul Hikem, 1202

⁴ a. g. e 1456

⁵ a. g. e 4039

⁶ a. g. e 7019

⁷ a. g. e 10076

⁸ a. g. e 10099

⁹ a. g. e 4169-4170

¹⁰ İlel'uş Şerayi', 104/2

¹¹ Bihar, 77/174/9

2146. Bölüm Saçı Ağaran İlk Kimse

9921. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “(Eski dönemlerde) insan yaşlanınca ölüyordu. Ama saçlarına ak düşmüyordu. Bu sebeple bazen birisi babasının olduğu toplantıya geldiğinde babası çocuğundan ayırt edilmiyor ve “Hanginiz babasınız?” diye soruluyordu. Sonunda İbrahim’in çağı geldi ve o Allah’a şöyle arz etti: “Ey Allah’ım! Beni yaşlandır ki bu vesileyle tanınayım.” Bunun üzerine İbrahim yaşlandı, saçlarına ve sakalına ak düştü.”¹

9922. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “(Eski zamanlarda) insanın saçı ve sakalına ak düşmüyordu. İbrahim (a.s) sakalında beyazlık görünce şöyle arz etti: “Ey Rabbim! Bu nedir?” Allah şöyle buyurdu: “O vakardır.” İbrahim şöyle arz etti: “Rabbim! Benim vakarımı artır.”²

9923. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümine saçın beyazlığından daha hızlı

koşan bir şey görmedim. Mümine dünyada saçının beyazlaması vakardır. Kıyamet günü ise parlayan bir nurdur. Allah-u Teala beyaz saçıyla, Halil’i olan İbrahim’e (a.s) vakar bağışladı. Böylece İbrahim şöyle arz etti: “Ey Rabbim! Bu nedir?” Allah şöyle buyurdu: “O vakardır.” İbrahim şöyle arz etti: “Ey Rabbim! Vakarımı artır.”³

2147. Bölüm Yaşlılara Saygı Göstermek

9924. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Yaşlı müslümana saygı göstermek Allah’a saygı göstermektir.”⁴

9925. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yaşlılarınıza saygı gösterin ve sıra-i rahimde bulunun.”⁵

9926. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Büyüklerimize saygı göstermeyen ve küçüklerimize merhamet etmeyen kimse bizden değildir.”⁶

9927. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ümmetimin

¹ İlel’uş Şerayi’, 104/3

² a.g.e, 104/1

³ Emali et-Tusi, 699/1492

⁴ el-Kafi, 2/165/1

⁵ a. g. e h. 3

⁶ a. g. e h. 2

yaşlılarına saygı göstermek
bana saygı göstermektir.”¹

¹ Kenz’ul Ummal, 6013

284. Konu

eş-Şia Şia

• *Bihar*, 68/1, 15. bölüm, *Fezail'uş Şia*

• *Kenẓ'ul Ummal*, 1/223, *Ehadis'ul Mec'ulet-u fî Zemm'ış-Şia*

bak.

• *Es Sebr*, 2177. bölüm

2148. Bölüm Şia'nın Üstünlüğü

Kur'an:

“İbrahim de şüphesiz
O'nun yolunda
olanlardandı
(Şialarındandı).

Nitekim Rabbine
temiz bir kalple geldi.”¹

“Biri kendi
adamlarından
(Şialarından), diğeri de
düşmanı olan iki adamı
dövüşür buldu.”²

9928. *İmam Bakır (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Peygamber’in
(s.a.a) eşi Ümmü Seleme’ye
Ali b. Ebi Talib hakkında
sorulunca şöyle buyurdu:
“Allah Resulü’nden (s.a.a)
şöyle buyurduğunu işittim:
“Ali ve Şiaları kurtuluşa
erenlerdir.”³

9929. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “İnsanların
bana karşı hasetini Allah’ın
Resulü’ne (s.a.a) şikayette
bulundum. O bana şöyle
buyurdu: “Ey Ali! Cennete
giren ilk dört kişi ben, sen,
Hasan ve Hüseyin’dir.
Arkamızdan soyumuz
cennete girer. Soyumuzun
arkasından dostlarımız,
sağdan ve sol omuzdan
Şialarımız cennete girer.”⁴

¹ Saffat suresi, 83, 84. ayetler

² Kasas suresi, 15. ayet

³ İrşad, 1/41

2149. Bölüm Şia'nın Sıfatları (1) Ali'ye (a.s) Uymak

9930. *İmam Askeri (a.s)
şöyle buyurmuştur:* “Ali’nin
(a.s) Şiileri Allah yolunda
ölümün kendilerine gelip
çatmasından veya ölüme
doğru gitmekten
korkmayan kimselerdir.
Ali’nin Şiileri (a.s), her ne
kadar kendileri muhtaç olsa
da kardeşlerini kendine
tercih edenlerdir. Allah’ın
kendilerini yasakladığı yerde
görmediği ve emrettiği
yerde sürekli hazır gördüğü
kimselerdir. Ali’nin (a.s)
Şiileri mümin kardeşlerini
yüceltmede Ali’ye (a.s)
uyanlardır.”⁵

9931. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Şiilerimiz
(takipçilerimiz) —
günahlardan sakınma ve
çaba ehlidirler. Onlar
vefakarlık ve emanet
ehlidirler. Zühd ve ibadet
ehlidirler. Gece gündüz Elli
bir rekat namaz kılanlardır.
Geceleri ibadetle geçirir,
gündüzleri oruç tutar,
mallarının zekatını verir,
hacca gider ve her
haramdan sakınırlar.”⁶

⁴ a. g. e s. 43

⁵ Bihar, 68/162/11

⁶ a. g. e s. 167/23

9932. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şiilerimiz, iyi saydıkları şeyleri önceden gönderenler ve çirkin bildikleri şeylerden sakınanlardır. Onlar iyilikleri aşıkâr kılar, yüce Allah’ın rahmetine iştîyak sebebiyle büyük işlere koşarlar. Dolayısıyla o (bunlar) bizdendir, bize doğru gelir ve biz nerede olursak, bizimle beraberdirler.”¹

9933. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şiilerimiz sadece Allah’tan korkan ve Allah’a itaat edenlerdir. Onlar sadece tevazu, huşu, emanetdarlık ve Allah’ı çok zikretmekle tanınırlar.”²

9934. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şiilerimiz Allah korkusundan rengi solmuş, bitkin ve zayıf olmuşlardır. Gece karanlığı çökünce gam ve hüznünle onu karşılarlar.”³

9935. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gerçekte Ali’nin Şiileri karın ve tenasül organı, karın ve bel iffetine sahip olan kimselerdir. Onlar ibadette büyük gayret gösterir, Rableri için çalışır, onun

sevabını ümit eder ve cezasından korkarlar. Böylesi kimseleri gördüğünde bil ki onlar Cafer’in Şiileridir.”⁴

9936. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şiilerimizi üç şeyde imtihan edin, namaz vakitlerini gözetmede, düşmanları karşısında sır saklama da, kardeşlerine yardımda bulunmada.”⁵

9937. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şiilerimiz, bizi adım adım izleyen, bizi takip eden ve yaptıklarımıza uyan kimselerdir.”⁶

9938. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şiilerimiz bu birkaç hasletle tanınırlar: Cömertlik, kardeşlere bağışta bulunma ve gece gündüz elli rekat namaz kılmak.”⁷

9939. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Farklı mezhepler (inançlar) sizleri sarsıp saptırmasın. Allah’a andolsun ki ancak aziz ve celil olan Allah’a itaat eden kimse bizim Şiamızdır.”⁸

9940. *Muhammed b. Hanefî’ye şöyle diyor:* “Müminlerin Emiri (a.s) Cemel savaşından sonra Basra’ya geldi. Ahnef b.

¹ a. g. es. 169/29

² Tuhef’ul Ukul, 295

³ el-Kafi, 2/233/7

⁴ a. g. e h. 9

⁵ Bihar, 83/22/40

⁶ Tefsir’ul Mensub ila İmam Askeri, 307/149

⁷ Tuhef’ul Ukul, 303

⁸ el-kafi, 2/73/1

Kays Müminlerin Emiri'ni davet etti. Bir yemek hazırladı ve onun ve ashabının peşice adam gönderdi. İmam (a.s) Ahnef'in evine geldi ve şöyle buyurdu: "Ey Ahnef! Ashabımı çağır." Bunun üzerine eskimiş tulumu andıran kırık ve bitkin kimseler içeri girdiler. Ahnef b. Kays şöyle arz etti: "Ey Müminlerin Emiri! Bunların başına ne gelmiş? Yemek azlığından mıdır? Savaşın zorluğundan ve dehşetinden midir?" Müminlerin Emiri (a.s) şöyle buyurdu: "Hayır ey Ahnef! Münezzeh olan Allah dünya yurdunda görmediği halde kıyamet gününün yakın olduğunu bilen kimseler gibi kendisine ibadet eden ve kendisini Allah yolunda sıkıntıya düşüren kimseleri sever."¹

9941. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Allah'a yemin olsun ki Şiilerim sabırlı, Allah'ı ve dinini bilen, Allah'a itaat eden, emirlerine uyan, muhabbeti vesilesiyle hidayete eren, ibadetten zayıflayan, züht içinde yaşayan, gece sabahladığından dolayı rengi sararan, çok

ağladıklarından dolayı gözleri az görüp yaşlanan, dudakları zikretmekten kuruyan, karınları açlıktan sırtına yapışan, yüzlerinde ruhbanlık ve Allah'a tapma eserleri gözükten ve yüzlerindeki züht ve Allah korkusu belli olan kimselerdir ve onlar her karanlığı aydınlatan lambalardır... Onlar bir mecliste hazır bulunursa, hiç kimse onları tanımaz, orada olmazlarsa hiç kimse onları sormaz. Onlar benim temiz Şiilerim ve değerli kardeşlerimdir. Onlara karşı ne kadar da iştiaak duyuyorum."²

9942. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Şiilerimiz velayetimiz yolunda birbirine bağışta bulunan, muhabbet sevgimiz yolunda birbirini seven, emrimizi ihya etmek için birbiriyle görüşen kimselerdir. Şüphesiz onlar öfkelenirlerse zulmetmezler, hoşnut olurlarsa aşırı gitmezler, komşuları için bereket vesilesidirler, muâşeret ettiği kimselere barış ve sefa içinde karışırlar."³

9943. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Allah-u Teala yeryüzüne baktı ve bizi seçti

¹ Bihar, 7/219/132

² Emali et-Tusi, 576/1189

³ el-Kafi, 2/236/24

ve bizim için, bize yardım eden, sevincimizle sevinen, hüznümüzle hüznlenen, yolumuzda can ve malını feda eden Şialar seçti. Onlar bizdendir, bize doğru gelirler ve cennette bizimle birlikte olurlar.”¹

9944. İmam Hasan (a.s), kendisine, “Ben sizin Şiilerinizdenim” diyen birine şöyle buyurmuştur: “Ey Allah’ın kulu! Eğer bizim emir ve yasaklarımıza itaat edersen doğru söylüyorsun. Ama eğer böyle değilsen o halde ehli olmadığın yüce bir makam iddiasında bulunarak günahlarını arttırma.” Ben sizin Şiilerinizdenim” deme. Aksine şöyle de: “Ben sizin dostlarınızdan, sizi sevenlerdenim ve sizin düşmanlarınıza düşmanım.” Bu durumda sen iyi bir kimsesin ve iyiliğe meyletmişsin.”²

9945. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şiilerimiz Allah’ı tanıyan, Allah’ın emriyle amel eden ve fazilet ehli olan kimselerdir. Onların dili doğruyu ve dürüstlüğü söyler. Yiyecekleri ölmeyecek kadardır, giyimleri ılımlıdır, yolda gidişleri tevazu iledir...Onları hasta, bön ve

deli sanırsın. Oysa onlar böyle değildir. Allah’ın azameti ve kudretinin yüceliği onları o kadar etkilemiştir ki kalpleri ona vurulmuş ve akılları onun karşısında şaşkınlığa düşmüştür. Şevk ve iştiaqları, tertemiz işlerle Allah’a doğru koşmalarına sebep olmuştur. Onlar Allah için az amel etmeye razı olmazlar ve çok ameli O’nun için çok görmezler.”³

9946. Abdullah b. Ziyad şöyle diyor: “Mina’da İmam Sadık’a (a.s) selam verdim ve şöyle arz ettim: “Ey İbn-i Resulillah! Biz göçebe bir topluluğuz ve sürekli sizin meclisinizde hazır bulunamıyoruz. O halde bize tavsiyede bulun.” İmam şöyle buyurdu: “O halde Allah’tan sakınmaktan, doğru konuşmaktan, emanetdarlıktan, muaşeret ettiğiniz kimselerle güzel muaşerette bulunmaktan, selamı yaygınlaştırmaktan ve insanlara yemek yedirmekten ayrılmayın. Camilerinizde namaz kılın, hastalarınızı ziyaret edin, cenazelerini teşyi edin. Zira babam bana en iyi insanların biz Ehl-i Beyt’e uyan Şiaların olduğunu

¹ Gurer’ul Hikem, 3554

² Tenbih’ul Havatir, 2/106

³ Bihar, 78/29/96

buyurmuştur. Eğer bir fakih varsa onlardan olmuştur, eğer bir müezzın varsa onlardan olmuştur, eğer bir imam varsa onlardan olmuştur, eğer bir emanetdar varsa onların arasından çıkmıştır, eğer bir ödünç sahibi varsa onlardan olmuştur. Bizleri işte bu şekilde halka sevdiren ve nefret ettirmeyin.”¹

9947. Ebu Meryem İmam Bakır’ın (a.s) şöyle buyurduğunu nakletmektedir: “Bir gün babam ashabının huzurunda şöyle buyurdu: “Sizden kim bir ateş parçasını eline alır ve sönünceye kadar elinde tutar. Hepsı korktular ve hiç kimse bu işe yanaşmadı. Ben kalkıp şöyle dedim: “Babacığım, bana emredin ben yapayım.” Babam şöyle buyurdu: “Maksadım sen değilsin, ben ve sen aynıyız. Maksadım bunlardır.” İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Babam üç defa bu cümleyi tekrarları ve daha sonra şöyle buyurdu: “Söz ne de çoktur ve amel ne de azdır! Gerçekten de amel ehli çok azdır. Biliniz ki ben hem amel ve hem de söz ehli olan kimseleri tanıyorum. Allah’a yemin olsun ki yeryüzü adeta

onları canlı canlı kendisine geçirmiştir.”²

9948. İmam Kazım (a.s) Musa bin Bekr Vasiti’ye şöyle buyurmuştur: “Eğer Şiilerimizi ayırırsam onlar arasında sadece söz ehli olanı bulabilirim. Onları imtihan etmek istesem hepsi mürted olur. Eğer onları iyi ve kötü diye ayırırsam ancak bin kişiden bir kişi halis bulunur. Eğer onları elersem bana ait olandan başka hiçbir şey baki kalmaz. Onlar uzun bir suredir tahtlarına yaslanmış ve şöyle diyorlar: “Biz Ali’nin Şiileriyiz.” Oysa Ali’nin Şiileri sadece amelleri sözlerini tasdik edenlerdir.”³

bak. el-İman, 295. Bölüm; el-İmamet (1), 157. Bölüm

2150. Bölüm Şiinin Sıfatları (2) Gece Abid Gündüz İse Aslandırırlar

9949. İmam Bakır (a.s) Şiinin sıfatlarını beyan hususunda şöyle buyurmuştur: “Onlar sağlam bir kaledirler. Göğüsleri emanettardır. Düşünceleri doğrudur, geveze, söz taşıyan, cefa eden, iki yüzlü

¹ Mustedrek’ul Vesail, 8/313/9530

² Tenbih’ul Havatir, 2/151

³ el-Kafi, 8/228/290

kimseler değildir. Onlar gece abid gündüz ise aslandırlar.”¹

9950. İmam Ali (a.s) Nevf-i el Bekaliyy'e şöyle buyurmuştur: “Ey Nevf! Benim Şiilerimin kimler olduğunu biliyor musun?” O şöyle arzetti. “Hayır Allah’a andolsun ki bilmiyorum.” İmam (Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Benim Şiilerim dudakları oruç susuzluğundan kuruyan, karınları açlıktan arkasına yapışan kimselerdir. Onların yüzünde ibadetin eserleri vardır. Onlar gece ruhbanları (abidleri) ve gündüzün aslanlarıdır.”²
bak. 249. Konu, es Sibr

2151. Bölüm Şianın Sıfatları (3) Basiret Gücü

9951. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şiilerimiz dört göze sahiptir: Baştaki iki göz, ve kalpteki iki göz. Biliniz ki bütün insanlar böyledir. Lakin aziz ve celil olan Allah-u Teala gözlerinizi açmış sizin onların gözünü ise kör kılmıştır.”³

9952. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eğer Şiilerimiz dosdoğru olsalardı melekler onlarla tokalaşır bulutlar başlarına gölge ederdi ve gündüz bile parlarlardı. Başlarının üstünden ve ayaklarının altından rızıklanırlardı. (gök ve yeryüzünün bereketleri onlara yağardı) ve Allah’tan ne isteseler onlara verirdi.”⁴

2152. Bölüm Şia Olmayan Kimse (1)

9953. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dili ile Şia olduğunu söyleyen ama aksine amel eden kimse Şiilerimizden değildir.”⁵

9954. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey Al-i Muhammed’in Şiileri! Öfkelenildiğinde nefesine sahip olmayan ve arkadaşına, yoldaşına, kendisiyle barışık olana ve kendisine muhalif olana karşı iyi davranmayan kimse bizden değildir.”⁶

9955. İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yalnızlık ve halvet zamanında kalbi (Allah’tan korkmayan kimse

¹ Mişkat’ul Envar, 62

² Bihar, 78/28/95

³ el-Kafi, 8/215/260

⁴ Tuhef’ul Ukul, 302

⁵ Bihar, 68/164/13

⁶ Tuhef’ul Ukul, 380

bizim Şiilerimizden değildir.”¹

9956. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bin kişilik bir şehirde yaşadığı halde o şehirde kendisinden daha takvalı birisi bulunan kimse Şiilerimizden değildir.”²

9957. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bir grup benim onların imamı olduğumu söylüyorlar. Allah’a yemin olsun ki ben onların imamı değilim. Allah onlara lanet etsin ben her ne kadar onları örtmeye çalışıyorsam da onlar perdeyi yırtıyorlar. Ben, “Şöyle veya böyle” diyorum onlar, “Maksadı falan filandır” diyorlar. Ben, “Bana itaat eden kimsenin imamıyım.”³

9958. İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur: “Adamın biri Allah Resulü’ne (s.a.a) şöyle arz etti: “Falan kimse komşusunun namusuna bakıyor ve eğer imkan bulursa günah işlemekten de sakınmıyor.” Allah Resulü kızdı ve şöyle buyurdu: “Onu benim yanıma getirin.” Başka birisi şöyle arz etti: “Ey Allah’ın Resulü! O sizin Şiilerinizdendir. (tarafdarlarınızındandır) Sizin

ve Ali’nin sevgisine inanıyor. İkinizin düşmanlarından uzak duruyor.” Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu: “Onun bizim Şiilerimizden (tarafdarlarımızdan) olduğunu söyleme. Şüphesiz bizim Şiilerimiz bizi takip eden ve yaptıklarımıza uyan kimselerdir.”⁴

9959. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Benim ashabım akıllı ve sakınan kimselerdir. O halde akıllı olmayan ve sakınmayan kimse benim ashabımdan değildir.”⁵

2153. Bölüm Şia Olmayan Kimse (2)

9960. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dört şeyi inkar eden kimse bizim Şiilerimizden değildir: Miracı, kabir sorgusunu, cennet ve cehennemini yaratılmış olduğunu ve şefaet konusunu.”⁶

9961. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şiilerimiz her ne olursa olsun şu üç ayıba sahip değildirler. Onlar arasında dilencilik yapan

¹ Besair’ud Derecat, 247/10

² Bihar, 68/164/13

³ a. g. e. 2/80/76

⁴ Tenbih’ul Havatir, 2/105

⁵ Bihar, 68/166/17

⁶ a. g. e. 69/9/11

kimse yoktur. Onlar arasında cimri kimse yoktur ve onlar arasında homoseksüel kimse yoktur.”¹

2154. Bölüm Şia ve Kardeşlere Yardım

9962. *İmam Sadık (a.s) birine mümin kardeşlerini sordu. O şahıs mümin kardeşlerini övdü ve onların temiz ve iyi insanlar olduğunu söyledi. Bunun üzerine İmam (a.s) şöyle buyurmuştur: “Zenginlerin fakirlerle ilgilenmesi nasıldır?” O şahıs: “Azdır” deyince İmam (a.s) şöyle buyurdu: “Zenginlerin fakirleri ziyaret edip onlara baş vurması nasıldır?” O şahıs, “Azdır” dedi. İmam (a.s) şöyle buyurdu: “Zenginlerin fakirlere mali yardımını nasıldır?” O şahıs, “Siz bizim aramızda çok az bulunan sıfat ve ahlaktan bahsediyorsunuz” dedi. İmam (a.s) şöyle buyurdu: “O halde onlar nasıl Şia olduğunu iddia ediyorlar.”²*

9963. *İmam Bakır (a.s) buğurunda Şiilerin çokluğundan söz eden bir dostuna şöyle buyurdu: “Acaba zengin fakire teveccüh ediyor mu ve iyilik eden kimse*

kendisine kötülük eden kimseyi bağışlıyor mu? Birbirlerinin derdini paylaşıyorlar mı?” Ben, “Hayır” dedim. İmam şöyle buyurdu: O halde onlar Şii değildir. Şii bu işleri yapan kimsedir.”³

9964. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey İsmail! Aranızda birinin elbisesi olmadığına fazla bir elbisesi olan kardeşide elbise sahibi olsun diye ona veriyor mu?” Ben, “Hayır” dedim. İmam (a.s) şöyle buyurdu: “Eğer bir örtüsü varsa kardeşine o da örtü sahibi olsun diye fazla örtüsünü gönderiyor mu? Ben, “Hayır” dedim. İmam, elleriyle dizine vurarak şöyle buyurdu: “Bunlar kardeş değildirler.”⁴*

2155. Bölüm Şiilerin Çeşitleri

9965. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şiiler üç türdür: (Bizi seven ve bize ilgi duyan Şiiler. Bu tür Şiiler bizdendir. Kendisini bizimle süsleyen Şiiler. Kendisini bizimle süsleyen kimseye biz de onun süslenme sebebi oluruz. Ve*

¹ el-Hisal, 131/137

² el-Kafi, 2/173/10

³ Bihar, 74/313/69

⁴ Tenbih’ul Havatir, 2/85

bizi rızıklanma vesilesi kılan Şialar fakirliğe düşer olur.”¹

9966. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şiilerimiz üç gruptur: Bir grubu bizim adımıza halkı soyar, bir grubu süzgeç gibidir (içinde olan her şeyi gösterir) ² Üçüncü grup ise kızıl altın gibidir. Her ne kadar ateşte yakılırsa daha da saf olur.”³

9967. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şiilerimiz üç gruptur: Bir grubu bizim vesilemizle süslenir (bize bağlanarak haysiyet sahibi olur), bir grubu bizim vesilemizle rızık elde eder ve bir grubu bizdendir ve bize dönerler.”⁴

9968. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanlar bizim hakkımızda üç gruptur: Bir grubu bizi sever ve dünyamızdan bir şey elde etmek için Kaim’imizin zuhurunu beklerler. Bunlar bizim sözlerimizi söyler, onları ezberler ama yaptıklarımızla amel etmezler. Çok yakında Allah bu grubu ateşte haşredecektir. Bir grup ise bizi sever, sözümüzü işitir ve yaptıklarımızla amel ederler ki bizim adımıza insanları soysunlar. Allah bu grubun karnını ateşle

dolduracak, onlara açlık ve susuzluğu musallat kılacaktır. Bir grup ise bizi sever, sözümüzü ezberler, emrimize itaat eder, yaptığımızın aksine bir şey yapmaz. Bunlar bizdendir ve bizde onlardanız.”⁵

9969. İmam Sadık (a.s), yanına gelip kendisine dostlarından ve onu sevenlerden biri olduğunu iddia eden birine şöyle buyurmuştur: “Sen bizim hangi dostlarımızdansın?” O şahıs sustu. Sudeyr şöyle sordu: “Ey İbn-i Resulillah! Sizin kaç tür dostlarınız vardır?” İmam şöyle buyurdu: “Dostlarımız üç gruptur: Birisi zahirde bizi sever, ama batında (gerçekte) sevmez. Bazıları batında (gerçekte) bizleri sever ama zahirde bizleri sevmez. Bir grubu ise hem batında ve hem de zahirde bizleri sever. Bunlar en önde gelenlerdir. İkinci grup daha aşağı bir gruptur. Zahirde bizlere sevgi gösterir ama padişahlar gibi davranırlar. Dilleri bizimle ama kılıçları aleyhimizdedir. Üçüncü grup ise orta merhalede yer almaktadır. Kalpte bizi sevmekte ama zahirde bizi sevmemektedir. Allah’a

¹ el-Hisal, 103/61

² Yani hiçbir sırrı saklamaz.

³ Bihar, 78/186/24

⁴ Mişkat’ul Envar, 63

⁵ Tuhef’ul Ukul, 514

andolsun ki eğer batında bizleri sevecek olsaydı, gündüz oruç tutanlar ve gece ibadet edenlerden olurlardı. İbadetin izleri yüzlerinde açıkça görülür, teslim ve itaat ehli olurlardı. O şahıs şöyle dedi: “Ben sizin zahiri ve batini dostunuzum.” İmam Sadık (a.s) şöyle buyurdu: “Bizim zahiri ve batini dostlarımızın kendileriyle tanındığı bir takım nişaneleri vardır.” O şahıs, “O nişaneler nedir?” diye sordu. İmam şöyle buyurdu: “Şu birkaç haslettir: İlk hasleti Allah’ı hakkıyla tanımaları ve tevhid ilmini sağlam ve iyi öğrenmeleridir.”¹

bak. el-Muhabbet (4), 681. Bölüm; el-Ma’rifet (3), 2607. Bölüm

2156. Bölüm Şiaları Aşırılıktan Sakındırmak

9970. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey Şiiler topluluğu! –Al-i Muhammed’in Şiileri- ılımlı bir dayanak olun ki aşırı gidenler size dönsün ve geri kalanlar size ulaşsın.” Ensar’dan Sa’d adında bir

şahıs şöyle dedi: “Fedan olayım! Aşırı giden kimdir?” İmam şöyle buyurdu: “Bizler hakkında kendimizin bile inanmadığı bir takım şeylere inanan gruptur. Bunlar bizden değildir ve biz onlardan değiliz.” O, “Geri kalanlar kimdir?” diye arz etti. İmam şöyle buyurdu: “Onlar da hayrı arar ve taleb ederler, hayra ulaşır ve sevabını elde ederler.”²

2157. Bölüm Şiilerin Halka Karşı Takınması Gereken Tavırları

9971. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey Şiiler topluluğu! Sizler bize mensupsunuz. O halde bize süs olun. Bizlere utanç sebebi olmayın.”³

9972. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bizleri halka sevdiren ve nefret ettirmeyen kimseye Allah rahmet etsin. Allah’a yemin olsun ki eğer insanlara bizim sözlerimizin güzelliklerini rivayet etselerdi, daha değerli olurlardı ve hiç kimse onlara bir şey isnat etmezdi.”⁴

¹ a. g. e. 325

² el-Kafi, 2/75/6

³ Mişkat’ul Envar, 67

⁴ a. g. e. 180

9973. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bizi insanlara sevdiren ve onlara nefret ettirmeyen kimseye Allah rahmet etsin! Bilin! Allah’a andolsun ki eğer bizlerin güzel sözlerini rivayet etselerdi daha değerli olurlardı ve hiç kimse onlara (kötü bir şey) isnat etmezdi. Ama onlardan biri bizden bir şey işitiyor ve ona on cümle daha ekliyor.”¹

9974. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Abdula’la!...Benim selamımı ve Allah’ın rahmetini Şiilere ulaştır ve de ki: “(İmam Sadık) sizlere şöyle diyor: “İnsanlara derk ettiği sözleri bildirerek ve onların derk etmediği şeyleri beyan etmekten sakınarak insanların sevgisini bizlere ve kendisine celbeden kimseye Allah rahmet etsin.”²

9975. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Şiiler topluluğu! Bize süs olun, utanç vesilesi olmayın. İnsanlara güzel sözler söyleyin, dilinizi koruyun ve dillerinizi boş ve çirkin sözlerden alı koyun.”³

9976. *İmam Hadi (a.s), kendi Şiilerine şöyle buyurmuştur:* “Allah’tan

korkun ve bizlere süs olun; utanç sebebi değil. Sevgileri bizlere celb edin ve her türlü çirkinliği bizden uzak kılın.”⁴

bak. 9946. hadis, Mustedrek’ul Vesail, 2/59/1. Bölüm

2158. Bölüm Kıyamette Şiinin Makamı

9977. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Ali! Bu dostum Cebrail aziz ve celil olan Allah katından haber verdi ki seni sevenlere ve şiiilerine yedi haslet vermiştir: Ölüm anında kolaylık, yalnızlıkta arkadaşlık, karanlıkta nur, korku anında güvenlik, amel terazisinin kefelerinin denk olması sıratın geçiş ve insanların cennete girişinden seksen yıl önce cennete giriş.”⁵

9978. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü vilayetimizde halis olan benim ve Ehl-i Beyt’imin şiiileri için arşın etrafına minberler kurulur, aziz ve celil olan Allah şöyle buyurur: “Ey Allah’ın Kulları! Bana doğru gelin ki

¹ el-Kafi, 8/229/293

² Bihar, 2/77/62

³ Emali es-Seduk, 327/17

⁴ Tuhef’ul Ukul, 488

⁵ Bihar, 68/9/4

kerametimi sizler arasına yayayım. Zira sizler dünyada eziyet çektiniz.”¹

9979. Resulullah (s.a.a), Allah-u Teala'nın “Önde olanlar öndedirler. İşte onlar en yakın olanlardır” ayetini soran İbn-i Abbas'a şöyle buyurmuştur: “Cebrail bana şöyle buyurmuştur: “Onlar Ali ve şiieleridir. Onlar cennete ilk önce koşanlardır ve Allah'ın lütuf ve kerameti sebebiyle O'na yakın olanlardır.”²

9980. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü kurtuluşa erenler Ali'nin şiieleridir.”³

9981. Resulullah (s.a.a), Ali'ye (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü senin şiielerin suya kanmış ve susuz olmadığı bir halde gelirler. Düşmanların ise susuz bir halde gelir, su talep eder ve hiç kimse onlara su vermez.”⁴

2159. Bölüm Şii Olduğunu İddia Etmek

9982. Kufe kadısı Ammar Duhni'ye “Rafizi” deyince Ammar ağladı. Kadı bu ağlamasının sebebini sorunca

Ammar şöyle diyor: “(Ben hem kendim için ve hem senin için ağlıyorum) Kendim için ağlamamın sebebi şudur ki sen beni layık olmadığım büyük bir makamla nitelendirdin. Rafizi olduğumu söyledin. Yazıklar olsun sana. İmam Sadık (a.s) bana şöyle buyurmuştur: “Rafizi olarak adlandırılan ilk kimseler, Musa'nın (a.s) nübüvvet nişanelerini görünce ona iman eden ve ona uyan ve Firavun'un emrini reddeden ve bu sebeple başlarına gelen tüm belalara boyun eğen, göğüs geren sihirbazlardır. Firavun onları Rafizi olarak adlandırdı. Çünkü onun dini refz (red) etmişlerdi.” O halde Rafizi Allah-u Teala'nın sevmediği her şeyi reddeden ve Allah'ın emrettiği her şeyle amel eden kimsedir. Bu zamanda böyle kimseler nerede bulunur? Kendim için ağladım, çünkü Allah'ın kalbimden haberdar olmasından ve böyle şerafetli bir ismi kendim için kabul ettiğimden dolayı beni kınamasından ve bana şöyle buyurmasından korkuyorum: “Ey Ammar!

¹ Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 2/60/232

² Emali et-Tusi, 72/104

³ Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 2/52/201

⁴ a. g. e. s. 60/238

Sen batıl şeyleri reddettin mi ve itaat ederek amel ettin mi ki bu kadı senin hakkında böyle diyor?” O halde bu Allah’ın beni idare edeceği ve derecemi düşüreceği taktirdedir. Ama eğer bana sıkı davranırsa efendilerimin bana şefaet etmeleri dışında şiddetli azabıma sebep olur.

Ama senin için ağlamamın sebebi ise beni adımdan başka bir isimle adlandırıp büyük bir yalan atmandır. En şerafetli ismi en aşağılık isme değiştirdiğin için senin için Allah’ın şiddetli azabından korkuyorum. Senin bedeninin söylediğin bu sözün azabına nasıl tahammül edebilir?”¹

9983. İmam Kazım'a (a.s), *“Pazarda birisi feryad edip şöyle diyordu: “Ben Muhammed ve Al-i Muhammed’in halis Şii’siyim.” O bir takım elbiseleri açık artırmaya koymuş ve, “Kim bu elbiselere en fazla parayı verir?” diye feryat ediyordu” denilince şöyle buyurmuştur: “Kendi değerini bilen kimse cehalet ve helak çukuruna düşmez. Böyle bir kimsenin kime benzediğini biliyor musunuz? O tıpkı şöyle söyleyen birine benzer: “Ben Selman, Ebuzer, Mikdad gibiyim.” Buna*

rağmen ölçü ve terazide hilekarlık eder ve malın ayıplarını müşteriden saklar. Bir mal alır ve onu bu malı isteyen yabancı birine pahalı bir fiyatla satar. Müşteri gidince de şöyle der: “Ben onu istediği taktirde en az bir fiyatla da kendisine verirdim?” Acaba böyle bir kimse Ebuzer, Selman, Mikdad ve Ammar gibi midir? Haşa onun gibi olsun. Ama biz onun, "Ben Muhammed ve Al-i Muhammed’in dostlarındım, dostlarına dost ve düşmanlarına düşmanım" demesine engel olmayız.”²

9984. İmam Rıza (a.s), iki gün huzuruna giriş izni vermediği bir gruba şöyle buyurmuştur: *“Zira sizler Müminlerin Emiri Ali b. Ebi Talib’in şii’leri olduğunuzu iddia ettiniz. Yazıklar olsun size, onun şii’leri gerçekte, Hasan, Hüseyin, Selman, Ebuzer, Mikdad, Ammar ve Muhammed b. Ebi Bekr idiler ki onun hiçbir emrine muhalefet etmediler ve hiçbir sakındırdığı şeye bulaşmadılar. Ama sizler onun şii’leri olduğunuzu söylediğiniz halde amellerinizin çoğu*

¹ Tefsir-u Mensub-i İla İmam Askeri (a.s), 311/157

² a. g. e. s. 312/158

onun isteklerine aykırıdır. Bir çok farzlarda ihmalkarlık ediyor, dini kardeşlerinizin büyük haklarına itina göstermiyorsunuz.

Takiyenin farz olmadığı yerde takiiye yapıyor ve takiiye etmeniz gereken yerde takiiye yapmıyorsunuz.”¹

9985. *İmam Rıza (a.s), kendisine, “Ben sizin halis Şii’nizim” diyen birine şöyle buyurmuştur:*

“Hey! Kardeşlerine yaptığın iyilikleri ve sadakaları bu sözünle yok ettin.” “Ben sizin halis Şii’niz olduğum halde nasıl onları yok ettim?” diye sorduğunda ise “Eyvahlar olsun sana! Bizim halis şii’lerimizin olduğunu bilmiyor musun?” diye buyurdu. O, “Hayır bilmiyorum” deyince de İmam şöyle buyurdu: “Bizim halis şii’lerimiz, mümin Hizkil, Al-i Firavun’un mümini ve Allah-u Teala’nın hakkında

şöyle buyurduğu Yasin sahibidir: **“Şehrin öbür ucundan koşarak bir adam geldi...”** Selman, Ebu Zer, Mikdad ve Ammar’dır. Sen kendini bunlara denk mi tutuyorsun? Bil ki sen bu iddianla melekleri ve bizleri incittin.” O şahıs şöyle buyurdu: “Allah’tan

bağışlanma dilerim ve onun dergahına yönelirim. O halde ne diyeyim?” İmam şöyle buyurdu: “Ben sizlerin dostlarınızdan ve sevenlerinizdenim.

Düşmanlarınıza düşman ve dostlarınıza dostum.”²

9986. *İmam Askeri (a.s), hırsızlıkla suçlanan ve Şii olduğunu iddia eden birisi hakkında valiye şöyle buyurmuştur:*

“Allah’a sığınırım! Bu Ali’nin (a.s) şii’lerinden değildir. Allah onu sadece Ali’nin (a.s) Şii’si olduğunu sandığı için senin eline düşürmüştür.”³

¹ a. g. e. 313/159, bak. Tüm söze

² a. g. e. 315/160

³ a. g. e. s. 316/161, bak. Tüm söze

Sad Harfi

Konular:

- ✓ es Subh (Sabah)
- ✓ es Sebr (Sabır)
- ✓ es Suhbet (Arkadaşlık)
- ✓ es Sıhhe (Sıhhat-Sağlık)
- ✓ es Sıdk (Doğruluk)
- ✓ es Siddik (Sıddık-Çok Doğru)
- ✓ es Sedik (Arkadaş)
- ✓ es-Sedeke (Sadaka)
- ✓ es-Sırat (Sırat)
- ✓ es-Sığır (Küçük)
- ✓ el-Musafehe (Tokaşmak)
- ✓ es-Sulh (1) (Barış)
- ✓ es-Sulh (2) (Barış)
- ✓ es-Selat (1) (Namaz)
- ✓ es-Selat (2) (Namaz)
- ✓ es-Selat (3) (Namaz)
- ✓ es-Selat (4) (Namaz)
- ✓ es-Selat (5) (Namaz)
- ✓ es-Semt (Susmak)
- ✓ es-Senae (Sanat)
- ✓ el-Musibet (Musibet)
- ✓ es-Sevt (Ses)
- ✓ es-Suvfiyye (Sufi-Derviş)
- ✓ es-Sevm (Oruç)

285. Konu

es-Subh Sabah

œBihar, 76/15, 99. bölüm, Fi Cevab: Keyfe Esbebet?

2160. Bölüm Sabah

Kur'an:

“Ağarmakta olan sabaha andolsun.”¹

“Ağarmaya başlayan sabaha andolsun.”²

“Tanyerini ağartan, geceyi dinlenme zamanı, güneş ve ayı vakit ölçüsü kılandır. Bu, güçlü olanın, bilen nizamıdır.”³

“De ki: “Söyler misiniz? Eğer Allah geceyi üzerinize kıyamete kadar uzatsa, Allah'tan başka hangi ilah size bir ışık getirebilir? Dinlemez misiniz?”⁴

9987. İmam Sadık (a.s), gece ve gündüzü zikrettikten sonra şöyle buyurmuştur: “Eğer bu ikisinden biri ebedi olsaydı, insanların hayatı asla düzene girmezdi. Bu yüzden bu yaratıcısı ve yöneticisi, gündüzü aydınlık, geceyi ise sükunet sebebi kıldı.”⁵

¹ Muddessir suresi, 34. ayet

² Tekvir suresi, 18. ayet

³ En'am suresi, 96. ayet

⁴ Kasas suresi, 71. ayet

2161. Bölüm Nasıl Sabahladın Sorusuna Verilen Cevap

9988. Mesih (a.s), “Nasıl sabahladın?” sorusunun cevabında şöyle buyurmuştur: “Ümid ettiğim şeye ulaşamadım, korktuğum şeyden sakınamadım, itaate emredildim ve günahıtan sakındırıldım. Dolayısıyla kendimden daha fakir bir kimse görmüyorum.”⁶

9989. Resulullah (s.a.a), hakeza şöyle buyurmuştur: “Gündüze oruçla başlamayan, bir hastayı ziyarette bulunmayan ve bir cenazeyi teşyi merasimine katılmayan kimseden daha iyi bir şekilde (sabahladım.)”⁷

9990. İmam Ali (a.s), hakeza şöyle buyurmuştur: “Uykum tehlikeler, uyanıklığım korku ve endişe, düşüncelerim ise ölüm günü olduğu halde sabahladım.”⁸

9991. İmam Ali (a.s), hakeza şöyle buyurmuştur: “Allah'ın üzerimizde sayısız ihsanı ve nimetleri olduğu halde sabahladık. Onların

⁵ Nur'us Sakaleyn, 1/749/198

⁶ Bihar, 74/307/59

⁷ Emali et-Tusi, 640/1323

⁸ Bihar, 76/18/3

çoğunu saydığımız halde, hangi nimeti için şükredeceğimizi bilemiyoruz; bizim adımıza insanlar arasında yaydığı iyiliklere mi, yoksa örttüğü çirkinliklere mi?”¹

9992. İmam Ali (a.s), *hakeza şöyle buyurmuştur:* “Kardeşini ziyaret etmeyen ve bir mümini sevindirmeyen kimseye Allah’ın verdiği fazlı ve nimetle sabahladım.” Ravi (Cabir) şöyle arz etti: “O sevinç nedir?” İmam şöyle arz etti: “Bir hüznü gidermen, bir borcunu ödemen veya bir ihtiyacını gidermendir.”²

9993. Bir sabah Abdullah b. Cafer hasta olan Ali’yi (a.s) ziyarete gitti ve, “Nasıl sabahladın?” diye sordu. İmam şöyle buyurdu: “Oğulcağızım! Hayatı yok olmak üzere olan, ilacı hastalığına sebep olan ve güvendiği yerden ölüm kendisine gelip çatan kimse nasıl sabahlasın ki?”³

9994. İmam Ali (a.s), *hakeza şöyle buyurmuştur:* “Allah tarafından üzerinde iki melek tayin edilen ve günahlarının amel defterine yazıldığını bilen kimse nasıl sabahlasın ki? Eğer rabbi

ona merhamet etmezse varacağı yer cehennem ateşidir.”⁴

9995. Fatimat’uz Zehra (a.s), hakeza şöyle buyurmuştur: “Dünyanızdan hoşlanmadığım, erkeklerinizden nefret ettiğim ve onları deneyip kenara ittiğim bir halde sabahladım.”⁵

9996. İmam Hasan (a.s), *hakeza şöyle buyurmuştur:* “Başımın üstünde bir rab, karşımda ateş olduğu ve etrafımı hesap/sorgu çepeçevre kapladığı halde sabahladım. Ben kendi amelinin rehiniyim, sevdiğim şeyi bulamıyorum, sevmediğim şeyi kendimden uzaklaştıramıyorum. İşler benden başkasının elindedir. Eğer isterse bana azap eder, eğer isterse beni bağışlar. Bu durumda hangi fakir benden daha fakirdir.”⁶

9997. İmam Hüseyin (a.s), *hakeza şöyle buyurmuştur:* “Başımın üstünde bir rab...olduğu halde sabahladım (ve İmam Hasan’ın söylediği şeyleri tekrarladı)”⁷

¹ a. g. e. 41/164/58

² Emali et-Tusi, 640/1324

³ a. g. e. 641/1329

⁴ Cami’ul Ahbar, 237/605

⁵ a. g. e. h. 606

⁶ Bihar, 78/113/7

⁷ Cami’ul Ahbar, 237/604

9998. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s), hakeza, "Nasıl sabahladın?" sorusuna şöyle cevap vermiştir:* "Benden sekiz şey istendiği halde sabahladım: Allah-u Teala benden farzlarla amel etmeyi, Peygamber (s.a.a) sünnetle amel etmeyi, ailem rızık, nefsim şehvet, şeytan günah, amelleri kaydeden iki melek dürüst ameller, ölüm meleği ruhumu ve kabir cesedimi istediği bir halde sabahladım. Ben bu istekler arasındayım."¹

9999. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s), hakeza şöyle buyurmuştur:* "Sen sabah akşam günümüzün ve halimizin ne olduğunu bilmeden, şiilerimizden olduğunu sanıyorsun. Biz kavmimiz arasında Firavun ailesi arasındaki İsrail oğulları gibiyiz, erkekleri öldürüyorlar, kadınları diri bırakıyorlar, Resulullah'tan (s.a.a) sonra yaratıkların en iyisi olan kimseye minberlerde lanet ediliyor ve ona sövmek için mal ve mülkünü veriyorlar."²

10000. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Nimete boğulduğum ve bir çok günaha bulaştığım bir halde sabahladım. Rabbimiz

nimetleriyle bize sevgi izharında bulunuyor, biz ise ona günahlarımızla düşmanlık ediyoruz. Oysa biz ona muhtacız, o bizden müstağnidir."³

2162. Bölüm

Sabah Yapılması ve Yapılmaması Gereken Şeyler

10001. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Tevrat'ta şöyle yer almıştır: Her kim sabaha dünya gamıyla başlarsa Allah'tan hoşnutsuzluk ve öfkeyle başlamış olur."⁴

10002. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* "Tevrat'ta şöyle yer almıştır: Her kim sabaha dünyaya hırsla başlarsa Allah'tan hoşnutsuzlukla başlamıştır. Herkim de sabaha kendisine gelip çatan musibetten şikayetle başlarsa hakikatte rabbini şikayette bulunmuştur."⁵

10003. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Her kim sabaha dünya hüznü ile başlarsa Allah'ın kaza ve kaderine öfkelenmiş olur. Ve her kim kendine inen bir beladan şikayet ederek sabaha başlarsa, Allah'ı şikayet etmiş sayılır."⁶

¹ a.g.e, 237/603

² a. g. e. s. 238/607

³ Emali et-Tusi, 641/1331

⁴ el-İhtisas, 226

⁵ Tuhef'ul Ukul, 8

⁶ Nehc'ul Belağa, 228. hikmet

10004. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim sabahlar ve Müslümanların işlerine önem vermezse Müslüman değildir.”¹

10005. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim sabaha ahiret hüznü ve gamıyla başlarsa, malı ve mülkü olmadığı halde müstağni olur, ehli ve ailesi olmadığı halde yalnızlıktan çıkar, soy ve sopu olmadığı halde güçlü olur.”²

10006. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim sağlık ve huzurlu olduğu ama bir günlük rızkı bulunduğu halde sabahlayan kimse dünyaya sahip olmuş gibidir.”³

10007. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim üç şeye sahip olduğu halde sabahlarsa, kendisine, dünya nimeti tamamlanmıştır: Her kim sağlıklı ve huzurlu olduğu ve yanında bir günlük yiyeceği bulunduğu halde sabahlarsa (dünya nimeti kemale ermiştir.) dördüncü nimete de sahip olursa, dünya ve ahiret nimeti kemale ermiştir ve o dördüncü nimet de imandır.”⁴

10008. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim Allah’tan başka düşünceleri olduğu halde sabahlarsa, saldırgan ziyana uğramışlardan olur.”⁵

10009. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ümmetimden biri Allah’tan başka bir düşüncesi olduğu halde sabahlarsa Allah’tan (ilahi) değildir ve her kim de müminlerin işlerine (sorunlarına) önem vermezse müminlerden değildir.”⁶

10010. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim kendini (ateşten kurtarma) dışında bir düşünceyle sabahlarsa büyük bir işi (ahireti) küçümsemiş ve az bir nasip (dünya) için rabbinden yüz çevirmiştir.”⁷
bak. el-Ahiret, 32. Bölüm

2163. Bölüm Sabaha Başlarken Müminin Özellikleri

10011. İmam Ali (a.s), takva sahiplerinin niteliği hakkında şöyle buyurmuştur: “İşi Allah’ı anmak olduğu halde sabahlar, hüznü ve gamı Allah’ı şükretmek olarak

¹ el-Kafi, 2/163/1

² Emali et-Tusi, 580/1198

³ el-Hisal, 161/211

⁴ Tuhef’ul Ukul, 36

⁵ Bihar, 74/307/59

⁶ Tuhef’ul Ukul, 58

⁷ a. g. e. 302

akşama erişir. Geceyi gaflet uykusundan korkuyla geçirir, gündüz kendisine erişen Allah'ın rahmet ve ihsanından dolayı sevinçli olur.”¹

10012. İmam Ali (a.s) *hakeza şöyle buyurmuştur:* “Gündüz akşama kadar düşüncesi şükür, gece sabaha kadar işi zikirdir. Korkuyla geceler, neşeyle sabahlar, gaflete düşmekten çekinerek korkar, rahmet ve fazilete nail olduğundan sevinir.”²

10013. İmam Ali (a.s) *şöyle buyurmuştur:* “Mümin her ne kadar iyilik sahibi olsa da korku içinde sabahlar ve iyilik ettiği halde korku içinde akşama erişir. Zira o iki zaman arasındadır: Bir zaman geçmiş ve Allah'ın kendisine o hususta ne yapacağını bilmemektedir ve (diğeri) eceli ise yakındır, hangi helak edici hususlara düşer kalacağını bilmemektedir.”³

10014. Resulullah (s.a.a) *şöyle buyurmuştur:* “Ey Ebuzer! Sabahlayınca kendine akşam sözünü verme. Akşama erişince kendine sabah sözünü verme. Hastalanmadan önce

sağlığından istifade et, ölmeden önce hayatından faydalan. Zira yarın hangi ismi alacağını, (ölüp ölmeyeceğini, sağlam kalıp kalmayacağını) bilemezsin.”⁴

10015. İmam Ali (a.s) *şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın kulları! Bilin ki müminler ancak sabah akşam endişe içinde yaşarlar, sürekli nefislerini ayıplar, dururlar. Bu yüzden de sürekli kendi nefislerini elerştirirler ve kendilerinden sürekli iyi işleri arttırmalarını isterler.”⁵

2164. Bölüm Sabah Duası

10016. İmam Sadık (a.s) *şöyle buyurmuştur:* “Her sabah ve akşam bu duayı üç defa oku: Allah'ım! Beni istediğini koyduğun sağlam zırha büründür.” Zira babam şöyle buyurmuştur: “Bu dua hazinelenmiş dualardandır.”⁶

10017. İmam Ali (a.s), *sürekli okuduğu bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Hamd; ölmeden, hastalanmadan, damarlarım afete

¹ Bihar, 78/30/96

² Nehc'ul Belağa, 193. hutbe

³ Emali et-Tusi, 208/357

⁴ Mekarim'ul Ahlak, 2/364/2661

⁵ Nehc'ul Belağa, 176. hutbe

⁶ el-Kafi, 2/534/37

uğramadan, kötü işlerimden
dolayı cezalandırılmadan,
soyumu kesmeden,
dinimden çıkmadan,
Rabbime inkarcı olmadan,
imanımda paniğe
kapılmadan ve aklımı
kaybetmeden beni sabaha
çıkaran Allah'a
mahsustur.”¹

10018. *İmam Ali (a.s),
Kumeyl b. Ziyad’a tavsiyesinde
şöyle buyurmuştur:* “Ey
Kumeyl b. Ziyad! Her gün
Allah’ın adını zikret, “La

havle vela kuvvete illa
billah” (Allah’tan başka bir
güç ve kudret yoktur) de,
Allah’a tevekkül et, bizi
hatırla, adımızı an ve bize
selavat gönder. Rabbimiz
olan Allah’a sığın. Böylece
kendini ve elinin altında
olan her şeyi o günün
(ahiretin) kötülüğünden
güvende kılmış olursun.”²

*bak. Vesail’uş Şia,
4/1235, 49. Bölüm*

¹ Nehc’ul Belağa, 215. hutbe,
bak. Tüm dua

² Bihar, 77/266/1

286. Konu

es-Sebr Sabır

☞ *Bihar*, 71/56, 62. bölüm, *es Sabr*

☞ *Kenż'ul Ummal*, 3/271, 744, *es Sabr*

☞ *Vesail'us Şia*, 2/902, 76. bölüm; *İstihbab'us Sabr Ale'l-Bela*

bak.

☛ 50. konu, *el-Bela*; 277. konu, *eş-Şekva*; 305. konu, *el-Musibet*; 65. konu, *el-Ceż'*; *el-Hisab*, 842. bölüm; *el-Hak*, 889. bölüm; *eş-Şucaet*, 1957. bölüm; *ed-Debr*, 1272. bölüm; *el-Yakin*, 4258. bölüm

2165. Bölüm Sabrın Fazileti

Kur'an:

“Nice peygamberlerin yanında pek çok rabbani kimse savaşmıştır. Allah yolunda başlarına gelenlerden ötürü gevşememişler, yılmamışlar ve boyun eğmemişlerdi. Allah, sabredenleri sever.”¹

“Allah'a ve peygamberine itaat edin; çekişmeyin, yoksa korkar başarısızlığa düşersiniz ve kuvvetiniz gider. Sabredin, doğrusu Allah sabredenlerle berâberdir.”²

10019. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır imanın en iyi koruyucusu ve insanın en değerli huyudur.”³

10020. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere en az verilen şey yakın ve azimle sabretmektir. Herkime bu ikisinden nasibi verilirse artık gece ibadetini veya gündüz (müstahap) orucunu yitirmesi önemli

olmamalıdır. Eğer sahip olduğunuz duruma sabrederseniz, bu benim için, sizden birinin herkesin ameliyle yanıma gelmesinden daha sevimlidir.”⁴

10021. *Mesib (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Siz sevmediğiniz şeyler karşısında sabretmedikçe sevdiğiniz şeylere ulaşamazsınız.”⁵

10022. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabırlı olmayan kimsenin kamil sayılması doğru değildir.”⁶

10023. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tatsız olaylar karşısında sabretmekte bir çok hayır gizlidir.”⁷

10024. *Resulullah (s.a.a), kendisine, “İman nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Sabırdır.”⁸

10025. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sabır en iyi binektir. Allah hiçbir kuluna sabırdan daha iyi ve geniş bir rızık vermemiştir.”⁹

10026. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır cesarettir.”¹⁰

¹ Al-i İmran suresi, 146. ayet

² Enfal suresi, 46. ayet

³ Gurer’ul Hikem, 1893

⁴ Müsekkîn’ul Fuad, 47

⁵ a. g. e. 48

⁶ Tuhef’ul Ukul, 364

⁷ Müsekkîn’ul Fuad, 48

⁸ a. g. e. 47

⁹ a. g. e. 50

¹⁰ Nehc’ul Belağa, 4. hikmet; Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 18/90

10027. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cesaret bir anlık sabırdır.”¹

10028. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır zamane karşısında en iyi yardımcıdır.”²

10029. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır yokluğun kalkanıdır.”³

10030. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sabır hüznlere örtü ve zorluklara karşı dosttur.”⁴

10031. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır alaşağı olmayan bir binektir.”⁵

10032. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır belaların süsüdür.”⁶

10033. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sıkıntılar karşısında sabretmenin sonu fırsatlara (zafere) ulaşmaktır.”⁷

10034. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hüzünlerin acısı karşısında sabretmek fırsatlara (zafere) ulaşmaya sebep olur.”⁸

10035. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır düşmanın burnunu yere sürter.”⁹

10036. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır fakirliğin teçhizatıdır.”¹⁰

10037. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır her işin yardımcısıdır.”¹¹

10038. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır büyük musibetin şiddetini azaltır.”¹²

10039. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır belaları en iyi defeden etkindir.”¹³

10040. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır zararı en iyi defetme vesilesidir.”¹⁴

10041. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır musibeti kolaylaştırır.”¹⁵

10042. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır en iyi teçhizatıdır.”¹⁶

10043. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zorluklar karşısında sabretmek genişlik halinde afiyet içinde

¹ Bihar, 78/11/70

² Gurer’ul Hikem, 1248

³ Tuhef’ul Ukul, 90

⁴ Kenz’ul Fevaid lil Keraceki, 1/139

⁵ a. g. e.

⁶ el-İrşad, 1/300

⁷ Gurer’ul Hikem, 1334

⁸ a. g. e. 2096

⁹ a. g. e. 763

¹⁰ a. g. e. 765

¹¹ a. g. e. 766

¹² a. g. e. 654

¹³ a. g. e. 762

¹⁴ a. g. e. 764

¹⁵ a. g. e. 533

¹⁶ a. g. e. 767

yaşamaktan daha
üstündür.”¹

10044. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “Sabır imanın
yarısıdır.”²

10045. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Şükür gibi
hiçbir şey sevilen şeyleri
çoğaltmaz ve sabır gibi
hiçbir şey seilmeyen şeyleri
azaltmaz.”³

10046. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Sabrı
kaybetmenin musibeti,
musibetlerin en
büyüğüdür.”⁴

10047. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Sabırla mihnet
azalır.”⁵

10048. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Sabırla
olayların zorluklarına karşı
koymak mümkündür.
Tahammülsüzlük
mahrumiyet türlerinden
birdir.”⁶

10049. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Akıl insanın
arkadaşı, hilim insanın
yardımcısı, iyi geçinmek
insanın babası ve sabır
orduların en iyisidir.”⁷

10050. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Mümin
zorluklar karşısında
sabretmek üzere
yaratılmıştır.”⁸

10051. *İmam Bakır (a.s) veya
İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Herkim
kendisini zamanın
musibetleri karşısında
sabretmeye hazırlamazsa
aciz kalır.”⁹

10052. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Güzel yakın ve
sabır azmiyle hüznleri
kendinizden uzaklaştırın.”¹⁰

10053. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Herkim sabrı
kendine hakim kılsa hiçbir
soruna itina göstermez.”¹¹

10054. *Resulullah (s.a.a),
Ebuzzer’e yaptığı tavsiyesinde
şöyle buyurmuştur:* “Eğer
gücün yetiyorsa sevinç ve
yakınle Allah için çalış, eğer
yapamazsan bil ki
sevmediğin şeyler karşısında
sabretmekte bir çok hayır
gizlidir.”¹²

10055. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Zorlukları,
gecenin karmaşık rüyaları

¹ a. g. e. 1821

² Şerh-u Nehc’ül Belağa-i İbn-i
Ebi’l-Hadid, 1/319

³ Tuhef’ul Ukul, 363

⁴ Gurer’ul Hikem, 1608

⁵ a. g. e. 4205

⁶ Bihar, 78/11/70

⁷ Emali et-Tusi, 146/240

⁸ Mişkat’ul Envar, 23

⁹ el-kafi, 2/93/24

¹⁰ Kenz’ul Fevaid lil Keraceki,
1/140

¹¹ Bihar, 82/136/21

¹² Mekarim’ul Ahlak,
2/377/2661

gibi geçip giden dünya karşısında sabret.”¹

10056. İmam Cevad (a.s) şöyle buyurmuştur: “Musibetler karşısında sabretmek, musibet gören kimsenin sıkıntısına sevinen kimse için bir musibettir.”²

10057. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah bir topluluğa nimet verdi. Onlar şükretmediler ve bu sebeple o nimet kendileri için vebal oldu. Allah bir topluluğu da musibete düşür kıldı. Onlar sabrettiler ve neticede o musibet kendileri için nimet oldu.”³

2166. Bölüm Sabır ve Yüce Makamlara Ulaşmak

Kur'an:

“Rabbinin İsrail oğullarına verdiği güzel söz, sabırlarına karşılık yerine geldi.”⁴

“Sabredip ayetlerimize kesin olarak inanmalarından ötürü, aralarından, onları buyruğumuzla doğru

yola götüren önderler yaptık.”⁵

“Bu, ancak sabredenlere vergidir ve bu ancak o büyük hazzı tadanlara vergidir.”⁶

10058. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sabırla isteklere ulaşılır.”⁷

10059. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sabırla yüce makamlara ulaşmak mümkündür.”⁸

10060. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim Allah için sabrederse sonunda Allah’a ulaşır.”⁹

10061. İmam Ali (a.s), Şıkkıkiyye hutbesinde şöyle buyurmuştur: “Başladım düşünmeye; kesilmiş elimle atağa mı geçeyim, yoksa kapkaranlık körlüğe sabır mı edeyim?...Gördüm ki sabretmek akla daha yatkın, sabrettim. Ama gözümde diken vardı, boğazımda kemik...Ama ben bu uzun zaman boyunca bir çok zahmet, ve şiddetli mihnete yine de sabrettim.”¹⁰

10062. İmam Ali (a.s), Kureys’i şikayette bulunarak şöyle buyurmuştur: “Hakkı alabiliyorsan al; ama haktan mahrum kılınırsan ister

¹ Bihar, 40/348/29

² Keşf’ul Gumme, 3/139

³ el-Kafi, 2/92/18

⁴ A’raf suresi, 137. ayet

⁵ Secde suresi, 24. ayet

⁶ Fussilet suresi, 35. ayet

⁷ Gurer’ul Hikem, 4227

⁸ a. g. e. 4276

⁹ Bihar, 71/95/60

¹⁰ Nehc’ul Belağa, 3. hutbe

keder içinde sabret, istersen
üzgün olarak öl.”... Böylece
gözüme çer-çöp
dolduğundan gözlerimi
yumdum, boğazına kemik
saplanan kimse gibi yavaş
yavaş yutkundum. Bu işin
zehirden acı olan, bıçaklarla
doğranmaktan daha elem
verici olan kederli öfkesine
sabrettim.”¹

10063. İmam Ali (a.s), Cemal
ashabi Basra’ya doğru hareket
ederken şöyle buyurmuştur:
“Bunlar, benim hükümetim
aleyhinde birlik oldular.
Cemaatiniz için
korkmadıkça
sabredeceğim”²

2167. Bölüm Sabır ve İman

10064. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur: “İşlerde
sabretmek bedendeki baş
gibidir. Baş bedenden
ayrılınca beden bozulacağı
gibi sabır da işlerden
ayrıldığı takdirde işler de
bozulur.”³

10065. İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur: “Sabır imanın
başıdır.”⁴

10066. İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur: “İman için sabır

beden için baş gibidir. Baş
yok olduğunda beden de
yok olacağı gibi sabır yok
olduğunda da iman da yok
olur.”⁵

10067. İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur: “Ey insanlar!
Sabırlı olun, zira herkimin
sabrı olmazsa dini de
olmaz.”⁶

2178. Bölüm Sabır ve Yardım

Kur’an:

“Ey Peygamber!
Müminleri savaş için
coştur. Sizin sabırlı yirmi
kişiniz onlardan iki yüz
kişiyi yener. Sizin yüz
kişiniz, küfreden bin
kişiyi yener; çünkü onlar
anlayışsız bir
topluluktur.”⁷

“Nice az topluluk çok
topluluğa Allah’ın izniyle
üstün gelmiştir, Allah
sabredenlerle
berâberdir.”⁸

“Size bir iyilik gelse,
onların fenasına gider;
başınıza bir kötülük gelse
buna sevinirler. Sabreder
ve takva sahibi olursanız
onların hilesi size hiçbir
zarar vermez. Allah

¹ a. g. e. 217

² a. g. e. 169

³ el-Kafi, 2/90/9

⁴ a. g. e. s. 87/1

⁵ a. g. e. h. 2

⁶ Bihar, 71/92/46

⁷ Enfal suresi, 65. ayet

⁸ Bakara suresi, 249. ayet

işlediklerinin hepsini
ilmiyle kuşatmıştır.”¹

“Evet, eğer
sabrederseniz,
sakınırsanız, onlar
hemen üzerinize
gelirlerse Rabbiniz size,
nişanlı beş bin melek
yardım edecektir.”²

10068. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “Şüphesiz zafer
sabırla ve sıkıntı da
genişlikle birliktedir.
Şüphesiz her zorlukla
birlikte kolaylık da vardır.”³

10069. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Herkim sabır
bineğine binerse, zaferin
zirvesine ulaşır.”⁴

2169. Bölüm Sabır ve Zafer

10070. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Sabırlı insan
her ne kadar zaman uzasa
da sonunda mutlu olur.”⁵

10071. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Sabrın hayırlı
neticeleri vardır. O halde
sabredin ki zafere
ulaşasınız.”⁶

10072. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Sabır zaferin
garantisidir.”⁷

10073. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Sabret ki
zafere erişesin.”⁸

10074. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Hüzünlerin
sıkıntısı karşısında
sabretmek fırsatlara (zafere)
ulaşma nedenidir.”⁹

10075. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Zaferin tatlılığı
sabrın acılığını ortadan
kaldırır.”¹⁰

10076. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “Sabırla
kurtuluş umulur. Bir kapıyı
sürekli çalan kimseye
(sonunda) o kapı yüzüne
açılır.”¹¹

10077. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Sabır
(isteklerine) ulaşmanın
anahtarıdır. Mutluluk
sabreden kimsenin
akıbetidir.”¹²

bak. 327. Konu, ez-Zafer

2170. Bölüm Sabreden Kimsenin Sevabı

Kur'an:

¹ Al-i İmran suresi, 120. ayet

² Al-i İmran suresi, 125. ayet

³ Bihar, 77/88/2

⁴ a. g. e. 78/79/56

⁵ Nehc'ul Belağa, 153. hikmet

⁶ Mişkat'ul Envar, 22

⁷ Gurer'ul Hikem, 760

⁸ a. g. e. 2232

⁹ a. g. e. 2096

¹⁰ a. g. e. 4882

¹¹ Bihar, 71/96/61

¹² a. g. e. 78/45/46

“Muhakkak sizi biraz korku, biraz açlık ve mallardan, canlardan, ürünlerden biraz eksiltmekle deneriz, sabredenlere müjdele. Onlara bir musibet geldiğinde: “Şüphesiz biz Allah'ınız ve elbette O'na döneceğiz” derler. Rablerinin mağfiret ve rahmeti onlardır. Hidayeti bulanlar da onlardır.”¹

10078. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Azameti yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Ben dünyayı değiş-tokuş için kullarıma verdim...Herkim ondan bir şey bana borç vermezse bende onu zorla kendisinden alırım (ve sabrederse) üç nimet bağışlarım ki onlardan birini bile meleklerime verecek olursam sevinirler: Selam, hidayet ve rahmet.” Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: **“Kendilerine bir musibet ulaştığında...”²**

10079. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Karşılığında sana sabır nimeti verilen ve kendisi vesilesiyle ilahi sevaba hak kazandığın

musibeti musibet sayma. Asıl musibet, musibet gören insanın tahammülsüzlük sebebiyle ecir ve sevabından mahrum olduğu musibettir.”³

10080. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şialarımızdan her biri musibete uğrayıp sabredince bin şehidin sevabını elde eder.”⁴

10081. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Mümine ve hastalıkları karşısındaki tahammülsüzlüğüne şaşıyorum. Eğer mümin hastalığının kendisi için ne kadar sevabı olduğunu bilecek olursa şüphesiz rabbiyle görüşünceye kadar sürekli hasta olmayı severdi.”⁵

10082. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eğer mümin musibetlerde ne büyük bir sevabın gizli olduğunu bilseydi, makasla parça parça olmayı arzu ederdi.”⁶

10083. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim bir derde müptela olup onu Allah yolunda sayarsa Allah kendisine bin şehidin sevabını yazar.”⁷

¹ Bakara suresi, 155-157

² el-Hisal, 130/135

³ Bihar, 71/94/53

⁴ et-Temhis, 59/125

⁵ Bihar, 81/210/25

⁶ a. g. e. 67/240/66

⁷ Tıbb'ul Eimme, 17

2171. Bölüm Davud'un Eşi Cennettedir

10084. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala Davud’a şöyle vahyetmiştir: “Hellade binti Evs’e cenneti müjdele ve ona eşinin cennette olduğunu haber ver.” Davud Hellade’ye doğru gitti ve evinin kapısını çaldı. Hellade dışarı çıktı ve şöyle arz etti: “Benim hakkımda bir şey mi nazil oldu?” Davud, “Evet” diye buyurdu. Hellade, “Ne nazil oldu?” diye sordu. Davud, “Allah-u Teala bana cennette eşim olduğunu bildirdi ve seni cennetle müjdeliyorum.” Hellade şöyle dedi: “Belki benimle birinin adı karıştırılmıştır.” Davud şöyle buyurdu: “O Hellade sensin.” Hellade şöyle dedi: “Ey Allah’ın Peygamberi! Seni yalanlamıyorum, ama Allah’a andolsun ki kendimde böyle bir liyakat göremiyorum.” Davud şöyle buyurdu: “Batınında ve içinde neler olduğunu bana haber ver.” Hellade şöyle arz etti: “Ben şüphesiz her zaman müptela olduğum her türlü belanın acısına, sıkıntıya, ihtiyaca,

açlığa sabrettim. Allah’tan kendisi benden uzaklaştırmadıkça o sıkıntıları benden gidermesini ve bana afiyet ve genişlik vermesini istemedim. Bunun yerine Allah’tan hiçbir şey dilemedim ve sürekli olarak bu şeyler hakkında Allah’a şükrettim.” Davud (a.s) şöyle buyurdu: “İşte bu sebeple bu makama eriştin.” İmam Sadık (a.s) daha sonra şöyle buyurdu: “İşte bu Allah’ın salih ve seçkin kulları için beğendiği dinidir.”¹

bak. 190. Konu, er-Rıza(1)

2172. Bölüm Az Sabreden Kimse

10085. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim sabrederse az sabretmiştir ve herkim sabırsızlık gösterirse az sabırsızlık göstermiştir (zira ömür kısadır ve musibetler geçicidir.)”²

10086. *İmam Kazım (a.s), Hişam b. Hakem’e yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Ey Hişam! Allah’a itaat hususunda sabret ve günahlarını terk etmek hususunda tahammül

¹ Kısas’ul Enbiya, 206/268

² el-Kafi, 2/88/3

göster. Zira dünya sadece bir andır. Geçen şeyler hususunda sevinç ve hüznün göremezsin. Gelecek olan şeyler hususunda ise haberdar değilsin. O halde içinde yaşadığın an sabret. Sanki mutluymuşsun gibi.”¹

10087. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim bir saat sabrederse, saatlerce övülür.”²

10088. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nice bir anlık sabır, uzun süre sevinci doğurur ve nice bir anlık lezzet ise uzun hüznülere sebep olur.”³

10089. *İmam Ali (a.s), takva sahiplerinin niteliği hususunda şöyle buyurmuştur:* “Birkaç sabah sabrettiler ve sonunda uzun bir rahatlığa ulaştılar”⁴

2173. Bölüm

Sabrın Anlamı

10090. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Cebrail! Sabrın anlamı nedir?” Cebrail şöyle dedi: “Sabır, rahatlıkta sabrettiğin gibi sıkıntıda da sabretmendir. Zenginlikte sabrettiğin gibi fakirlikte de sabretmendir.

Afiyet ve sağlık durumunda sabrettiğin gibi hastalıkta da sabretmendir. Sabırlı insan kendisine ulaşan belalardan dolayı yaratıklar nezdinde şikayette bulunmaz.”⁵

10091. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır, insanın bir musibete düçar olduğunda tahammül etmesi ve öfkesini yenmesidir.”⁶

10092. *Resulullah (s.a.a), kendisine, “Sabırlılar kimlerdir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Sabırlılar, Allah’a itaat ve günahları terk etme hususunda sabredenlerdir. Onlar, helal ve temiz mal elde ederler, iktisatlı harcarlar, fazlasını Allah yolunda bağışta bulunurlar ve bu sebeple de kurtuluşa ve mutluluğa erişirler.”⁷

10093. *İmam Sadık (a.s), sabredenler ve sabretmeye çalışanlar hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Sabredenler farzları eda etme hususunda sabredenlerdir, sabretmeye çalışanlar ise haramlardan kaçınma hususunda sabredenlerdir.”⁸

¹ Bihar, 78/311/1

² a. g. e. 82/136/21

³ Emali et-Tusi, 153/251

⁴ Nehc’ul Belağa, 193. hutbe

⁵ Mean’il-Ahbar, 261/1

⁶ Gurer’ul Hikem, 1874

⁷ Bihar, 77/93/1

⁸ a. g. e. 71/83/25

10094. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sabır hoşnutluktur.”¹

10095. İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala’nın, **“Sabredin ve sebat gösterin”** ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Farzları eda etme hususunda sabredin ve musibetler karşısında sebat gösterin.”²

10096. İmam Sadık (a.s), bu ayet hakkında şöyle buyurmuştur: “Musibetler karşısında sabredin.”³

10097. İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala’nın, **“Sabırdan yardım dileyin”** ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Sabırdan maksat oruçtur. İnsan bir bela ve zorluğa düşer olduğunda oruç tutmalıdır. Zira Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: **“Sabırdan yardım dileyin”** yani oruçtan.”⁴

2174. Bölüm Sabrın Çeşitleri

10098. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sabır iki çeşittir: Musibetler karşısında sabretmek. Bu iyi

ve güzel sabırdır. Bundan daha iyisi ise aziz ve celil olan Allah’ın sana haram kıldığı şeylerden sakınma hususunda sabretmendir.”⁵

10099. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sabır iki türdür: Hoşlanmadığın şeylere karşı sabır ve sevdiğin şeylere karşı sabır.”⁶

10100. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sabır üç çeşittir: Musibet anında sabır, itaat hususunda sabır ve günahları terketme hakkında sabır.”⁷

10101. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sabır ya musibetler karşısında sabretmektir, ya itaat hususunda sabretmektir, ya da günahları terk etme hususunda sabretmektir. Üçüncüsü ilk ikisinden daha üstündür.”⁸

10102. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şehvet karşısında sabretmek iffet, gazap karşısında sabretmek cesaret ve günahlar hususunda sabretmek ise sakınmaktır.”⁹

10103. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkime Allah bir servet verirse

¹ Kenz’ul Ummal, 6499, 6518

² el-Kafi, 2/81/3

³ a.g.e, 2/92/19

⁴ Nur’us Sakaleyn, 1/76/182

⁵ el-Kafi, 2/90/11

⁶ Nehc’ul Belağa, 55. hikmet

⁷ el-kafi, 2/91/15

⁸ Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 1/319

⁹ Gurer’ul Hikem, 1927

akrabalarına yardımcı olmalıdır...Hakları eda etme ve musibetler hususunda nefsinin sabretmeye zorlamalıdır.”¹

10104. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün sabır musibetin acılığı hususunda sabretmektir.”²

10105. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün sabır sevilen şey karşısında sabretmektir.”³

2175. Bölüm Güzel Sabır

Kur'an:

“Şimdi sen güzelce sabret.”⁴

“Üzerine başka bir kan bulaşmış olarak Yusuf'un gömleğini de getirmişlerdi. Babaları: “Sizi nefsiniz bir iş yapmaya sürükledi; artık bana güzelce sabır gerekir. Anlattıklarınıza karşı ancak Allah'tan yardım istenir” dedi.”⁵

10106. *İmam Bakır (a.s), güzel sabır hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Güzel sabır, içinde insanlara

şikayette bulunmanın olmadığı sabırdır.”⁶

10107. *İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala'nın, “Artık bana güzel sabır...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Yani şikayetsiz sabır.”⁷
bak. 277. Konu, eş-Şekva

2176. Bölüm Sabreden Kimsenin Nişanesi

Kur'an:

“Muhakkak sizi biraz korku, biraz açlık ve mallardan, canlardan, ürünlerden biraz eksiltmekle deneriz, sabredenlere müjdele. Onlara bir musibet geldiğinde: “Şüphesiz biz Allah'ınız ve elbette O'na döneceğiz” derler.”⁸

10108. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sabreden kimsenin üç nişanesi vardır. İlki tembellik etmemesi, ikincisi bitkin ve sıkıntılı olmaması, üçüncüsü ise rabbini şikayette bulunmamasıdır. Zira eğer tembellik ederse, hakkı zayi eder, eğer bitkin ve sıkıntılı

¹ Nehc'ul Belağa, 142. hutbe

² Gurer'ul Hikem, 2975

³ a. g. e. 3030

⁴ Mearic suresi, 5. ayet

⁵ Yusuf suresi, 18. ayet

⁶ el-kafi, 2/93/23

⁷ Bihar, 71/87/37

⁸ Bakara suresi, 155-156. ayetler

olursa şükretmez ve eğer rabbinden şikayette bulunursa ona günahla bulunmuş olur.”¹

2177. Bölüm Ehl-i Beyt’in Şialarının Sabrı

10109. *İmam Sadık (a.s), ashabından birine şöyle buyurmuştur:* “Biz sabırlıyız, ama Şialarımız bizden daha sabırlıdır.” Ben (ravi) şöyle dedim: “Fedan olayım! Nasıl olurda Şialarımız sizden daha sabırlı olur?” İmam şöyle buyurdu: “Çünkü biz bildiğimiz şeylere sabrederiz, Şialarımız ise bilmedikleri şeylere sabrederler.”²

10110. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Biz sabırlıyız, ama Şialarımız bizden daha sabırlıdır, zira biz bildiğimiz şeylere sabrederiz, onlar ise bilmedikleri şeylere sabrederler.”³

2178. Bölüm Sabırsızlığın Etkileri (1)

10111. *İmam Kazım (a.s), Sema’a b. Mihran’a şöyle*

buyurmuştur: “Senin hacca gitmene ne engel olmuştur?” O şöyle diyor: “Ben şöyle arz ettim: “Kurbanın olayım. Çok borcum vardı ve malım da yok olmuştu. Boynumda olan borçlar ise malımın yok olmasından daha acıdır. Eğer dostlarımdan biri beni dışarı çıkarmasaydı, dışarıya çıkmaya bile gücüm yetmezdi.” İmam şöyle buyurdu: “Eğer sabredersen, durumun iyileşir, eğer sabretmezsen hoşnut ol veya olma Allah mukadderatını (taktir ettiği şeyleri), uygular ve yürürlüğe koyar.”⁴

10112. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer sabredersen, Allah’ın senin hakkındaki taktir ettiği şeyler uygulanır ve sen sevap elde edersin. Eğer sabretmezsen yine de Allah’ın senin hakkındaki şeyleri uygulanır ve sen günahkar olursun.”⁵

10113. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim musibetler esasında sabreder ve isticra’da bulunur ve (inna lillah ve inna ileyhi raciun derse) Allah’a hamd ve şükürde bulunursa şüphesiz Allah’ın

¹ İlel’uş Şerayi’, 498/1

² el-Kafi, 2/93/25

³ Bihar, 71/84/27

⁴ el-kafi, 2/90/10

⁵ Cami’ul-Ahbar, 316/882

yaptığı şeylerden hoşnut olmuştur ve sevabı Allah iledir. Herkim de böyle yapmazsa yine ilahi taktir onun hakkında yürürlüğe koyulur. Ama bu durumda o kınanmış ve Allah da sevabını yok etmiştir.”¹

10114. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “(Musibet ve belalarda) Özgür insanlar gibi sabreden (saadet bulur) Aksi taktirde ham cahiller gibi musibeti unuttur gider.”²

10115. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eğer özgür insanlar gibi sabredersen, (şerafet elde edersin.) Aksi taktirde tecrübesiz cahiller gibi musibeti unuttur gidersin.”³

10116. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eğer yüce insanlar gibi sabredersen (ne iyi). Aksi taktirde hayvanlar gibi (musibetleri) unuttur gidersin.”⁴

10117. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim işine gücüne (ticaretine) sabretmezse, iflasına sabretmelidir.”⁵

2179. Bölüm Sabırsızlığın Etkileri (2)

10118. Resulullah (s.a.a), ashabından birine -çocuğunun ölümü üzerine- şu baş sağlığında bulundu: “Allah’a hamd-ü senadan sonra...Yüce olan Allah senin sevabını arttırsın ve sana sabır versin...Sakın sabırsızlığın sevabını yok etmesin. Yarın kıyamet günü musibetlerinin sevabını kaybettiğinden dolayı pişman olursun. Eğer sabretmenin sevabını görseydin, o musibetin sevap karşısında bir hiç olduğunu anlardın. Bil ki sabırsızlık etmek kaybedilen şeyleri geri çevirmez ve hiçbir hüznün ilahi taktiri ortadan kaldıramaz. O halde çocuğun yerine sana verilen şeyin, hüznünü gidermesi gerekir. Ve’s-Selam.”⁶

10119. İmam Ali (a.s), oğlunu kaybeden Eş’as b. Kays’a tesellide bulunarak şöyle buyurmuştur: “Ey Eş’as, eğer oğluna üzülyorsan, bu yakınlığın bir gereğidir. Eğer sabredersen Allah’ın her musibete karşı bir

¹ Mişkat’ul Envar, 22

² Nehc’ul Belağa, 413. hikmet

³ Gurer’ul Hikem, 3712

⁴ Nehc’ul Belağa, 414. hikmet

⁵ Gurer’ul Hikem, 8987

⁶ A’lam’ud Din, 295

mükafatı vardır. Ey Eş'as! Eğer sabredersen hakkında ilahi takdir gerçekleşir ve ecrini alırsın; ama sabretmezsen yine ilahi takdir gerçekleşir ve sen günahkar sayılırsın. Ey Eş'as! Oğlun (dünyaya geldiğinde) seni sevindirdi; bu senin için bir imtihan ve denemeydi ve (ölümüyle) seni üzdü; bu da senin için sevap ve rahmettir.”¹

*bak. Er-Rıza (1), 1522.
Bölüm*

2180. Bölüm Sabırsızlığın Etkileri(3)

10120. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah’tan korkunuz ve sabrediniz, zira herkim sabretmezse sabırsızlık onu helak eder ve sabırsızlığın sebebiyle helak oluşu da sabırsızlık ettiğinde sevap elde etmeyeceği anlamındadır.”²

10121. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkimi sabır kurtarmazsa sabırsızlık helak eder.”³

10122. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Az sabretmek insanı rezil rüsva eder.”⁴
*bak. el-Ma’siyet, 2341.
Bölüm*

2181. Bölüm Sıkıntılar Anında Sabretmek ve Çare Bulmak

10123. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz sıkıntıların bittiği bir sonu vardır. O halde sizlerden biri bir musibete düşer olursa, o musibetler geçinceye kadar teslim olmalı ve sabretmelidir. Zira sıkıntılar insana yöneldiğinde hemen çare peşinde koşmak, o sıkıntıları daha da tatsızlaştırır.”⁵

10124. İmam Ali (a.s), Mısır’dan yanına gelen Kays b. Sa’d’a şöyle buyurmuştur: “Ey Kays! Sıkıntıların bittiği bir son vardır. O halde akıllı insan sıkıntılar geçinceye kadar, sıkıntılara göz yuman insandır. Zira sıkıntılar insana yöneldiğinde onları çare bulmaya çalışarak

¹ Nehc’ul Belağa, 291. hikmet

² Bihar, 71/95/58

³ Nehc’ul Belağa, 189. hikmet;
Şerh-u Nehc’i’l Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 18/415

⁴ Bihar, 78/229/107

⁵ a.g.e, 71/95/57

karşılama şiddetleri artırır.”¹

2182. Bölüm İnsana Sabır Veren Şey

10125. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tersinin sıkıntısına tahammül etmedikçe, sabır gerçekleşmez.”²

10126. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kime zamanın sıkıntıları ardarda inerse (bu sıkıntılar) ona sabrın faziletlerini de kazandırır.”³

10127. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabrın kökü Allah’a gerçek yakın içinde olmaktır.”⁴

10128. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kendini sabretmeye zorlarsa, Allah onu sabırlı kılar. Her kim de iffet taleb ederse, Allah onu iffetli kılar. Her kim ihtiyaçsız kılınmayı dilerse, Allah onu müstağni kılar. Hiçbir kula sabırdan daha iyi ve geniş bir nimet verilmemiştir.”⁵

bak. 2183. Bölüm; el-Yakin, 4258. Bölüm

2183. Bölüm Sabretmeye Alışmaya Teşvik

10129. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini zorluklara karşı sabretmeye alıştırmak ki hak yolunda sabretmeye alışmak güzel bir huydur.”⁶

10130. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tatsız olaylar karşısında kendini sabretmeye alıştır. Zira ki sabır güzel bir huydur.”⁷

10131. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tatsız olaylar karşısında kendini sabretmeye zorlamak kalbi sağlam kılar.”⁸

10132. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En iyi sabır kendini sabretmeye zorlamaktır.”⁹

bak. el-Hadis, 10128. Bölüm

2184. Bölüm Sabrın Dalları

¹ a. g. e. 78/79/55

² Gurer’ul Hikem, 10872

³ a. g. e. 9144

⁴ a. g. e. 3084

⁵ Kenz’ul Ummal, 6522

⁶ Nehc’ul Belağa, 31. mektup; Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 16/64

⁷ Bihar, 77/200/1

⁸ a. g. e. s. 207/1

⁹ Gurer’ul Hikem, 2897

10133. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sabrın dört kolu vardır: Şevk, korku, züht ve bekleyiş. Herkim cennete şevk ve iştihak duyarsa, şehvetten el çeker, herkim ateşten korkarsa kendini haramdan korur. Herkim de dünyaya itinasız (zahid) olursa sıkıntılarını görmezlikten gelir ve herkim de ölümü beklerse hayırlı işler için çalışır.”¹

10134. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İman, dört esas üzerinde durur: Sabır, yakın, adalet ve cihat. Sabır da dört çeşit üzeredir: Şevk, korku, züht ve bekleyiş. Cennete şevk duyan, şehvetlerden uzak durur; cehennemden korkan, haramlardan sakınır; dünyada zahit olan, musibetleri hafif görür; ölümü bekleyen, hayırlı işlere koşar.”²

Ben diyorum ki: Gördüğümüz gibi bu hadis hem Peygamber’den ve hem de Ali’den (a.s) naklolmuştur. Ama Kenz’ul-Ummal’da (1389) da görüldüğü gibi Müminlerin Emiri onu Peygamber’den (s.a.a) nakletmiştir. Söz konusu kitaba müracaat ediniz.

2185. Bölüm Allah’tan Sabır Dilemek

Kur’an:

“Calut ve ordusuna karşı çıktıklarında, “Rabbimiz! Bize sabır ver, sebatımızı artır, küfreden topluluğa karşı bize yardım et” dediler.”³

“Rabbimizin ayetleri gelince, onlara inanmamızdan ötürü bizden öç alıyorsun. Rabbimiz! Bize sabır ver ve canımızı müslüman olarak al” dediler.”⁴

10135. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah tarafından yardım ihtiyaç ölçüsünce iner. Allah tarafından sabır ise belalar miktarınca iner.”⁵

10136. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sabır musibetler ölçüsünce bağışlanır.”⁶

10137. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah kalplerinizi ve kalplerimizi hakka yöneltsin. Bizlere ve sizlere sabır ilham etsin.”⁷

¹ Kenz’ul Ummal, 1389

² Nehc’ul Belağa, 31. hikmet

³ Bakara suresi, 250. ayet

⁴ A’raf suresi, 126. ayet

⁵ et-Terğib ve’t-Terhib, 3/64/13

⁶ Nehc’ul Belağa, 144. hikmet

⁷ a. g. e. 173. hutbe

287. Konu

es-Suhbet

Arkadaşlık

• *Kenż'ul Ummal, 9/3, Kitab'us Suhbet*
• *Kenż'ul Ummal, 11/525, Zikr'us Suhbet'un-Nebi (s.a.a)*
• *Kenż'ul Ummal, 12/145, Nisa'us Sehabiyat*
• *Kenż'ul Ummal, 13/250, Cami'us Sebabe*

bak.
• 6. konu, el-Eh; 291. konu, es Sedik; 354. konu, el-Aşiret
• el-Eh, 49. bölüm; es Sefer, 1824, 1826. bölümler; es Sedik, 2216, 2217. bölüm

2186. Bölüm

Arkadaşlık

10138. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülerle arkadaşlık, kötü koku üzerinden geçince onu kendisiyle taşıyan rüzgar gibi insana kötülük getirir.”¹

10139. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahmakla arkadaşlık ruhun işkence görmesine sebep olur.”²

10140. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllı insanla arkadaşlık ruhun hayatıdır.”³

10141. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülerle arkadaşlık iyilere kötü zanda bulunulmasına sebep olur.”⁴

10142. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her arkadaşlık bir tercihtir.”⁵

10143. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanları tanımak için arkadaşlık etmek yeter.”⁶

10144. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her ne kadar arkadaşlık uzarsa saygı bağı da güçlenir.”⁷

10145. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir şey iyilerle arkadaşlık gibi insanı iyiliğe çağırmaz ve kötülükten kurtarmaz.”⁸

10146. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hayrını başkalarından esirgemek, onun senden başkalarıyla arkadaşlık etmesine neden olur.”⁹

¹ Gurer’ul Hikem, 5839

² a. g. e. 5841

³ a. g. e. 5842

⁴ a. g. e. 5868

⁵ a. g. e. 6462

⁶ a. g. e. 7034

⁷ a. g. e. 7206

⁸ a. g. e. 7518

⁹ a. g. e. 9783

288. Konu

es-Sıhhe Sıhhat-Sağlık

☞Bihar, 81/170, 44. bölüm; el-Afiyet ve'l Merez

bak.

☞ 317. konu, el-Tıt; 363. konu, el-Afiyet; 486. konu, el-Merez; es Sevm, 2254. bölüm; el-İlm, 2912, 2916. bölümler; el-Kalb, 3388. bölüm; el-Marağ, 3678. bölüm

2187. Bölüm Sıhhat-Sağlık

10147. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sağlık nimetlerinden üstünüdür.”¹

10148. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sağlık iki lezzetten en tatlısıdır.”²

10149. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bedenlerin sağlığı nasiplerin en tatlısındandır.”³

10150. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En olgun nasip sağlıktır.”⁴

10151. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sağlıkla lezzet kemale erer.”⁵

10152. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mizaç sağlığı ile yiyeceğin lezzeti hissedilir.”⁶

10153. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sağlığın zekatı Allah’a itaatte çaba göstermektir.”⁷

10154. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların çoğu iki şeyde ilahi imtihana maruz kalmıştır: Sağlık ve boş vakit!”⁸

10155. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan şu beş şeyden birine dahi sahip olmazsa, hayatı kararır, aklı karışır ve kalbi sıkıntıya düşer. Bunların ilki sağlıktır.”⁹

10156. *İmam Saduk (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünyanın nimeti güvenlik ve bedenin sağlığıdır. Bu nimet ahirette cennete girmekle kemale erer.”¹⁰

10157. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Biliniz ki belalardan biri yoksulluktur. Yoksulluktan daha kötüsü beden hastalığıdır. Beden hastalığından daha kötüsü ise kalp hastalığıdır. Biliniz ki nimetlerden biri malda genişliğe kavuşmaktır. Malda genişliğe kavuşmaktan daha üstünü beden sağlığıdır, beden sağlığından da üstünü kalbin takva sahibi olmasıdır.”¹¹

bak. En-Ni'met, 3905. Bölüm

¹ Gurer’ul Hikem, 1050

² a. g. e. 1660

³ a. g. e. 5812

⁴ a. g. e. 2961

⁵ a. g. e. 4228

⁶ a. g. e. 4289

⁷ a. g. e. 5454

⁸ Bihar, 81/170/2

⁹ a. g. e. s. 171/4

¹⁰ Mean’il-Ahbar, 408/87

¹¹ Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 19/337

289. Konu

es-Sıdk

Doğruluk

- *Bihar, 71/1, 60. bölüm, es Sıdk*
- *Vesail'uş Şia, 8/513, 108. bölüm, Vucub'us Sıdk*
- *Kenẓ'ul Ummal, 3/344, 770, es Sıdk'ul Hadis*
- *el-Müheccet'ul Beyza, 8/102, Kitab'un-Nıyyet ve's Sıdk ve'l İblas*

bak.
• *et-Ticaret, 441, 442. bölümler; ed-Din, 1298. bölüm*

2188. Bölüm Doğruluk (1)

Kur'an:

“Ey iman edenler!
Allah'tan sakının ve
doğrularla berâber olun.”
1

*bak. Maide, 119, Yusuf,
70; Enbiya, 63; Ahzab, 23 ve
24; Zümer, 32 ve 33; Haşr, 8*

10158. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Doğruluk
sözün ilahi yapı (gerçek) ile
uyumluluk içinde olması,
yalan ise sözün ilahi yapıdan
(gerçekten)
uzaklaşmasıdır.”²

*bak. es-Sıddık, 2196.
Bölüm*

2189. Bölüm Doğruluk (2)

10159. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Doğruluk
sözün ruhudur.”³

10160. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Doğruluk
büyüklüğün kemalidir.”⁴

10161. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Doğruluk
adaletin kardeşidir.”⁵

10162. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Doğruluk
izzettir.”⁶

10163. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Doğruluk
hakkın dilidir.”⁷

10164. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Doğruluk en
hayırlı sözdür.”⁸

10165. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Doğruluk her
ne kadar kendisinden
korksan da seni kurtarır ve
yalan her ne kadar
kendisinden güvende de
olsan seni yok eder.”⁹

10166. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Doğruluk her
şeyin düzelmesi, yalan ise
her şeyin bozulmasıdır.”¹⁰

10167. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “Güzellik, hak
üzere doğru konuşmak
iledir ve kemal doğruluk
üzere olan fiilin
güzelliğidir.”¹¹

10168. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “Doğruluk
uğur, yalan ise
uğursuzluktur.”¹²

10169. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Sözün süsü
doğruluktur.”¹³

¹ Tevbe suresi, 119. ayet

² Gurer’ul Hikem, 1552-1553

³ a. g. e. 387

⁴ a. g. e. 1056

⁵ a. g. e. 265

⁶ Bihar, 78/269/109

⁷ Gurer’ul Hikem, 275

⁸ a. g. e. 304

⁹ a. g. e. 1118-1119

¹⁰ a. g. e. 1115-1116

¹¹ Kenz’ul Ummal, 6853

¹² Bihar, 77/67/6

¹³ Emali es-Seduk, 395/1

10170. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Doğrulukta ayrılmayın. Şüphesiz ki doğruluk cennet kapılarından bir kapıdır.”¹

10171. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hey! Doğru olunuz. Zira Allah doğru olan kimseyle birlikte dir.”²

10172. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkimin dili doğru olursa, ameli temiz olur.”³

10173. İmam Ali (a.s), insanların en yücesi sorulunca şöyle buyurmuştur: “Her yerde ve her zaman doğru söyleyendir.”⁴

10174. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Konuşmadan önce doğruluğu öğreniniz.”⁵

10175. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Doğruluk emanettir, yalan ise hıyanettir.”⁶

10176. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Doğrulukta daha iyisi doğruyu söyleyen ve hayırdan daha hayırlısı onu yapandır.”⁷

10177. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim doğru

olursa, insanlar onu hoş görmez.”⁸

10178. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanın değeri himmeti kadardır. Doğruluğu ise mürüvveti ölçüsünce dir.”⁹

10179. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kendinizi amellerde doğrulukla aziz ve celil olan Allah için süsleyin.”¹⁰

10180. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Herkim Allah’a karşı doğru olursa kurtuluşa erer.”¹¹

10181. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bildığın şeylerden bazısını gizlemezsen sadık olamazsın.”¹²

10182. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanlara karşı en doğru konuşan kimse, insanları da en doğru bilendir. Herkesten çok insanlara yalan söyleyen kimse, insanları da en çok yalancı bilen kimsedir.”¹³

2190. Bölüm Doğruluk ve İman

¹ Tarih-i Bağdad, 11/82

² Bihar, 69/386/51

³ el-Kafi, 2/104/3

⁴ Bihar, 71/9/12

⁵ el-Kafi, 2/104/4

⁶ Gurer’ul Hikem, 15

⁷ Emali et-Tusi, 223/385

⁸ Bihar, 78/353/9

⁹ Nehc’ul Belağa, 47. hikmet

¹⁰ Bihar, 78/164/1

¹¹ el-Kafi, 2/99/29

¹² Bihar, 78/9/64

¹³ Kenz’ul Ummal, 6854

10183. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmanın alameti; sana zarar verecek olsa bile fayda verecek yalana karşı doğruluğu seçmendir.”¹

10184. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğruluk imanın en sağlam sütunudur.”²

10185. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğruluk İslam'ın sütunu ve imanın dayanağıdır.”³

10186. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğruluk imanın başı ve insanın süsüdür.”⁴

10187. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğruluk insanın güzelliği ve imanın dayanağıdır.”⁵

10188. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğruluk dilin emaneti ve imanın süsüdür.”⁶

10189. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğruluk dinin elbisesidir.”⁷

10190. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğruluk dinin başıdır.”⁸

bak. el-İman, 276. Bölüm

2191. Bölüm Doğru İnsan

10191. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğru sözlü kimse kurtuluş ve yüceliğin eşiğindedir. Yalancı ise helak ve horluk uçurumunun kenarındadır.”⁹

10192. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğru insan saygın ve değerli insandır. Yalancı insan ise hor ve zelim bir insandır.”¹⁰

10193. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğru insanı onaylayan ilk kimse onun doğru olduğunu bilen aziz ve celil olan Allah'tır ve hakeza onun doğru olduğunu bilen kendi nefsi onu tasdik eder.”¹¹

2192. Bölüm Doğru Konuşma

10194. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların namaz ve orucuna aldanma. Zira insan bazen namaz ve oruca alışır ve onları terk edecek olursa korkuya kapılır. İnsanları doğru

¹ Nehc'ul Belağa, 458. hikmet

² Gurer'ul Hikem, 1579

³ a. g. e. 1754

⁴ a. g. e. 1993

⁵ a. g. e. 2120

⁶ a. g. e. 1451

⁷ a. g. e. 458

⁸ a. g. e. 517

⁹ Nehc'ul Belağa, 86. hutbe

¹⁰ Gurer'ul Hikem, 3409

¹¹ el-Kafi, 2/104/6

konuşma ve emanete riayetle deneyin.”¹

10195. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların fazla namazına, orucuna, haccına, ihsanına ve gece zikrine bakmayın. İnsanların doğru konuşmasına ve emanete riayet edişine bakın.”²

10196. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah her peygamberi doğru konuşmayla ve emaneti iyi olsun kötü olsun sahibine vermekle göndermiştir.”³

bak. el-Bid’at, 331. Bölüm; el-Gurur, 3043. Bölüm; el-Huşu’, 1025. Bölüm

2193. Bölüm Sözlerin En Doğrusu

Kur’an:

“İman edip yararlı işler yapanları, Allah'ın gerçek bir sözü olarak, içinde temelli ve ebedi kalacakları, altından ırmaklar akan cennetlere koyacağız. Allah'tan daha doğru sözlü kim vardır?”⁴

“Allah'tan başka ilah yoktur, geleceğinde şüphe olmayan kıyamet günü, sizi mutlaka toplayacaktır. Allah'tan daha doğru sözlü kim olabilir?”⁵

10197. *İmam Ali (a.s), sözlerin en doğrusu hakkında şöyle buyurmuştur:* “La ilahe illallah (Allah'tan başka ilah yoktur) diye şahadette bulunmaktır.”⁶

10198. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sözlerin en doğrusu hal dilidir.”⁷

10199. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hal dili söz dilinden daha doğrudur.”⁸

bak. el-Mev’ize, 4120. Bölüm

2194. Bölüm Gereksiz Doğruluk

10200. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Üç yerde doğruluk çirkindir: Söz taşımada, birine ailesi hakkında tatsız haber vermen ve birinin verdiği haberi yalanlaman.”⁹

10201. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kime bir Müslüman sorulur da o da

¹ a. g. e. h. 2

² Bihar, 71/9/13

³ el-kafi, 2/104/1

⁴ Nisa suresi, 122. ayet

⁵ Nisa suresi, 87. ayet

⁶ Bihar, 77/378/1

⁷ Gurur’ul Hikem, 3302

⁸ a. g. e. 7636

⁹ el-Hisal, 87/20

doğru söylediği için o müslümana bir zarar ulaşırsa (Allah katında) yalancılardan sayılır. Herkimden bir Müslüman sorulur, yalan söyler ve o Müslümanlara bir hayır ulaşırsa Allah katında doğrulardan sayılır.”¹

2195. Bölüm Güzel Ün

Kur'an:

“Sonrakilerin beni güzel şekilde anmalarını sağla.”²

“Onlara rahmetimizden bağışta bulunduk. Onların her dilde üstün şekilde anılmalarını sağladık.”³

10202. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nasıl da apışıp şaşkınlıktınız? Oysa Nebinizin Ehl-i Beyt'i aranızdadır. Onlar hakkın

öncüleri, dinin alametleri, doğruluğun dilidirler.”⁴

10203. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey insanlar! Hiç kimse her ne kadar mal-mülk sahibi de olsa yakınlarından ve onların kendini elleri ve dilleriyle savunmalarından müstağni (ihtiyaçsız) olamaz...Allah'ın insana halk arasında verdiği iyi-hayırlı isim, başkasına miras olarak bırakacağı maldan daha hayırlıdır.”⁵

Ben diyorum ki: el-Mizân tefsirinde, “Sonrakilerin beni güzel anmalarını sağla” ayeti hakkında şöyle yer almıştır: Doğruluk dili kavramının güzel ün kavramına uyarlanması pek açık değildir. Ama imamın Ali (a.s) sözünde görüldüğü gibi onda hiçbir belirsizlik yoktur ve açıkça onu doğrulamaktadır.

bak. Eş-Şuhret, 2125. Bölüm

¹ Bihar, 71/11/19

² Şuara suresi, 84. ayet

³ Meryem suresi, 50. ayet

⁴ Nehe'ul Belağa, 87. hutbe

⁵ a. g. e. 23. hutbe

290. Konu

es-Siddik Sıdık- Dosdoğru

•Bihar, 24/30, 26. bölüm, Enne velayet'el Eimme (a.s) es-Sıdk ve Ennehum Sadikun ve Siddikun ve's Şubeda ve's Salibun

2196. Bölüm Sıddık/Dosdoğru

10204. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Doğruluktan ayrılmayın. Zira doğruluk iyiliğe hidayet eder. İyilik ise cennete ulaştırır. İnsan doğru söyler ve sürekli doğruluğu devam ettirirse ve sonunda Allah katında sıdıklardan (dosdoğrulardan) yazılır.”¹

10205. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Doğruluk iyiliğe ve iyilik de cennete ulaştırır. İnsan sürekli doğruluğu takip eder ve sonunda dosdoğrulardan yazılır.”²

10206. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan sürekli doğruluk üzere olursa, sonunda Allah onu dosdoğrulardan yazar.”³

10207. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şialarımız (normal ölseler) ölenler bile dosdosdoğru olanlardan ve şehit olanlardandır. Onlar, bizim emrimizi (velayetimizi) onaylayan, bizim için seven ve bizim için buğzedenlerdir. Aziz ve celil olan Allah da (onlar hakkında) şöyle buyurmuştur: “Allah’a ve

Peygamberlerine iman edenler, onlar Rableri katında dosdoğru olanlardır.”⁴

10208. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her mümin sıddıktır (dosdoğru olandır)”⁵

Ebu Hamid Gazali şöyle diyor: “Bil ki doğruluk kelimesi altı anlamda kullanılmaktadır: Sözde doğruluk, niyet ve isteklerde doğruluk, kararda doğruluk, kararı uygulamada doğruluk, amellerde doğruluk ve bütün dini makamları hayata geçirmede doğruluk. O halde herkim bütün bu hususlarda doğruluk için de olursa, sıddıktır (dosdoğru olandır) zira sıddık, sıdk (doğru) kökünden olan mübalağa sığasıdır.”⁶

2197. Bölüm Dosdoğru Olanlar

Kur'an:

“Kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse, işte onlar Allah'ın nimetine eriştiği peygamberlerle, dosdoğru olanlar, şehitler ve iyilerle berâberdirler.

¹ Kenz'ul Ummal, 6861

² Tenbih'ul Havatir, 1/43

³ el-Kafi, 2/105/8

⁴ Nur'us Sakaleyn, 5/243/70

⁵ el-Kafi, 8/365/556

⁶ el-Müheccet'ul Beyza, 8/141

Onlar ne iyi arkadaşlırlar!”¹

“Allah'a ve peygamberlerine iman edenlere, dosdoğru olanlara ve Allah yolunda şehit düşenlere, işte, onlara, Rableri katında nur ve ecir vardır. Küfredip ayetlerimizi yalanlayanlar, işte onlar da, cehennemlik olanlardır.”²

“Meryem oğlu Mesih sadece peygamberdir, ondan önce de peygamberler geçmiştir, onun annesi dosdoğrudur, her ikisi de yemek yerlerdi. Onlara ayetleri nasıl açıkladığımıza bir bak, sonra da bak ki nasıl yüz çeviriyorlar!”³

“Kitapta İbrahim'e dair anlattıklarımızı da an, o şüphesiz dosdoğru bir peygamberdi.”⁴

“Kitapta İdris'i de zikret, çünkü o dosdoğru bir peygamberdi.”⁵

10209. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Dosdoğru olanlar üç kimsedir: Firavun ailesinden mümin Hazkil, Al-i Yasin'in sahibi Habib-i

Naccar ve Ali b. Ebi Talib (a.s)”⁶

10210. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sıddık olanlar üç kimsedir: Al-i Yasin'in Habib-i Naccar-ı ki şöyle demektedir:

“Peygamberlere uyun. Sizden bir karşılık istemeyen kimselere uyun ve onlar hidayete ermiş olanlardır.” Bu, Firavun ailesinin mümini Hizkil ve onların en üstünü olan Ali b. Ebi Talib'dir.⁷

10211. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ümmetlerin öncüleri bir göz açıp kapatıncaya kadar dahi Allah'a küfretmeyen şu üç kimsedir: “Ali b. Ebi Talib, Yasin sahibi (Habib-i Naccar) ve Al-i Firavun'un Mümini (Hizkil). Bunlar o dosdoğru olanlardır ve Ali onların en üstünüdür.”⁸

10212. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala'nın seçtiği sıddıklar şunlardır: Sıddık olan Yusuf, Habib-i Naccar ve Ali b. Ebi Talib.”⁹

10213. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her ümmetin bir sıddıkı (dosdoğru olanı) ve faruku (hakkı batıldan

¹ Nisa suresi, 69. ayet

² Hadid suresi, 19. ayet

³ Maide suresi, 75. ayet

⁴ Meryem suresi, 41. ayet

⁵ Meryem suresi, 56. ayet

⁶ Bihar, 92/295/6

⁷ a. g. e. 38/212/14

⁸ a. g. e. 67/205/4

⁹ a. g. e. 97/47/34

ayıranı) vardır. Bu ümmetin sıddıkı ise Ali b. Ebi Talib'dir.”¹

10214. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nebe-i Azim (büyük haber) ve Sıddık-i Ekber (en büyük dosdoğru olan) benim.”²

10215. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ben, Allah

yolunda olan, kınayıcının kınamasına aldırış etmeyen, simaları sıddıkların siması, sözleri iyilerin sözleri olan bir toplumdur. Onlar geceyi (ibadetle) ihya ederler, gündüzün yol gösteren işaretleri olurlar.”³

¹ Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 2/13/30

² Nur'us Sakaleyn, 5/243/71

³ Nehc'ul Belağa, 192. hutbe

291. Konu

es-Sedik

Dost

•Bihar, 74/173, 11. bölüm, Fazl'us Sıdk ve Hudud'us Sadakat
•Bihar, 74/183, 13. bölüm, men Yenbeği Mecalisetibi ve Musahibetibi
ve'l Musadiketibi
•Bihar, 74/190, 14. bölüm, Men La Yenbeği Mecalisetibi ve
Musadiketibi ve Musahibetibi
•Ken'ul Ummal, 9/3-233, Kitab'us Subbet

bak.
• 6. konu, el-Eh; 354. konu, el-İşret; 339. konu, el-Adavet; el-Cehl, 605.
bölüm; el-Akl, 2792, 2793. bölümler; el-Amel (1), 2938. bölüm

2198. Bölüm Dost

Kur'an:

“Ya da dostlarınızın...”¹

“Şimdi bizim ne şefaathimiz var ve ne de yakın bir dostumuz.”²

10216. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dost en yakın akrabadır.”³

10217. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dost iki sermayenin en üstünüdür.”⁴

10218. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostu olmayanın stoku yoktur.”⁵

10219. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostlar çeşitli bedenlerde yer alan tek bir ruhtur.”⁶

10220. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostun makamı o kadar yücedir ki cehennem ehli bile yakın akrabalarından önce onlardan yardım diler ve onları çağırır. Allah-u Teala cehennem ehlinin şöyle dediğini haber vermektedir: “Şimdi bizim ne bir şefaathimiz var ve ne de yakın bir dostumuz.”⁷

¹ Nur suresi, 61. ayet

² Şuara suresi, 100-101. ayetler

³ Gurer’ul Hikem, 674

⁴ a. g. e. 1669

⁵ a. g. e. 8760

2199. Bölüm İnsanların Dostlarıyla Tanınması

10221. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsan arkadaşının dini üzeredir. O halde sizden birisi kiminle arkadaşlık ettiğine dikkat etsin.”⁸

10222. *Süleyman (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiç kimse hakkında kiminle arkadaşlık ettiğini görmedikçe hüküm vermeyin. Zira insan benzerleriyle ve arkadaşlarıyla tanınır.”⁹

10223. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanları dostlarıyla imtihan edin. Zira insan kimin davranışlarından hoşlanırsa onunla dostluk eder.”¹⁰

2200. Bölüm Nefislerin Birbirine Benzerliği

10224. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefisler çeşit çeşittir. Aynı şekilde olanlar bir araya gelir ve insanlar

⁶ a. g. e. 2059

⁷ Nur’us Sakaleyn, 4/60/61

⁸ Emali et-Tusi, 518/1135

⁹ Bihar, 74/188/17

¹⁰ Tenbih’ul Havatir, 2/249

daha çok kendi benzerlerine yönelirler.”¹

10225. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sefihlerle (akılsızlarla) arkadaşlık sebebiyle ahlak bozulur ve akıllılarla arkadaşlık sebebiyle ahlak düzelir. İnsanlar çeşit çeşittir ve herkes kendi yapısı üzere amel eder. İnsanlar birbirleriyle dost olurlar. O halde herkimin dostluğu Allah’tan başkası için olursa o dostluk düşmanlıkla sonuçlanır. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: **“Takva sahipleri dışında o gün dostlar birbirine düşman olurlar.”**²

10226. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Arkadaş elbise yaması gibidir. O halde kendinle uyumlu olan bir dostu seç.”³

bak. 519. Konu, en-Nefs

2201. Bölüm

İnsanın Benzerlerine Meyletmesi

10227. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her insan

kendisine benzeyen kimseye meyleder.”⁴

10228. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kuş kendi türdeşlerine meyleder.”⁵

10229. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her şey kendi türdeşine yönelir.”⁶

10230. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İyilerle kendilerine benzeyen kimseler dışındakiler dostluk etmez.”⁷

10231. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kötülerle sadece onlara benzeyen kimseler dostluk eder.”⁸

10232. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aşağılık insanları sadece onlara benzeyenler seçer.”⁹

10233. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aşağılık insan kendisine benzeyen kimselere uyar ve sadece kendisine benzeyenlere meyleder.”¹⁰

2202. Bölüm

Kötü Arkadaş

Kur’an:

“İçlerinden biri şöyle der: “Benim bir dostum vardı, bana: “Sen de mi,

¹ Bihar, 78/92/100

² a. g. e. 78/82/78

³ Gurer’ul Hikem, 1179-1180

⁴ a. g. e. 6865

⁵ a. g. e. 6866

⁶ a. g. e. 6863

⁷ a. g. e. 10604

⁸ a. g. e. 10602

⁹ a. g. e. 10603

¹⁰ a. g. e. 1920

ölüp toprak ve kemik
olduğumuz zaman
dirilerek ceza
göreceğimizi tasdik
edenlerdensin?” derdi.”
Yanındakilere: “Siz onu
bilir misiniz?” der. Bir
bakar onu cehennem
ortasında görür.”¹

“Sonunda bize gelince
arkadaşına: “Keşke
benimle senin aranda
doğu ile batı arasındaki
kadar uzaklık olsaydı,
sen ne kötü arkadaş
imişsin! der.”²

“Onların yanına bir
takım arkadaşlar koyarız
da geçmişlerini
geleceklerini onlara güzel
gösterirler. Verilen söz,
gerek cinlerden ve
gerekse insanlardan,
gelip geçmiş ümmetler
içinde, onların aleyhine
gerçekleşmiştir. Doğrusu
onlar hüsranda idiler.”³

10234. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “En büyük
yalnızlık kötü arkadaş sahibi
olmaktır.”⁴

10235. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “Yalnızlık kötü
arkadaştan daha iyidir.”⁵

10236. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Kötü insanla

arkadaşlıktan kaçın. Zira o
arkadaşını helak eder ve
dostunu yokluğa sürükler.”⁶

10237. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Kötü
arkadaşlardan çok yalnızlığa
adet et.”⁷

2203. Bölüm Dostluğa Layık Kimseler

10238. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Kardeşlerinden üç defa
kızdırdığın halde senin
hakkında kötü bir laf
etmeyen kimseyi dost
edin.”⁸

10239. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Sadece üç defa
kızdırdığın halde sana kötü
bir laf etmeyen her
kimsenin dostluğuna önem
verme.”⁹

10240. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Şu üç şeyde
imtihan etmediğin kimseyi
dost sayma: Onu kızdırıp,
bu kızgınlığın onu haktan
batıla itip itmediği
konusunda, dirhem ve dinar
hususunda ve onunla
yolculuk etmekte.”¹⁰

¹ Saffat suresi, 51-55. ayetler

² Zuhuruf suresi, 38. ayet

³ Fussilet suresi, 25. ayet

⁴ Bihar, 74/167/32

⁵ a. g. e. s. 199/37

⁶ Gurur’ul Hikem, 2599

⁷ a. g. e. 7152

⁸ Emali es-Seduk, 532/7

⁹ Bihar, 78/239/5

¹⁰ Emali et-Tusi, 646/1339

10241. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eğer kardeşinin seninle dostlukta sadık olup olmadığını bilmek istiyorsan onu kızdır. Eğer kızgınlık esnasında dostluğunda baki kalırsa o senin kardeşindir. Aksi taktirde değildir.”¹
bak. el-Eh, 35. Bölüm

2204. Bölüm

Arkadaşlığa Layık Kimse

10242. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kendisiyle süsleneceğin kimseyle arkadaş ol. Seninle süslenen kimseyle arkadaşlık etme.”²
Ben diyorum ki:
Zahiren bu hadisin anlamı şudur: Öyle bir kimseyle arkadaşlık et ki arkadaşlığı ikinizi de süslemeye ve güzelleştirmeye neden olsun. Ama senin kendisini süslediğin, onun ise seni süslemediği kimseyle arkadaşlık etme.

10243. İmam Hasan (a.s), vefatıyla sonuçlanan hastalığı esnasında Cünade'ye şöyle buyurmuştur: “Sen sadece süslenmene sebep olacak kimseyle arkadaşlık et. Ona hizmet ettiğinde seni (yüz suyunu) korusun. Ondan

yardım dilediğinde sana yardım etsin. Bir söz söylediğinde sözüne inansın, saldırıya geçtiğinde seni güçlendirsın, ihsan ettiğinde sana bu yolda yardım etsin, senden bir ayıp görünce onu örtsün, senden iyi bir iş görünce onu göz önünde bulundursun, kendisinden bir şey istediğinde sana versin, bir istekte bulunmadan önce davransın ve kendisine bir musibet ulaştığında sen rahatsız olasın.”³

10244. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Doğruluk ve salah daha çok akıl ve yürek sahipleriyle arkadaşlıktadır.”⁴

10245. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hikmet sahipleriyle arkadaş ol, hilim sahibi (yumuşak huylu) kimselerle dostluk et ve dünyadan yüz çevir ki sığınak olan cennette yer alsın.”⁵

10246. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Akıl sahipleriyle dost ol, bilgin kimselerle otur ve nefsanî isteklerine galip gel ki en yüce alemin sakinleriyle arkadaş olasın.”⁶

¹ Tuhef'ul Ukul, 357

² Bihar, 76/267/9

³ Bihar, 44/139/6

⁴ Gurur'ul Hikem, 3129

⁵ a. g. e. 5838

⁶ a. g. e. 5837

10247. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllı insanla dostluk ruhun hayatıdır.”¹

10248. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Arkadaşını çoğaltmak isteyen kimse nasıl olur da, faziletlerinden ganimet elde ettiği ilimlerin kendisini hidayete erdirdiği ve arkadaşlıklarının kendisini süslediği akıllı ve takvalı alimlerle arkadaşlık etmez, şaşarım.”²

10249. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Seni baki yurda çağırın ve onun için amel etmen hususunda sana yardımcı olan kimse şefkatli dostundur.”³

10250. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyilerle arkadaş ol ki onlardan olasın. Kötülerle arkadaşlıktan sakın ki onların topluluğundan ayrılasın.”⁴

10251. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en mutlusu büyük insanlara karışan kimsedir.”⁵

bak. Es-Sefer, 1825. Bölüm; ei-Şi’, 2029. Bölüm

2205. Bölüm Kötülerle Arkadaşlıktan Sakınmak

10252. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülerle arkadaşlık, estiğinde kötü kokuyu yüklenen rüzgar gibi insana kötülük kazandırır.”⁶

10253. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülerle arkadaşlık denize binmek (girmek) gibidir. Eğer boğulmaktan kurtulsa da korkudan kurtulamaz”⁷

10254. *İmam Cevad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülerle arkadaşlıktan sakın. Zira o zahiri güzel olan ama bıraktığı etkisi çirkin olan çekilmiş bir kılıç gibidir.”⁸
bak. Eş-Şerr, 1966, 1967. Bölümler; el-Emsal, 3621. Bölüm

2206. Bölüm Arkadaşlık Etmeye Layık Olmayanlar (1)

Kur’an:

“O gün, zalim kimse ellerini ısıtır: “Keşke Peygamberle berâber bir yol tutsaydım, vay

¹ a. g. e. 5842

² a. g. e. 6277

³ a.g.e, 8775

⁴ Nehc’ul Belağa, 31. mektup

⁵ Bihar, 74/185/2

⁶ Gurer’ul Hikem, 5839

⁷ a. g. e. 9835

⁸ Bihar, 74/198/34

başıma gelene; keşke falancayı dost edinmeseydim. And olsun ki beni, bana gelen zikirten (Kur'an'dan) o saptırdı. Şeytan insanı yalnız ve yardımcısız bırakıyor” der.”¹

“Ayetlerimizi çekiştirmeye dalanları görünce, başka bir bahse geçmelerine kadar onlardan yüz çevir. Şeytan sana unutturursa hatırladıktan sonra artık zulmedenlerle berâber oturma.”²

“O gün Allah'a karşı gelmekten sakınanlar dışında, dost olanlar birbirine düşman olurlar.”³

10255. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sana dini bir fayda vermeyen kimseye değer verme ve onunla arkadaşlık etmeye rağbet gösterme. Zira Allah Tebarek ve Teala’dan başka her şey yok olucudur ve sonu tatsız ve zarar vericidir.”⁴

10256. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Seninle nefsine karşı yardımcı olmak amacıyla arkadaşlık etmeyen kimseye arkadaşlık etmek, eğer

bilecek olursan bir vebaldir”⁵

10257. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kimin dininden ve dünyasından faydalanmazsan senin için onunla arkadaşlıkta bir fayda yoktur. Herkim senin için bir hak tanımazsa sen de onun için bir hak tanıma ve onu yüceltme.”⁶

10258. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Konuştuğunda seni usandıran, seninle konuştuğunda seni üzen, kendisine sevinç veya zarar verdiğinde buna karşılık sana aynı şekilde davranan, senden ayrıldığında arkandan konuştuğu için ayrılmasından rahatsız olduğun, kendisini sakındırdığında sana itham ve iftirada bulunan, kendisiyle uyumluluk gösterdiğinde seni kıskanan ve sana saldıran, kendisine karşı uyumsuzluk gösterdiğinde sana düşman kesilip seninle çekişen, başkalarının kendisine yaptığı iyiliği telafî etmekten aciz olan, kendisine zorbalık eden kimseye karşı aşırı davranan kimseden sakın. Onunla oturan sevap elde eder ama kendisi

¹ Furkan, 27-29

² En'am suresi, 68. ayet

³ Zuhuruf suresi, 67. ayet

⁴ Bihar, 74/191/5

⁵ Gurer'ul Hikem, 9041

⁶ Bihar, 77/47/3

günahkardır. Dili kendisine zarar verir fayda vermez. Kalbi sözlerini korumaz, ilmi çekişmek için öğrenir, gösteriş için dinde derinleşir, dünyanın faydasına koşar ve takvayı göz ardı eder.”¹

10259. İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur: “Birinin insanların yüz suyu ile oynadığını görürsen seni tanımamasına çalış. Zira haysiyetlerin en kötüsü onun tanıdığıdır.”²

10260. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Fasık, facir ve Allah’a karşı açıkça günah işleyen kimselerden uzak dur.”³

10261. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Düşüncesi gevşek ve bozuk, ameli çirkin ve uygunsuz olan kimseden uzak dur. Zira arkadaş arkadaşla değerlendirilir.”⁴

10262. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Üç kimseden sakın: Hain, zalim ve laf taşıyan kimseden. Zira senin için hıyanet eden kimse sana da hıyanet eder. Senin için başkasına

zulmeden kimse sana da zulmeder, senin için laf taşıyan kimse senin arkandan da laf taşır.”⁵

10263. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kendisi için gördüğünü ve beğendiğini senin için görmeyenin arkadaşlığında hayır yoktur.”⁶

10264. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kalplerinizin sevmediği kimselerden sakının.”⁷

10265. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanların ayıbını araştıran kimselerle muaşeret etmekten sakının. Zira bu tür insanlarla arkadaşlık eden onlardan güvende değildir.”⁸

10266. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sürekli gıybet eden kimse ile arkadaşlık etme. Zira sen de kötümserliğe maruz kalırsın.”⁹

10267. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Cahil insanın dostu sıkıntı ve zorluktadır.”¹⁰

10268. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bilgili düşman cahil dosttan daha iyidir.”¹¹

¹ a. g. e. 78/10/67

² a. g. e. 74/198/34

³ Gurer’ul Hikem, 2601

⁴ Şerh-u Nehc’il Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 18/42

⁵ Bihar, 78/229/11

⁶ ed-Dehret’ul Bahire, 19

⁷ a. g. e. 20

⁸ Gurer’ul Hikem, 2649

⁹ Bihar, 78/10/68

¹⁰ Gurer’ul Hikem, 5829

¹¹ Bihar, 78/12/70

10269. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil insanın dostu sıkıntıda dır.”¹

10270. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bil ki dünyada aziz ve celil olan Allah’tan başkası için kurulan dostluk kıyamet günü düşmanlığa çevrilir.”²

10271. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostlarda takva sahipleri dışında pişmanlık hasıl olur.”³

10272. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hayrı gevşek, kötülüğü güçlü ve nefsi aşağılık olan kimselerden sakın. Zira o korktuğunda kenara çekilir ve kendini güvenlik içinde hissettiğinde ise saldırıya geçer.”⁴

bak. el-Eb, 48. Bölüm; el-Mehebbet (1), 651. Bölüm

2207. Bölüm

Arkadaşlık Etmeye Layık Olmayanlar (2)

10273. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Günah ehliyle arkadaşlık etmekten sakın. Zira bir grubun yaptıklarından razı olan kimse onlardan biri sayılır.”⁵

10274. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Fasıklarla dostluk etmekten sakın. Zira kötülük kötülüğe katılır.”⁶

10275. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aşağılık insanlarla gidip gelmekten sakın. Zira aşağılık insanlara karışmak bir hayır getirmez.”⁷

10276. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Seni (Allah’tan) gafil ve (dünyaya) haris kılan kimseyle arkadaşlıktan sakın. Şüphesiz böyle bir kimse seni yardımsız bırakır ve helak eder.”⁸

10277. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yalancı insanla arkadaşlıktan sakın. Eğer arkadaşlık etmek zorunda kalırsan sözünü doğrulama. Ama ona kendisini yalanladığını da bildirme. Zira o dostluğundan el çeker ama kendi tabiatını da terk etmez.”⁹

10278. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) oğlu İmam Bakır’a (a.s) yaptığı bir tavsiyede şöyle buyurmuştur:* “Akrabalarından kopan kimse ile arkadaşlık

¹ a. g. e. s. 352/9

² Nur’us Sakaleyn, 4/612/80

³ a. g. e.

⁴ Tenbih’ul Havatir, 2/121

⁵ Gurer’ul Hikem, 2702

⁶ Bihar, 74/199/36

⁷ a. g. e. 78/249/85

⁸ Gurer’ul Hikem, 2692

⁹ a. g. e. 2416

etmekten sakın. Zira Aziz ve celil olan Allah'ın Kitabının üç yerinde böyle bir kimseye lanet edildiğini gördüm.”¹

2208. Bölüm

Ahmakla Arkadaşlık Etmekten Sakınma

10279. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahmakla arkadaşlık etmekten sakın, zira ona yakın oldukça zararı sana daha yakın olur.”²

10280. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yalancı ahmakla arkadaşlık etmekten sakın. Zira böyle bir kimse senin faydanı ister ama sana zarar verir. Sana uzağı yakın ve yakını uzak kılar. Eğer onu emin sayarsan sana ihanet eder. Eğer sana bir emanet verirse seni hor kılar. Eğer sana bir söz söylerse yalan söyler. Eğer sen ona bir şey söylersen sözünü yalanlar. Seninle onun misali susuz insanın su sandığı ama yaklaştığı zaman hiçbir şey bulmadığı bir serap misalidir.”³

10281. *İmam Ali (a.s) oğlu Hasan'a (a.s) yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Oğulcağızım! Ahmakla arkadaşlık etmekten sakın zira o sana fayda vermek ister ama zarar verir.”⁴

10282. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahmakla arkadaşlık etmek ruhun işkencesidir.”⁵

10283. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahmakla ilişkiyi kesmek uzak görüşlülüktür.”⁶

10284. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahmakla arkadaşlık etme; zira o amellerini senin gözünde süsler ve senin de kendisi gibi olmanı ister.”⁷

10285. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllı kimseyle -onu yüce ve bağışlayıcı bulmasan bile- arkadaşlık etmende bir sakınca yoktur. Ama aklından istifade et ve kötü ahlakından uzak dur. Kerim, yüce ve bağışlayıcı insanla arkadaşlık etmeyi her ne kadar aklından bir fayda elde etmesen de sakın terk etme. Aklınla yüce insandan nasiplen ve mümkün olduğu kadar cahil, aşağılık insandan kaç.”⁸

¹ el-Kafi, 2/377/7

² Emali et-Tusi, 39/42

³ Bihar, 74/193/13

⁴ a. g. e. s. 198/35

⁵ Gurur'ul Hikem, 5841

⁶ a. g. e. 6732

⁷ Bihar, 74/199/36

⁸ el-Kafi, 2/638/1

bak. el-Humk, 955. Bölüm

2209. Bölüm Dost ve Düşmanları Tanıtmak

10286. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ali’nin düşmanının dostu Ali’nin düşmanıdır.”¹

10287. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostların da üç kimsedir düşmanların da. Dostlarına gelince...Dostların senin dostun, dostunun dostu ve düşmanının düşmanıdır. Düşmanlarına gelince...Onlar da senin düşmanın, dostunun düşmanı ve düşmanının dostudur.”²

10288. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostunun düşmanını dost edinme. Neticede dostuna düşmanlık etmiş olursun.”³

10289. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her insanın dostu aklıdır ve düşmanı cahilliği.”⁴

bak. 339. Konu, el-Adavet

2210. Bölüm Dostluğu Bozan Şeyler

10290. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendinle kardeşlerinin arasındaki hürmeti yok etme. Ve ondan bir şeyi baki bırak. Zira hürmet yok olunca utanmada yok olmaktadır.”⁵

10291. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan kardeşini rahatsız edince (veya utandırınca) onu kaybeder.”⁶

10292. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kardeşinin dostluğunun senin için halis olmasını istiyorsan onunla asla şakalaşma ve onunla çekişme, ona karşı üstünlük taslama ve ona karşı düşmanlık etme.”⁷

10293. *İmam Hadi (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Çekişmek eski dostluğu ve sağlam düğümü bozar. Çekişmede varolan en küçük şey herkesin diğerine galip gelmesini istemesidir ve bu üstün gelme arzusu dostluk bağının kopmasına sebep olan asıl etkindir.”⁸

10294. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim laf

¹ Bihar, 77/174/9

² Nehc’ul Belağa, 395. hikmet

³ Bihar, 77/209/1

⁴ a. g. e. s. 174/9

⁵ Tuhef’ul Ukul, 409

⁶ Bihar, 74/165/28

⁷ a. g. e. 78/291/2

⁸ A’lam’ud Din, 311

taşıyan kimseyi dinlerse dostunu kaybetmiş olur.”¹

10295. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostun kıskanması dostluğun sağlam olmamasındandır.”²
bak. el-Eb, 41. Bölüm

2211. Bölüm Dostluğu Azaltan Şey

10296. *İmam Ali (a.s) oğlu Muhammed bin Hanefiye’ye yaptığı bir tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmişlikten, kötü ahlaktan ve sabır azlığından sakın. Zira bu üç haslete rağmen senin için bir dostluk baki kalmaz ve insanlar sürekli senden uzaklaşır.”³

10297. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sakin kötü zan sana galip gelmesin. Zira senin için hiç kimseyle dostluk etmene yer bırakmaz.”⁴

10298. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “(Dostlar hakkında) ince görüşlü olmak ve iyice araştırmak ayrılığa sebep olur.

Eleştirmek ise düşmanlığa sebep olur.”⁵

10299. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim dostu hakkında kınayıcı olursa dostluk bağını koparmış olur.”⁶

10300. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hilekar insan bir çok dostlara sahip olmaya tamahlanmamalıdır.”⁷

10301. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kardeşleriyle münakaşa ederse dostları azalır.”⁸

10302. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim onu kendisine tercih etmedikçe dostundan hoşnut olmayan ve sürekli ona kızgın olur.”⁹

10303. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim doğru ve vefalı dost ararsa bulunmayan bir şeyi aramaya koyulur.”¹⁰

bak. el-Eb, 47, 51. Bölümler

2212. Bölüm Dostları Artıran Şey

10304. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim

¹ Bihar, 73/160/7

² Nehc’ul Belağa, 218. hikmet

³ el-Hisal, 147/178

⁴ Bihar, 77/207/1

⁵ a. g. e. 78/229/1

⁶ Gurer’ul Hikem, 8582

⁷ Bihar, 78/195/14

⁸ Gurer’ul Hikem, 8772

⁹ a. g. e. 8976

¹⁰ a. g. e. 9085

günahlardan sakınmayı haslet, bağışlamayı tabiat ve hilmi huy edinirse dostları ve övgüsü çoğalır. Güzel övünmekle düşmanlarından intikam almış olur.”¹

10305. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) haset edenlerden ve iyilik ettiği kimselerden dolayı çektiği rahatsızlıklardan sıkılan Züheriyye’ye öğüt olarak şöyle buyurmuştur:*

“Sen Müslümanları ailen gibi saymalısın. Onların büyüğünü kendi baban gibi bilmeli, küçüklerini evladın, yaşlılarını ise kardeşin gibi görmelisin. Sen bunlardan hangisine zulmetmeyi seversin. Eğer iblis – Allah’ın laneti ona olsun- sana Müslümanlardan birinden üstün olduğunu gösterirse bir bak eğer senden daha büyükse kendine şöyle söyle: “O iman ve salih amel hususunda benden daha öndedir. O halde benden daha iyidir.” Eğer senden daha küçük ise o zaman şöyle de: “Ben, günahlar hususunda ondan daha öndeyim. O halde o benden iyidir.” Eğer seninle yaşıt ise kendine şöyle de: “Ben günahkar olduğuma yakın etmekteyim, onun günahkar olduğu hususunda ise şüphe

içindeyim. O halde neden yakınlığı bırakıp şüpheme sarılayım.”

Eğer Müslümanların seni büyük, değerli ve saygın tuttuğunu görürsen şöyle de: “Bu onların huyundandır.” Eğer onların sana karşı sevgisiz ve kırgın olduğunu müşahede edersen şöyle de: “Bu benim günahım ve kusurumdur.” Eğer böyle yaparsan Allah hayatı senin için kolay kılar. Dostların çoğalır ve düşmanların azalır.”²

10306. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yumuşak huylu olan kimsenin muhabbeti farz/sabit olur. Sopası yumuşak olan kimsenin dalları çoğalır (yumuşak huylu olan kimsenin arkadaşları çok olur.”³

bak. el-Eh, 37. Bölüm; el-Mehebbet (1), 650. Bölüm

2213. Bölüm Arkadaşlığın Sınırları

10307. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostluğun bir takım sınırları vardır. Herkim onların tümüne veya bir takımına sahip olursa dosttur. Aksi taktirde

¹ Bihar, 78/379/4

² a. g. e. 74/156/1

³ Gurur’ul Hikem, 8152, 8319

asla onu dost sayma. Birincisi zahir ve batınının sana karşı aynı olmasıdır. İkincisi, senin yüz suyunu kendi yüz suyu, ayıbını kendi ayıbı saymasıdır. Üçüncüsü, mal ve makamın onu sana karşı değiştirmemesidir. Dördüncüsü, sana elinden gelen yardımı esirgememesidir ve bütün bu hasletleri içinde barındıran beşincisi ise zorluklar anında seni yalnız bırakmamasıdır.”¹

10308. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dost, kardeşini üç yerde korumadıkça dost olmaz: Zorluklarda, gıyabında ve öldükten sonra.”²

10309. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dost batını doğru olan kimsedir.”³

10310. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sadık dost ayıpların hususunda sana nasihat eden, gıyabında seni koruyan ve seni kendisine tercih edendir.”⁴

10311. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Samimi dost seni zulüm ve düşmanlıktan sakındıran, iyilik ve ihsan

hususunda yardımcı olandır”⁵

10312. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dosta senin ve ayıpların hakkında doğru davrandığı için sadık (doğru) denmiştir. O halde sana böyle davranan kimse ile ünsiyet edin. Şüphesiz o gerçek dosttur.”⁶

10313. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Gerçek kardeşin canıyla seni koruyan ve seni malına, evladına ve eşine tercih edendir.”⁷

10314. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dostun seni sakındırandır. Düşmanın ise seni (kötü işlere) zorlayandır.”⁸

2214. Bölüm İnsanları Denemeden Onlara Güvenmemek Gerekir

10315. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Zaman zulüm zamanı, insanlar hıyanet ve vefasızlık ehli olduğu zaman herkese itimat etmek acizliktendir.”⁹

¹ Bihar, 78/249/90

² a. g. e. 74/163/28

³ Gurer’ul Hikem, 1151

⁴ a. g. e. 1904

⁵ a. g. e. 2078

⁶ a. g. e. 3877

⁷ a. g. e. 2014

⁸ a. g. e. 5857

⁹ Bihar, 78/239/2

10316. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmtihan etmeden önce herkese güvenmek acizliktir.”¹

10317. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostu denemeden önce ona itimat etme.”²

10318. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmanından sakın ve dostundan, emin ve Allah’tan korkan kimse olmadıkça sakın.”³

10319. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tüm sevgini arkadaşına bağışla. Ama tüm güvenini ona bağışlama.”⁴

10320. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Samimi dostuna tüm sevgini bağışla, ama ona tümüyle güvenme. Ona kendinden yardımında bulun, ama tüm sırlarını ona söyleme.”⁵

10321. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostluk hususunda tanımadığın kimseye rağbet etme.”⁶

2215. Bölüm Dostu Deneme Yolu

10322. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dost üç şeyle denenir: Eğer onlarda doğru olursa temiz dosttur. Aksi taktirde iyi gün dostudur; zor günün dostu değil: Ondandır bir mal istersin veya ona bir mal hususunda güvenirsin veya sıkıntıda onu kendine ortak kılarısın.”⁷

10323. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kudret elden gidince dost düşmandan tanınır.”⁸

10324. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dost sıkıntılarda denenir.”⁹

10325. *Lokman (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendisine ihtiyaç duymadıkça kardeşini tanıyamazsın.”¹⁰

10326. *Süleyman (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kiminle arkadaş olduğunu görmedikçe hiç kimse hakkında hüküm vermeyin. Zira insan benzerleri ve yakınıyla tanınır. Dost ve arkadaşlarına isnat edilir.”¹¹

10327. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Üç defa kızdırdığın halde hakkında kötü bir şey demeyen

¹ a. g. e. 103/86/21

² Gurer’ul Hikem, 10257

³ Bihar, 78/172/7

⁴ a. g. e. 74/165/29

⁵ Gurer’ul Hikem, 2463

⁶ a. g. e. 10167

⁷ Tuhef’ul Ukul, 321

⁸ Gurer’ul Hikem, 6214

⁹ a. g. e. 6472

¹⁰ Bihar, 74/178/21

¹¹ a. g. e. s. 188/17

kardeşlerini kendin için koru.”¹

10328. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kardeşinin sana karşı sadakatini bilmek istiyorsan onu kızdır; Eğer dostluğunda devam ederse o senin kardeşindir; aksi takdirde kardeşin değildir.”²

10329. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanlar sadece imtihan ile tanınırlar. O halde eşini ve çocuklarını gıyabında, dostunu sıkıntılarda, akrabanı darlıkta ve seni sevdiğini iddia edenleri işsizliğinde imtihan et ki bu vesileyle onalar nezdindeki konumunu anlayasın.”³

bak. 2203. Bölüm; 483. Konu, el-İmtihan; el-Eh, 50, 56. Bölümler

2216. Bölüm En İyi Dostlar

10330. Resulullah’a (s.a.a) en iyi dost hakkında sorulduğunda şöyle buyurmuştur: “Allah’ı hatırladığında sana yardımcı olan ve Allah’ı unuttuğunda sana onu hatırlatandır.”⁴

10331. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim Allah’a itaat yolunda

yardımcı olursa en iyi dosttur.”⁵

10332. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “En iyi dost uyumsuzluğu az, uyumluluğu çok olan kimsedir.”⁶

10333. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah bir kulun iyiliğini dilerse kendisi için iyi ve layık bir yardımcı karar kılar ki unuttuğunda kendisine hatırlatır ve eğer hatırlarsa kendisine yardımcı olur.”⁷

bak. el-Eh, 53. Bölüm

2217. Bölüm Arkadaş Hakkı

10334. İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur: “Arkadaş hakkı kendisine lütuf ve insaf üzere davranman, sana saygı gösterdiği kadar saygı göstermen, hiçbir bağışta senden önde geçmesine izin vermemen, öne geçtiğinde bunu telafi etmen, seni sevdiği kadar sevmen, bir günah işlemek istediğinde onu alıkoymak, kendisi için rahmet ve sevgi kaynağı olman ve azap görmesine sebep olmamandır.”⁸

¹ Tuhef’ul Ukul, 368

² Bihar, 78/239/4

³ a. g. e. s. 10/67

⁴ Tuhef’ul Ukul, 35

⁵ Gurur’ul Hikem, 1142

⁶ Tenbih’ul Havatir, 2/123

⁷ Bihar, 77/164/2

⁸ a. g. e. 74/7/1

10335. İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur: “Seninle arkadaş olan kimsenin hakkı onu aldatmaman, ona sahtekarlık etmemen, ona düzen kurmaman ve onun hakkında Allah Tebarek ve Teala’dan korkmandır.”¹

10336. İmam Sadık (a.s) seferden dönünce yanına gelen Mufazçal’a şöyle buyurmuştur: “Yoldaşın kimdi?” Ben, (Mufazzal) şöyle arz ettim: “Kardeşlerimden biriydi.” İmam, “Ona ne oldu” diye sordu. Ben şöyle arz ettim: “Medine’ye girdiğimden beri nerede olduğunu bilmiyorum.” İmam şöyle buyurdu: “Bilmiyor musun? Her kim bir müminle kırk adım yolculuk ederse Allah kıyamet günü onu kendisinden sorar.”²

10337. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her ne kadar nankör de olsa hiç kimseyle dostluğunu kesme.”³

bak. el-Mecalse, 525. Bölüm; el-Mehebbet (1), 651. Bölüm

2218. Bölüm Dost Grupları

10338. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dost

saydıklarını imtihan edersen onların kaç grup olduğunu görürsün: Onlardan bazıları çok yiyen ve yırtıcı tabiata sahip olan aslan gibidir. Bazıları zarar veren kurt gibidir. Bazıları köpek gibi kuyruk sallar (yaltaklık eder). Bazıları tilki gibi hilekar ve hırsızdır. Şekilleri farklıdır ama işleri birdir. Yarın kıyamet günü yalnız kaldığında ne bir eşin ne de bir çocuğun olmadığında sadece alemlerin Rabbi Allah’la karşı karşıya kaldığında ne yapacaksın?”⁴

bak. el-Eh, 46. Bölüm; en-Nas, 3967. Bölüm

2219. Bölüm İnsanın Dostları

10339. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Müslüman insanın üç dostu olur: Bir dostu ona şöyle der: “İster diri ol, ister ölü ben seninleyim.” Bu dost insanın amelidir. Başka bir dost ise kendisine şöyle der: “Ben hayatta olduğun müddetçe seninleyim.” Bu da ölümünden sonra varislerine kalan mal ve servetidir. Üçüncü dost ise ona şöyle der: “Ben mezara kadar seninleyim, ondan

¹ Bihar, 74/8/1

² Tenbih’ul Havatir, 2/21

³ Gurer’ul Hikem, 10196

⁴ Bihar, 74/179/22

sonra senden ayrılırim.” O
da çocuğudur.”¹
bak. el-Kabr, 3267. Bölüm;
el-Amel (1), 2938. Bölüm; el-
Amel (3), 2961. Bölüm; 555.
Konu, el-Vakf

¹ Mean’il-Ahbar, 232/1

İçindekiler

1844. Bölüm.....	15
Evin Genişliği	15
1845. Bölüm.....	15
İhtiyaçtan Fazla Bina Etmekten Sakındırmak.....	15
1846. Bölüm.....	16
Ev Satışı	16
1847. Bölüm.....	16
Mümini Yerleştirmekten Sakınmak	16
1848. Bölüm.....	18
Silah ve Savaş Araçları	18
1849. Bölüm.....	18
Silah Yapımının Sevabı	18
1850. Bölüm.....	18
Silah ve Hayır.....	18
1851. Bölüm.....	20
Beş Kılıç.....	20
1852. Bölüm.....	20
Resulullah'ın (s.a.a) Kılıcının Kabzasına Yazılan Şey.....	20
1853. Bölüm.....	21
Din Düşmanlarına Silah Satmaktan Sakınmak	21
1864. Bölüm.....	24
Zalim Sultana Gidip Gelmek	24
1855. Bölüm.....	24
Zalim Sultana Boyun Bükmek.....	24
1856. Bölüm.....	25
Adil Sultanın Fazileti	25
1857. Bölüm.....	25
Sultana İtaatin Farz Oluşu Hakkındaki Uydurma Hadisler ...	25
1858. Bölüm.....	26
Zalim Sultana Takvalı Olmasını Emreden Kimsenin Sevabı	26
1859. Bölüm.....	26
Allah'ın Sultanını Yüce Tutmaya Teşvik	26
1860. Bölüm.....	27
Sultan (Çeşitli)	27

1861. Bölüm.....	29
İslam.....	29
1862. Bölüm.....	29
İslam Allah'ın Boyasıdır.	29
1863. Bölüm.....	30
İslam Yücelir ve İslam'dan Yüce Din Yoktur	30
1864. Bölüm.....	31
İslam Müslümanlar için Barış Sebebidir.....	31
1865. Bölüm.....	31
İslam En Aydın Yoldur	31
1866. Bölüm.....	31
İslam En Sağlam Kaledir	31
1867. Bölüm.....	32
İslam Kendinden Önceki Şeyleri Yok Eder.....	32
1868. Bölüm.....	33
Müslüman Kimdir?	33
1869. Bölüm.....	33
Müslümanlar Kimlerdir?	33
1870. Bölüm.....	34
İslam Açısından En Güzel Müslüman	34
1871. Bölüm.....	34
İslam'ın Sütunları.....	34
1872. Bölüm.....	34
İslam'ın Özeti.....	34
1873. Bölüm.....	35
İslam'ın Temelleri.....	35
1874. Bölüm.....	36
İslam'ın Esası	36
1875. Bölüm.....	36
İslam'ın Manası (1)	36
1876. Bölüm.....	37
İslam'ın Manası (2)	37
1877. Bölüm.....	38
İslam ve Teslim	38
1878. Bölüm.....	38
İslam'a Muhalif Olan Şey	38
1879. Bölüm.....	38

İslam'ın Gurbeti	38
1880. Bölüm.....	39
İslam'ın Tahrifi	39
1881. Bölüm.....	39
Müslüman Olmayan Kimse	39
1882. Bölüm.....	40
İslam (Çeşitli).....	40
1883. Bölüm.....	42
Selam Vermek.....	42
1884. Bölüm.....	42
Konuşmadan Önce Selam Vermek	42
1885. Bölüm.....	43
Selamı Yaymak	43
1886. Bölüm.....	43
İlk Önce Selam Vermek.....	43
1887. Bölüm.....	43
Eve Girince Selam Vermek.....	43
1888. Bölüm.....	44
Selama Cevap Vermek Farzdır	44
1889. Bölüm.....	45
Selam Vermenin Adabı.....	45
1890. Bölüm.....	45
Selam Verilmemesi Gerekenler	45
1891. Bölüm.....	46
Vedalaşma Adabı	46
1892. Bölüm.....	46
İzin Selamı	46
1893. Bölüm.....	49
Teslim.....	49
1895. Bölüm.....	53
İyi Metot.....	53
1896. Bölümü.....	55
Duyan Kulakların Üstünlüğü	55
1897. Bölüm.....	55
En İyi Duyan Kulak	55
1898. Bölüm.....	55
Duymayan Kulak	55

1899. Bölüm.....	57
Kulağın Meyvesi	57
1900. Bölüm.....	57
Güzel Duymak	57
1901. Bölüm.....	57
Kötü Şeyleri Duymak.....	57
1902. Bölüm.....	58
Kulağa Farz Olan Şeyler	58
1903. Bölüm.....	60
Güzel Simler Seçmek.....	60
1904. Bölüm.....	60
Peygamberlerin ve İmamların İsimlerini Seçmeye Teşvik	60
1905. Bölüm.....	60
Güzel İsimleri Değiştirmek	60
1906. Bölüm.....	63
Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla.....	63
1907. Bölüm.....	63
Allah'ın İsimlerinin Anlamı.....	63
1908. Bölüm.....	64
Allah'ın En Büyük İsmi	64
1909. Bölüm.....	67
Sünnete Bağlılığa Teşvik	67
1910. Bölüm.....	67
Kitap ve Sünnetle Amel Etmek Hakkında Rivayetler	67
1911. Bölüm.....	68
Sünnetim Sınıflandırılması	68
1912. Bölüm.....	68
Kim Bir Sünnet Çıkarırsa.....	68
1913. Bölüm.....	69
Kendinden Güzel Bir Sünnet Bırakanın Sevabı.....	69
1914. Bölüm.....	69
Beğenilmiş Sünneti Çiğnemekten Sakınmak.....	69
1915. Bölüm.....	69
Allah'ın Sünneti	69
1916. Bölüm.....	70
Peygamber'in Sünneti	70
1917. Bölüm.....	70

Hanif Sünneti	70
1918. Bölüm.....	71
Öncekilerin Sünneti.....	71
1919. Bölüm.....	74
Sabahlamak	74
1920. Bölüm.....	76
Faydasız Sabahlamak	76
1921. Bölüm.....	76
Sabahlamaya Layık Şeyler.....	76
1922. Bölüm.....	76
Bu Geceleri İhyaya Teşvik.....	76
1923. Bölüm.....	79
Seyyid-Efendi.....	79
1924. Bölüm.....	79
Efendiliğin Anlamı.....	79
1925. Bölüm.....	79
Efendiliğin Sebepleri.....	79
1926. Bölüm.....	80
Efendiliğe Engel Olan Şey	80
1927. Bölüm.....	82
Siyaset	82
1928. Bölüm.....	82
Siyasetin Güzelliği	82
1929. Bölüm.....	83
Kötü Tedbir	83
1930. Bölüm.....	83
İki Siyasetin En Üstünü.....	83
1931. Bölüm.....	84
Siyasetin Başı	84
1932. Bölüm.....	84
Siyasetin Süsü	84
1933. Bölüm.....	85
Nefsi İdare Etmek	85
1934. Bölüm.....	87
İşi Ertelemekten Sakınmak	87
1935. Bölüm.....	90
Pazarları Kınamak.....	90

1936. Bölüm.....	90
İmam Ali'nin Esnafa Öğüdü.....	90
1937. Bölüm.....	93
Dişini Fırçalamaya Teşvik	93
1938. Bölüm.....	93
Cebraillin Diş Fırçalamaya Teşvik Etmesi	93
1939. Bölüm.....	94
Diş Fırçalamanın Faydaları	94
1940. Bölüm.....	95
Dişini Fırçalamanın Adabı	95
1941. Bölüm.....	95
Seher Vakti Dişini Fırçalamanın Müstahap Oluşu	95
1942. Bölüm.....	98
Gençlik	98
1943. Bölüm.....	98
Gençleri Terbiye Etmek	98
1944. Bölüm.....	99
Gençlikte İlim Öğrenmek.....	99
1945. Bölüm.....	99
Genç ve İlim Tahsilini Terk etmek	99
1946. Bölüm.....	100
Abid Gencin Değeri	100
1947. Bölüm.....	100
Gençliğini Allah'a İtaatle Geçiren Kimsenin değeri	100
1948. Bölüm.....	101
Feta (Genç Kimdir?)	Erreur ! Signet non défini.
1949. Bölüm.....	103
Şüphe.....	103
1950. Bölüm.....	104
Fitneler Ortaya Çıktığında Durmanın Farz Oluşu	104
1951. Bölüm.....	105
Şüpheleri Terk etmenin Farz Oluşu	105
1952. Bölüm.....	106
Şüphenin Dalları	106
1953. Bölüm.....	108
Benzemek ve Taklit	108
1954. Bölüm.....	111

Ağaç Ekmek.....	111
1955. Bölüm.....	112
Ağaç Kesmek	112
1956. Bölüm.....	114
Cesaret.....	114
1957. Bölüm.....	114
Cesaretin Anlamı.....	114
1958. Bölüm.....	114
Cesaret Verici Etkenler	114
1959. Bölüm.....	115
İnsanların En Cesuru	115
1960. Bölüm.....	116
Cesaretin Afeti	116
1961. Bölüm.....	116
Cesaret (Çeşitli).....	116
1962. Bölüm.....	118
Cimrilik Ve Tamahkarlık	118
1963. Bölüm.....	119
Cimrilik ve Cimri İnsanın Anlamı	119
1964. Bölüm.....	119
İnsanların En Tamahkarı	119
1965. Bölüm.....	121
Hayır ve Şerrin Ölçüsü.....	121
1966. Bölüm.....	121
İnsanların En Kötüsü.....	121
1967. Bölüm.....	125
Yaratıkların En Kötüsü	125
1968. Bölüm.....	125
İnsanların En Kötüsü.....	125
1969. Bölüm.....	126
Müslümanların En Kötüleri	126
1970. Bölüm.....	126
Kötüden Daha Kötüsü	126
1971. Bölüm.....	126
Her Kötülükten Daha Üstünü.....	126
1972. Bölüm.....	127
Huyların En Kötüsü	127

1973. Bölüm.....	127
Kötülüklerin Anahtarları	127
1974. Bölüm.....	127
İşlerin En Kötüsü	127
1975. Bölüm.....	128
Kötülüklerin Toplamı.....	128
1976. Bölüm.....	128
Kötülük İnsanın İçindedir	128
1977. Bölüm.....	129
Kötülük (Çeşitli)	129
1978. Bölüm.....	131
Şeriat	131
1980. Bölüm.....	132
Din Şeriatlarının Birliği	132
1981. Bölüm.....	132
Din Şeriatlerinin Tefsiri	132
1982. Bölüm.....	132
Şeriatların ve Hükümlerin Felsefesi.....	132
1983. Bölüm.....	135
Şeref ve Büyüklük.....	135
1984. Bölüm.....	135
Şerefli İnsan	135
1985. Bölüm.....	136
En Üstün Şeref	136
1986. Bölüm.....	136
Müminin Şerefi	136
1987. Bölüm.....	138
Şirkten Sakındırmak.....	138
1988. Bölüm.....	138
Şirki Öğretmek	138
1989. Bölüm.....	139
Şirkin En Küçük Mertebesi.....	139
1990. Bölüm.....	139
Müşriklerden Yardım Almak	139
1991. Bölüm.....	141
Müşrikler Diyarında İkame Etmek	141
1992. Bölüm.....	141

Gizli Şirk (1)	141
1993. Bölüm.....	142
Gizli Şirk (2)	142
1994. Bölüm.....	142
Gizli Şirk (3)	142
1995. Bölüm.....	145
Ortaklık	145
1996. Bölüm.....	145
Müslümanların Birbiriyle Ortak Olduğu Hususlar	145
1997. Bölüm.....	146
Ortaklıkta Öncelik Hakkı	146
1998. Bölüm.....	146
Ortaklığa layık kimse	146
1999. Bölüm.....	147
İnsanın Ortakları	147
2000. Bölüm.....	149
Aç Gözlülüğü Kınama	149
2001. Bölüm.....	149
Aç Gözlülük Her Kötülüğün Esasıdır	149
2002. Bölüm.....	150
Aç Gözlülüğün Sonuçları.....	150
2003. Bölüm.....	151
Aç Gözlülüğün Kökü	151
2004. Bölüm.....	151
Aç Gözlülüğün İlacı	151
2005. Bölüm.....	153
Allah'ın İblis'e yaptığından İbret Almak.....	153
2006. Bölüm.....	153
Şeytandan Allah'a Sığınmak.....	153
2007. Bölüm.....	154
Şeytanın İnsana Düşmanlığı.....	154
2008. Bölüm.....	155
Şeytanın Fitnelerinden Sakındırmak.....	155
2009. Bölüm.....	156
Şeytana Uymaktan Sakınmak	156
2010. Bölüm.....	156
Şeytana Tapanlar	156

2011. Bölüm.....	158
Şeytanın İnsanı Saptıracağına Dair Tekidi	158
2012. Bölüm.....	158
İblisin Zannını Doğrulamak	158
2013. Bölüm.....	159
Şeytanın İnsana Hakim Olmasının Nedeni	159
2014. Bölüm.....	159
Şeytanın Hilesi	159
2015. Bölüm.....	160
Şeytanın Saptırıcılığı.....	160
2016. Bölüm.....	163
İnsanı Şeytandan Koruyan Şey	163
2017. Bölüm.....	164
Şeytanın Dostları Üzerindeki Egemenliği	164
2018. Bölüm.....	164
Şeytanı İnsana Egemen Kılan Şey	164
2019. Bölüm.....	165
Şeytanı Uzaklaştıran Şey	165
2020. Bölüm.....	166
Şeytanın Nasihatleri	166
2021. Bölüm.....	166
Şeytanın Ortağı	166
2022. Bölüm.....	167
İblisin Orduları	167
2023. Bölüm.....	168
İblisin Feryatları.....	168
2024. Bölüm.....	170
Şairleri Kınayan Ayetlerin Tefsiri.....	170
2025. Bölüm.....	171
Şiir Dille Cihad Etmektir	171
2026. Bölüm.....	172
Övülmüş Şiir	172
2027. Bölüm.....	172
Şii Söyleyen İlk Kimse	172
2028. Bölüm.....	172
En Güçlü Şair	172
2029. Bölüm.....	173

İmam Ali'ye (a.s) Mensup olan Bazı Şiirler	173
2030. Bölüm	176
Şiar- Slogan	176
2031. Bölüm	176
Kıyamet Günü Müslümanların Sloganı	176
2032. Bölüm	179
Şefaati, Aracılık	179
2033. Bölüm	181
Şefaatin Hakikati	181
2034. Bölüm	181
Şefaatin Şartları (1)	181
2035. Bölüm	182
Şefaatin Şartları (2)	182
2036. Bölüm	183
Makam-i Mahmut (Övülmüş Makam)	183
2037. Bölüm	184
Kıyamet Günü Peygamber'in Şefaati	184
2038. Bölüm	184
Şefaatten Mahrum Olanlar	184
2039. Bölüm	186
Müşriklerin Şefaati Hakkındaki Zanları	186
2040. Bölüm	186
Kabul Edilmeyen Şefaati	186
2041. Bölüm	186
Büyük Günah İşleyenler İçin Şefaati	186
2042. Bölüm	187
İyilik Sahipleri Ve Şefaati	187
2043. Bölüm	187
İlk ve Son Herkesin Şefaate Muhtaç Oluşu	187
2044. Bölüm	188
Şefaati Edenler (1)	188
2045. Bölüm	189
Şefaati Edenler (2)	189
2046. Bölüm	190
Vesile (1)	190
2047. Bölüm	191
Vesile (2)	191

2048. Bölüm.....	191
İnsanlardan Şefaate En Müstahak Olan Kimse.....	191
2049. Bölüm.....	191
Müminlerin Şefaati Amelleri Miktarıncadır	191
2050. Bölüm.....	191
Müminin En Az Şefaate Miktarı.....	191
2051. Bölüm.....	194
Şaki/Mutsuz İnsanın Özellikleri.....	194
2052. Bölüm.....	194
Mutsuz Kimse Annesinin Karnında Mutsuzdur (1).....	194
2053. Bölüm.....	195
Mutsuz Kimse Annesinin Karnında Mutsuzdur (2).....	195
2054. Bölüm.....	195
Mutluluk veya Mutsuzluğun Yaratılıştan Önce Yaratılışı ...	195
2055. Bölüm.....	196
Önceki Rivayetlerin Tefsiri (1).....	196
2056. Bölüm.....	196
Önceki Rivayetlerin Tefsiri (2).....	196
2057. Bölüm.....	197
Mutsuzluğun Nedenleri.....	197
2058. Bölüm.....	198
İnsanların En Mutsuzu	198
2059. Bölüm.....	199
Mutsuzluğun Alametleri	199
2060. Bölüm.....	202
Allah'a Şükretmeye Teşvik.....	202
2061. Bölüm.....	202
Nimet Sahibine Şükretmenin Farz Oluşu	202
2062. Bölüm.....	203
Şükreden Kimse Gerçekte Kendisi İçin Şükretmektedir	203
2062. Bölüm.....	Erreur ! Signet non défini.
2063. Bölüm.....	204
Şükreden Kimse	204
2064. Bölüm.....	204
Şükretmeyenlerin Çokluğu	204
2065. Bölüm.....	205
Şükreden Kimselerin Azlığı.....	205

2066. Bölüm.....	206
Şükrün Nimet Artışındaki Rolü	206
2067. Bölüm.....	207
Şükretmemenin Sonucu	207
2068. Bölüm.....	207
Şükre Şükretmenin Farzı.....	207
2069. Bölüm.....	207
Şükür Hakkının Anlamı	207
2070. Bölüm.....	208
Müminin Şükrünün Amelinde Zahir Oluşu	208
2071. Bölüm.....	208
Şükrün Hakikati (1).....	208
2072. Bölüm.....	209
Şükrün Hakikati (2).....	209
2073. Bölüm.....	209
Şükrün En Küçük Mertebesi	209
2074. Bölüm.....	210
İnsanların En Çok Şükredeni	210
2075. Bölüm.....	210
Şükür Secdesi	210
2076. Bölüm.....	213
İyilik Sahibine Şükretmeye Teşvik	213
2077. Bölüm.....	213
Şükrün Anlamı	213
2078. Bölüm.....	214
İnsanlara Teşekkür Etmeyen Kimse Allah’a Şükretmez	214
2079. Bölüm.....	214
Mümine Nankörlük Edilir	214
2080. Bölüm.....	215
İyiliğin Yolunu Kapamak.....	215
2081. Bölüm.....	215
Nimete Şükretmeyen Kimse	215
2082. Bölüm.....	218
Rabbimiz Bağışlayıcı ve İyilikleri Taktir Edicidir.....	218
2083. Bölüm.....	221
Şek.....	221
2084. Bölüm.....	222

Hak Hususunda Şekke Düşmemekle Övünmek	222
2085. Bölüm.....	222
Şekkin Sebepleri	222
2086. Bölüm.....	223
Şekkin Etkileri.....	223
2087. Bölüm.....	223
Şekki Yok Eden Şey	223
2088. Bölüm.....	224
Şek ve Yakın	224
2089. Bölüm.....	224
Şek ve Tereddüt	224
2090. Bölüm.....	225
Şekkin Dalları	225
2091. Bölüm.....	225
Kur'an Hakkında Şek Eden Kimseye İmamın Tutumu	225
2092. Bölüm.....	227
Allah'tan Şikayetçi Olmak.....	227
2093. Bölüm.....	228
Allah'a Şikayette Bulunmak	228
2094. Bölüm.....	231
Adil Şahitlik	231
2095. Bölüm.....	231
Anıklık Etmeye Teşvik	231
2096. Bölüm.....	231
Tanıklık Etmekten Kaçınmaktan Sakındırmak	231
2097. Bölüm.....	232
Tanıklığı Gizlemek	232
2098. Bölüm.....	233
Şahadetten Dönmek	233
2099. Bölüm.....	233
Yalan Yere Tanıklık Etmek	233
2100. Bölüm.....	234
Tanıklıkları Kabul Edilen Kimseler	234
2101. Bölüm.....	235
Şahadetleri Kabul Edilmeyen Kimseler	235
2102. Bölüm.....	237
Zinada Dört Şahit Olması Gerektiğinin Felsefesi	237

2103. Bölüm.....	237
Şahadette Bulunmanın Adabı.....	237
2104. Bölüm.....	237
Tanıklığa Tanıklık.....	237
2105. Bölüm.....	238
Şahitlere Değer Vermek.....	238
2106. Bölüm.....	241
Allah Yolunda Şahadetin Fazileti	241
2107. Bölüm.....	242
Şahadet ve Ölümün Mukadder Oluşu	242
2108. Bölüm.....	243
Şahadet Aşığı Olmak	243
2109. Bölüm.....	243
Şahadete Teşvik	243
2110. Bölüm.....	244
Şahadetin Yüceliği	244
2111. Bölüm.....	245
Şahadet ve Günahlardan Temizlenmek	245
2112. Bölüm.....	246
Şehidin Hayatı.....	246
2113. Bölüm.....	246
Şehidin Mezarda Müşkölata Duçar Olmayışı	246
2114. Bölüm.....	246
Şehidin Arzusu	246
2115. Bölüm.....	247
Ölüm Zilletten Daha Hayırlıdır.....	247
2116. Bölüm.....	247
Şahadeti Talep Etmenin Sevabı	247
2117. Bölüm.....	247
Şahadette Niyetin Rolü	247
2118. Bölüm.....	248
İslam'ın İlk Şehidi.....	248
2119. Bölüm.....	248
Şehadet Hükmünde Olan Şey (1).....	248
2120. Bölüm.....	249
Şehadet Hükmünde Olan Şey (2).....	249
2121. Bölüm.....	249

Şehadet Hükümünde Olan Şey (3).....	249
2122. Bölüm.....	251
Şehitlerin En Üstünü	251
2123. Bölüm.....	251
Allah Yolunda Yaralanmanın Sevabı	251
2124. Bölüm.....	251
Ehl-i Beyt Şehitleri.....	251
2125. Bölüm.....	254
Övünmüş Şöhret.....	254
2126. Bölüm.....	256
Kınanmış Şöhret.....	256
2127. Bölüm.....	257
İbadet ve Elbise Şöhretini Kınamak	257
2128. Bölüm.....	258
Şöhret Korkusuyla Bazı İşerli Terk etmemek Gerekir	258
2129. Bölüm.....	260
Meşverete Teşvik Etmek.....	260
2130. Bölüm.....	262
Meşveret Etmenin Hikmeti	262
2131. Bölüm.....	262
Meşveretten Önce Hayır Dilemek.....	262
2132. Bölüm.....	262
Meşveret Edilmeye Layık Olmayan Kimseler.....	262
2133. Bölüm.....	263
Meşveret Edilmeye Layık Kimseler (1).....	263
2134. Bölüm.....	264
Meşveret Edilmeye Layık Kimseler (2).....	264
2135. Bölüm.....	264
Meşveret Edilmeye Layık Kimseler (3).....	264
2136. Bölüm.....	264
Düşmanlarla Meşveret Etmek	264
2137. Bölüm.....	265
Meşveretin Sınırları.....	265
2138. Bölüm.....	265
Meşverete Layık Olan Şey	265
2139. Bölüm.....	265
Meşveret Eden Kimseye Doğru Yolu Göstermeye Teşvik..	265

2140. Bölüm.....	266
Meşverette Hıyanet Etmekten Sakınmak.....	266
2141. Bölüm.....	266
İmamet Konusunda Meşveret Etmek.....	266
2142. Bölüm.....	267
İmamet ev Meşveret.....	267
2143. Bölüm.....	270
Meşîyyet ve İrade Arasındaki Fark.....	270
2144. Bölüm.....	270
Allah'ın Meşîyyetini Müstesna Kılmaya Teşvik.....	270
2145. Bölüm.....	272
Yaşlılık ve Saçların Beyazlaması.....	272
2146. Bölüm.....	273
Saçı Beyazlaşan İlk Kimse.....	273
2147. Bölüm.....	273
Yaşlılara Saygı Göstermek.....	273
2148. Bölüm.....	276
Şia'nın Üstünlüğü	276
2149. Bölüm.....	276
Şia'nın Sıfatları	276
Ali'ye (a.s) Uymak.....	276
2150. Bölüm.....	280
Şianın Sıfatları (2)	280
Gece Ruhban Gündüz ise Aslandırılar.....	280
2151. Bölüm.....	281
Şianın Sıfatları (3)	281
Gece Ruhban Gündüz ise Aslandırılar.....	Erreur ! Signet non défini.
2152. Bölüm.....	281
Şia Olmayan Kimse (1).....	281
2153. Bölüm.....	282
Şii Olmayan Kimse	282
2154. Bölüm.....	283
Şia ve Kardeşlere Yardım	283
2155. Bölüm.....	283
Şiilerin Çeşitleri	283
2156. Bölüm.....	285

Şiileri Aşırılıktan Sakındırmak	285
2157. Bölüm.....	285
Şiilerin Halka Karşı Takınması Gereken Tavrı	285
2158. Bölüm.....	286
Kıyamette Şiinin Makamı	286
2159. Bölüm.....	287
Şii Olduğunu İddia Etmek.....	287
2160. Bölüm.....	292
Sabah	292
2161. Bölüm.....	292
Nasıl Sabahladın Sorusuna Verilen Cevap	292
2162. Bölüm.....	294
Sabah Yapılması Gereken ve Yapılmaması Gereken Şeyler.....	294
2163. Bölüm.....	295
Sabaha Başlarken Müminin Özellikleri	295
2164. Bölüm.....	296
Sabah Duası.....	296
2165. Bölüm.....	299
Sabrın Fazileti	299
2166. Bölüm.....	302
Sabır ve Yüce Makamlara Ulaşmak.....	302
2167. Bölüm.....	303
Sabır ve İman	303
2178. Bölüm.....	303
Sabır ve Zafer.....	303
2169. Bölüm.....	304
Sabır ve Zafer.....	304
2170. Bölüm.....	304
Sabreden Kimsenin Sevabı	304
2171. Bölüm.....	306
Davud'un Eşi Cennettir	306
2172. Bölüm.....	306
Az Sabreden Kimse.....	306
2173. Bölüm.....	307
Sabrın Anlamı	307
2174. Bölüm.....	308

Sabrın Çeşitleri.....	308
2175. Bölüm.....	309
Güzel Sabır.....	309
2176. Bölüm.....	309
Sabreden Kimsenin Nişanesi	309
2177. Bölüm.....	310
Ehl-i Beyt'in Takipçilerinin Sabrı.....	310
2178. Bölüm.....	310
Sabırsızlığın Etkileri (1).....	310
2179. Bölüm.....	311
Sabırsızlığın Etkileri (2).....	311
2180. Bölüm.....	312
Sabırsızlığın Etkileri (3).....	312
2181. Bölüm.....	312
Sıkıntılar Anında Sabretmek ve Çare Bulmak.....	312
2182. Bölüm.....	313
İnsana Sabır Veren Şey	313
2183. Bölüm.....	313
Sabretmeye Alışmaya Teşvik.....	313
2184. Bölüm.....	313
Sabrın Dalları	313
2185. Bölüm.....	314
Allah'tan Sabır Dilemek	314
2186. Bölüm.....	316
Arkadaşlık	316
2187. Bölüm.....	318
Sıhhat-Sağlık	318
2188. Bölüm.....	320
Doğruluk (1).....	320
2189. Bölüm.....	320
Doğruluk (2).....	320
2190. Bölüm.....	321
Doğruluk ve İman	321
2191. Bölüm.....	322
Doğru İnsan.....	322
2192. Bölüm.....	322
Doğruluk	322

2193. Bölüm.....	323
Sözlerin En Doğrusu	323
2194. Bölüm.....	323
Gereksiz Doğruluk	323
2195. Bölüm.....	324
Güzel Ün	324
2196. Bölüm.....	326
Sıddık/Doğru Kimse	326
2197. Bölüm.....	326
Dosdoğru Olanlar	326
2198. Bölüm.....	330
Arkadaş-Dost	330
2199. Bölüm.....	330
İnsanların Dostlarıyla Tanınması	330
2200. Bölüm.....	330
Nefislerin Birbirine Benzerliği.....	330
2201. Bölüm.....	331
İnsanın Benzerlerine Meyletmesi.....	331
2202. Bölüm.....	331
Kötü Arkadaş	331
2203. Bölüm.....	332
Dostluğa Layık Kimseler	332
2204. Bölüm.....	333
Arkadaşlığa Layık Kimse.....	333
2205. Bölüm.....	334
Kötülerle Arkadaşlıktan Sakınmak	334
2206. Bölüm.....	334
Arkadaşlık Etmeye Layık Olmayanlar (1)	334
2207. Bölüm.....	337
Arkadaşlık Etmeye Layık Olmayanlar (2)	337
2208. Bölüm.....	338
Ahmakla Arkadaşlık Etmekten Sakın	338
2209. Bölüm.....	339
Dost ve Düşmanları Tanıtmak	339
2210. Bölüm.....	339
Dostluğu Bozan Şeyler.....	339
2211. Bölüm.....	340

Dostluğu Azaltan Şey.....	340
2212. Bölüm.....	340
Dostları Artıran Şey	340
2213. Bölüm.....	341
Arkadaşlığın Sınırları	341
2214. Bölüm.....	342
İnsanları Denemeden Onlara Güvenmemek Gerekir	342
2215. Bölüm.....	343
Dostu Deneme Yolu.....	343
2216. Bölüm.....	344
En İyi Dostlar	344
2217. Bölüm.....	344
Arkadaş Hakkı.....	344
2218. Bölüm.....	345
Dost Grupları.....	345
2219. Bölüm.....	345
İnsanın Dostları	345
İçindekiler	347